

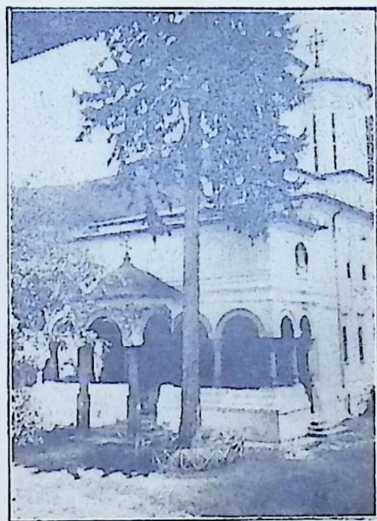
20.920

I. IONAȘCU

CONTRIBUȚII LA ISTORICUL MĂNĂSTIRII HUREZ

DUPĂ

DOCUMENTE INEDITE DIN ARHIVA
EFORIEI SPITALELOR CIVILE

INVENTAR
2020

1935

SCRISUL ROMÂNESC-CRAIOVA

Bibl. nat. de inv. super.
INV. Nr. _____ 19

Biblioteca Centrala

L145591160

Biblioteca Centrala Universitara - Sibiu

1-64

20.920

Prietenului Miron Constantinescu
I. IONASCU

— Profesor în Sibiu,
și ofer prezenta în semn
de caldă colegialitate și
aleasă prietenie.

29.VIII.1939

CONTRIBUȚII LA I. IONASCU

ISTORICUL MĂNĂSTIRII HUREZ

DUPĂ

DOCUMENTE INEDITE DIN ARHIVA
EFORIEI SPITALELOR CIVILE

— Cu 64 anexe și 2 vederi —

Extras din „Arhivele Olteniei” No. 79—82 Mai-Dec. 1935.

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1998

20 FEB 1986

1935

SCRISUL ROMÂNESC CRAIOVA

41024.

inv. sub
56891 : 78

I.

Fundarea mănăstirii Hurez.

Constantin vodă Brâncoveanu, domnul muntean înzestrat de providență cu un adânc sentiment religios, întreținut și de o cultură aleasă, a dăruit posterității cel mai armonios și mai fin exemplar de arhitectură românească, zidind mănăstirea Hurez¹⁾.

Acest minunat monument de artă bisericească s'a ridicat în acelaș ținut al Vâlcei — care se mândrea de veacuri cu zidurile mănăstirilor: Cozia, Govora, Bistrița, Arnota — anume în partea lui vestică, într'un loc de far-nec și singurătate, a cărui liniște imensă doar cântecul monoton al huhurezilor nocturni o turbura. Probabil de la aceste păsări respingătoare își va fi luat și numele de Hurez²⁾.

Marele spătar Const. Brâncoveanu găsiind aici locul cel mai potrivit pentru o măreață așezare monahală, cumpără

1. Această prețioasă mănăstire a provocat interesante și ample cercetări atât supt raportul istoric, cât și supt cel artistic și cultural. Menționez: Al. Odobescu, *Foletul novel și calendarele lui Const. vodă Brâncoveanu*, în *Rev. română* pt. științe, litere și arte, vol. I, București 1861, pp. 657—78; Gr. G. Iocilescu, *Raporturi asupra cătorva mănăstiri, schituri și biserici din țară — Mănăstirea Horezu —*, în *An. Ac. Rom. s. II*, tom. VIII, Buc. 1888, pp. 175—190; Ghena-die [Enăceanu] al Râmnicului, *Visite canonice...*, anii 1890—1891 Buc. 1892, pp. 35—43; N. Iorga, *Hârtii din arhiva m-rii Hurezului*, în *Studii și doc. XIV*, Buc. 1907. Prefața acestei lucrări s'a reeditat de acelaș supt titlul: *M-rea Hurezul*, Vălenii de Munte. 1912, lipsită de note și cu adaosul inscripțiilor publicate în: *Inscripții din bisericile României*, I, Buc. 1905, pp. 185 sqq.; Al. Lapedatu, *M-rea Hurezii*, în *B. C. M. I. an. I*, Buc. 1908, pp. 53—72. N: Ghika-Budești, V. Drăghiceanu, I. Vulcan, I. Traianescu și A. Ballazar au desvăluit, în articole de specialitate, frumusețile arhitectonice, sculpturale și picturale dela Hurez. Nu numai biserica principală, ci tot complexul de clădiri ale fundațiunei religioase a fost studiat (v. B. C. M. I. anii I, II, III, VII și VIII, passim).

2. Această numire se găsește la mai multe sate și locuri din Oltenia, printre care și la unul din jud. Romanați. Satul acesta este întâlnit pentru prima oară într'un document din anul 1528 — datarea hunii este ruptă — cu numele (v. *Arhiva Eforiei*). Astăzi e Hurez, prin dispariția reduplicării.

în anul 1685³⁾ de la Stana, văduva lui Dima Chiurcibaşa, şi de la fiul ei, Matei post. Drăgoescu, satul Hurez şi cu rumânii — foşti cândva în stăpânirea boerilor Buzeşti. Iar după urcarea pe tronul unchiului său, Şerban vodă, mort în oct. 1688⁴⁾ în împrejurări curioase, Brâncoveanu vodă găseşte sosită vremea realizării gândului său.

Astfel, în anul 1690, el trimise la Hurez pe vărul său Pârvu Cantacuzino, fiul lui Drăghici, pentru ca să aleagă locul fundaţiei şi să pornească lucrul. În mijlocul pădurilor de la nordul satului, exista de multă vreme un schit modest,

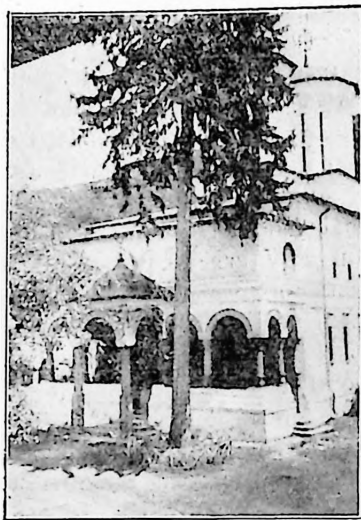

Fig. 1. — Biserica mănăstirii Hurez.

cu hramul sf. Ioan Botezătorul, condus de un călugăr Ioan din neamul obscur al ctitorilor. Mai în jos de acest lăcaş s'au pus bazele strălucitei mănăstiri brâncoveneste.

Lucrările începute în anul 1690 au continuat şi în anul 1691 tot sub conducerea lui Pârvu marele stolnic, dar „într'acea vară întâmplatu-i-s'au grea boală şi au murit acolo”⁵⁾. Brâncoveanu trimite un alt ispravnic în persoana fostului armaş mare, Cernica Ştirbei⁶⁾, care s'a dovedit un nemerit

3. N. Iorga, *St. şi doc. XIV*, p. 328; cf. şi anexa a la sfârşitul acestui studiu.

4. *Magazinu istoric pt. Dacia* de Laurian şi Bălcescu, v. II, Buc. 1846, p. 131; G. Şincai, *Cronica*, III, Iaşi 1854, p. 147.

5. *Mag. ist.* II, p. 153.

6. Fiul lui Tudor clucerul Ştirbei cu Maria, nepoată de fiică a vestitului boer Cernica, acesta ctitor al m-rii cu acelaşi nume, din Ilfov.

urmaş al Părvului. În anul 1692, Cernica armaşul, împreună cu un vrednic arhimandrit Ioan, fost egumen la mănăstirea Câmpu-Lung⁷, prezentau o clădire superbă, la a cărei încheiere au lucrat mâinile unor meşteri vestiţi: Manea vătaful de zidari — asemănat cu meşterul Manole —, Vucaşin Caragea pietrarul şi Istratie lemnarul, ale căror chipuri se văd în tinda bisericii.

Lăcaşul închinat sfinţilor împăraţi Constantin şi Elena, — în formă de cruce, cu pridvorul susţinut de admirabile coloane dungate cu flori; cu chenarele uşilor şi feres-trelor artistice sculptate în piatră; în sfârşit, cu o ornamentaţiune şi un stil demn de laudă —, era gata în 1692⁸).

În anul 1693 biserica mănăstirii putea să fie sfinţită. Asupra datării lunii şi zilei în care s'a săvârşit târnosirea există o oarecare nesiguranţă. D. Iorga afirmă că s'a făcut „în 1693, vara”⁹), şi citează, în sprijinul acestei afirmaţiuni, Cronica lui Radu Greceanu. D. Lapedatu scrie, în mod precis, că sanctificarea a avut loc, în faţa ctitorului, în ziua de 8 iulie¹⁰, când se serbează de ortodoxi sf. Procopie. Serveşte ca argument însemnarea arhimandritului Ioan dela Hurez, lăsată pe un ceaslov al mănăstirii, care informează că „în iul[ie] 8 (deci în anul următor 1693) la prăznuirea sfântului şi marelui m[u]lcenic (Procopie), părintele Episcopul chir Ilarion Râmnicenschi, care, dup[ă] hirotonia sfinţii sal[e], chirău într'această sfântă mănăstire ce e zis mai sus, au slujit leturghie sfinţii sal[e]”¹¹).

Cred că târnosirea s'a săvârşit, în faţa voevodului ctitor, de mitropolitul Teodosie „şi alţi arhierei şi părinţi”¹², în ziua de 8 sept. (Sântămăria mică); de oarece însuşi Brâncoveanu scrie personal în calendarul pe 1693, ce-l purta cu dânsul, următoarele: „Sept. 6, miercuri, am sosit la Hurezi şi mănăstirea am târnosit la sept. 8, vineri, în ziua Naşterii Maicii Preceşti”¹³).

7. Fu adus de Brâncoveanu dela Câmpulung la Hurez. la 24 sept. 1692 (v. Al. Lapedatu, *Manuscrisele dela Biserici şi Râşca*, Buc. 1906. p. 52, însemnarea acestui arhimandrit Ioan pe un ceaslov românesc din 1692).

8. N. Iorga, *Inscripţii*, I, pp. 185—6.

9. Idem, *St. şi doc.* XIV, p. III.

10. *M-reă Hurezii*, în *Buletinul cit.*, p. 55.

11. V. *Manuscrisele dela Biserici şi Râşca*. p. 52.

12. Şt. D. Grecianu, *Viaţa lui Cost. vodă Brâncoveanu*, de Radu vel log. (!) Grecianu, Bucureşti, 1906, pp. 54—7. Pomelnicul Hurezului citează după: Dionisie patriarhul Constantinopolului, Iacob patr. Constantinopolului şi Dosithei al Ierusalimului pe: „Theodosie [care] a sfinţit biserica” (v. *Ac. Rom. ms. 1396*, f. 9).

13. Al. Odobescu, *Foletul Novel etc.* în *rev. cit.*, p. 663. Lui Brâncoveanu îi plăcea să vină — în cei dintâi ani ai domniei — anual la Hurez şi să rămână săptămâni întregi. În calendarul pe 1691. el însemnează: „Sept. 6. joi, am sosit la mănăstire la Hurezi. Sept. 13, joi, am purces de la m-reă Hurezii”. În anul 1695 s'a recreat aici dela 19 iunie la 1 Iulie. (Idem, *Ibid.* pp. 665, 669).

Peste un an, la 30 sept. 1694, era sfârșită și pictura, datorită zugravilor Constantin, Ioan, Andrei, Stan, Neagoe și Ichim, care reprezintă, în afară de sfinți, chipurile neamului Brâncovenilor și Cantacuzinilor¹⁴).

Dar, cu această biserică săvârșită, opera abia începuse. Brâncoveanu dorea să dea acestui așezământ proporții largi. În centrul chiliilor dinspre apus se construiește — după indicațiile arhimandritului Ioan — paraclisul Nașterea Maiei Domnului, a cărui zugrăveală se termina în 1697 de meșterii Preda și Marin. Iar spre răsărit de curtea centrală la vreo 500 m.¹⁵), încă din anul 1696, doamna Marica Brâncoveanu, admira satisfăcută bisericuța bolniței, rezervată slujirei călugărilor morți, cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Zugravii Preda și Nicola încheau lucrul lor la 31 mai 1699.

Inimosul arhimandrit Ioan nu putea rămâne indiferent. La 1 august 1698 el sfârșea schitul sfinților Apostoli Petru și Pavel „ridicat cu toată nevoița” sa și cu sprijinul domnului, la vreo 400 m. de zidurile Hurezului, spre miazănoapte¹⁶). La 6 iulie 1700¹⁷) era înfrumusețat cu toate zugrăvelile, iar la 4 octombrie 1701 trecea — prin însăși voința ctitorului — supt dependența „aceștii sfinte lavre Hurezii”¹⁸).

Vechiul schit al sf. Ioan așezat pe stânga pârâului fusese dăruit, încă dela 20 martie 1695, de bătrânul monah Ioan, lui Constantin, fiul, cel mare al voevodului, care în anul 1696 îl închină iarăși Hurezului¹⁹).

Ultimul lăcaș religios din jurul m-rii Hurez s'a înălțat „peste râu”, spre apus, din pietate și sânguința beizadelei Ștefan, cu priceperea lui Ioan arhimandritul, în anul 1703. Avea hramul sf. Ștefan²⁰).

Când Brâncoveanu văzu întemeiată m-rea, pentru care nu cruțase nici bani, nici energie, socoti să-i dea și elasticitate în mișcări; deaceea în anul 1702 stăruie să fie declarată stavropighie patriarhală, în care conducerea o au călugării, prin egumenul ales dintre ei, cu știrea și voia ctitorilor existenți.

La această puternică fundațiune religioasă trecuse, încă din 1693²¹), schitul Polovragi din Gorj — ctitoria lui Danciu Pârâeanu —, prin cumpărarea dela sf. Mormânt — unde era închinat — cu 1500 taleri, întrebuințați la refacerea chi-

14. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, pp. III—IV.

15. Idem, *Inscripții*, I. 192.

16. I. Traianescu, *Schitul sfinților Apostoli*, în B. C. M. I., III (1910), p. 145.

17. N. Iorga, *Inscripții I*, 192—3; cf. și Ghenadie, o. c. pp. 39—40.

18. V. actul în întregime, în *Studii și doc. XIV*, pp. V—VII.

19. N. Iorga, o. c., p. VII.

20. Idem, *ibid.*, pp. IV—V.

21. V. anexa a.

liilor dela sf. Gheorghe nou din București. I se mai închină ca metoh și biserica sf. Nicolae zisă Geartoglu din Târgoviște; apoi cea din Rămești²²)—Vâlcea.

II.

Moșiile și celelalte averi.

Pentru înflorirea acestei instituții religioase era nevoie și de o bună stare materială, lucru ce n'a scăpat din vederea generosului ctitor. Astfel, printr'un hrisov întins, emis la 25 aprilie 1695²³), Brâncoveanu înzestrează Hurezul cu numeroase moșii, cu vii, țigani, drepturi de vamă, de vinărici, de sare.

Printre moșii figurau: Hurezi; Rămești — dela Preda Brâncoveanu vornicul, — Șirineasa — cumpărată dela: un Isar, boerii Olănești²⁴), Gheoca Slăvitescu și danie dela Stana Chiurcibășoia²⁵); Slăvitești — dela Stana Chiurcibășoia și Matei post. Drăgoescu, iarăși danie; Runcu, moșia vestitului ban Dobromir — cumpărată dela Pană log. și fiul său Mihai din Runcu²⁶); Otești — cumpărată dela Staico Milesco; Baia de fier — fostă a lui Barbu banul Milesco — vândută de Stana Chiurcibășoia și de fiul ei, Matei Drăgoescu; toate acestea în jud. Vâlcea. Apoi moșiile: Puțuri — cumpărată de Brâncoveanu când era vel logofăt (1686—88) —; Gioroc — vândută de jupâneasa Dumitrana a lui Papa Buicescu și de fiul ei, Diicul, în mai 1693 —; Bratovoestii²⁶ bis) —; acestea în jud. Dolj. Și în jud. Mehedinți i se confirmă stăpânirea moșiei Sălcuța, fostă a lui Curuea pah., trecută la boerii Câmpineni și vândută de aceștia lui Brâncoveanu vodă în anul 1692. Urmează și moșiile: Belciugatul — parte închinată de Apostol clucer²⁷), parte cumpărată dela moșneni în 1693 —, și Cojești, din jud. Ilfov.

22. Biserica de aici s'a zidit de venerabilul mitropolit Ștefan, prin anii 1658—59 (cf. Virg. Drăghiceanu, *Biserica din Rămești Vâlcei*, în B. C. M. I. IV, pp. 130—32).

23. *Anexa a*.

24. Radu log., Sima, Tudosie și Drăghici. Câteva date relative la acești boeri din Vâlcea sec. XVIII se găsesc în *Arhivele Olteniei*, n-os 74—6, pp. 329—31, note. Cei din sec. XVIII descind din Sima prin fiul acestuia, Radu log.

25. V. *anexa a*, nota 4.

26. *Anexa a*, nota 5.

26 bis. Pomelnicul Hurezului scrie: „dela această jupăneasă Stancă este moșia Belcinul și Bratovoestii“ (dar peste roșu s'a lăiat cu cerneală neagră). Pomelnicul citează pe: „Vădislav, Voica, *Hamza monah*, Anna, Calotă, Stanca, Ilina, Predă, Bălașa (cf. ms. cit., f. 13. Este aici vorba de boerii *Belcineni*).

27. Ioan arhimandritul continua însemnarea din 1693 astfel: „Și într-aceia vreme era Cernica biv vel armaș, ispravnic, și Apostol clucer Poenariul, cheltuiitor la lucrul sfintei mănăstiri (v. Lapedatu, *Manuscrisele* ..., p. 52). Cu privire la acest Apostol să se v. dă *anexa a*, nota 8.

Viile erau pe dealul Suteștilor, lângă Drăgășani, 22 răzoare, din care 10 cumpărate; și la Troian, cumpărate.

Sălașele de *țigani* — 15 la număr — erau cumpărate: dela Marta călugărița Păușeasca, dela noră-sa Aspra și dela nepoată-sa Stanca²⁸), 9 sălașe —; dela Stoian din Ocnele Mari, unul, și dela Constantin Buzescu Cepturoianul, 5 sălașe.

Din taxele percepute la *vămile*: Bistreț, Diiu și Cernet i se acorda „al treilea ban”.

Drepturile de *vinărici* — din 10 vedre o vadră — dela: Sutești, Gârdești, Zlătărei și Crețeni—Vâlcea; Puțuri, Gioroc, Bratovoești și Căcaleți—Dolj; Negoești și Mogoșani—Gori

Nici de *sare* nu era lipsită m-rea, căci i se dădeau anual 150 de bolovani dela Ocnele Mari.

Dar daniile voevodului și ale altor boeri și clerici se arată și după emiterea hrisovului din anul 1695. Astfel, Cernica biv vel armaș Știrbei, fostul ispravnic al podoabei dela Hurez, închină, în 1696, jumătate din moșia Sărarul „unde-s Ocnele”, ca să fie înscris în pomelnic²⁹). Tot dela el venea probabil, și satul Aninișul, tot în Prahova „unde sânt ocnele dela Ghitioară”³⁰), pe care îl avea dela moșul său, Cernica Știrbei vel vornic, care îl cumpăraseră în vremea lui Radu vodă Șerban (1602—11). Brâncoveanu acorda Hurezului „zeciuala sării dela ocnele de acolo”, iar când acestea au fost închise, în 1705, i s'a dat ca despăgubire doi la sută din sarea ocnelor Slănic și Telega. Tot din partea ctitorului mai veneau: viile dela Pitești în „gura Izvoranilor”; jumătate din satele Fometești, Vânjoi și Negrești (1696); părți de moșie în Jdeglă, Rotunda, Ciuperceni, Cimbrowa și Popești (1697). Când arhimandritul Ioan i-a cerut — în anul 1707 — să primească a schimba moșia sa Craiovița din marginea Craiovei cu moșiile îndepărtate ale mănăstirii, Belciugatul și Cojești, voevodul n'a esitat³¹).

Dumitrana Buicescu, văduva paharnicului Papa, împreună

28. Cf. *anexa a*, nota 9, cuprinzând știri relative la aceste jupăne.

29. V. Ac. Rom. ms. 1396 — *Pomelnicul m-rii Hurez* — f. 9 v-so: „Pomelnicul lui Cernica biv vel armaș, ispravnic, care a dat o cădelniță de argint, 1 armăsar, și jum. de moșie dela Sărarul: Cernica, Măriea, Drăghici, Tudor, Șerban, Păuna, Elena, Teofan monah, Marina monahica, Andronie, Stanca, Grigorie, Părvul, Dumitrașco, Despina, Cernica, Calea, Ilinca, Cernica, Stroc, Rafail, Arvat, Ivân”.

30. Cernica vel vornic a cumpărat, în domnia lui Radu Șerban (1602—11), satul Aninișul împreună cu vama Ghitioara. La 15 ian. 1615, Radu Mișnea confirmă m-rii Radu vodă stăpânirea urmașilor lor și moștenitorul unei părți din averea Buicescului. acestei vămi și anulează dreptul de vamă al Cernicăi (cf. *Ac. Rom. ms. 4985* — m-rea Radu vodă — ff. 100—102).

31. Pentru toate acestea. v. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, pp. X, XI, XV—XVI.

cu Diicul vtori spătar, dăruiesc, în anul 1699³²⁾, arhimandritului Ioan și ctitoriei lui, sf. Apostoli, o parte din moșia Bărzoteni, pentru rest primesc 71 taleri. Un neidentificabil Badea și alți creștini închină — după mărturia pomelnicului m-rii — moșia Scăioși³³⁾, lipsă însă din socotelile Hurezului. Și un Macarie monahul aduce prinos 100 stj. moșie în hotarul Poenilor³⁴⁾. Mai mulți boerinași³⁵⁾ din Vâlcea își oferă bucuros partea lor din Racovița; gestul lor e imitat, în urmă, și de Maria Băleanu, născută Bengescu, care își închină moșia ei din Racovița, dorind să fie îngropată în mănăstire, ceeace s'a și executat³⁶⁾. Anumiți boeri: Matei, Iliana, Aspra, ș. a. își vând moșia din Bogdănești de pe Luncavăț și cer să fie pomeniți³⁷⁾, alții închină jumătate din Foleștii de jos, iar pentru cealaltă jumătate primesc bani³⁸⁾. Pană log. din Runcu „au dat Pascăștii moșia jumătate”³⁹⁾. Pomelnicul m-rii vorbește și de „acești boeari [cari] au dat moșia din Căzânești i Pădureanii (Olt): Badea ermonah, Eftemie, Vladul erei, Marina, monah Nicolae, monah Iosifu...”⁴⁰⁾. Un Climent eromonahul vine bucuros cu un dar de 100 stj. moșie la Ciorăști⁴¹⁾, lângă Șirineasa; un alt monah, Damaschin, închină moșia Șipotul⁴²⁾. Niște moșneni⁴³⁾ dau un loc la Crețeni lângă Sutești. Un urmaș al Buzestilor, Const. post. Cepturoianul, închină 100 stj. la Strejești⁴⁴⁾. Const. Brătășanu, cu soția lui Maria, adaugă moșia Potrojeni⁴⁵⁾, căreia „i zic și Marmurile”⁴⁶⁾. Iar vornicul Radu Golesecu „ale cărui oase s'au îngropat în biserica cea mare la Hurezi, împreună cu jupâneasa lui, Maria, a dat moșia Grojdibod, o vie în dealul Crețenilor și 70 galbeni la răscumpărarea moșiilor”⁴⁷⁾. Dela acest boer bogat și cucernic a rămas, în copie⁴⁸⁾, și următorul zapis-pomelnic, ce bănuiesc că se adresează tot Hurezului:

„Fev. 1 din, lt. 7221 (= 1713).

„Pomeanicul mult păcătosului robul lui Dumnezeu Radului Golesecul și semnare de puțin lucru ce am închinat sfintei

32. Zapis din 20 iunie cu măturii: Varolomei egumen ot Arnota, Misail egumen ot Bistrița. Comunicat de d. N. Boicescu, din fișele generalului Năsturel.

33. *Ac. Rom. ms. 1396*, f. 9 v-so. .

34. *Ibidem*, idem, f. 10 v-so.

35. Bărbuea, Ruștea, Radul, Opriana ș. a. (cf. *ms. 1396*, f. 11).

36. *Ac. Rom. ms. cil. f. 24*. A dăruit și 400 de taleri.

37-38. *Ibidem. id.*, f. 11.

39. *Ibid. id. f. 10*.

40. *Ibid. id. f. 13*.

41. *Ibid. f. 11 v-so*.

42. *Ibid. id. f. 16*.

43. Preda, Sora, Nedelea, ș. a. (cf. *ms. cil. f. 16*).

44. *Ibid. f. 15*.

45. *Ibid. id. f. 18*.

46. *V. anexa 32*.

47. *Ac. Rom. ms. cil. f. 19*.

48. *V. Arhiva Eforiei Sp. Civile, necatalogat*.

icoane. Ci, cea prea *sfântă Născătoare de D-zeu*, priimește că ale tale dăntu ale tale, către tine aducem o sălb[i]șoară de zloti ungurești, 12 dă câte unul și 1 zlot iar ungurescu de zeace, carei să fac 22 înșărați cu 5 șiruri de mărgăritar; și 40 de obroaci dă grâu și 40 dă ved[r]e dă vin și 10 oc[ă] dă ciara și 10 oc[ă] dă untdelemn, care grâu și vin, ciară și untdelemn să aibă a să darea sti mănăstire în toți anii, în toat[ă] viața mea și după moartea mea. Așijderea să să urmeaze *până când ar ținea D-zeu și s'ar numi casa Goleștilor* tot să aibă rămășițele mele aciastă datorie în toți anii a o împlini, ca și ei să afe milă și ajutor dela Maica Preacista pă cum am aflat ieu. Iar cine dăn urma mea n'ar ținea aciastă făgăduială și n'ar împlini pă an grăul, vinul, ciara și untdelemnul să aibă a să judeca cu Maica Preacista înaintea Unuia Născut fiiul sfinții sale, Domnulu nostru Is. Hs.

R. Golescu biv v[e]l vornic.

Cei ce sânt să se pomenească:

Silvestru monahu, Vișa, Matei, Ilinca, Radul, Marica, Vișa, Preda, Ștefan, Zoița, Ion, Ancuța.

(V-so:) Dumnealui Radul Golescul de milă".

Maria clucereasa Bălăceanca a dăruit Hurezului moșiile: Șușani, Sârbi, via dela Nemoi, 4 țigani și altele⁴⁹). Mai târziu se adaoage la Nemoi și via unui monah „Gherasim din Măgureni”⁵⁰). Un popă, Cârstea, aduce prinos moșia Oteșani⁵¹), aproape de Folești. M-rea intră și în stăpânirea moșiei Bălteni, prin dania de 300 stj. făcută de Const. treti postelnic Fălcoianu⁵²) și altă danie de 350 stj. a lui Iosif proegumenul Hurezului⁵³). Dela acelaș Fălcoianu cumpără m-rea, în 1754, și moșia Șchei din Argeș, din moștenirea lui Diicul Buicescul⁵⁴), vestitul spătar al lui Matei Basarab.

La aceste întinse și numeroase moșii se adăogiau darurile

49. Acestea sânt: „2 inele de aur, 1 lelt de aur, 12 lipsii de cosilor, 12 talere, 1 masă de latră, 30 măței și 100 taleri” (cf. ms. 1396, f. 21 v-so).

50. *Ac. Rom. ms. cil. f. 27 v-so.*

51. *Ibid. id., 23 v-so.*

52. In pomelnicul morților figurează: „Diicul, Vintilă, Papa, Diicul, Preda, Dumitrana, Ilinca, Marica, Gavrilaşco, D-tru, Marica, Anastasia, Zoița, Mărin, Safta, Ioniță” ș. a. (v. *Ibid. ms. cil., f. 28*).

53. *Ibid. id., f. 21 v-so.*

54. *Ac. Rom. ms. 1396, f. 24 v-so.* Asupra acestui personaj cf. I. Ionașcu, *Biserici, chipuri și doc. din Olț*, Craiova 1934, pp. 7—20. Diicul vel spal. a avut pe Papa, iar acesta pe Dumitrana, care s'a căsătorit cu Vintilă vel căp. Bucșanu. Fiica acestora, Ilinca, s'a măritat cu Radu Fălcoianu, ceaș de aprozi, serdar și vel medelnicer (1733—52). Acest Const. treti post. Fălcoianu este urmașul lor și moștenitorul unei părți din averea Buicescului.

de obiecte sfinte, cărți⁵⁵), bani⁵⁶) și variate capete de animale⁵⁷), unele pentru ritualul religios, altele pentru bunul trai al călugărilor.

III.

Egumenii m-rii Hurez (1693 1791)

Primul superior al Hurezului și principalul conducător al lucrărilor mănăstirii a fost *arhimandritul Ioan*, trecut mai întâi pe la Câmpul-Lung⁵⁸). Din 1692 și până în anul 1726 viața lui a fost în continuă frământare pentru înflorirea stavropighiei, căreia i-a închinat și ctitoria lui, sf. Apostoli, cu averile ei. Era un cărturar ales, înzestrat și cu un ascuțit simț de administrațiune. Lui se datorea înălțarea vestitului han al Hurezului din Craiova. Pe lângă el s'a ridicat acel ieromonah Lavrentie Dimitrievici, care trecând la episcopia Râmnicului s'a dedicat revizuirii numeroaselor tipărituri ce au văzut lumina acolo. Tot arhimandritul Ioan îndemnase pe ierodiaconul Dosotei să transcrie „Viața lui Varlaam și Ioasaf”, pe care o sfârșește la 4 martie 1700⁵⁹). Dar el însuși era un desăvârșit caligraf; pomelnicul Hurezului⁶⁰), terminat la 28 martie 1699 și conservat astăzi la Academie, este o probă evidentă.

Pentru însușirile artistice și dragostea ce purta așezământului de supt directivele sale, arhimandritul s'a bucurat de o excepțională atenție din partea lui Brâncoveanu. Scrierile ce i-a adresat sânt de un caracter intim prietenesc⁶¹).

Când s'a statornicit ocupațiunea austriacă în Oltenia, el

55. Pomelnicul numește, ca donator de cărți, pe Climent episcopul, călugărit la Hurez, care pe lângă 15 măci de stupi și 10 oi cu lapte mai dăruiește, după ce s'a făcut episcop, „363 tal. și cărți bisericești: 1 minei, 1 triod, 1 pentecostar, 1 octoih, 1 psaltire, 1 ciaslov toate rumânești” (v. ms. 1396, ff. 22—3).

56. Acelaș pomelnic numește pe: „Silvestru monah, dela Bistrița i roditeii ego, Paisie monah, Dospina” (=și părinții lui, Paisie monah, Dospina), care a dat 1500 de aspri (v. ms. cit. f. 17 v-so). Paharnicul Udrea Zătreanu s'a călugărit la Hurez și a dat pomană 500 zloți, cerând să fie îngropat în mănăstire. Pomelnicul său începe cu: Ioannu monah, Mariica (v. ms. cit. f. 20).

57. Dionisie ieromonah Polovrăceanu, egumenul H. „au dat 60 de oi” (ms. cit. f. 12 v-so); Gherasim ieromonah a dăruit 18 oi cu miei (f. 15); Iosif proegumenul mai adaugă la moșie și: 6 boi, 2 vaci, și câteva măci (f. 24 v-so). Pomelnicul lui începe cu: Iosif ierom., Athanasie monah, Damaschina monafiea, Nicola, Ion... Nic-tarie monah, ș. a.

58. În sept. 1692, vine dela C.-Lung unde egumenise 3 ani (cf. A. Lapedatu, *Manuscrisele dela Biserici și Râșca*, p. 52).

59. Ac. Rom. ms. 2458, f. 265 v-so, conservă însemnarea acestui Dosotei, copistul romanului.

60. v. *Ibidem*, ms. 1396. Pe f. 1 se află o prefață scrisă de mâna distinsului caligraf și egumen, Ioan.

61. N. Iorga, o. c. pp. XV—XVIII.

s'a bucurat, semnând, în 1718⁶²), cererea de anexare; la Hurez s'au adunat, în nov. 1719⁶³), episcopul și egumenii olteni, și au formulat dorințele lor privitoare la biserica olteană și administrațiunea bunurilor ei. Dar guvernul austriac a limitat încetul cu încetul drepturile clerului, mănăstirilor li s'au șters multe privilegii și decadența a urmat. Hurezului i s'a luat hanul din Craiova, transformat în cetățue; iar pe moșile: Fometești, Gioroc și Craiovița s'au ridicat cazarme militare⁶⁴).

Din cauza restrângerii veniturilor, nu se mai puteau acoperi în mod normal cheltuelile mănăstirii, de aceea Ioan a fost nevoit să zălogească și să vândă din moșii, câteodată chiar fără voia călugărilor⁶⁵). Aceste înstrăinări au nemulțumit pe nemângâiata Doamnă Maria Brâncoveanu; ea a cerut guvernului din Oltenia, dacă nu înlocuirea lui din egumenie, măcar numirea unui locțiitor de egumen, care să facă toate actele de administrațiune. Și pentru acest loc lupta un călugăr sârb, *Ilarion*, care reuși, în cele din urmă, să câștige, prin făgădueli calde, și obștea mănăstirii, în special pe îngrijitorii schiturilor afiliate, și pe conducătorii politici. În dec. 1724 Ilarion era propus ca proegumen, iar bătrânul arhimandrit Ioan rămânea doar egumen nominal. Dar Ilarion, ajuns la cârmă, avea de satisfăcut promisiuni largi, care nici într'un chip nu s'ar fi putut împlini din veniturile slabe; de aceea a trecut la vânzarea chiar a obiectelor prețioase din mănăstire, cu o scandalosă lipsă de pietate. Gheorghe Trapezuntul, reprezentantul Doamnei Maria, a cerut alungarea nelegiuitului proegumen și în februarie 1726 arhimandritul era restabilit în drepturile sale. Dar Ioan arhimandritul, ajuns la o vârstă înaintată, își dete sufletul, la 15 iunie 1726, lăsând cu limbă de moarte ca urmaș pe *Dionisie*, egumenul dela Polovragi⁶⁶). Fu înmormântat în biserica principală, punându-se o piatră a cărei inscripție mărturisește că „a fost egumen 30 de ani”⁶⁷).

Dionisie a avut să lupte cu o stare de lucruri deplorabilă. În sărăcia care stăpânea Hurezul nu se putea face nimic din ceea ce ar fi putut răvni bătrânul superior. De aceea moare în anul 1734⁶⁸) fără să fi lăsat o urmă vie de trecerea

62. V. Hurmuzaki, *Documente*, VI, p. 237.

63. N. Dobrescu, *Isforia bisericii române din Oltenia (1716—39)*, Buc. 1906, p. 20.

64. N. Iorga, *St. și doc. Xli*, p. XX.

65. N. Dobrescu, *o. c.* p. 34. nota 3.

66. N. Iorga, *o. c.*, pp. XX—XXVI; cf. și N. Dobrescu, *o. c.*, pp. 42—44, 182—3.

67. Cf. Gr. G. Tocilescu, *Raporturi...*, p. 183. Data morții: 7231 (= 1723) este greșită. Ghenadie — în *Visile*, p. 41 — citește 7234 (= 1726). Și inscripția de lângă chipul arhim. Ioan, aflat pe peretele din dreapta al bisericii principale, arată că a egumenit 30 de ani (v. Tocilescu, *o. c.* p. 179). Din 1693 până în 1726 sânt mai mult de 30 de ani, dar nu s'au socotit probabil decât anii de egumenie efectivă.

68. N. Iorga, *o. c.* p. XXVII.

lui prin mănăstirea Hurezului. Se pare că încă înainte de a-și da sfârșitul, Dionisie Polovrăceanu simțise nevoia unui înlocuitor în fruntea așezământului și-l găsisse în persoana unui monah Iosif, care girează egumenia Hurezului și după dispariția lui Dionisie. Acest Iosif a fost proegumen vreun an și jumătate (1734—35⁶⁹), până la venirea în egumenie a lui *Dionisie Bălăcescu*, crescut la Hurez și fost puțină vreme (15 iunie 1734—martie 1735) conducătorul m-rii Strehaia. Se vorbește de proegumenul Iosif în multe din actele publicate ale Hurezului, arătându-se printre altele că a închinat Hurezului 350 stj. moșie în Bălteni⁷⁰). Pomelnicul conservă iarăși numele rudelor lui, iar pe zidul din stânga al pridvorului bisericei celei mari dela Hurez o însemnare scurtă arată că s'a sfârșit prin anii 1751—52 (7260⁷¹).

Dionisie II Bălăcescu a lăsat la Hurez urma unei puternice activități, grație temperamentului său vioi, caracterului dărz și lungei păstoriri (1735—82). Încă în anul 1735⁷²), își punea candidatura la scaunul episcopului de Râmnic, rămas vacant prin moartea episcopului Inochentie de Tismană († 1 febr. 1735). Avea de luptat cu egumenul Bistriței, și fostul său frate întru călugărie, *Climent*, „care este din satul Pietrari și s'au călugărit în sf[ânta] mănăstire Hurezii”⁷³), și doar un vot a hotărât alegerea lui Climent⁷⁴). În vremea egumeniei lui se încheea și cu ocupațiunea austriacă — neagreată de Dionisie⁷⁵), — pe urma căreia biserica de peste Olt n'a avut decât de pierdut. Hurezul începe să cunoască iarăși bucuria trecutei splendori, datorită superiorului ei muncitor, pios și corect⁷⁶). Aceste însușiri i-au adus — nu după multă vreme dela trecerea lui în fruntea Hurezului — și rangul de arhi-

69. *Idem, ibid.*

70. Dania s'a făcut la 11 mart. 1749. Părinții lui Iosif, Atanasie și Damaschina, au trăit în m-reă Hurezului (cf. N. Iorga, o. c. p. 76 și *Ac. Rom. ms. 1396*, f. 24 v-so, pomelnicul).

71. N. Iorga, *M-reă Hurezul*, p. 70. Inscripția depe parapetul pridvorului bisericii principale, care conservă anul morții proeg. Iosif, n'a „scăpat neobservată” deci. cum cată să arate Remus Ilie în articolul: *Proigumenul Iosif dela Hurezi*” (cf. *Revistă istorică*, XIV, n-os 1—3. pp. 37—39); cel mult au scăpat necontrolate câteva rânduri, care n'aduceau altă noutate decât aceea ca cunoașterii felului în care autorul se informează.

72. N. Dobrescu, o. c., p. 116.

73. V. *Ac. Rom. ms. 1396*, ff. 22—23.

74. Dionisie Bălăcescu și Ghenadie dela Cozia au avut câte 37 voturi, iar Climent 38 voturi (v. Dobrescu, o. c., pp. 116, 328). Dionisie a mai candidat odată la episcopatul vâlcean în anul 1773, când a reușit Chesarie.

75. N. Dobrescu, o. c., 134, 361.

76. Răscumpără moșia Șirineasa, la 27 ian. 1735 — vândută de arhim. Ioan (cf. N. Dobrescu, o. c., pg. 108). E ajutat în acest scop și de un călugăr „Ștefan dela Hurez, fost egumen la Bucovăț”. Tot Dionisie răscumpără și moșia Slăviștești, 300 de stj. (v. *Ac. Rom. ms. 1396* ff. 21. 25). Face și minunatul foișor din dreapta paraclisului chililor de vest.

mandrit⁷⁷). Totuși egumenia lui Dionisie a fost întreruptă în anul 1747 de proegumenul *Ghenadie*⁷⁸), iar la începutul anului 1748 de proegumenul *Iosif Bălțeanu*⁷⁹). Mai târziu, în 1768, m-rea fu iarăși lipsită de conducerea arhimandritului Dionisie și încredințată pentru vreo 9 luni de zile, unui călugăr *Ștefan*⁸⁰), care va deveni, apoi, egumen la Bistrița. Nu se cunosc motivele intime care au dus la aceste înlocuiri temporare, ce au dat rezultate negative.

Dionisie arhimandritul, trecut de vârstă, își face câteva diate, începând din anul 1770⁸¹), dar viața lui viguroasă se prelungește până prin 1782. În ultimii ani ai vieții, sănătatea șubrezită neîngăduindu-i a se mai ocupa cu trebile stavropighiei, își alege un ajutor — prin 1776, toamna⁸²) — în persoana ieromonahului *Gherasim*, fostul iconom. La 9 mai 1778⁸³), *Gherasim* iscălea ca egumen chiar. Dar conducerea acestui călugăr vanitos și arghirofil, a dus mănăstirea la sărăcire. Ochiul starețului se înșelase, din care cauză episcopul *Chesarie* scria fostului mitropolit *Grigorie Socoteanu*, la 21 fevr. 1777: „...Mă mir de acest om [*Dionisie*], carele în viața sa s'au arătat cu atâta faptă bună, iar acum la vârsta bătrâneților și a slăbiciunii[i] diavolul îi dă acest gându cu acest becisnic svre paguba și sărăciea m-rii”⁸⁴).

Ca să poată obține confirmarea în egumenie, *Gherasim* trebui să adoarmă resentimentele episcopului *Chesarie* cu 222 galbeni și să câștige bunevoinețe plătind biv vel vist. *Nicolae Brâncoveanu*, urmașul ctitorului, 755 taleri; lui *Manolache* vel log. *Brâncoveanu*, fratele celuiilalt, 1700 taleri; unui

77. Încă din 1741 iunie 27, *Dionisie* apare împodobit cu acest titlu (v. *N. Iorga, Studii și doc. XIV*, p. 61). *Lavrentie ierom.*, „dascălul ot episcopie Râmnicului” i se adresează numindu-l tot arhimandrit, într'un răvaș nedatat, dar considerat din „[C. 1704]” (*N. Iorga, o. c.* pp. 59—60); de aceea trebuie îndreptată afirmația din prefață, unde autorul afirmă că tocmai în 1748 sept. 1 este întâlnit egumenul *Dionisie* cu acest rang (v. p. XXIX). Și pe o evanghelie dată de m-rea Hurez, bisericii depe moșia ei, Căzănești-Olt, *Dionisie* semnează ca arhimandrit, la 13 aprilie 1746 (v. *I. Ionașcu, Biserici, chipuri și documente din Olt, Craiova*, 1934, p. 87).

78. *N. Iorga, o. c.*, pp. XXIX, 72—3.

79. *Idem, ibid.* 75—6.

80. *Idem, ibid.* XXX, 114. S'ar putea ca acest *Ștefan* să fie acelaș cu monahul citat în nota 76 de sus.

81. *N. Iorga, o. c.*, p. XXXI. În paginile 80—2 ale lucrării cit. se publică o diată fără datarea anului. Autorul a considerat că ar fi efectuată: c-ca 1750. Cred că este vorba de o simplă eroare, după cum rezultă și din cuprinsul *introducerii*, mai ales când *Dionisie* citează pe părintele proin mitropolit *Grigorie (Socoteanu)*, care a deținut înalta demnitate eclesiaslică în anul 1770, iar în anul 1771 era retras. Deci diata este scrisă după 1770.

82. La 1 Sept. 1776 își alcătuește *Dionisie* o altă diată (*Iorga, o. c.*, 94). Slăbit, avea nevoie de odihnă și a încredințat, cred, conducerea monahului *Gherasim*.

83. *N. Iorga, o. c.*, 95.

84. *Anexa 1.*

căminar Alexandru, stabilit apoi la Țarigrad, 1000 taleri. Fostul mitropolit Grigorie se mulțamea cu 300 tal., pe când succesorul lui Chesarie, episc. Filaret, pretindea măcar 1250 taleri, ca să-i poată prelungi egumenia⁸⁵). Aceste fapte arată că principiile fundamentale ale stavropighiei dispăruseră; ie-rarhii și boerii influenți, în afară de neamul ctitorului, ho-tărau destinele ei.

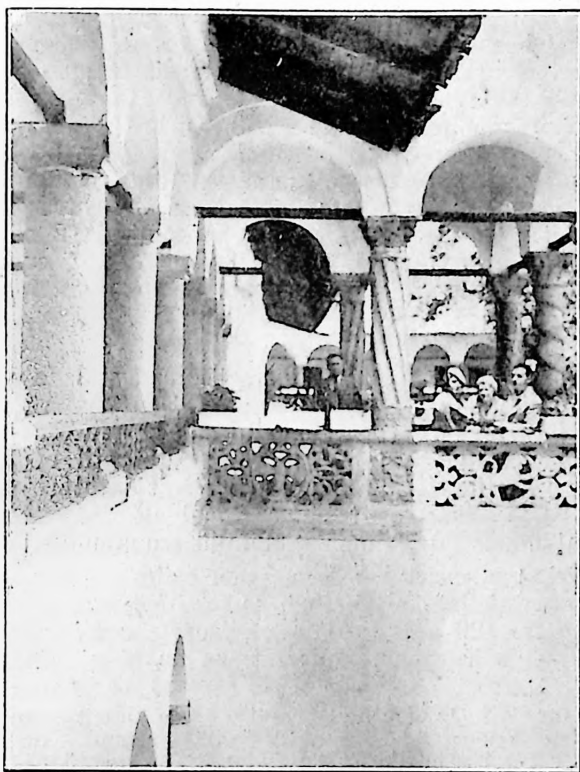

Fig. 2. — Foișorul lui Dionisie egumen Bălăcescu.

Dar banii dăruți veneau din împrumuturi și zălogiri de moșii și munți pe mulți ani. Obștea călugărilor trebuia să su-fere reducerile unui trai modest, de aceea a reacționat. Egu-menia lui Gherasim ia sfârșit, după 2 ani și jumătate⁸⁶), pela sfârșitul anului 1780. În anul 1781, Gherasim era încă la Hurez ca proegumen, cred, al bătrânului Dionisie, alergând în toate părțile după favoare și sprijin, dar în vara acestui an Nico-lae Brâncoveanu, trecând pe la Hurez, „însuși au văzut de

85. Anexa 3.

86. Anexa 3.

față starea m-rii și rea iconomia lui" ⁸⁷). Revenit la București a obținut și hotărîrea lui Alex. vodă Ipsilante, din 1 nov. 1781, prin care Gherasie era lipsit „din egumenie” și înlocuit cu ieromonahul Rafail. „ce au fost ico[no]m, ...fiind cerut și de toată obștea mănăstirii și arătat domniei mele de vrednic, iconomu bun și cucernic, cu viață fără de prihană, știut și văzut din toată vremea petrecer[i] sale” ⁸⁸). Rafail se bucura, încă din 1763, de dragostea și încrederea arhimandritului Dionisie ⁸⁹).

Dar Gherasim tot n'a încetat acțiunea de recăștigarea însărcinării rentabile, mai ales când Ipsilante pierdea tronul (fevr. 1782), în favoarea lui Nicolae vodă Caragea. De aceea îndreaptă o plângere noului domn, prin care arată că a cheltuit pentru egumenia Hurezului 15 pungi de bani și cere: sau să fie repus la conducere sau să i se întoarcă banii dăruți. Domnul găsește jalba neîntemeiată — căci pentru banii dați a egumenit — și recomandă mitropolitului, la 2 sept. 1782, să-l închidă într'o mănăstire, „ca să-ș[i] spășească sufletul” ⁹⁰). La câteva zile, Rafail putea însemna, pe manuscriptul „Varlaam și Ioasaf”: „1782, la oc[to]mv[re] 2. într'o duminică, mi-au venit carte de igumenia Hurezului” ⁹¹).

Persoana noului egumen, Rafail, era destul de cunoscută contemporanilor supt aspectul cultural. După moartea lui Lavrentie Dimitrievici, — ieromonahul dela m-rea Hurez, trecut la episcopia Râmnicului ca îndreptător de stil al lucrărilor ce urmau a se tipări la Râmnic, și întâlnit ca atare între anii 1745—59 ⁹²) —, este sortit să-i ia locul alt călugăr al Hurezului „mai micul între monași, Rafailu monahulu...” ⁹³).

Activitatea acestui modest diortositor — corector —, care obișnuia să facă și versuri, se manifestează pe un interval de aproape 20 ani. În 1763 revizuește octoihul ⁹⁴), iar în sept. 1780 duce la bun sfârșit întinsa operă a mineelor tra-

87. Anexa 2. Documentul arată că s'a numit egumen nou, ierom. Rafail în locul lui „Gherasie” lipsit — acum — de egumenia Hurezului. Fiindcă acte din 1782 (anexa 3) precisează că egumenia lui Gherasim a ținut 2 ani și jumătate, iar altul arată că el figura ca egumen la 9 mai 1778. cred că nu mai era acum — nov. 1781 — egumen efectiv.

88. Anexa 3.

89. N. Iorga, o. c., p. 90.

90. Anexa 3.

91. Ac. Rom., ms. 2577, fața interioară a copertei dela sfârșit.

92. Cărțile revizuite sânt: *antologhiul* din 1745 (cf. N. Iorga, o. c., p. 60. nota 1); *evanghelia* din 1746; *catavasierul*, *liturghierul* și *molitvelnicul* din 1747; *cazaniile* din 1748; *catavasierul* și *octoihul* din 1750; *penticostarul* din 1753. *molitvelnicul* din 1758 și *liturgia* din 1759 (v. I. Bianu și N. Hodoș. *Bibliografia românească veche*, tom. II, Buc. 1910, pp. 92—147).

93. V. Psaltirea tip. Râmnic 1764, în a cărei prefață Rafail scrie și versuri (I. Bianu, o. c., p. 163).

94. I. Bianu, o. c., p. 161.

duse și editate de episcopii Chesarie și Filaret⁹⁵). Fiind acum bătrân, fără puterea de muncă necesară unui asemenea loc, va fi socotit că este mai potrivit să se retragă în liniștea odihnitoare a chiliilor dela Hurez, căci în anul 1781 apare aici ca iconom, apoi ca egumen al mănăstirii⁹⁶). Noua misiune avea să-i dea și preocupări nouă. Acum trebuia să schimbe grija rânduirii cuvintelor frumoase, cu redactarea banală a jalelor către stăpânire, prin care nădăjduia să repare ne-
trebniile costisitoare ale deșuchiaturii Gherasim; cu întocmirea socotelilor de venituri și cheltuielile mănăstirii; cu verificarea catastifelor de lucruri mișcătoare și nemiscătoare ale chinoviei; cu revizuirea stării lăcașelor lavrei și fixarea normelor de renovare. Iar pentru mulțămirea sufletului său îndrăgostit de slova frumoasă, de faptele strămoșilor, însărcină, în 1781, pe ierodiaconul Grigorie dela episcopie, — urmașul său în „diortositorie” —, să-i prescrie „*Istoria Țării[i] Românești dintru început*”⁹⁷), operă datorită strălucitului stolnic Constantin Cantacuzino. Acelaș ierodiacon îi termina, la 18 mai 1781, și manuscriptul răspânditului roman de propagandă creștină, *Varlaam și Ioasaf*⁹⁸).

Rafail, egumenul Hurezului, era un mare iubitor al cărții personale. Un bibliofil care prefera cartea caligrafiată și ornată cu chipari colorate auriu, cu majuscule roșii. Și această preferință o evidențiază catalogul⁹⁹) bibliotecii mănăstirii Hurez, pe care am avut mulțumirea să-l găsim în arhiva Eforiei, împreună cu alte hârtii hurezane. Astfel, din 53 volume găsite în biblioteca sa, 21 sânt manuscripte; din 45 manuscripte ce se găseau, la 1791, în biblioteca m-rii, 21 veneau dela Rafail.

Rafail era și un adept înflăcărat al vestitului călugăr marmoros, Paisie Velicovschi, — fost egumen la m-rea Dragomirna (1763), la Secul și apoi la Neamț, — supt ascultarea căruia fusese „vreun an de zile”¹⁰⁰) — prin 1767 —; de aceea

95. Episcopul Melchisedec. *Schițe din viața mitropolitului Filaret II*, 1792, în An. Ac. Rom. s. II, t. VIII, pp. 44—68.

96. Anexa 2 și nota 15, dela această anexă.

97. V. A. Urechia, *O cronică anonimă*, în Rev. pt. ist. arch. și fil. III (1884), p. 67.

98. Ac. Rom. ms. 2577. Pe f. 96 v-so ierodiac. Grigorie arată că a scris cu cheltuiala „ieromonahului” Rafail, iar nu „ierodiaconului”, cum greșit a cetil gen. P. Vasiliu-Năsturel în „*Viața sfinților Varlaam și Ioasaf*”, Buc. 1904, adaos la prefață.

99. Anexa 5.

100. N. Iorga, *Manuscriptele mănăstirii Cernica*, în *Bis. ortodoxă*, XXVI, Buc. 1902, p. 219. Se arată că însuși Rafail a fost un copist de seamă, transcriind „*Scrisoarea starețului Afanasie către starețul Paisie*” după chiar originalul aflat la Paisie. Nu se pot preciza împrejurările care au determinat plecarea lui Rafail dela Hurez în Moldova și nici data exactă. În ms. citat se spunea că „au luat izvod la leatul 7275 (= 1767) martție”. Ar urma că în acest timp se afla el la Dragomirna, unde a rămas „vreun an”. Mă întreb însă dacă ms.: „Cuvintele lui Efrem Sirul” — aflat la Academie și

biblioteca lui va cuprinde, în prima linie, manuscripte și tipăriți în care se susține principiul vieții de obște a călugărilor în chinovie, adică obștejita paisiană. Citez: Simeon Bogoslov cel nou, Petru Damaschin, Ioan Zlatoust (Viața lui), sf. Chiril al Alexandriei, Grigorie Sinaitul, sf. Fotinie, Dorothei, Paisie cel mare (Viața), Maxim Peloponesianul — poate: Manualul contra schismei Papistașilor —, epistolele lui Paisie Velicicovschi, Ioan Scărariul, Viața sf. Nifon, Otecince sau Vieți de sfinți, Oglinda Bogosloviei, Teodor[et], Indreptarea Păcătoșilor, Pravoslavnica mărturisire. Nu lipsesc nici cărțile românești de ritual, la care se adaugă câteva grecești. Alături de Varlaam și Ioasaf se află cealaltă carte populară, „Istoria Troadei”. Pentru munca de traducător servește un lexicon greco-român. Se constată și existența unei gramatici românești; de bună seamă aceea a lui Ienăchiță Văcărescu, tipărită la Râmnic în anul 1787¹⁰¹).

Din cele expuse rezultă clar, cred, un lucru: noul egumen al Hurezului, Rafail, era un cărturar distins — ceeace nu s'a arătat de cercetători, până acum. A fost și un superior cu frumoase însușiri morale. Nu va fi avut, poate, energia suficientă ca să dea un ritm mai viu în progresul material al m-rii, dar această insuficiență, datorită bătrâneții și unei vieți preocupată de lectură și corectura cărților religioase, nu poate scuza conținutul trivial al unei scrisori, trimisă de Manolache vel log. Brâncoveanu — în fevr. 1783 —, în care îl sfătuește: „.....să-ți ia[să] cele învățături și fumuri din capu...” și îl amenință, insultându-l: „.....să știi că din urezean te facu mare mișălean, că n'ai fost vrednic de urezean, ci numai de oală, bețivule și blestematele”¹⁰²).

În anul 1787 se deschideau ostilitățile unui nou război ruso-turc, la care se angajau, la începutul anului următor, și Austriacii. Principatele noastre aveau să fie iarăși câmp de bătae și jaf. Astfel, după lupte îndârjite pe linia munților,

copiat în anul 1762 la m-rea Secul. „de Rafail monahu” — după izvod „tălmăcit de pe grece pe limba românească de Miha'cea...” (Litterati) — (cf. Al. Lăpedatu, *Manuscrisele dela Biserici și Râșca*, p. 35) nu este opera lui Rafail Hurezeanu, considerând că și Miha'cea era din Vâlcea. În caz afirmativ, Rafail dela Hurez a trăit mai multă vreme în Moldova.

Alt ms. copiat de Rafail „înainte de 1773” este: Povestea venirii lui Anticrist” (cf. Al. Lăpedatu *o. c.*, p. 5, nota 1), în care el a însemnat și data exactă a morții fostului mitropolit Grigorie „Râmniceanu”, „1777 dec. 28, joi spre vineri la 5 ceasuri și jum. din noapte”. O însemnare asemănătoare, lipsită însă de numele zilei și ceasul morții, a făcut Rafail și pe alt ms.: „Kiril patriarhul Ierusalimului” din biblioteca lui (v. Ghenadie [Enăceanu], *Visite canonice*, p. 43).

101. Melchisedec, în lucrarea citată, publică scrisoarea adresată de Văcărescu episcopului Filaret de Râmnic odată cu manuscriptul gramaticii (v. *An. Ac. Rom.*, s. II, t. VIII, pp. 69—71).

102. v. N. A. Gheorghiu. *Un proces ecclesiastic sub episc. Filaret al Râmnicului*, în *Arh. Olteniei*, XIII, nr. 71—3, p. 68.

armata prințului de Coburg ocupa Muntenia și Oltenia, în 1789, după ce pustiise printre altele și mănăstirile oltene, în care Turcii găsiseră multă vreme admirabile locuri de apărare. De profanare și pârjol n'a scăpat nici mănăstirea Hurezului, în complexul ei. „Un saraschiar cu oaste turcească — 1800 soldați, precizează Pahomie egumenul¹⁰³⁾ — au șezut în m-re un an"; în „sf. biserică cea mare, 70 de robi, ce au fost închiși de Turci în două luni și jumătate“¹⁰⁴⁾, și-au depus aici spurcăciunile; „hoți nemțești și turci” au împușcat chipurile sfinților din paraclis; bolnița „grajdu de cai fusese”, la fel celelalte schituri.

Jalea și ruina trebuiau îndepărtate. Egumenul Rafail, chinat de o boală a bătrâneții, nu mai putea fi în stare. Boerii Brâncoveni nu numai nu puteau ajuta chinovia, dar cereau bani pentru nevoia acelor zile. Postul ban Nicolae, în special, scria adeseori din exilul dela Arvanitohari să i se trimeată numărar pentru ușurarea surghiunului. La 6 ian. 1791, un om al său primia, dela Rafail ieromonahul, prin „părintele sf. m-ri Pol[o]vrăgi, chir Pahomie”, 2000 de taleri¹⁰⁵⁾. Se simțea deci nevoe de un nou superior. În acest scop, Rafail — acum ieroshimonahul Roman — și toată obștea călugărilor cer protosinghelului Iosif, prin scrisoarea¹⁰⁶⁾ de mai jos, ca să intervină la episcopul Filaret pentru numirea lui Pahomie dela Polovragi, în egumenia Hurezului:

*„De vreme ce eu, Rafail ieromonahu, fiindu orânduit cu dre-
gătoru igumenii aici la m-rea Hurezului și ajungându-mă vreme
de multă slăbiciune, am căzut și la boală de au trecut peste 4
luni de când pătimescu, nesimțind nici un felu de ușurință, ci tot
mai spre rău vînd, am chemat pă toți părinții m-rii și i-am întrebat
ce vom face pentru chiverniseala căsii, fiindcă dăspre mine nu mai
iaste nici o nădejde. Și toți au zis că bună este întrebăciunea și
cum că toți așa socotesc, că mai bine iaste cu sfat de obște a să
face alegere dintre frații de poștrig decăt a aduce pă a'lii streini
din alte părți cu neștiute năravuri.*

*„Deci noi toți punem mîna pe fratele cel dintre noi, chir
Pahomie, aflându-să încă igumenașu rînduit de m-re la schitul
Polovraci și il pohlim și il cerem nacialnic, nastavnic, ocărmui-
toriu și povățuitoriu și il primim desăvârșit oblăduitoriu sfîinței
mănăstiri.*

*„Pentru care cădem înaintea sfîinței tale părinte protosin-
ghele Iosife, ca să înștiințezi prea sfîințitului slăpân de toate acestea
și să ni-l și dăruască, fiind dă trebuință sfîinței m-ri într'această
vreme, avînd povățuitori, ca și noi cu un suflet să fim gata a
alerăa supt toate poruncile sfîinței tale, pentru folosul m-rii. în-
tărînd cererea noastră cu iscălituri.*

Și sântem al sfîinței tale, cu totul plecați.

¹⁰⁷⁾ Roman ieroshimi[o]n[a]h

103. Anexa 62.

104. Anexa 32.

105. Anexa 4.

106. Ac. Rom. ms. 1063, f. 82 negru.

107. Pecetea aplicată cu negru are inițialele: „Rf.. Monh.”; sus, o cruce între 2 ramuri; jos, pare-se, o pasăre.

1791 fevr. 15 zile.
„Antonie prot.; Mihail ec[lesi]arh] Hur[e]z; Misail erm.; Ghe-
„nade erm.; Pantilimon erm.; Ghedeon ipod.; Cozma dichiu; Da-
„vid monahul; Meletie”.

În urma acestei scrisori-alegere, protosinghelul Iosif, viitorul episcop al Sevastiei, apoi al nou înființatei episcopii a Argeșului, trimete episcopului următorul răvaș, însoțit de hotărîrea scrisă a obștiei:

„Prea Sfinte Părinte,
„După înștiințarea ce am făcut, alaltăeri, pentru igumenu
„Hur[e]z, scriind către părinți, cum că alegerea de igumenie trebue
„să fie de toată obștea m-rii; și de câți să află, făcându-să aciasă
„scrisoare, o trimit către prea sfin[te]ia ta. Schimnicul, tot în slă-
„biciune im[i] scrie că să află și mi să roagă, deosebit, ca să să is-
„prăvească aciasă[ă] treabă până trăește, ca să-i fie d[uh]ul odihnit.
1791, fevr. 20.

„Al prea sf. prea plecată slugă,
Iosif prot[osinghel]”¹⁰⁸).

După efectuarea acestor formalități, n’au trecut multe zile și schivnicul Roman și-a dat duhul, înainte de a preda cu catastif în regulă, noului egumen Pahomie, averea stavropighiei; căci în catastiful întocmit la 21 mai 1791, în ziua când se serba la Hurez cu mare fast hramul sfinților Impărați, se vorbește de „cărțile ce au lăsat răp[osa]t[ul] Roman ieroschimonah[ul], ce au fost igumen...”¹⁰⁹).

IV.

Activitatea egumenului Pahomie (1791—1804).

S’a trecut prea repede, dintr’o scăpare din vedere a cercetărilor¹¹⁰), peste rolul acestui călugăr, socotindu-i-se o egumenie scurtă de 4—5 ani doar, și cu rezultate slabe. Din documentele ce public, la sfârșitul acestei expuneri, apare un Pahomie energetic, curajos, vecinic în mișcare pentru redresarea sfintei instituțiuni. Pe urma ultimei răzmirițe (1787—91), m-rea Hurez și schiturile ei rămăseseră aproape pustii, din cauza jafurilor și sacrilegiilor bandelor luptătoare. Lui Pahomie, fost mai mulți ani superior la Polovragi „ca unu ce din copilărie mi-eam petrecut vieața acolo, [la Hurez] —, cum însuși scria, la 9 dec. 1814¹¹¹), mitropolitului Nectarie —, îi revenea sarcina reînălțării Hurezului la strălucirea trecutului.

108. Ac. Rom., ms. cit., f. 83.

109. Anexa 5.

110. În *Studii și doc.* XIV, p. 152, d. Iorga datează cu: „[C. 1795]” un răvaș al episcopului Iosif de Argeș, adresat egumenului Gherman de la Hurez, deși în actele publicate în pp. 153—160 și datate: 1795 apr. 19—1800 decembrie, este vorba numai de egumenul Pahomie. Este evidentă datarea eronată a scrisorii lui Iosif, deci — ca atare — și durata egumeniei acestui Pahomie. D. Lapedatu, în: „Mănăstirea Hurezii”, B.C.M.I. I, p. 69, urmând pe d. Iorga, acceptă același timp scurt de conducere și cu urme șterse, după cum un „păstor slab” a fost și înaintașul lui Pahomie, Rafail.

111. Anexa 62.

Prima grijă a ieromonahului Pahomie a fost să redea sfintele lăcașuri cultului. Însemnările prețioase ce a lăsat¹¹²⁾, arată seria numeroaselor lucrări de restaurare și cheltuelile respective.

Pentru curățirea și sfîntirea bisericei celei mări, sfîntire oficiată de „păr. episcop *Iosif Argeșan, când era arh[i]ereu aici*”¹¹³⁾, au trebuit 320 taleri. Tot atunci se fac din nou 8 ferestre, în „ochiuri rotunde legate cu plumb”; se pun „hiară candelilor și făclii la *mormânturile ctitorilor*”¹¹⁴⁾; se cumpără diferite obiecte de slujbă. Se cheltuiesc mulți bani cu „coperitul” și tencuital turlii cei mari, al cărei plumb fusese luat de Turci, și cu reparațiunea generală a turlii mici. Socotilele dau 1612 taleri pentru repunerea în funcțiune a bisericii principale. Dar cheltueli și mai mari se cer pentru renovarea caselor domnești și a chiliilor, șindrîindu-se cu brad sau „cu șindrîla de stejaru solz” și mobilându-se cu paturi și cu toată lîngeria necesară. Însemnările arată că s’au plătit 8053 taleri, la care se adaugă prețul unor pietre de la scări, consolidarea foisorului crapat de cutremur, amenințînd cu prăbușirea, și refacerea picturii din paracelis, „fiind chipurile sfîntilor împușcate de hoji nemțești și stricate de turci”; toate însumînd încă 324 taleri¹¹⁵⁾.

Nu scăpase de sacrilegiu nici bolnița. Pahomie pune să se curețe de „băligarul” cailor, adună sfărămăturile pristoalului, resturile tîmplei și icoanele sparte; cumpără sfinte vase, face ferestre de sticlă cu „zăbrele de heru cu sîrmă înpletită pî dinafară” și, astfel, capela este redată călugărilor pentru

112. *Anexele*: 5, 14, 20, 32 și 34.

113. Ar rezulta că Iosif a deținut la episcopia Râmnicului și rangul de arhieru. în afară de cel cunoscut de protosinghel. Sfîntirea bisericii m-rii s’a făcut înainte de nov. 1792, căci la aceeași dată Iosif semna ca episcop „Sevastiș” și se afla la București pe lângă fostul episcop de Râmnic și actualul mitropolit. Filaret, cf. N. Iorga, *Contribuții la istoria literaturii române în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea*, în *An. Ac. Rom.*, mem. secț. lit. s. II. t. XXVIII. pp. 200—1).

114. Printre mormintele dela Hurez este unul de marmoră, fără inscripție, sigur al uneia din fiicele lui Brâncoveanu. Rămîne să se precizeze care din cele șapte domnițe se odihnește întru vecinicie la Hurez. Gr. Tocilescu înregistrează spusele tradiției, care știe că „acolo se află îngropată Zmaranda” (*Raporturi asupra cătorva mănăstiri* etc., p. 183). D. Iorga afirmă același lucru (*Inscripții*, I. 189, și *Ist. Rom. în chipuri și icoane*, Craiova, 1921, p. 16. În ultima operă citată, d-se scrie că a fost adusă aici, în 1730, și Ancuța Roset, altă fată a ctitorului, nepomenită însă în Inscriptiiei). St. D. Grecianu în articolul: *Contele Nic. Rosetti*, precisează — pe baza însemnării de pe un ms. al bis. sf. Nicolae din Brașov — că Ancuța a murit aco’o la 12 apr. 1730 „și o au dus de o au îngropat la mănăstirea lor la Urez în țara Craiovei” (v. Rev. pl. ist. arch. și fil. v. IX. p. 224). Rezultă deci că Ancuța este domnița pe al cărei mormînt se afla, în 1791, „un covor de atlas, florile de fir galben cusute, și pî margini ciucuri de mătase verde” (*Anexa* 5).

115. *Anexa* 32.

sfânta slujbă, în vremea domniei lui Alex. vodă Moruzi (1793 --96). Chipul lui Pahomie, restauratorul, se poate vedea aici pe peretele din dreapta, alături de al primului egumen¹¹⁶). Răzmirița surpase și foisorul „dela bolniță”; pentru reînălțarea lui mai trebuiesc încă 50 taleri, pe lângă cei 561 cheltuiți cu bolnița.

Fântâna cea mare din curtea interioară a m-rii secase; alimentarea se făcea cu apă „dela râu cu butea”. Gospodarul egumen caută meșteri și, după 3 ani de lucru, aduce apa în mănăstire cu prețul a 1956 taleri. Reface mai multe case, camere, foisoare și pivnițe; ridică un nou grajd pentru cai, o nouă casă „la poarta dela vale”, arse de hoți nemțești; repară zidul curții și face garduri în jurul grădinilor de lângă mănăstire.

În curțile mănăstirii și în josul lor, terenul — pe o suprafață destul de întinsă — era „apătos..., îi zicea rovină”, și această umiditate, care amenința — poate — și zidurile m-rii, era întreținută de o pădure mare. „Cu multă cheltuială și stredanie, — scrie Pahomie — am pus de au curățit pădurea toată și am făcut șanțuri de s'au slobozit apa și s'au făcut locuri arătoare, ară m-reă bucate, cum și livezi de 150 cară de fân; din pădure meree acum sânt semănături și livezi”. Această operă de drenare și de defrișare a necesitat o cheltuială de 645 tal. În acelaș timp a reclădit bivolaria — fusese arsă —, a construit coșar de vite și o casă cu cămară pentru „văcari i bivolari”, plătind 390 taleri¹¹⁷).

Schitul sfântului Ștefan, cel al sfinților Apostoli și al sf. Ioan fuseseră prădate cumplit și rezervate cailor. Pahomie dispune să fie șindrilite și inzestrate cu obiectele elementare. Se refac și se acopăr chiliile în „carile șad călugări[i]”. Și aceste lucrări cer aproape 1000. de taleri. Alți 375 tal. sânt necesari pentru „a răni băligar[ul] din m-re, din pivnița și din beciuri pă urma turcilor”. Lucrările au ținut trei ani și jumătate.

Aflăm din socotelile¹¹⁸) lui Pahomie că lângă m-re era și o vie, care „s'au fost părăsit cât au șazut Turcii”; pentru trecerea ei pe rod și pentru „un slon”, abia ajung 359 taleri. Tot lângă m-re clădește o „moară-făcău”, iar în „dealul luncii despre Bistrița” ridică o casă de zid, cu pivniță de piatră și altă casă de bârne, cu grajd și puț cu apă, „pentru odihna călătorilor” și vânzarea vinului m-rii. La un loc numit Bela, m-reă avusese o cârciună și se distrusese de invadatori; Pahomie construște 2 case pe pivniță de piatră. Aceste lucrări trec peste suma de 1000 taleri. Dar cheltuelile făcute cu aceste imobile aveau să se compenseze cu veniturile anilor viitori.

În vederea lărgirii perspectivelor de venituri, egumenul aplică un întins plan de refacere a imobilelor și inventarului

116. N. Iorga, *Inscripții I*, p. 192.

117. *Anexa* 32.

118. *Anexa* 32.

respectiv, de pe moșiile și viile mănăstirii. La Fometești „unde au fost cazarmele nemțești, fiind în drumul cel mare”, constru- este 4 case pe pivniță de piatră, 6 foișoare, slon și grajd, ca să fie conac „pentru oamenii m-rii și pentru moșafiri și să vinde și vin[ul] m-rii”, dar casele sânt arse de „cârjalii”¹¹⁹⁾ și nu se mai pot reface până în anul 1804. Tot aici ridică un pătul mare pentru grâne și o morișcă. M-rea plătește pentru aceste lucrări 1231 taleri.

Pe lângă această operă de reînălțare materială, superiorul este silit să poartă lungi procese cu locuitorii de pe moșiile m-rii, cari nădăduiau să câștige de pe urma invaziei armatelor streine. Astfel, 3 ani se judecă la divanul Craiovei și la Bucu- rești cu locuitorii de pe moșia Baia de fier „până am luat-o din mână și a-i supune la obiceiul pământului”¹²⁰⁾. Dar s’au cheltuit 3568 tal., la cari se adaoage alți 1228 băgați în repara- ția casei și morii — arse apoi de cârjalii —, în ridicarea unui pătul mare „pentru bucatele m-rii”, și în cheltuelile de distru- gere a 2 mori și 10 case „ale rumânilor protivnici, mutându-i din moșea m-rii la alte sate... că nu puteam stăpâni moșea de acei protivnici”. O altă judecată cu boerii Otetelișani, prelun- gită 4 ani, îi stoarce 2500 tal., dându-i în schimb moșia Șu- șani¹²¹⁾, unde iarăși clădește o casă de bărne și un pătul.

Cu „rumânii din Ușurei” are un proces lung, pentru care cheltuește 1545 tal., obține câștig de cauză și cărți, dar mo- șia „Ușurei i Sârbi” nici până în 1804 — la plecarea lui Pahomie din egumenia Hurezului — nu se stăpânea de m-re „pentru întâmplarea vremilor, că nu ne îngăduesc rumă- ni[i]”¹²²⁾.

Vestitul han¹²³⁾ al Hurezului, din Craiova, fusese luat de stăpânire fără să i se dea vreun venit, și tot egumenul Pahomie „l-au scos prin judecată”, — rămânând și dator 800 ta- leri¹²⁴⁾ —, ajutat de boerul Dincă Brăiloiu¹²⁵⁾.

Un boer de seamă din Craiova sec. XVIII-lea, pahar- nicul Fota Vlădăeanu, înalță acolo, biserica sf. Spiridon¹²⁶⁾, căreia îi dăruiește mai multe bunuri. Murind pela începutul

119. *Anexa* 32.

120. *Anexa cit.* De această judecată cu Baia de fier și altele, Pahomie vorbește și în scrisoarea adresată mitr. Nectarie (v. *A- nexa* 62).

121. *Anexa* 32; cf. și *anexa* 9, notă.

122. *Anexa* 62.

123. În pomelnicul arhim. Ioan se scrie că acesta „au făcut și hanul den Craiova” (v. *Ac. Rom., ms. 1396, f. 10*).

124. *Anexa* 32. În cheltuelile pe anii 1801—802 se arată că Pahomie s’a dus în multe rânduri la Craiova „pentru judecata ha- nului”. După această ultimă dată (1802) nu se mai pomeniște nimic de acest han, probabil judecata se sfârșise. Hanul fusese cotoplit de caimacumul Craiovei. Pentru situația topografică a hanului, v. Virg. Drăghiceanu, *Zidurile băniei Craiovei*, în B. C. M. I., III, p. 193.

125. N. Iorga, o. c., p. 176.

126. Idem, *Inscripții în St. și doc.* XV, p. 61. Fota a avut de soție pe Ilinca, fata lui Radu Brăiloiu biv vel vataf de aprozi.

anului 1778¹²⁷), Fota lasă în urmă o fată măritată cu un Vasile Vameșul și un copil, Ioniță, supt tutela lui Vasile. Printre alte averi, ei moștenesc și 7 prăvălii în Craiova, cumpărate de Fota. Încă de când trăia el, se ridicase, cu protimisii, un Drăghici fiul lui Hagi Nicola. Judecata continuă și după dispariția lui Fota. Vasile, ginerele lui Fota, ca să scape prăvăliile, declară că acestea „sânt afierosite de răpt. pahr. Fota la biserica sa din Craiova, unde este hramul sf. Spiridon și carea este metoh m-rii Horezului”. În iulie 1782 nici Vasile nu mai trăia. Drăghici continuă judecata pentru acele prăvălii cu Ioniță pitar Vlădăeanu, iar Ioniță pe de altă parte se judecă cu Pahomie egumenul Hurezului, arătând că m-rea Hurez n'are nici un act de danie dela Fota pentru metoh. Pahomie a recunoscut acest lucru și pitarul Vlădăeanu reintră în stăpânirea averilor care fuseseră timp de peste 15 ani în proprietatea Hurezului. Egumenul Pahomie refăcuse acoperișul bisericii sf. Spiridon, al caselor din curtea ei¹²⁸), făcuse moară cu 2 roate, cum și 2 case de bărne pe moșia Novaci, iarăși a Vlădăianului, pentruca să i le ia, fără a-i răspunde măcar cei 525 taleri cheltuiți.

Și pentru muntele Bălescu, înstreinat de odiosul egumen Gherasim la niște boernași Gnehani¹²⁹), are Pahomie multă supărare și cheltuială, numărând 756 taleri. Iar pentru scoaterea unei mori din Runcu, dată de Ilarion egumenul Polovracilor, unui boer Tetoianu, cheltuește 826 tal. cu judecățile, la Craiova și București¹³⁰).

Deși hărțuit de tot felul de încălcări și acuzațiuni, Pahomie nu încetează o clipă activitatea de redresare. Construește o moară la Bărzoteni; case, pătule, moară și bordei-cărciumă la Sirineasa. Aici era și o biserică veche, pustie; cumpără „toate odăjdiiile, sfintele vase. sf. icoane” și o redeschide spre mângâierea localnicilor. La moșia Stoiceni din Argeș clădește

127. *Ac. Rom., pac. CLXXXIII*, doc. 124. Intinsă anafora a veliților boeri, în frunte cu Man. Brâncoveanu v. vor., din 14 iulie 1794, în care se arată că Fota era mort în 1778. Acest boer și-a făcut diata în oct. 1777, lăsând bisericii sf. Spiridon 2 moși: Cerătu și Novaci — aceasta cu 7 munți — cu venitul cărora să se îngrijească lăcașul și să se plătească un „dascăl elinescu” ce va fi la biserică” (V. A. Urechia, *Doc. inedite din domnia lui Al. Const. Moruzi* (1793—96), *An. Ac. Rom.*, t. XV, 1895, pp. 221—24). Biserica o afierosise m-rii Hurez însă, încă din 1773. La 22 iunie 1778, mitrop. Grigorie scrie episc. Chesarie să aleagă moșiile răposatului paharnic Fota. Se citează numeroase moși, printre care și „o vie cu eleșteu în mahalaua Ungurenilor din Craiova” (*Ac. Rom., pac. CLXXXI*, doc. 35). Prin anaforaua din 19 fevr. 1794, boerii veliți arată că au văzut diata lui Fota prin care afierosește Sf. Spiridon la Hurez, dar pune și condiții, care nu s'au respectat de egumeni (V. A. Urechia, *o. c.*, pp. 175—77) și din care cauză Hurezul pierde moșiile citate.

128. *Anexa* 52.

129. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, 110—111.

130. *Anexa* 32.

o moară, o pivniță cu cele necesare recoltării vinului și face un car.

O deosebită grijă arată pentru viile distruse de răzmirițe, întrucât ele constituiau o importantă sursă de venit. Via dela Troian, „între Râmneș și între Ocnă”, fiind cea mai întinsă și mai părăginită este repusă pe rod cu 4352 taleri, construindu-se și acareturile trebuitoare cu tot inventarul. Se refac case cu pivnițe, slonuri, grajduri, linuri, teascuri, la viile dela Sutești, Goleasca, Vorniceasa, Nemoi și Podgoria Piteștilor, cu prețul a 1360 de taleri.

O moșie productivă era Giorocul din Dolj, așezată în câmpie; aci grânele abundau și trebuiau transformate. Egumenul face 4 mori nouă, — în locul celor 5 roate arse de cârjaili¹³¹) —, care asigură m-rii un câștig simțitor.

Invazia bandelor lui Pasvantoglu — din anii 1801—2 — nu se oprea în Dolj, ci urca în munții Olteniei deținători de comorile de artă ale mănăstirilor. În urma mercenarilor mânați de pofta jafurilor, ardeau, pe lângă mori și conace, bisericile. A ars și biserica schitului Polovragi¹³²), pentru a cărei restaurare s'au plătit 1200 taleri din punga sărăcită a Hurezului.

Când valul pustitor s'a îndreptat spre Hurez, egumenul și călugării au fugit. Pahomie a trecut Oltul la m-reă Fedeleșoiu¹³³), iar când nici aici nu s'a simțit în siguranță s'a refugiat în Transilvania, trimițând la Hurez pe un monah Pahomie, ca să scape condica m-rii. Acesta scrie că „m-reă era plină de ostaș[i] și acolo, în partea locului, au fost robii, jafuri și alte răutăți[i]”. Revenit „din țara nemțească”¹³⁴) acopere clopotnița cu „sindrilă de stejar solzi”, plătind 545 taleri.

Persoana lui Pahomie egumenul, prin vivacitatea și tenacitatea ei stărnise nemulțumiri și în lumea mănăstirii — călugări, poslușnici și robi —, și în cercul celor cari aveau relațiuni rentabile cu mănăstirea. Cei din chinovie cunoșteau supt Pahomie chinul unei vieți de muncă încordată; lateralii nu înțelegeau ca veniturile m-rii să fie întrebuințate într'o operă de restaurare, care impunea o cruntă ajustare a pocloanelor și desfășurării daruri bănești ce li se adresau.

În fruntea mișcării celor cari cereau îndepărtarea lui Pahomie dela conducerea Hurezului apare chiar Nectarie, episcopul Râmnicului, care după instalarea-i în scaun îi solicitase renunțarea la metohul Polovragi, urmând să fie afiliat episcopici, plata unei sume de 1000 galbeni și cedarea unei „comori”¹³⁵). Spre înlăptuirea acestor dorințe, episcopul susține la egumenia Polovragilor pe un monah „zurbagiu”, Ilarion, secondat de un alt călugăr, Iosif. Aceștia pornesc lupta cu reclamațiuni întinse, criticând risipa Hurezanului. La divanul Craiovei se deschide un proces interesant, în anul 1795; Pahomie se înfățișează și arată față de episcopul Nectarie o atitu-

131. Anexa 32. — 132. Anexa 32. — 133. Anexa 24. — 134. Anexa 32. — 135. Anexa 14.

dine demnă, verticală, care a dus apoi la închiderea lui „la satul Breasta, în casele Bengescului”. La 17 sept. 1795 Alex. vodă Moruzi — sesizat de plângerea lui Pahomie — poruncește lui Alex. Calfoglu, caimacamul Craiovei, să cerceteze cauza acestei arestări de două luni și jumătate în urmă — deci pe la începutul lui iulie — „și cu ce cuvânt i să cere 20 de pungi de bani”¹³⁶). Dacă îl va găsi nevinovat, să-l libereze; contrar, să refere pe larg. În urma acestei intervențiuni energice a domnului — îndemnat probabil de boerii Brâncoveni, Nicolae fiind chiar ban mare în funcțiune —, Pahomie este înfățișat din nou în fața divanului și, prin anaforă, i se aduc mai multe acuzațiuni, printre care și aceea că ar fi conspirat — la Drăgășani — împreună cu Nectarie, fostul egumen al m-rii Bistrița, și cu Macarie, proin Govorean, în contra episcopului Nectarie, după mărturia unei scrisori a lui Macarie, din 3 aug. 1795, și după „cartea” Bistrițeanului, care declara că a executat poruncile lui Pahomie¹³⁷). De bună seamă că acest egumen va fi exercitat o puternică influență asupra celorlalți superiori din mănăstirile vâlcene, va fi urzit și conspirația, dar știe să argumenteze, convingător, neamestecul său. Ciorna ce s'a păstrat e un model de apărare¹³⁸).

A urmat împăcarea cu episcopul, — costisitoare de altfel¹³⁸ bis) — și alungarea lui Ilarion dela Polovragi¹³⁹). Însemnările lui Pahomie arată că această chestiune a costat 3624 taleri¹⁴⁰).

În anul 1797¹⁴¹), Pahomie e iarăși în judecată cu monahul Iosif, acolitul lui Ilarion, pentru a cărei stingere se pierd 2950 taleri¹⁴¹ bis). Se mai cheltuesc 2850 tal. „cu Spiridon și cu Climent”, iar cu un Arnăuțean, care luptase „ca să să facă el igumen cu hula mea”, abia ajung 8500 taleri, cheltuiți în 3 ani la Craiova și București¹⁴²).

Dar în afară de cheltuelile de refacere și de judecată, se mai cer și altele, impuse de starea turbure, anarhică, din principat. În fevr. 1796, caimacamul Craiovei, Calfoglu, ordonă lui

136. *Anexa 11*.

137. *Anexa 14*. La 15 dec. 1795. mitrop. Dositei propune lui vodă înlocuirea lui Nectarie dela Bistrița, pentru proasta „economică” și pentru că umbla „cu zizanie de turburări între călugări și între egumenii altor mănăstiri (V. A. Urechiiă, *Doc. inedite...* 1793—96. pp. 259—60).

138. *Anexa 14*.

138. bis. *Anexa 32*.

139. *Anexele 12. 13*.

140. *Anexa 32*.

141. Cunoaștem data acestei judecăți, din însemnarea făcută de Costache log. din divanul Craiovei pe manuscriptul: „*Istoria Țării Românești dintru începutul*” al Hurezului, „cu zisa și învățătura lui Pachomie eg. Hurez ce să află acum în judecată cu Iosif monahul”. Însemnarea și desenul — un șarpe cu gura spre o pasăre — le-a făcut la 24 apr. 1797 în Craiova (v. V. A. Urechiiă, *O cronică anonimă*, p. 66). Interesantă, circulația manuscrisului.

141 bis. *Anexa 32*.

142. *Anexa 32*.

Pahomie „să răspundă îndată” 2 cai „de tunuri”, mari, tineri, potrivești la păr, „țepeni”¹⁴³). Egumenul i-a cumpărat cu 400 taleri și i-a trimis la grajdul domnesc. În 1798 i se cer iarăși 8 cai de tunuri, de caimacamul Hangerliu; pentru aceștia s’au plătit 1000 de taleri¹⁴⁴). Ii mai dă caimacamului și un dar de 350 taleri; după cum lui Iancu Caragea, caimacamul din 1797, îi numărase 1000 tal. În același an 1798, trimete o „butcă la Oreava cu 6 telegari” la Căpitan pașa, și pe lângă cheltueala de 50 taleri, trebuie să plătească alți 200 prețul a 2 cai prăpădiți acolo¹⁴⁵). La 29 martie 1798 împrumută cu zapis dela un Const. Ghizdaveț suma de 2750 tal. impuși m-rii de odiosul Const. vodă Hangerli „pentru lefile oștirilor împărătești”¹⁴⁶). Tot în vremea acestui Hangerli, plătește 826 tal. pentru zaherea¹⁴⁷). O importantă sumă pentru zaherea dăduse și în vremea lui Alex. vodă Moruzi¹⁴⁸).

După retragerea armatelor nemțești, în 1791, rămăsese în Râmnicu-Vâlcei un spital ridicat de nemți, care — în urmă — a fost achitat domniei de episcopie și mănăstiri. A contribuit și Hurezul cu 270 taleri¹⁴⁹). Alți 300 taleri au fost vărsați pentru *spitalul* dela biserica sf. Spiridon-Craiova, „la vremea ciumi[i]”; iar 750 tl. „banii școalelor”¹⁵⁰).

Când s’a înscris hrîsovolul mănăstirii — în 1803 — cheltueile s’au ridicat la 800 tal.¹⁵¹).

V.

Ceva despre boerii Brâncoveni de la sfârșitul sec. XVIII.

Constantin vel logofăt Brâncoveanu, nepotul strălucitului voevod al Munteniei și ctitor al Hurezului, Constantin vodă „Basarab”, moare în anul 1762¹⁵²), lăsând în urmă 2 fii: Nicolae și Manolache.

Nicolae figurează în divanul domnesc încă din anul 1760 ca vel comis^{152 bis}); avansează vel clucer în 1762¹⁵³). În mai 1775

143. *Anexa* 15.

144. *Anexa* 32.

145 — 146 — 147 — 148 — 149 — 150. *Anexa* 32.

151. Această sumă se găsește înscrisă și la cheltuiala anului 1803, și la: „alte dări deosebite” (v. *anexa* 32). Se constată deci, în socotelile date, oarecari nepotriviri și încurcături — inerente pregătirilor contabilești ale gestionarului —, de aceea totalurile la venituri și cheltuieli nu pot fi explicate, fiindcă nu se verifică.

152. C. Esarcu, *Documente istorice descoperite în Arhivele Italiei*, Buc. 1878, p. 21; I. Lupaș, *Doc. istorice privitoare la moștile brâncovenești din Transilvania*, Cluj, 1933, p. 91. Prin diata din 18 dec. 1758, Nic. Roșet lasă executori testamentari pe fratele său Ioniță, pe nepotul său, Const. vel. log. Brâncoveanu și pe Nic. Argetocanu (v. St. D. Greceanu, *Contele Nic. Rosetti*, în Rev. pt. ist. arch. și fil. vol. IX. 237—9).

152 bis. V. doc. din 9 martie și 15 nov. 1760, în *Arh. Eforiei*. Carton negru no. 103, și necatalogal.

153. I. C. Filitti, *Arhiva G. Gr. Cantacuzino*, Buc. 1919, p. 154, doc. 474 d. La 20 ian. 1761, Nicolae încă era „vel cluciar” și însărcina pe popa Floru — cunoscutul dascăl de slovenie dela bis.

apare într'un act cu titulatura biv vel logofăt¹⁵⁴), iar în martie 1777¹⁵⁵) cu aceea de vel vistier, pentruca în nov. 1781¹⁵⁶) să fie citat ca fost vistier mare. Pe la sfârșitul anului 1787 este înaintat de Nic. vodă Mavrogheni în dregătoria de ban mare, iar la începutul anului 1788 este închis la Văcărești¹⁵⁷), odată cu declarația de război din partea Austriei¹⁵⁸) contra Turciei, de acelaș curios voevod, care îl bănuia de trădare. Acesta cred că era mai curând un pretext, care ascundea adevărata cauză: dorința aprinsă de bani, după mărturia mai târzie¹⁵⁹) a Elenei Moruzi, ultima soție a banului Nicolae. După arestare și jaf a venit a treia pedeapsă, mai grea: surghiunul. În martie 1788 e trimis cu alți boeri la Nicopole, prin nov. la Rodos, iar în fevr. 1790¹⁶⁰) la „Arvanitohori al Târnovu-lui“ (Arbănași), unde se găsea încă la 6 ian. 1791¹⁶¹). În aprilie 1792¹⁶²) era revenit în țară. Egumenul Pahomie scrie episcopului Filaret să intervină către dumn. banul Brâncoveanu, arătându-i „starea și halul mănăstirii“ Hurez.

Supt Alex. vodă Moruzi ocupă demnitatea de vel vistier (1793) și vel ban (1795—96¹⁶³). La 1 iulie 1796¹⁶⁴), este citat ca ban mare Iahache Văcărescu, fostul său coleg de exil. În anul următor rămâne fără dregătorie și tot în această situație îl găsește la 13 ian. 1798¹⁶⁵), când scrie egumenului Pahomie, să ajute cu câte 200 taleri lunar pe fostul egumen al m-rii Govora, Macarie —, acel care conspirase în anul 1795 contra episcopului Nectarie de Râmnic¹⁶⁶) — „pân[ă] când îl vom așăza iarăș[i] la vreo m-re“. Pahomie s'a executat prompt, plătind pe 2 luni, dar când rămâne în urmă cu subvenția pe martie și aprilie, Nic. Brâncoveanu, ieșind numai cu demnitatea „vel log.“, îi scrie la 14 aprilie — adresându-i-se cu for-

Sf. Gheorghe — să scrie: „Tălcuirea Evangheliilor lui Teofilact al Bulgariei“ (v. Al. Lapedatu, *Ms. dela Biserici și Râșca*, p. 1); deci urmează a se îndrepta afirmația din *Arh. Ott.* 65—66, p. 59.

154. Al. Al. Fălcoianu, *Arborele gen. al familiei Bujoreanu*, Buc. 1928, pp. 26—8. Se precizează aici că biv vel log. Const. Brâncoveanu, tatăl lui Nicolae, nu mai era în viață în 1775. Totuși s'a admis că acest C. Brâncoveanu trăia și în 1795 (*Arh. Ott.* 63—4, p. 318).

155. V. A. Urechia, *Ist. Românilor, în An. Ac. Rom.*, s. II. t. XII. Buc. 1893, p. 62. — 156. *Anexa 2*.

157. *Ac. Rom. ms. 1063*, f. 181. Elena Moruzi, soția lui Nic., arată că la 27 fevr. soțul ei era închis la Văcărești.

158. I. Văcărescu, *Istoria Impăraților otomani, în Tesauru de monumente istorice al lui Laurian*, t. II, Buc. 1863, p. 291.

159. *Ac. Rom. ms. 1063*, f. 181.

160. I. Văcărescu, *o. c.* p. 295—98.

161. *Anexa 4*. La 5 ian. 1791 „arhon banul Nicolae Brâncoveanu“ scria mitropolitului Cozma, iar acesta îi răspundea la 25 martie (v. C. Litzica, *Catalogul manuscrisurilor grecești*, Buc. 1909, p. 24, no. 32). ceeace însemnează că și la sfârșitul lui martie, banul se afla tot departe de țară. — 162. *Anexa 7*.

163. V. A. Urechia, *Doc. inedite d.n. domnia lui Al. Const. Moruzi*, în *An. Ac. Rom.* s. II. t. XV, Buc. 1895, p. 332.

164. *Ac. Rom. ms. 1063*, f. 135—39.

165. *Anexa 17*. — 166. *Anexa 14*.

mula: „părintelui arhimandrit” — „ca să nu pui de tot la uitare”, și să-i trimită 60 tal. pe 3 luni¹⁶⁷). Socotelile lui Pahomie arată că a plătit acea subvenție lui Macarie 1 an și 4 luni¹⁶⁸).

Dar urmașul ctitorului nu intervenea numai pentru ajutorarea celor lipsiți, cu banii Hurezului, ci și pentru mulțămirea sa personală. În urma cererii sale din Arvanitochori — cerere pe care n'am găsit-o însă — Pahomie îi trimete 2000 de taleri¹⁶⁹); după revenirea din exil, obligă pe egumen să-i dea 2500 taleri¹⁷⁰) — deși m-reă ăra pustiită de răzmiriță —; în anul 1793 egumenul îi trimete alți 800 tal. prin țișanii m-rii; urmează apoi încă 800 tal.¹⁷¹).

Fiindcă acest descendent al voevodului Brâncoveanu avea pasiune pentru caii frumoși, ceruse 2 cai, atât lui Pahomie, cât și egumenului dela Bistrița, dar cum superiorii întârziiau cu realizarea dorinței sale, scrie la 17 ian. 1802¹⁷²) lui Pahomie, că vede „o mare zăbavă”; desărcinează pe vistierul Ursache „de această treabă” și orânduiește pe Hristea bulucbașa „să găsească el telegarii din năuntru”, dar costul să-l răspunză cei 2 egumeni. Pahomie dă „mumbașirului” 100 galbeni. Hristea găsește caii doriți „în țara nemțească”. În răvaș, Nicolae Brâncoveanu nu arată demnitatea, dar întrucât impută lui Pahomie că au fost sărbători, au trecut „și nici heretiztis n'ai catadehtisit să ne faci nici pentru boerie”, cred că deținea dregătoria de ban mare¹⁷³).

Pasiunea de cai a bătrânului Brâncoveanu se arată și în scrisoarea lui din 17 august 1803, răspuns la una a lui Pahomie, care aflase de anumite aranjamente ce se ticluiau în contra lui. Boerul se miră „că te sperii de toate muștele, în vreme când ai sprijinitor și aj[u]tor, atât pe noi cât și pe dum-lui nepotu-mieu”. Nu uită să-i amintească, totuși, de „un dascăl ciungu al curții... și altul carele ne numără 1000 de galbeni împărătești și pentru hatărul sfintii tale, că te afli vechiu al casii noastre... n'am priimit”. Dar, „un lucru poate să te izbăvească de toate supărările acestea... un calu bun, murgu”. Era al nepotului său, Grigorie Brâncoveanu, și trebuia să-l cumpere, prin mijlocirea șetrarului Dimitrache Sihleanu, „cu ori câți bani îl vei putea scoate”. Îi atrage din nou atenția: „să știi că, calul acela, te v[a] mântui de toate nevoile și vei rămănea în liniște...”¹⁷⁴).

Pahomie arhimandritul scrie imediat lui Grigorie Brâncoveanu, acesta îi comunică prețul, se trimet banii — 937 taleri —, dar evident, prin felul cum circulau scrisorile atunci, au trecut două luni. La 16 noemvre 1803, Gr. Brâncoveanu îi răspunde că a gătit calul „și l-am trimis la dum-lui

167. *Anexa* 18. Deci în intervalul 13 ian. — 14 aprilie 1798 s'a produs numirea de logofăt a Brâncoveanului. — 168. *Anexa* 32.

169. *Anexa* 4. — 170. *Anexa* 32. — 171. *Anexa cit.* — 172. *Anexa* 19.

173. La 8 aprilie 1802, figurează cu această demnitate (v. N. Iorga, *Studii și doc.* V. p. 204). — 174. *Anexa* 26.

banu, unchiu-meu și n'au voit dum-lui să-l primească, zicând că trebuia de cându l-au cerut, să-l fi dat...". Gr. Brâncoveanu își exprimă regretul că arhimandritul pătimește de picior și îl sfătuiește „să te păzești de răceală și de acrima și de lucruri spirituale...”¹⁷⁵); dar, de egumenie, nu-i face nici o asigurare.

Între unchiu și nepot se stabilise, probabil, un acord pentru îndepărtarea lui Pahomie, dar se jenau să bruscheze evenimintele. Apoi Nicolae Brâncoveanu a și dispărut din viață¹⁷⁶), așa că atenția lui, și a lui Grigorașcu, fu pusă în alicare — în 1804 — de Manolache, fratele lui Nicolae și tatăl lui Grigorie Brâncoveanu.

Manolache Brâncoveanu, al doilea fiu al lui Constantin, a avut o carieră politică tot atât de strălucită ca și a fratelui său Nicolae. Născut în anul 1748¹⁷⁷), la 30 de ani (1778¹⁷⁸) ocupa demnitatea de logofăt mare, deținută până la sfârșitul domniei lui Alex. vodă Ipsilante. Nicolae vodă Caragea (1782—83) îl are în divanul său cu aceeași dregătorie. Ca vel logofăt scrie lui Rafail, egumenul dela Hurez, în fevr. 1783¹⁷⁹), acea scrisoare vulgară. Înlocuirea lui Caragea, cu Mihai vodă Șuțu (1783—86), nu l-a atins pe Manolache în rosturile lui politice, căci păstrează logofetia mare și în această domnie. A cunoscut și el prigoana lui Nic. vodă Mavrogheni prin surghiunire. Egumenul Pahomie notează că i-a dat 800 taleri „când au venit din țara turcească” (1791¹⁸⁰). În cea de a doua domnie a lui Mihai Șuțu (1791—93), Manolache figurează tot ca logofăt mare, iar în vremea stăpânirii tronului de Alex. Moruzi (1793—96), avansează la demnitatea de vel vornic¹⁸¹), pe care o ocupă în anii 1793—95, dar este absent din divanele anului 1796¹⁸²). Supt Const. vodă Hangerli (1797—99) este citat ca

175. Anexa 27.

176. V. G. D. Florescu, *Din vechiul București*, Buc. 1935, p. 110, nota 188, unde se afirmă că a murit în 1804, fără a se indica isvorul informației. Faptul că până în 1803 afacerile mănăstirii Hurez se aranjau cu știrea lui Nicolae, iar la 13 ian. 1804 intervine — deodată — Manolache Brâncoveanu, este o indicație că Nicolae nu mai viețuia sau era greu bolnav. Locul unde a fost înmormântat nu se cunoaște încă.

177. Se știe că a murit în anul 1811, în vârstă de 65 ani (N. Iorga, *Studii și doc.* XIII, p. 68).

178. I. Ionașcu, *Acte cu privire la boierul Sandu Bucșănescu*, în *Arh. Olt.* 77—8, p. 126.

179. *Arh. Olteniei*, 71—3, pg. 68.

180. Anexa 32.

181. La 5 apr. 1793, Ianache Moruzi era vornic de țara de sus și Scarlat Ghica de țara de jos (V. A. Urechiă, *Doc. inedite* — 1793—96 — p. 67), Manolache fiind absent. La 16 apr. lipsește Sc. Ghica, înlocuit cu M. Brâncoveanu (V. A. Urechiă, *o. c.* p. 56).

182. V. A. Urechiă, *o. c.* pp. 107, 135, 155, 258. La 11 și 15 martie 1795 semna ca vel vor. de țara de sus, iar la 6 sept. deținea acest loc Man. Crețulescu, M. Brâncoveanu fiind absent din divan. La 1 iulie 1796 nu mai figura în divane nici Nic., nici Manolache Brâncoveanu (*Ac. Rom. ms. 1063*, f. 139).

fost vornic mare, pe când fratele Nicolae iscălea „Nic. Basarab vel logófăt”¹⁸³). Când Mihai Șutu urcă tronul Munteniei pentru a treia oară (1801—802), M. Brâncoveanu este înălțat la bănie¹⁸⁴).

Până în anul 1804 nu se găsește nici un răvaș de al acestui Brâncoveanu, în hârtiile rămase dela Pahomie. Din veniturile Hurezului a luat însă, odată 500 tal. trimiși prin Ionichie eromonahul, altădată 750 tal. banii vinăriciului, prin mitropolitul Filaret; alți 770 i-au fost înmănați printr'un eromonah Spiridon, iar 850 prin monahul Iosif¹⁸⁵). La 3 ianuarie 1804¹⁸⁶) el adresează o scrisoare lui Pahomie, în care îi poruncește să nu supere pe Meletie egumenul dela Polovragi. Clucerul Vlădăceanu — fostul adversar de procese al egumenului —, înștiințase pe Manolache, că Pahomie ar unelti să aducă la egumenia Polovragilor „un călugăr ce ține de casa visterului Bibescu”. Îi reproșează că a înstreinat un munte al metohului, iar pe al doilea l-a „poprit cu cuvântu pentru oile Hurezului” și îl face atent, să restituie toți munții și toate moșiile Polovragilor. În post-scriptum se arată însă hotărît contra egumenului, care a primit m-rea „dreasă” (am văzut care era starea ei la venirea lui Pahomie) și „fără datorie” și a adus-o „la stare proastă”, fiind „galantom cu dări incoace, incolo...”

La scrierea egumenului, datată 9 fevr. 1804¹⁸⁷), Grig. Brâncoveanu îi răspunde că prin „iconomia și cu lucrarea în faptă se îndreptează toate”; îi făgăduiește, vag, un cuvânt bun „căt-re dum-lui boeru”, dar îi amintește și de galbenii pentru calul ce-l dorise banul N. Brâncoveanu, galbeni pe cari i-a și dăruit Pahomie.

Cu toate scrisorile lui Pahomie, boerul Manolache rămâne neînduplecat și, la 21 fevr. 1804¹⁸⁸), îl anunță că a orânduit „două obaze cu praxis și de credință a veni la fața locului, atât la Pol[o]vraci câtu și la Hurez”, să constate starea lăcașurilor și adevărul celor scrise. Nu știu numele celor delegați, nici cuprinsul celor relatate de ei Brâncovenilor, dar, probabil, au conchis la vinovăția lui Pahomie și, călugărul care păstori-se ca egumen, la Polovragi și Hurez, peste 20 de ani, fu în-

183. *Ac. Rom., ms. 1448*, pp. 251—2.

184. I. C. Filitti, *Banatul Olteniei și Craioveștii* — Extras —, p. 106.

185. *Anexa 32*. Dacă este cert că Manolache s'a refugiat în 1802 la Brașov, odată cu Mihail vodă Suțu, este iarăși cert că a revenit în țară după înscăunarea lui Const. vodă Ipsilanti, deoarece în 1804 ocupă demnitatea de vel ban, pe care o deține până în 1807 (Filitti, o. c., p. 106). Ca atare, afirmația că el s'ar fi retras la Brașov și ar fi rămas aici până la moarte (I. Chiriță, *Ultimii boeri Brâncoveni*, Arh. Olt., 65—66, pp. 57, 58, 62, 64), nu este confirmată de documente.

186. *Anexa 28*.

187. *Anexa 29*.

188. *Anexa 30*.

locuit în acelaș an. Sigur, se oferise o sumă mai mare pentru „avaetul egumenii” de un altul.

Faptul că, din nov. 1803, Nic. Brâncoveanu nu mai intervine cu nici o scrisoare, arată că acesta era bolnav sau murise chiar¹⁸⁹). În anul 1805, Pahomie arhimandritul — îndepărtat din egumenia Hurezului încă din iunie 1804 — vorbește într-o plângere a sa către domn și de taleri 1000 aflați la „d-lui *biv vel vor[ni]c Grigorașco Brânc[o]v[eanu]* pentru un cal ce era să mi-l vândă și să-l dau peșches *răp[osa]tului banului Nicolae Brânc[o]v[eanu]*”¹⁹⁰). La 8 aprilie 1811, văduva acestuia, Elena Moruzi, dă un zapis prin care arată că la 27 fevr. 1788 a luat 500 tal. împrumut dela zaraful Gheorghe Prisiceanu „pentru trebuința răp[os]atului soțului meu, banul N. Brâncoveanu”; la 28 fevr. 1788, a luat 250 tal. dela clucereasa Rucsandra a răposatului Costache Ruset; la 29 fevr. a împrumutat 200 tal. dela slugerul Panait Băbeanu „pă vreme[a] când răp[osa]t[u]l era închis la Văcărești de domnul Mavrogheni și im dedese voe prin scrisoarea iscălită chiar de dumn[ea]lui (care scrisoare să află acum în mâinile prea sfinț. proin mitropolit al Ungrovlahiei, chir Dosithee), ca să mă împrumut de ori unde voi putea și să fac acea mare sumă dă bani ce cerea domnul Mavrogheni. Și, așa, împrumutându-mă... puindu și amanet chiar moșea mea Cozleciu, am scăpat pă răp[osa]t[u]l de [a] închisoare și toate acele datorii au fost bine priimite de răp[osa]t[u]l”. Arată că a luat și 1000 tal. dela episcopul Buzăului „iarăși pentru trebuința soțului meu, la întâia domnie a mării sale Alecs. vodă Muruz (1793—96), când atunci să afla răp[osa]t[u]l trimis din poruncă în jud[e]ț. Ilh[o]v să strângă zah[e]rea”¹⁹¹). Și văduva declară că acele datorii trebuiesc plătite de vornicul Grigorie Brâncoveanu¹⁹²) „ca un chironom”.

Elena „Moruzina”, văduva lui Nic. Brâncoveanu, moare la 22 nov. 1814¹⁹³) în București, lăsând un testament în seama episcopului Iosif de Argeș, care apare ca persoană de mare încredere a băneșei.

Manolache Brâncoveanu s'a retras, după 1807, la Brașov, unde moare la 24 apr. 1811 și e îngropat la biserica din Cetate¹⁹⁴). Neamul Brâncovenilor rămâne să fie continuat de

189. V. nota 176 de mai sus.

190. *Ancxa* 38.

191. *Ac. Rom.*, ms. 1063, f. 181.

192. La 6 aug. 1795 figura în divanul lui A'ex. Mo.uzi ca vel clucer (V. A. Urechia, o. c., p. 239), tatăl său absentând. Și în ian. 1796 apare tot cu această demnitate (Idem. *ibid.*, p. 691).

193. În această zi vornicul Const. Crețulescu anunță pe episc. Iosif. că „băneasa Elena Brancoveanca, soacră-mea ș'au dat obștescul sfârșit” și că din cei 10.000 tal. aflați la vislierul Moscu a luat 3000 „pentru îngropare i de 3 zile” (*Ac. Rom.*, ms. 1063, f. 216). Elena avea noră pe vorniceasa Guliană, căreia i-a dat multă zestre, dar ea n'a căutat-o „și șădeam în așternut fără nici o parigorie” (*Ibid.* f. 185).

194. N. Iorga, *Sf. și doc. XIII*, p. 68

fiul său, Grigorie. Dar acesta n'a avut urmași de sânge și cu moartea lui, întâmplată în aprilie 1832, seminția ctitorului m-rii Hurez se stinge.

Iată câteva fapte din viața boerilor Brâncoveni, în legătură cu așezământul dela Hurez, pe vremea egumeniei energicului arhimandrit Pahomie, a cărui activitate largă a rămas până acum tănuită în hărțile Eforiei. Prezența acestor documente în arhiva acestei instituțiuni se explică prin faptul că după îndepărtarea dela Hurez, în iunie 1804, Pahomie s'a retras la m-reă Fedeleșoiu, veche ctitorie a Ghiculeștilor, unde i s'a încredințat, de epitropia m-rii și spitalului Pantelimon, epistasia ei și — la plecare — a luat cu el actele care îl priveau.

VI.

Ultimii egumeni dela Hurez (1804—72).

La 8 iunie 1804, Pahomie arhimandritul, proin Hurezean, trece m-reă cu toate bunurile ei „în sama sf. sale păr. arhimandritul Ghermanò Trapezundion”¹⁹⁴ bis), printr'un catastif amănunțit în care semneau egumenii dela Bistrița, Govora, Polovragi și un logofăt al divanului¹⁹⁵). Deci dela data aceasta, iar nu din anul 1795, cum s'a crezut până acum, pleacă egumenia acestui Ghermanò, pe care eu îl cred un grec veritabil, considerând numele și dispoziția de a iscăli grecește răvașele românești scrise de altcineva.

Din cele publicate rezultă că egumenia lui Ghermanò este lipsită de frământare și inițiativă. Și apoi, Pahomie lăsase în urmă o fundație monahală perfect restaurată material, cu aproape toate litigiile de proprietate stinse și cu surse de venit mult mai mari — în 1792 m-reă avea un venit de 1685 tal., iar în 1804 acesta însuma 4760 taleri¹⁹⁶).

Pe lângă câteva scrisori¹⁹⁷) schimbate cu Iosif al Argeșului și cu un alt Iosif, călugăr din m-reă Bistrița, în care se vorbește de câteva cărți împrumutate din interesanta bibliotecă a Hurezului — al cărei catalog¹⁹⁸) ni s'a păstrat tot în hărțile lui Pahomie —, găsesc, în actele inedite, 3 răvașe ale acestui Ghermanò, adresate lui Pahomie la Fedeleșoiu. În una, din 2 dec. 1806¹⁹⁹), îi răspunde cu privire la un cazan,

194 bis. Un alt „grec dela Trapezund”, arhimandritul Teodosie, a eguminit la m-reă Brâncoveni în prima jumătate a sec. XIX până la 1842, când moare (v. Ghenadie, *Visile canonice*, pp. 217—24).

195. *Anexa* 33.

196. *Anexa* 32.

197. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, pp. 152, 168—9.

198. V. *Anexa* 5 și capit. „Biblioteca Hurezu-ului” din această lucrare.

199. *Anexa* 41.

refusând a i-l restitui și îi reproșează cum de a primit la Fedeleșoi pe un călugăr Isaia, dela Hurez.

După trecere de 10 ani dela plecarea lui Pahomie din fruntea Hurezului, Ghermanò constata că lipsesc „sineturile” unor moșii ale m-rii și scria — la 29 sept. 1814²⁰⁰) — „fratelui arhimandrit”, la Fedeleșoi, să i le restituie, căci „poate pă vremei, umblând cu ele să fie căzut între niscai hârtii”. Pahomie, căutând prin hârtiile lui, găsește câteva cu privire la Hurez și le trimite lui Ghermanò. Acesta observă că nu sunt „scrisorile moșii Craiovița și ale Șirinesi” și îi răspunde printr-o scrisoare îndrăzneată: „...prea bine le știu că sânt la sf. ta... și de nu mi le vei trimite, n’au rămas alta decât să arăt d-lui coconului Gligorașcu²⁰¹), prea fericitul titor, și atunci le vei da...” Ii amintește de zădărnicia vieții, de judecata viitoare și de cartea de blestem a mitropolitului, pe care „o socotești bagatel”. In post-scriptum îi cere o carte de danie pentru Șirineasa și altă carte de schimb a muntelui Bălescu stăpânit de Ghebani. Nimic din stilul unui „om cu cunoștinți deosebite” nu se desprinde din aceste epistole.

La toate aceste acuzațiuni, însoțite și de cartea de blestem, Pahomie răspunde mitropolitului printr-o scrisoare²⁰²) temeinică și interesantă. Arată că, la înlocuirea din egumenia Hurezului, a avut 7 „socotitori, care la nici un egumen n’au mai fost... și n’au găsit răpusu nici un acu sau vreun fluture dupe vreun epatrahir”. A lăsat, atunci, toate cărțile de judecată „făcute cu mari cheltueli și multă strădanie... că m’au durut inima de acia sf[ântă] casă”, a „lămurit moșiile cât și munții”; a adunat țiganii fugiți de frica turcilor și „nădăjdueam acum ca să auz și să dobândesc alt bine, iar nu blestem”.

Expune modul transmiterii scrisorilor și odoarelor, care erau în păstrarea răposatului Mihail eclesiarhul, încredințate acestuia încă „dela răposatu întru fericire părintele Chesarie, din egumenia răposatului *Dionisie arh., starețu cel bătrân*”. In seama lui au rămas până la moarte și, când avea nevoie de hârtii la judecăți, le lua „cu fo[a]le iscălit[ă] de mine”, iar după proces i le restituia și eclisiarhul le punea „la locu lor cel tănuit, unde s’au păstrat dela zidirea sf. m-ri până la moartea eclisearhului”. In acel loc au scăpat și de cei 1800 turci, cari au stat în m-re 20 de luni. Dar după moartea eclisiarhului Mihail „au adus — acele scrisori și odoare — din peșteri și din Bisfriță” — unde erau locurile tănuite — „le-au așăzat în besereca cia mare de le-au făcut știute și țiganilor”; cheile le ține Ghermanò, trimete orice călugăr de

200. *Anexa* 58.

201. Grigorie Brâncoveanu. In 1814 el nu mai figura în diivanul lui Caragea vodă, dar fostul ban mare — onorific, se pare — conducea acum Eforia școalelor.

202. *Anexa* 62.

ia orice obiect îi place, odăjdiile „s'au târdragit și cât voi trăi și, și după moartea mea, va zice că așa s'au priimit dela mine”.

Declară mitropolitului că alte hârtii ale Hurezului nu mai are, că dintr'ale lui au mai rămas acolo: o cruce de argint, niște moaște „nenumite” și un cazan; de aceea „pentru a mea viață cea neștiută, mă rog să nu fiu pus la uitare de a mi să trimete sf. prea sf. [tale] blagoslovenie de ertare...”

La 21 dec. 1814²⁰³), mitropolitul Nectarie, apreciind cumprișul scrisorii lui Pahomie, îl liberează „de supt legătura blestemului, nefiind vinovat”. Cu această carte a mitropolitului se sfârșește șirul actelor conservate și transmise de Pahomie, prețioase nu numai prin informațiunile relative la Hurez, ci și prin cele privitoare la viața lui Pahomie însuși, după așezarea lui la una din mănăstirile dependente de m-reă Pante-limon.

Un act²⁰⁴) arată beneficiul realizat dela cășăria depe muntele Ludeasa, pe care Pahomie o cumpărase dela post. Const. Dediu în 550 taleri²⁰⁵), bani pe cari Dediu îi răs punde turcului „capanlău”, Sali aga Giurgiuveanu —, încă din egumenia Hurezului și la care luase tovarăș pe I. Urșanu²⁰⁶) vâtaful plaiului Hurez. În anul 1804 se lucrează 5375 ocă cașcaval în 2409 căpățini și se vând unui turc capanlău cu 2125 taleri. Printre cheltueli găsesc: cumpărătoreea telemelii; simbria celor 5 baci, chiria cazanului, plata logofătului cantaragiu, prețul rachiului băut de baci, prețul celor 550 ocă sare, a mălaiului, a scoboriturii cașcavalului, a spălatului; 25 tal. costul a 2 jderi dăruiți unui clucer Stanciu; 17 tal. pentru pielea de urs dată vel logofătului. „Cașurile cele negre ce s'au dat pă la obrazuri” sânt socotite 30 taleri, iar întărirea de vodă a unei anaforale necesită 60 taleri. Rămâne un câștig net de 215 tal. numai, că „ni l-au mâncat dușmani[i] cu cheltuelile”, îi serie vâtaful Urșanu. Într'o scrisoare, de prin 1805²⁰⁷), Pahomie se jeluște domnului că „am căzut în grea patimă de epilepsie și cu deosăbire lipsit de ar[i]pele ticălosului trup...” și îl imploră să-i dea 3—4 scutelnici „să mă ridice dintr'un pat al zăcerii în altul”. Tot în acel an intervine să fie scăzut de banii ce datorează Hurezului sau să i se răspundă prisosul de vite, vin și rachiul lăsat în m-re, cum și mia de taleri dată biv vel vornicului Brâncoveanu. Se pune rezoluția

203. *Anexa* 63.

204. *Anexa* 36.

205. *Anexa* 21.

206. Acest Ioan Urșanu, vâtaful plaiului Hurez, este ctitorul bisericii sf. Ioan din satul Hurez, pe care a început-o în anul 1800 și a sfârșit-o în 1804. Chipul său e zugrăvit în pronaos, pe perețele din dreapta ușii. Lectura: „Ioan vel vistiari...” este greșită; cred (Virg. Drăghiceanu, *Monumentele Ottenici*, rap. II, B. C. M. I. fasc. 76, pp. 54—5).

207. *Anexa* 37.

negativă, socotindu-se că „este provlină de un om lipsit de minte”.

La 1 nov. 1805²⁰⁸) împrumută 2000 tal. — probabil pentru plata datoriei către Hurez —; în martie 1806²⁰⁹) primește o scrisoare dela egumenul Bistriței, Anania, care îl roagă să-i arate cum a ajuns moșia Milestea a Bistriței în stăpânirea „Polovraciului”. La 14 sept. 1807²¹⁰), Isac Ralet vel log. împută lui Pahomie că ar avea bani „în zapise de datorii”. Urma ca să-i răspundă și lui o parte.

Un catastih din 1 martie 1808²¹¹) arată care sânt târgurile făcute încă din 1804 de Pahomie, la negustorul Const. David din Râmnic. Pe lângă: zahăr, fidea, orez, piper, untdelemn, pesmeți, candel și icre negre, pe care David le avea în prăvălie, se văd articole aduse din Sibiiu: sticle cu unt de cimbru, balsam Antoniu, picături „de stomah”, ulei, pentru transportul cărora plătește 2 tal. chirie și 3,30 tal. vamă. Printre cumpărături se repetă des sticlele de „rozol”. Nu lipsesc nici articolele de îmbrăcăminte: șal de gât, pături, blăni albe, „pânțe de sângeag”, belacoasă, șiret, nasturi „maras la anterior”, găitan Tarigrad, giubea de ghermesut etc. și „altă marfă ce i s'au târguit dela bălciul Răurenilor”. Se dau și socoteii de banii primiți dela Pahomie în păstrare și de costul mărfurilor răspunse, printre care se citează și „buteile” aduse dela „Beci” (Viena).

Fiind bolnav și având nevoie de o cură la o stațiune bălneară din Transilvania, Pahomie obține la 23 iulie 1808²¹²) o intervenție a mitropolitului Dosoftei către vătaful de plai din Vâlcea, ca să-i permită trecerea peste graniță pentru o lună de zile.

În anul următor, se judecă la divan cu Hristodor Triandafil, nepotul lui Const. Ghizdaveț „suditul Rosii”, pentru o datorie de 750 tal., care pricină se închide plătind reclamanțului 361 taleri²¹³).

Până în anul 1810, Pahomie stă la Fedelesoiu ca epistat. În acest an²¹⁴), prin stăruința isprăvnicului de Vâlcea, Const. Brăiloiu — boerul care îl ajutase și la scoaterea hanului din Craiova, și a moșiei Craiovița —, pe lângă stolnicul Const. Predescu²¹⁵), epitropul Pantelimonului, este confirmat egu-

208. *Anexa* 39.

209. *Anexa* 40.

210. *Anexa* 42.

211. *Anexa* 43.

212. *Anexa* 46.

213. *Anexele* 47—51.

214. *Anexa* 52.

215. Acesta a fost numit epitrop al m-rii Pant. în anul 1807, în locul căminarului Nestor, vestitul pravilist. În 1814, Predescu semna ca biv vel clucer. Epitropia lui ține până în 1815 (cf. *Ef. Sp. Civ.* acte necatalogate). În 1816 figurează ca epitrop biv vel serdarul cilibi Nicolache Trăsnea.

men pe viață la acea m-re, urmând să plătească înainte 2500 tal., ajutor pentru dregerea spitalurilor" și anual câte 150 tal. „embatichi”. Pentru obținerea acestei întăriri stărue și episcopul Iosif, cu care se pare că nu fusese până acum în termeni excelenți. La 9 dec. 1810²¹⁶), Iosif îi pomeneste de „țigani ce au fost venit cu jălbi de multe catigorii”, pe cari stolnicul Predescu i-a trimis la un proin protopop Gheorghe să le cerceteze plângerile. Ii recomandă „să tămăduiești răul cu binele și unde să cuvine iuțime și pedeapsă să metahirisești blândețe și mângăere”, și îl asigură de tot sprijinul.

La 4 dec. 1814²¹⁷), un Dima logofătul, fost omul de încredere al lui Pahomie, la Hurez, îi trimete un răvas prin care îi cere să plătească negustorului Dinu David suma de 350 taleri, de care îl apucă pe el, dar banii i-a primit Pahomie. Il amenință că în caz de neplată va fi reclamat stăpânirii, deoarece averea Hurezului „au intrat în casa marțafoiului din Râmneș”. Urmarea acestei scrisori n'o cunosc.

Cea din urmă știre, despre acest nedreptățit călugăr, se conservă într'o scrisoare ce-i adresează — la 18 martie 1817²¹⁸) — un oarecare Ion Samieanu — probabil un grec —, prin care îi anunță că niște boernasi Gheorghită și Portărescu au adus hotarnici pentru alegerea semnelor moșiilor lor din Țuturuiul și Intorsura (Dolj), de proprietățile schitului Fedelesoiu, arendate aceluia Samieanu.

Dacă alte mărturii mai târzii — cu privire la viața lui Pahomie — lipsesc, cauza trebuie, poate, căutată în însăși moartea lui apropiată de data amintită²¹⁸ bis).

După această digresiune necesară, revin la urmărirea slabei activități a egumenului *Ghermanò*, pe care știri rare îl mai anunță figurând la Hurez. Intr'un zapis din 27 mai 1822²¹⁹), acel Dima log. pomenit mai sus, acum vechil al lui Ghermanò în procesul cu Ghebanii, pentru muntele Bălescu, adeverește că a primit dela egumen 3484 taleri a căror întrebuințare o justifică în acelaș act. Printre cei plătiți figurează și un Spiridon, cu 100 tl. „de au dat mărturie că sântu scrisorile muntelui la Pahomie”; apoi, un protopop, cu 380 tl. „ce au datu o scrisoare a lui Pahomie, cu care s'au scosu cărțile muntelui”. Mărturiile contra lui Pahomie se plăteau scump.

La 20 dec. 220), *Ghermanò* semna, tot grecește, zapisul de arendarea moșiei Gioroc. Asupra acestei moșii scrie și un răvas la 12 ian. 1823²²¹). După această dată, deși întâlnit în acte, nu mai exercită, efectiv, rolul de conducător al m-rii, acesta fiind trecut asupra unui *Ioanichie Hurezean*, care este citat

216. *Anexa 55*. 217. *Anexa 61*. 218. *Arh. Eforiei, carton negru 50*.

218 bis. N. Ghica-Budești, *Biserica m-rei Hurezi*, în B. C. M. I. II, p. 32 afirmă: „lângă biserica drept sânul de la miazăzi este locul de înmormântare al lui Pahomie Polovrăgianul, după cum arată inscripția prinsă în soclu”. Mă întreb dacă autorul va fi cetit inscripția bine. — 219. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, 169—70.

220. N. Iorga, *Contribuții la istoria literaturii române*, III în *An. Ac. Rom.*, s. II, t. XXIX (1906), p. 27. — 221. *Idem, ibid.*

ca egumen²²²) în dec. 1825²²³), și mai 1827²²⁴). La 8 dec. 1828²²⁵), episcopul Neofit se adresează Arhimandritului *Dorothei*, egumenul Hurezului. În egumenia acestor doi călugări Ghermanò era încă în viață; astfel, în aprilie 1827^{225 bis}), din îndemnul său, „în zilele luminatului vel ban Grigorie Brâncoveanu”, se termină acoperișul bisericii principale. Pe o lespede fixată în peretele despre apus al pridvorului se vede inscripția următoare: „*Romano ieroshimon[ah]. Ghermanò arhiman. 1829*”²²⁶).

În august 1833, nici Dorothei nu mai viețuia^{226 bis}). Mănăstirea era acum în seama unui egumen, grec veritabil ca și Ghermanò, anume *Chrisant* arhimandritul „a cărui avuție și lux ajunsese proverbiale în toată Vâlcea și se făcuse de vorbă până la domnie”²²⁷).

Din pomelnicul năstavnichilor, scris de monahul Gherontie²²⁸), — din îndemnul lui *Ioanichie* arhimandritul, ultimul egumen hurezan —, rezultă că egumenia lui Chrisant pleacă din anul 1831 și se sfârșește în 1852²²⁹). La 4 aprilie 1852, conducerea Hurezului este încredințată, de urmașii ctitorului, lui *Ioanichie arhimandritul*, fost până la această dată — timp de peste 10 ani²³⁰) — egumen la m-reă Brâncoveni.

Acest Ioanichie figurează pentru a doua oară²³¹) ca superior al Hurezului și deține această situație până în anul 1872²³²), când vechea chinovie de călugări este transformată în așezământ de maice. Au fost aduse, la Hurez, călugărițele din mănăstirile: Surpatele, Mamul și Sărăcinești; iar călugării au fost strămutați la mănăstirile Bistrița și Brâncoveni. Ioanichie arhimandritul pusese, în anul 1870, să i se sape

222. Cred că Ioanichie a fost proegumen pe lângă Ghermanò, egumenul titular.

223. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, p. 172.

224. Idem, *ibid.*, p. 174.

225. Idem, *ibid.*, 174—5.

225 bis. Gr. G. Tocilescu, *Raporturi*, în *An. Ac. Rom.*, s. II, t. VIII, 183—4. Cf. și Ghenadie, *Visite canonice*, p. 38, cu transcriere greșită.

226. Inscripție celită de mine la fața locului, în iunie 1935.

226 bis. N. Iorga, *o. c.*, 177.

227. Ghenadie Episcopul, *Două manuscrise românești din sec. XVII*, în *An. Ac. Rom.*, secț. ist., t. XII (1890), p. 163.

228. Acest monah a făcut și pictură (cf. Ghenadie, *Visite canonice*, p. 43).

229. Ghenadie Episc., *Visite*, pp. 42, 223—24.

230. Idem, *ibid.*

231. Prima oară ca proegumen (1825—27).

232. Ghenadie [Enăceanu], *Visite canonice*, p. 37. Cred că trebuie admisă data 1872, iar nu data 1862 propusă de Tocilescu (*Raporturi etc.*, p. 175) și Al. Lapedatu, *M-reă Hurezi*, în *B. C. M. I.* I, p. 70; deoarece, după cum se va vedea, în 1870 se afla egumen la Hurez Ioanichie.

— la Hurez — piatra²³³) ce ar fi trebuit să-i acopere mormântul, dar el moare în anul 1875, pe drumul ce duce la Bistrița, — fiind în vârstă de 85 ani —, unde fu și îngropat²³⁴). Cu el s'a curmat șirul egumenilor dela Hurez, unde glasul profund al ieromonahilor fusese înlocuit cu cel sopran al maicelor.

VII.

Viața spirituală și materială a mănăstirii.

A fost o vreme când, între zidurile liniștite ale Hurezu-lui, s'au ridicat călugări cărturari ca ieromonahul Lavrentie Dimitrievici²³⁵) sau celălalt ieromonah, Rafail. S'ar fi putut creca în această mănăstire, măcar atunci, un centru de cultură religioasă, dacă ar fi existat condițiuni favorabile în afară de ea. Dar acestea lipsiau și, vechea tradiție de lucru în mănăstiri fiind pierdută, chiriarhii înțelegeau să concentreze pe lângă scaunul episcopal orice talent. Lavrentie trebuia să părăsească Hurezul pentru Râmnic, unde tipografia avea nevoie de cunoștințele lui, iar el găsea mediul de evidențierea valorii sale. Iar când acesta dispare din viață, alt monah, al Hurezului cu perspective închise, îi ia locul de diorthositor al cărților de ritual.

Prin îngrijirea literară a lui Rafail „mai micul între monași” apare octoiul din 1763 și psaltirea din 1764²³⁶). Pentru câțeva vreme²³⁷), cărțile dela Râmnic ies fără numele său. Este timpul când Rafail, „după întâmplare — cum scrie un Grigorie, logofătul episcopiei de Argeș, prin anul 1818²³⁸) — vreun an de zile s'au aflat supt epistasiia acestui sfânt stareț, Paisie²³⁹), fiind sfinția sa venit din Sfetagora la sfânta m-re

233. Se află în pridvorul bisericii principale, în dreapta.

234. Gr. G. Tocilescu, *Raporturi asupra câtorva m-ri etc.*, p. 183.

235. Acesta figurează ca egumen la Polovraci prin anii 1733—1737, când a făcut *bolnița*.

236. Bianu și Hodoș, *Bibliografia românească veche*, II, pp. 161—3.

237. 1765—75.

238. N. Iorga, *Manuscriptele m-rii Cernica*, în „*Biserica ortodoxă*”, anul XXVI, 1902, pp. 219—20.

239. Paisie V. a venit dela Athos la Dragomirna în anul 1763 sept. 1 și a rămas aici până la 14 oct. 1775 (cf. Episcopul dr. Ipolit Vorobchievici, *Istoria sfintei m-ri Dragomirna*, ed. II., Cernăuți, 1925 p. 13. La pg. 12 autorul scrie: „De tristă amintire este și încercarea ce a dat peste m-re Drag. în anul 1763 prin năvala starețului Paisie V. originar rus din Pultava...”. Tot „năvală” este și activitatea lui Paisie în fruntea m-rilor Secul (1775—79) și Neamț (1779 aug. 14—1794 nov. 15). Aprecierea chiriarhului, asupra rolului marelui reformator al monahismului, mi se pare curioasă și neserioasă.

Pentru munca desfășurată de Paisie la m-re Neamț, a se vedea: N. Iorga, *Mănăstirea Neamțului*, edit. m-rii Neamțu. 1925, pp. 39—64.

Dragomirna în țara Moldaviei; unde aflând aciastă cărtică de prigonire, la ucenicii sfinții sale, au luat izvod ca să o aibă pentru evlavie și neuitarea și dragostea ce au avut către acest stareț Paisie, la leatul 7275 (= 1767), mart". Revenit din Moldova își reîncepe activitatea de îndreptător de stil al operii lui Chesarie, mineele, a căror tipărire pleacă din anul 1776²⁴⁰). După trecerea în fruntea m-rii Hurez, Rafail contribuie, material, la „scrierea și tălmăcirea” operii „Aravicon Mythologicon” — O mie și una de nopți²⁴¹).

După dispariția din viață a schivnicului Roman (1791) nu se mai poate vorbi — la Hurez — de cursul unei vieți monahale în sens cultural. Condițiilor vitrege citate li se adaoage altele nouă, după devastarea chinoviei de armatele turco-austriace (1787—91) sau de bandele temerarului Pasvantoglu (1802). Activitatea noului egumen trebuie să se exercite după un plan practic, de redresare materială. Cum a ridicat Pahomie, Hurezul din ruină, am arătat în altă parte a studiului.

Dar pe lângă lăcașuri reînfrumusețate, acest călugăr tenace a lăsat și memorii de activitate, însoțite de inventarii amănunțite. Unele mărturisesc bogăția de interior a mănăstirii, altele descriu veniturile și cheltuelile ei, pe un period de 14 ani (1791—1804). Nu lipsesc nici succinte știri din viața călugărilor.

În m-rea Hurez nu locuiau prea mulți monahi. Considerând totalul simbriei lor anuale, — 90—200 taleri²⁴²) —, fiecare primind 10 taleri „după obicei”²⁴³), rezultă că numărul lor nu trecea de 20. Dintre ei, cei mai pricepuți deveneau în grijitorii celor trei schituri din împrejurimile Hurezului. În 1795 ei se numiau: duhovnicul Misail, la sf. Ștefan; popa Crăciun, la sf. Ioan și ieromonahul Pantelimon, la sf. Apostoli²⁴⁴). Pentru călugărirea fraților aduși în mănăstire de cine știe ce chinuri morale, — unul vine la Polovragi ca să-și ispășească nelegiuirea de a fi săvârșit „înpreunarea nunții cu amestecare de sânge a rudeniei”²⁴⁵) —, se cheltuesc până la 45

240. Episc. Melchisedec. *Mitr. Filaret II, 1792*; în An. Ac. Rom., s. II, t. VIII, pp. 44—68. Cf. și: I. Bianu—N. Hodoș, *Bibliografia*, II, pp. 215—56. Munca tipăriturilor dela Râmnic în vremea lui Chesarie și Filaret era împărțită între iscusitul caligraf Anatolie ierodiaconul — numit egumen la Govora apoi, (cf. Zapisul din 10 ian. 1783 în arh. Eforiei) — și Rafail ierom. În afară de *Minee* se mai tipăresc. în această vreme: Ocloihul 1776, Triodul 1777, Ceaslovul și Psaltirea 1779.

241. N. Cartoian, *Epoca fanarioților*, curs litografiat ținut în 1932—33. pp. 262—3.

242. *Anexa* 32.

243. *Anexa* 14.

244. *Anexa* 14. Cele 3 schituri din jurul Hurezului au avut în tot timpul superiori aparte. Chiar și bolnița avea un conducător. Prin 1726 această sfântă casă era dată în seama cunoscutului Lavrentie (cf. Iorga, *St. și doc. XIV*, 33).

245. *Anexa* 10, din 7 apr. 1795.

taleri²⁴⁶). Ca să fie hirotoniți un popă și un diacon, trebuiesc 130 taleri, cari merg în mâna arhierelui²⁴⁷).

În alară de simbrie li se mai dădeau: „cizme, papuci, haine”. Unii rămăneau în mănăstire pentru slujba zilnică, alții mergeau la Craiova și București ca vechili ai egumenului, în judecați²⁴⁸). Nu totdeauna exista armonie între egumen și monahi. Câteodată se ajungea la procese lungi, cum este acel dintre Pahomie cu Ilarion, Iosif și Spiridon, cei din urmă ațâțați de chiar episcopul Râmnicului. Cel care declară pentru Pahomie, Ionichie, este „căznit la Craiova”, primind „mii de toiaje la tâlpi”²⁴⁹).

În afară de călugări mai trăesc în mănăstire: logofeți, poslujnici și țigani. Logofeții primesc 30—50 taleri pe an și, de multe ori, administrează câte o moșie a m-rii sau țin socoteală de veniturile și cheltuelile stavropighiei²⁵⁰). Și poslujnicii au câteodată simbrie²⁵¹). Pentru ei, m-reă plătește un bir care variază dela 70—100 taleri²⁵²). Socotelile arată constant, și simbria unui vizitiu, dela 40—80 tal. anual²⁵³). Se vorbește odată, de 50 taleri dați unui chiliaș Dumitrache și de plata unui cioban cu 25 tal.²⁵⁴). Țiganilor li se dau „șubi”, opinci de vacă și mâncare. Unii din ei fug „în țară”, atunci m-reă trimite oameni în căutarea lor cheltuind 30 taleri²⁵⁵). Pahomie a luptat mult pentru readucerea acestor nenorociți, de cari avea nevoie la numeroasele lucrări ce avea să execute. Primise, în 1791, 88 suflete²⁵⁶); lasă, în 1804, 204 suflete²⁵⁷). Pe lângă munci în m-re, țiganii fac și drumuri lungi la București, Craiova și ori unde era nevoie, cu scrisori și pocloane.

Darurile înghițeau o bună parte din veniturile așezământului și se adresau: boerilor Brâncoveni, banului mare, cai-macamului Craiovei, marelui logofăt, episcopului și ispravnicilor județelor în care m-reă avea interese²⁵⁸).

Se dădeau și pomeni „unor obraze scăpătate”, care însumau până la 300 taleri pe an²⁵⁹).

Cheltueală însemnată se face la praznicul cel mare al hraniului (21 mai), când slujba se oficiază de episcop, plătin-du-i-se 70—100 taleri²⁶⁰). Se mai fac „milostenii” costisitoare la Crăciun și la Paști, împrăștiindu-se până la 400 taleri anual²⁶¹).

246—7. *Anexa* 32.

248. *Anexa* 32.

249. *Anexa* 14.

250. *Anexa* 32.

251. *Anexa* 32, cheltuelile pe anul 1800.

252. *Anexa* 32.

253. *Idem*.

254. *Idem*.

255. *Anexa* 32.

256. *Anexa* 5.

257. *Anexa* 33.

258. *Anexa* 32.

259—62. *Idem*.

Din venitul m-rii se mai plătesc, câteodată, cărți de ritual, odoare și chiar moaște de sfinți²⁶²). Numai capul sf. Visarion de Larissa²⁶³) a necesitat — în 1797 — o cheltuială de 200 taleri pentru cumpărare. Tot pe această cale trebuie să fi ajuns la Hurez și moaștele parțiale ale: sf. Ioan dela Iănina, sf. Mercurie, sf. Pantelimon și sf. Fevronia, fără a mai cita pe cele cunoscute.

În 1791 se găseau printre odoare: 6 evanghelii cu legături artistice în aur, argint și catifea roșie; 10 cruci de aur, argint sau sifed, presărate cu diamante, smaragde sau rubine; 2 engolpioane de aur și argint cu smaragde, rubine și safire; 4 icoane mari: ale sf. Const. și Elena (2), sf. Procopie (1) și icoana paznicilor; primele trei „ferecate” cu argint și împodobite cu mărgăritare, rubine și smaragde. Ultima icoană se bucura mai puțin, având „urmuzuri” — mărgăritare false. Nu lipseau alte obiecte de aur și argint ca: potire, zvezde, tipsii, chivote, repide, cădelnițe, candelă (26 bucăți); apoi, vestimente arhieresti: bedernițe, cârjă, sacos, omofor, epitraliur și altele preoțești, extrem de numeroase²⁶⁴).

Pentru conservarea celor vechi și scumpe, Pahomie a cumpărat altele nouă de purtare zilnică²⁶⁵). Toate odoarele prețioase, hrisoavele, scrisorile și chiar biblioteca — de care mă voi ocupa într'un capitol special — erau date în păstrarea unui călugăr mai învățat, care purta titulatura de eclisiarh. El ținea tesaurul mănăstirii ascuns în peșterile de pe valea abruptă a Bistriței²⁶⁶).

Alte cheltueli se fac pentru: ceară, seu, bumbac, tămâie, smirnă, untdelemn ș. a. trebuitoare la slujbă. Traiul zilnic cere: „băcăni”, cafea, dulceată, sare, pește sărat „pentru părinți”, „cheltueli pentru cuhnie”, lemne de foc etc.²⁶⁷).

În vremuri de bejenie — anii 1798 și 1802²⁶⁸) — m-rea se umple de boerii fugiți, mai ales din Craiova, și cheltuelile sporesc „având mult calabălăc”²⁶⁹). Se cumpără mulți păstrăvi „proaspeți și uscați”, mai multă băcănie, iar cheltuelile „cuhniei” se îndoesc²⁷⁰). Când nici aici nu se mai poate socoti cineva în siguranță, potecile care duc în inima munților sau în țara nemțească se deschid pribegiei. Insuși egumenul fuge, lăsând mănăstirea pustie²⁷¹).

Pentru înnoirea hrisovului de către domnie se cer alți bani,

263. Deși s'a predat lui Ghermanò, în iunie 1804, acest cap nu se mai găsește astăzi la Hurez, după cum mi-a declarat o maică. Toate moaștele celor 12 sfinți — așa spunea călugărița — se găsesc strânse într'o raclă ferecată cu aur și argint. N'am putut să le văd, pentrucă preotul m-rii nu era acolo.

264. *Anexa* 32.

265—66. *Anexa* 62, din 9 dec. 1814.

267. *Anexa* 32.

268—70. *Idem*.

271. *Anexele*: 24, 32.

aproape în fiecare an și suma variază între 370—800 taleri²⁷²). La aceștia se adauge, anual, „banii cutiei milelor, cu dusul lor” — 530—600 taleri²⁷³). Se citează și 750 tal. „banii școalelor”. O singură dată — în 1792 — egumenul plătește și „oerit la oile m-rii”²⁷⁴).

Lucrul viilor dela Sutești și Troian cere cheltueli de 700 taleri în medie, anual, în afară de costul transportului vinului, pe când venitul vinului vândut în cârciumi este mult mai mic²⁷⁵). Această situație deficitară se explică, uneori, prin degerarea viilor sau prin distrugerea lor de cârjalii²⁷⁶). Sânt însă și vii mai mici, pe care egumenul le dă în arendă, cum este cea dela Pitești, pentru care încasează 150 taleri²⁷⁷).

La mănăstire se cresc vite de tot felul și porci²⁷⁸). Din aceștia se și vând²⁷⁹). Nu totdeauna nutrețul este suficient și atunci (1792) se plătește scump²⁸⁰). De aceea, când negustorul Const. David îl poartă la Râmnic, în martie 1802, Pahomie se plânge că n'are fân²⁸¹). În 1792 și „bucatele” lipsesc. Se plătesc 300 taleri pentru cumpărarea lor²⁸²).

Un important capitol de cheltueli este cumpărarea butoacelor goale pentru vin, a cazanelor, căldărilor, pietrelor de moară, coaselor, lacătelor, veselei, păturilor de cai etc.²⁸³). Mulți bani se cheltuiesc și cu deseale călătorii ale egumenului la Râmnic, Craiova și București, pentru descurcarea diferitelor conflicte de proprietate la ispravnicii de județ, la bănie sau la marelui divan domnesc²⁸⁴). În 1803, toți egumenii mănăstirilor din țară au fost convocați — în ce scop nu se spune — de mitropolitul Dositei. Conducătorul Hurezului notează că această vizită la București a consumat 1500 taleri²⁸⁵). În această sumă se vor fi cuprins și obicinuitele pocloane, pe care în alte dați le aduceau feciorii și ȝiganii mănăstirii.

Veniturile Hurezului. Pentru satisfacerea atâtor nevoi curente trebuiau surse de câștig. Un asemenea izvor curgea din numeroasele moșii ale mănăstirii, care în 1791 erau: Hurezi, Bărzoteni, Fometești, Racovița, Folești de jos, Bălteni, Șirineasa, Runcu, Șușani, Cărstinești și Bogdănești, din Vâlcea; Polovragi, Baia de fier, Novaci, din Gorj; Stoiceni și Șchei din Argeș; Gioroc, Cerăt, Marmura, Giurgiuța, Potrojeni și Craiovița, din Dolj; Jdeglă din Mehedinți; Căzănești din Olt

272—75. *Anexa 32.*

276. Socotelile arată că aceștia au pustiit viile m-rii în anul 1802 (*Anexa 32*).

277—78. *Anexa 32.*

279. S'au încasat, în anul 1795, 100 taleri pentru 16 perechi porci (*Anexa 32*).

280. *Anexa 32.*

281. *Anexa 22.*

282—84. *Anexa 32.*

285. *Anexa 32.*

și Ghitioara din Săcueni (azi în Prahova)²⁸⁶). Moșiile apropiate le lucra mănăstirea, cea dela câmp se arendau, încă din vremea egumenului Rafail, pentru un venit de 600 tal.²⁸⁷). Giurgîța și Potrojeni dădeau un câștig de 50 tl.; Bogdănești de pe Luncavăț 15 tl.²⁸⁸). Aceasta era situația din anii 1793—4. În urmă lucrurile se schimbă. Numai moșiile: Baia, Ciuperceni, Nedeea și Potrojeni aduc, în 1795, un câștig de 1130 tal.²⁸⁹), iar din 1796, singur Giorocul oferă 1000 tal. anual²⁹⁰). În acest an se arată și: 65 tl. pentru arenda moșiei Runcu, 35 pentru Căzănești²⁹¹).

Dacă acestea erau veniturile arenzilor, când moșiile se îngrijeau de m-re sursele scădeau; moșia Giorocul s'a arendat în toți anii (1796—804) cu 1000 de tl., într'un singur an — 1799 — a rămas pe seama m-rii și a dat un venit de, numai, 455 tl.²⁹²).

Incepând din 1797 socotelile dau și venitul anual al moșiei Craiovița, pornind cu 30 tl. Din 1800, produsul ei se ridică la 100 tl. Acest proces de creștere a veniturilor se observă și la moșia Căzănești din Olt, care se arendează, după 1800, cu 150 tl. Din 1801 se însemnează și venitul moșiei Stoiceni-Argeș, 400 tl.²⁹³). Creșterea veniturilor de pe moșiile din Muntenia se datorește unei relative stări de liniște, în anii respectivi, liniște ce în Oltenia lipsea.

Dar pe lângă locuri „arătore”, moșiile aveau întinse livezi de fân, ce se dădeau în dijmă; aceasta vândută, aducea 600 taleri pe an (1793)²⁹⁴). În anii următori dijma a fluctuat, scăzând până la 200 tal. anual²⁹⁵). M-reau avea fânețe în apropierea ei, de unde scotea 150 cară de fân anual. Parte din acest fân servea pentru hrana vitelor m-rii, parte era vândut, în clăi, cu prețul de 14—20 tal. una²⁹⁶). Și ghinda dela Șirineasa prețuia 100 taleri într'un an. De pe această moșie bogată în „goruni” se scotea și o mare cantitate de șindrilă, bună de acoperit lăcașurile și casele dela Hurez; tot aici se găseau și aracii trebuitori viilor dela Troian²⁹⁷).

Muntele Baea și cel de lângă Hurez aduceau, în anii 1792—4, numai 250 tal. venit pe an; din 1795 ei produc anual 800 tal.²⁹⁸).

Viile iarăș produceau oarecari venituri, căci vinul scos din ele se vindea în cârciumile mănăstirii, dar din socotelile date²⁹⁹) — rezultă pagube. Se poate explica această lipsă de echilibru prin faptul că egumenii nu vindeau tot vinul recoltat într'un an. Că așa se petreceau lucrurile o confirmă un act de prin 1804³⁰⁰), în care se arată că egumenul Pahomie a lăsat

286—95. *Idem*.

296. *Anexa 20*.

297. *Anexa 20*.

298. *Anexa 32*.

299. *Anexa 322*.

300. *Anexa 34*.

— la plecarea din fruntea Hurezului — un „spor” de 1103 vedre vin și 119 vedre rachiu de tescovină.

În 1791, m-reă avea vii la: Hurez, Troian, Sutești-Vâlcea; Stoiceni-Argeș, Podgoria Piteștilor-Muscel și o vie la Târgoviște, pe care inventarul o situează în Ilfov(1)³⁰¹.

O sursă sigură de venit era și „vinăriciul”, pe care m-reă îl încasa în baza privilegiilor acordate de ctitor. Acesta varia, ca sumă, dela an la an, fiind în funcție de starea viilor și împrejurările politice. Se încasau între 150 tal. — când viile erau degerate — și 750 tl., venitul maxim, în anul 1794³⁰²). Media era cam 350 tl. anual. Se mai lua și „otașina” de 30 tl., de pe viile plantate pe locul m-rii la Gioroc³⁰³).

Se mai adunau bani din vânzarea „bucatelor”, strânse de morarii dela Gioroc — 300 tl. în 1794³⁰⁴) —, de pe bucatele provenite din dijmă, din vânzarea porcilor — 6 tal. perechea.

În anul 1795³⁰⁵), locuitorii satului Șușani adevăresc „că sânt datori ei, *suhat* de capre i *jiromnicitu* de porci și ghindă și de porumbi” ce li s’au dat de m-reă Hurez. Iată deci și alte mijloace de venit.

Lucrul moșiilor, care nu se arendau, se făcea nu numai cu țiganii și poslușnicii m-rii, ci și cu locuitorii satelor vecine sau cu clăcașii moșiilor respective. Li se dădeau bani cu împrumut locuitorilor din satul Romani, iar „pentru facere de bine” trebuiau să prășească „porumbi”, să coșească, — pentru 40 tl. se cer 40 de coșai³⁰⁶). Uneori împrumutul se face de toți sătenii și atunci se condiționează „să easă tot satu să prășească la porumbi”. Și locuitorii din Bogdănești³⁰⁷) au nevoe de bani, ei se leagă „să facă tot satu o clacă bună la cele ce li s’ar porunci”. Cei din satul Ciorăști³⁰⁸) primesc cu împrumut 100 tl. cu condiția ca „să facă de tot leu[l] câte o zi de clacă”. Satul Râmnești se obligă, în 1801, ca pentru dobânda a 100 tl. „să dea 60 de oameni la coasă”³⁰⁹).

Pentru lucrul viilor, transportul aracilor și lemnului de construcție necesare la aceste vii, pentru făcutul linurilor și „slonurilor” se găsesc iarăși oameni, cari se leagă să le execute numai pentru „facerea de bine” cu bani, sau pentru atâtea chile de porumb ori clăi de fân³¹⁰).

Unii din Folești de jos trebuie să aducă „pentru osteneala banilor 3 care de nuele la Troian”, alții să aducă araci dela Șirineasa „de fiecare om câte 100 de araci”, alții „pari despicăți” sau „să poslușască cu carul la ce i se va porunci”³¹¹).

Câțiva din Fometești se obligă — în 1801 — „să aducă de om câte o bute de vin de unde li s’au va porunci”³¹²); alții din Costești trebuie să aducă „600 parmaci dela Șirineasa la

301. Anexa 5.

302—4. Anexa 32.

305. Anexa 20.

306—9. Anexa 20.

310—17. Anexa 20.

viie la Troian”³¹³). Tot unor locuitori din Costești li se dă — în 1793 — „o chingă de moșie în stăpânire, lângă Măldărești, și pentru havaetul moșii s’au legat ei să ducă 33000 de araci din pădurea Dobruși[i] la viile dela Sutești”; altora li se dă „2 livezi din Neagota și pentru dijma locului să ducă 1000 parmaci dela Șirineasa la Troian”³¹⁴).

Mai mulți săteni din Ciorăști se leagă — în 1796 — „să facă un lin cu două boturi după măsură... și tot ei să-l scoată la biserică, cum și un slomn... și să-l facă și să-l ducă unde vor fi porunciți... ca să stăpânească locurile lor pe moșia Șirineasa”³¹⁵); alții trebuie să ducă, pentru „havaetul moșii, 120 blane la Troian”.

Și unii oameni din Șirineasa făgăduesc să aducă lemne pentru un pătul, sau lemne pentru un bordei și un slon, dar nu se țin de cuvânt. Câțiva din Râmești promit să facă un pătul la Șirineasa, dar uită; alții se legase „să ia araci dela Șirineasa la Troian, când s’ar duce la Ocna pentru sare”. Li se dă unora lunca din Bela pentru fân, și „pentru havaet să ducă 20000 araci dela Șirineasa la Troian”. Alții aduc 2 buți de vin dela viile m-rii³¹⁶).

Și pentru transportul diferitelor materiale de construcție, la mânăstire, se dau bani, cu zapis, unor locuitori din Folești „să aducă de om câte 1000 de șindrilă de gorun dela Șirineasa la m-re, șindrilă mică” — se dau dimensiunile —; și câțiva din Bogdănești „plaiu Cozii” trebuie să aducă dela Șirineasa „șindrilă de gorun nescobită”. Săteni din Costești se leagă „să bată 3000 de șindrilă”; iar cei din Romani „să facă 50 cară de lemne la varniță”³¹⁷).

Un popa Constandin din Mateești, împreună cu un frate al său, Ioan, primesc bucuros — în anul 1800 — pentru binele făcut „să aducă piatră dela Igoi cu carăle lor, într’un an, pentru trebuința m-rii”³¹⁸). Cu un an înainte, diaconul Constandin din satul Igoi, împreună cu alții, se împrumută dela Pahomie cu 80 tal. „și pentru facere de bine să așeze 5 ferestre de piatră la pivniță”, iar Const. fiindcă „au mai luat și alți bani, să aibă a așeza toate pietrele câte sânt aduse”³¹⁹).

Și pentru facerea unei cârciumi la Baia, se găsesc oameni din Ponoarale. Pentru întemeierea unei mori la Bârzoteni se plătesc unor meșteri din Bogdănești 32 tal., lemnele fiind aduse de alții, cari se împrumutaseră cu 500 tal.³²⁰).

Deși strâmtorată, m-reă Hurez încă găsea că trebuie să ajute m-reă Govora, în anul 1798, dându-i cu 10% suma de 100 tal.³²¹). Alți 350 tl. îi număra, în 1799, pentruca să-și poată plăti — prin egumenul ei, Paisie — banii cutiei milelor³²²). Și Bistriței i-a ușurat o situație precară, împrumutând-o, în 1798, cu 150 tl.³²³). Boerii din Măldărești³²⁴), me-

318—22. *Anexa 20*.

323. Bistrița avea egumen. acum, pe arhimandritul Costandie.

324. Aceștia sânt: *D-trache pitar Măldărescu* (1796) și *Pătru log. Măldărescu* (*Anexa 20*). D-trache e frate cu Gheorghiță Măldă-

delnicerul Const. Argetoianu³²⁵), pitarul Const. Brăiloiu³²⁶), când au nevoie arzătoare de bani, se adresează egumenului Pahomie, care îi satisface prompt, în schimbul unei dobânzi sigure. Odată, și în bălciiul vestit dela Răureni, a înnumărat 120 tl. medelnicerului Const. Păeanu, fără a-i cere măcar zapis³²⁷). Printre datornicii Hurezului găsește și pe cunoscutul „*Gheorghe tipograful Râmnicu*”, care primește — la 9 apr. 1791 — 200 taleri „și, pentru facere de bine, să dea o vanghelie”(1)³²⁸).

VIII.

Biblioteca Hurezului.

Mănăstirile noastre, fondate în decursul secolelor de voievozi, boeri sau clerici, au constituit, cândva, adevăratele centre de cultură națională. În teascurile unora se tipăreau cărți, de caracter religios mai ales; chiliile altora adăpostiau călugări talentați în copierea manuscriptelor rare, și toate aceste așezăminte spirituale își alcătuiau alese biblioteci³²⁹), din care,

rescu, fondatorul bisericii din Măldărești în anul 1790. Aceștia și alți frați, sânt fiii lui Const. Măldărescu, în călugărie Climent. Apare și un Zamfir Măldărescu, ispravnicul construcției (v. Virg. Drăghiceanu, *Monumentele Olteniei*, rap. al II-lea, în B. C. M. I. XXVI (76), p. 64). Se pare că acesta ținea în căsătorie pe o rudă apropiată a cliților dela Măldărești, anume Maria. Zamfir M. era „omul” m-rii Hurez și încasa, în 1803, 100 tal. simbricie. Pătru Măldărescu mergea cu scrisorile egumenului Pahomie la București (*Anexa 32*).

Un ascendent însemnat al acestor boer-nași este „Tudor comisul din Măldărești”, căruia Radu vodă Mihnea îi dăruiește, la 15 dec. 1612, pentru slujba dreaptă și credincioasă, satul Drăghiceni din Romanaji (*Ac. Rom., pac. CLXXXIV*, doc. 16); iar la 8 dec. 1615 cumpără dela Neacsul pah. și soția lui, Maria. fata lui Arvat banul din Hotărani, a treia parte din satul Murgeni—R-ți, drept 10.000 aspri, în prezența lui Mihail vt. post. ot Văleni, Ioan ot Văleni, Matei ot Brâncoveni (viitorul domn), Tudor sin Iane log. ot Bărsești etc. (*Ac. Rom., ms. 2083*, f. 465). Mai cumpără, tot acolo, dela Balca log. din Fălcoi $\frac{1}{4}$ din jumătate, drept 5000 aspri și 1 cal (*Ibid.* f. 465 v-so). În 1645 iunie, Danciul post. — fiul lui Tudor — și cu nepoții lui: Stroe, Preda, Pătru, Socol și Sîma — probabil fiii unui frate al Danciului — vând Murgeni lui Radu căpitanul „ot Fărcași”, drept 49 ughi. Printre mărturii iscălesc și: Vlad iuzbașa ot Bărsești (Vâlcea), Tudor logof. „ot tam”. Zapisul e scris de Părvu Olănescu (*Ac. Rom., ms. cit.*, f. 465 v-so).

325. Fiul lui Ioniță Arg. și al Ecaterinei, căsătorit cu Ancuța Otetelișanu (v. N. Iorga, *St. și doc. VIII*, p. IX).

326. Zapisul era din 19 iunie 1795 și cuprindea 500 taleri (*Anexa 20*). În anul 1809, acest Brăiloiu era ispravnic la Vâlcea și biv vel clucer (*Anexa 51*). La fel în 1810 (*Anexa 52*). A susținut interesele m-rii Hurez. Trăia încă în iunie 1829 (N. Iorga, *St. și doc. XIV*, 175—6; cf. *Idem. St. și doc. VIII*, pp. XXIII—IV).

327. *Anexa 20*. Cf. câteva date despre Păeni în *anexa 9*, notă.

328. *Anexa 20*.

329. În 1885, Tocilescu a cercetat principalele m-ri din țară și a ridicat din bibliotecile lor numeroase cărți și mss. Dela m-rea Brâncoveni: 6 ms., 134 cărți; Cotmeana, 23 cărți; Bistrița (Vâlcea), 120 mss., 267 cărți tipărite; Arnota, 20 tipărituri; episc. din Râmnic:

uneori nu lipsiau edițiile princeps ale cărților tipărite în unele orașe apusene, achiziționate cu sume importante.

Ctitoria lui Const. vodă Brâncoveanu s'a bucurat, și supt aspectul bibliografic, de o deosebită atenție. Intemeetorul Hurezului a înzestrat această mănăstire cu o bibliotecă selectă, semnalată de A. Odobescu încă din anul 1861³³⁰). Acest istoric a văzut, în 1860, colecția autorilor bizantini, tipărită supt Ludovic al XIV-lea de Ducange, și operele părinților bisericești creștine în ediții greco-latine³³¹). Figură la Hurez și marele dicționar elen al lui „Varie Favorius”, ediția I din 1522 și o altă ediție din 1712³³²) tipărită la Veneția și dedicată lui Brâncoveanu³³³). Odobescu s'a ocupat atunci cu studiul calendarelor lui Brâncoveanu, din care n'a găsit la Hurez decât pe cel din 1701 — altele pe anii: 1693—95, 1699 și 1703 descoperindu-le la Grigorie Brâncoveanu³³⁴) —, iar despre bibliotecă n'a mai dat nici o altă informație, privind: autorii, titlurile operilor, edițiile etc.

În anul 1885, Gr. G. Tocilescu, însărcinat de minister să viziteze mănăstirile de seamă din țară, a trecut și pe la Hurez, de unde a ridicat pentru muzeul național — în afară de numeroase odoare — întreaga bibliotecă a mănăstirii, alcătuită din 38 manuscrise (24 rom., 6 slave, 8 grec.) și 393 tipăriri (228 grec., 15 slav., 89 rom., 13 latine, 43 greco-lat., 5 diverse)³³⁵). De conținutul lor nu scrie nimic în raportul înaintat ministerului.

Când episcopul Ghenadie al Râmnicului a revizitat m-rea Hurez, în vara anului 1889, n'a mai găsit din bibliotecă decât un manuscris greco-român, cuprinzând epistola patriarhului Gherasim al Alexandriei către Brâncoveanu, împreună cu un panegiric al sf. Constantin, făcut de același patriarh³³⁶).

28 ms., 134 tip. (din care 80 germane și ung.). Alte cărți și mss. au fost ridicate din câteva m-ri moldovenești (*Raporturi...* pp. 174—237). Numeroase mss. dela m-rea Cernica au fost cercetate de d. Iorga (*Manuscrisele m-rii Cernica*, în Rev. ort. XXVI, 1902, pp. 207—34). Tot d-sa a dat la lumină conținutul bibliotecilor dela m-rele Ghighiu și Argeș (*Două biblioteci etc.* Buc. 1904). D-l Lapedatu a publicat un studiu despre *Manuscrisele dela Biserici și Râșca*, Buc. 1906. În articolul: *Vechile biblioteci românești* (Floarea Darurilor I, Buc. 1907, pp. 65—71) d. Iorga înfățișează cuprinsul cărților din bibliotecile mănăstirilor.

330. *Foietul novel și calendarele lui Const. vodă Brâncoveanu*, în Rev. română, I. 657—78.

331. Odobescu, o. c., p. 659, nota*.

332. Odobescu scrie anul „1792”, probabil o eroare datorită tiparului.

333. Virg. N. Drăghiceanu *În amintirea lui C. Brâncoveanu*. Buc. 1914, reproduce, la pg. 13, chipul lui Brâncoveanu gravat pe dicționarul lui Variu, care a fost retipărit, cu cheltuiala domnului, la Veneția, în 1712 (v. pg. 28).

334. Odobescu, o. c., pp. 657 sqq.

335. *Raporturi etc.*, p. 181.

336. *Două manuscrise românești*, An. Ac. Rom. XII, pp. 163 sqq.

În prețioasa monografie a Hurezului, datorită d-lui Iorga, se vorbește de biblioteca mănăstirii și se publică — în bogatul material documentar — 3 acte în care se citează numele lui Homer, Hesiod, Gheorghe Sincelul și Paisie Velicicovschi, autorii câtorva cărți împrumutate episcopului Iosif ori m-rii Bistrița³³⁷).

Prin urmare, se știa de multă vreme că a existat la Hurez o interesantă bibliotecă, dar nu se cunoșteau proporțiile și conținutul ei exact.

Documentele inedite³³⁸) ale m-rii Hurez, descoperite în arhiva Eforiei, conservă — pe lângă alte bogate informațiuni — și două cataloage ale bibliotecii, întocmite, în anii 1791 și 1804, în cadrul inventarelor de avere a chinoviei, la schimbarea egumenilor³³⁹). În ele se dau: numele autorului, titlul rezumat al operei — nu totdeauna —, numărul volumelor și limba în care au fost scrise.

Totalul tipăriturilor se cifra, în 1791, la 382 volume, repartizate, pe limbi, în chipul următor: 115 românești, 110 grecești, 87 greco-latine, 39 slavone, 13 greco-arabe, 6 greco-lat.-arabe, 4 latine, 4 greco-rom., 1 nemțesc, 1 arab, 1 georgian și 1 lexicon în șapte limbi³⁴⁰).

Cele 382 volume îmbrățișau domenii variate. Cu toate lacunele cataloagelor, am încercat să fac o clasificare a cărților pe specialități. Lucrările de *teologie*, patristică, dogmatică, de *literatură ascetică*, omiletică și hagiografică însumau 119 volume, datorite sfinților: Athanasie, Chiril, Climent, Dionisie, Epifanie, Grigorie de Nazianz, Grigorie de Nissa, Grigorie Tesalonicul, Ioan Hrisostom (Zlatoust), Ioan Scholasticul, Ioan Damasceanul, Ioan Scărarul, Teofan, Vasile cel Mare; sau teologilor și scriitorilor bisericești: Maxim Confesorul, Origen; Teodoret, Macarie Egipteanul (Arapul), Eftem Sirul, Damaschin Studitul, Simion Bogoslov, Grigorie Sinaitul, Teodor Studitul, Meletie Eurig, Maxim Peloponesianul, Petru Damaschin, Dorothei, Meletie Pigas patriarh. Alexandriei, Fotios patr., Nectarie patr., Nichifor Istrul, Dimitrie de Rostov, Paisie cel Mare, E. Zigabene, Hrisant Notară³⁴¹) etc.

Pentru practica religioasă existau 159 cărți de rugăciuni, morală și ritual liturgic, divizate astfel: 91 românești, 41 grecești, 2 greco-lat., 13 greco-arabe, 2 greco-rom., 1 arabă, 1 georgiană și 1 slavonă. La aceste 159 exemplare, ce figurau în catalogul din 1791, se pot adăogi: 2 apostole, 2 penticostare și 2 evanghelii românești, cumpărate de Pahomie arhimandri-

337. *Studii și doc.* XIV, pp. IX, 152, 168—9. Nu se amintește de biblioteca H. însă, în: *Vechile biblioteci românești* (Rev. cit. pp. 65—82).

338. *Anexele* 1—63.

339. *Anexele* 5 și 33 — cea din urmă în resumat.

340. *Anexa* 5.

341. Cf. succinte note bio-bibliografice în notele *anexei* 5.

tul în egumenia lui ³⁴²). Numărul lor se ridica, deci, în 1804, la 165.

Pe lângă aceste 278 bucăți religioase, biblioteca Hurezului poseda și 104 exemplare profane, care tratau subiecte istorice, literare, științifico-filosofice, juridice, didactice, bibliografice și epistolare.

Alături de clasicul Herodot, se găseau următorii *istorici* bizantini: Nichifor Gregoras, Ana Comnena, Laonic Chalcondylas, Const. Manasses, Niketas Akominatus Choniates, „I. Tinamis”, I. Cantacuzino, M. Glycas, I. Zonaras, Gheorghe Sincelul, G. Chedrenus, G. Acropolitu, Agatie Scholasticul ³⁴³). Nu lipsia nici cronica pascală, nici o istorie nemțească, al cărei autor nu se menționează. Erau, în total, 28 volume (22 greco-lat., 4 grecești, 1 latinesc și 1 nemțesc).

Literatura era represintată prin operele străluciților poeți elenici: Homer, Hesiod, Euripide, Aristofan, Luchian și alexandrinul Lycofronos. Catalogul notează și 2 volume de „stihuri pinticești”, fără a cita autorii. În total 19 volume grecești.

Știința și filosofia figurau la Hurez prin: Archimede, Diofante din Alexandria, Socrate, Vasile Macedoneanul, împărat bizantin din sec. IX; un tratat de matematică și altul de etnografie, de autori necunoscuți. Din cele 7 volume, 5 erau grecești și 2 greco-latine.

Menționez, ca lucrări *juridice*, Pandectele lui Justinian (4 vol.), 1 epistolar al aceluiaș împărat — toate 5 grecești — și 2 pravile românești.

Pentru instruirea călugărilor dornici de cunoștințe nouă se înzestraseră biblioteca și cu lucrări *didactice*: lexicoane și gramatici grecești și latinești. După limbă, cele 11 volume se împărțeau astfel: 3 românești, 4 greco-lat., 1 grecesc, 1 greco-rom., 1 latinesc și 1 Dicționar pentru 7 limbi.

Ca să se cunoască, de custodele bibliotecii, sistemul ei de organizare și funcționare, fondatorul cumpăraseră și două opere *bibliografice*, una latinească, datorită lui Anastasie, bibliotecarul Vaticanului în sec. IX, iar alta greco-latină, al cărei autor nu figurează în catalog ³⁴⁴).

Inventarul cuprinde și 2 *epistolarii* grecești, fără vreo altă indicație. Aceasta eră compoziția aproximativă a tipăriturilor din biblioteca Hurezului, la sfârșitul sec. XVIII.

Nu pot preciza conținutul cărților slave, dar este foarte probabil să fi fost strict religios.

Dar biblioteca mai cuprindea atunci și 46 opere manuscrise, din care 37 erau românești, 7 grecești, 1 greco-rom. și 1 slavon ³⁴⁵).

Considerând conținutul, ele se împărțeau în: 24 teologice

342. Anexa 32.

343. Indicațiuni bio-bibliografice în notele anexei 5.

344—45. Anexa 5.

(20 românești, 3 grecești, 1 greco-rom.); 15 de ritual (12 rom., 2 grec. și 1 slavo-român); 4 istorice românești, între care se cuprindea și: „Istoria Țării Românești dintru începutu”, fragment din întinsa operă a lui Const. stolnicul Cantacuzino, semnalat de V. A. Urechia, în anul 1884³⁴⁶), fără să arate de unde îl obținuse. Între mss. cărțurarului egumen Rafail, se putea vedea și un tratat de etică³⁴⁷).

Biblioteca deținea și 1 calendar manuscris grecesc. Ambele cataloage nu conțin însă nici o însemnare despre prețioasele calendare manuscrite, alcătuite de Ioan Romanul (Frâncul) pentru Brâncoveanu; în aceste calendare, Brâncoveanu — purtându-le cu sine — obișnuia să noteze evenimentele publice ale epocii sale sau întâmplările personale³⁴⁸).

În 1860, Odobescu găsisse la Hurez numai pe cel din 1701³⁴⁹) — trecut apoi în biblioteca episcopului Ghenadie³⁵⁰) —, iar pe celelalte le-a aflat la Grig. Bibescu-Brâncoveanu. Absența acestor mss. din biblioteca Hurezului, la începutul sec. XIX, s'ar putea explica admitându-se numai că au fost depuse aci — după 1804 — de banul Grig. Brâncoveanu sau de urmașii săi adoptivi³⁵¹).

Cărțile dela Hurez proveniau în cea mai mare parte din biblioteca lui Brâncoveanu³⁵²), cumpărate din Veneția, Paris etc. Un număr apreciabil se va fi datorat egumenilor (Ioan arhim., Dionisie)³⁵³) și călugărilor mănăstirii (Lavrenție, Mihail). Episcopul Climent al Râmnicului (1735—49), călugărit la Hurez, a dăruit mănăstirii șase cărți românești, de liturgică³⁵⁴). Dar călugărul care îmbogățește mănăstirea cu multe exemplare — 53, din care 21 mss.³⁵⁵) — este venerabilul ieromonah Rafail — aproape de moarte, ieroschimonahul Roman —, de a cărui frumoasă activitate am scris în altă parte a studiului.

346. V. Rev. pt. ist. archeologie și fil., v. III, pp. 65—82.

347. Anexa 5.

348. D. Mazilu, *Alcătuirilor calendarelor lui Brâncoveanu*, în *Gazeta cărților*, IV, 9—10, Ploști 1934. Autorul înclină a admite că numele Ioan Romanul este un pseudonim al stolnicului Const. Cantacuzino.

349. *Foietul novel* etc. p. 657.

350. *Ac. Rom.*, catalogul mss. Se arată că a trecut din biblioteca lui Ghenadie în aceea a Academiei și s'a înregistrat supt nr. 3213.

351. Exemplarul din Hesiod (*St. și doc. XIV*, 169) nu este trecut în cataloagele din 1791 și 1804. S'ar putea însă să fie unul din volumele care s'au însemnat numai cu „sluhuri pinticești“.

352. Odobescu, o. c., pg. 659, nota*.

353. Adaug la biografia acestui admirabil călugăr și faptul că a candidat pentru a doua oară la scaunul episcopiei Râmnicului, în anul 1773, alături de Gherasim egum. Tismanei și de Chesarie arhim., vicarul acestui scaun încă din 1771. Este înfrânt și de această dată (v. Ghenadie Craioveanu, *Condica sfântă*, Buc. 1886, pp. 195—6).

354. *Ac. Rom.*, ms. 1396, f. 22—3

355. Anexa 5.

Vor fi dăruit din cărți și unii boeri, de a căror pietate s'a vorbit mai nainte. Nu este exclusă nici contribuțiunea săracă a modeștilor „popi” și moșneni de țară.

N'am putut cerceta, încă, bogata colecție de tipărituri vechi ce posedă, în muzeul ei, Comisiunea Monumentelor Istorice³⁵⁶), spre a vedea dacă mai există cărțile ridicate de la Hurez. Cred că s'ar putea stabili, — cu ajutorul însemnărilor eventuale ce vor fi așternute pe marginele foilor — cum, și de către cine s'a înfăptuit biblioteca Hurezului în totalitatea ei; apoi — lucru interesant — peregrinările tipăriturilor, cu împrejurările ce le-au impus.

Cărțile se păstrau într'o cameră boltită de lângă clopotniță.

Egumenul Ghermanò, un călugăr de casă al Brâncovenilor, lipsit de spirit gospodăresc, transformase sala cărților în sufragerie pentru monahi, iar vistiria — așezată supt clopotniță — devenise cămara lui personală³⁵⁷). Procedând astfel era foarte natural ca volumele să se împruțineze, iar tesaurul să se irosească.

356. Virg. Drăghiceanu, *o. c.*, p. 28. Cât privește mss., cred că multe se vor fi păstrând la Academie, unde au fost trecute dela muzeul național. De existența unora, am pomenit în altă parte a expunerii.

357. *Anexa* 62.

Documente inedite

relative

la trecutul mănăstirii Hurez aflate în arhiva
Eforiei Spitalelor civile din București

1695 (7203) aprilie 25. București. Constantin vodă Brâncoveanu dă un mare hrisov m-rii Hurezii. Arată că s'a săvârșit „toată zidirea pân' la al șaselea an de d[o]mnica noastră... iar pentru a părinților ce vor fi lăcuitori într'ansa hrană și traiu vieții, am adaos și am ajutorat cu ceale după puțință sate (f. 2 v-so) și moșii...” anume: satul Hurezii cu rumânii-citaiți (f. 3) „pentru *acest sat Hurezii* fiind mai denainte vreamă *rumâni de moșie Buzeștilor* și răscumpărându-se de rumânie de la stăpânii lor, de la Buzești, cu toate cărțile lor de moșie și fiind niște oameni judeci și sloboz[i], sculatu-s'au ei de a lor bună voce de s'au vândut rumâni *Dimei Chiurciubașei*¹⁾ cu toate părțile lor de moșie din Hurez ...cu zapis de la mâna lor, de când au fost cursul anilor leat 7177 (=1668—69)... Și după moartea Dimei Chiurciubașei au stăpânit jupâneasa lui, *Stana*, și cu fiul său, *Matei post. din Drăgoești...*” apoi îl vînd lui Const Vodă, când era mare spatar, în zilele lui Șerban vodă, drept 333 ughi și 66 bani; zapis din lt. 7193 (=1685) (f. 4).

Moșie în *Rămești*²⁾, partea răposatului *Preda vornicul Brâncoveanu* și cu rumîni.

Satul *Șirineasa* tot, partea lui Isar, fiul lui Stroe, nepotul lui Oprea log. din *Șirineasa* (f. 5) cumpărat cu 661½ ughi, bani 33 la lt. 7201 (=1693, iunie 11). Apoi 300 stj. moșie cumpărați de la *Radu log. Olănescu, Sima, Tudosie și Drăghici*, fiii lui *Tudor log. Olănescu*, moșie cumpărată de tatăl lor, apoi de ei, de la vărul lor Gheorghe, fiul lui Gheorghe Slăvitescu. Zapisul lor din lt. 7202 (=1693—94). Apoi 400 stj. de la Gheoca Slăvitescu, drept 135 tl. 300 stj. moșie, o roată și o dărstă cumpărate de la *Udrea Slăvitescu* și nepotu său *Constandin* drept 140 tl. Și tot în *Șirineasa* partea de moșie a jupănesii *Stana* și a fiului ei, *Matei post. din Drăgoești*, cumpărată de la moșneni și dată apoi de zestre fiicei

1. Despre acest Dima, soția și fiul lor, a se vedea și lucrarea mea: „*Biserici, chipuri și doc. din Olț*”, Craiova, 1934, pp. 168—9. Contemporan cu Dima mai trăia un chiurciubașa Constantin, care cumpără, în 1659, moșie la Sărăcinești-Vâlcea. În 1671, când el nu mai era în viață, soția lui, Dobra, cu fiica, Alexandra, fac un schimb de rumâni cu Tănăsie vâtaf Sărăcinescu, însurat cu Ariana, altă fiică a Dobrei, probabil defunctă acum. (cf. *Ac. Rom., ms. 2083*, ff. 10—12).

2. Mitropolitul Ștefan al Ungrovlahiei, cărturarul din vremea lui Matei Basarab, a zidit aici prin anii 1658—59 — în domnia lui Mihnea III — o biserică de factură frumoasă. Nu are pisanie, dar pe crucifixul de de-asupra lămplei se văd chipurile lui Ștefan mitr. și Mihnea III vodă (1658—59), cari mărturisesc epoca zidirii. Apoi, o evanghelie, din vremea lui Șerban Cantacuzin, precizează că e biserica „vlădicăii Ștefan” (v. V. Drăghiceanu, *Biserica din Rămeștii-Vâlcei*, în B.C.M.I., IV, p. 131). Tot de acest prelat este clădită și biserița de lemn din Grămești, lângă Rămești, de unde se ridicase Ștefan.

Stanei, Ilinca, la căsătoria cu Costandin ³) *vel pitar, feciorul lui Vintilă Corbeanu biv vel ban* (f. 6); dar murind Ilinca fără copii cu Costandin a rămas moșia pe seama Stanei și a lui Matei post., iar aceștia au închinat-o m-rei Hurezi pentru pomenirea lui Dima Chiurcibașa, a copiilor morți și a lor, și să fie trecuți în pomelnic. Zapis de danie din lt. 7201 (=1692—3).

Și moșie în *Slăvitești-Vâlcea* tot a Stanei și a lui Matei post. cumpărată de la Socol și Barbu, ginerii lui Paisie călugărul din Șirineasa și dată iarăși danie m-rii. Mai dă și Vodă o roată de moară și o dărstă tot aici, pe apa Luncavățului, cumpărată dela Gheoca Slăvitescu drept 80 tal.

Jumătate din satul *Runcu-Vâlcea*, cumpărată de la *Pană log.* din Runcu și fiul său, *Mihai „care moșie au fost mai dinainte vreama a lui Dragomir vornicul și a jupănesei lui, Ilinei; și o au fost dat zeastre nepoată-sa Stanei, fata Radului cliuc.”* (f. 7). *Neavând Dragomir vornicul, cu jupăneasa lui, Ilina, feciori din trupul lor, au fost luat pe nepoata lor, Stana, fată de suflet și măritându-o după Pană logf. din Runcu o au fost înzestrat cu toată partea lor de moșie, jumătate de sat din Runcu...”. In vremea lui Șerban vodă, Mihai cu tatăl său, Pană log., fiind în mare lipsă, vând la lt. 7196 (=1687—88). o cezvărtă de moșie lui Const. vel log. drept 100 ughi, iar acum, fiind Const. domn, îi vând și cealaltă cezvărtă drept 120 ughi, la lt. 7201 (=1692—93).*

Satul *Oteești-Vâlcea*, jumătate; mărginită pe din sus cu *Polovragii*, pe din jos cu *Milostea a m-rii Bistrița*, și cu rumâni (f. 8) fostă „a lui Staico, feciorul lui Pătru cliuc. Milescul ⁶)...”. El și cu jupăneasa lui, Păuna, au tocmnit-o cu *egum. Ioan de la Hu-*

3. Cred că pitarul Const. Corbeanu a avut de primă soție pe această Ilincă. absentă în arborele Corbeanu-Rudeanu, din lucrarea d-lui Filitti: *Arhiva G. Gr. Cantacuzino*, Buc. 1919, anexe.

4. Această jupăneasă Stana a Dimei chiurcibașa s'a călugărit spre sfârșitul vieții, căci într'un act din 20 mai 1720 apare supț numele: „Ștefania monahia” (v. Al. A. Fălcoianu, *Arborele jam. Bujoreanu*, Buc. 1928, p. 20). In pomelnicul m-rii Hurez (cf. *Ac. Rom.*, ms. 1396, caligrafiat de arhimandritul Ioan, superiorul m-rii la 28 martie 1699) se cuprinde, la fol. 15, și „pomelnicul Chiurcibașei: Dima, Ștefana monahica, Matei, Ilinca, Pană, Ianache, Pană, Ancuța, Șerban.

5. Acest Radu clucer din Brâncoveni și Prooroci a fost frate cu jupăneasa Elina, soția lui Dragomir, vel vornic 1643—52 și vel ban în 1641—3, cătorul m-rii Plăviceni-Olt. A ajuns dregătorul principal al lui Matei Basarab poate și grație înșușirilor lui politice, dar, sigur, din cauza înruderii voevodului cu Elina, după cum afirmă Dragomir post. din Berindei, în zapisul din 9 sept. 1667: „...deaca au luat unchiu-mieu Dragomir vor. pre Elina vorniciasa a-i fi jupăneas[ă] și, fiindu ea rudă lui Matei vod[ă], boeritu-l-au...” etc. (v. *Ac. Rom.*, pac. CXCII, doc. 69). Acesta este izvorul de care i-am vorbit domnului Filitti (v. studiul d-sale: *Mama și soția lui Mihai Viteazul*, Craiova, 1934 p. 26, în care se analizează atent mărturiile documentare cunoscute, privind personagiile titlului).

6. Pentru familia aceasta, cf. schema genealogică *Pârâenii-Milești*, din lucrarea lui Al. Ștefulescu, *Polovragii*, T.-Jiului, 1906, p. 141, care se poate întregi cu câteva nume din acest hrisov.

rez drept 120 tal. și au vândut-o cu zapis la lt. 7202 (=1693—94).

Tot satul „*Baea de her*”-Gorj, jumătate, cumpărat mai nainte de Dima chiurciaba de la „*Barbul banul Milescul*”, iar jumătate cumpărat de jup. Stana și de Matei post. de la jup. *Maria băneasa*, „care o au ținut Barbul banul Milescul și de la cocoanele ei: *Stanca și Marica*, featele banului Barbului Milescul”. Stana și Matei post. fiind datori la Brâncoveanu îi dau tot satul drept 666 tal. și 33 bani, cu zapis din lt. 7199 (1690 dec. 16).

Moșie în *Pufuri-Dolj*, 1276 $\frac{1}{2}$ stj. cumpărată de Brâncoveanu cu 319 ughi, 25 bani de la moșneni, când era vel log.

Moșie în *Gioroc-Dolj* — 413 $\frac{1}{2}$ stj., cu 4 rumâni — (f. 10) cumpărată de la „jup. *Dumitrana și dela Țiu-său Diicul, feciorul Papei păh. Buicescul*” și de la moșneni cu ughi 396 $\frac{1}{2}$, bani 60.

Moșie la *Bratovoești-Dolj*, stj. 914 $\frac{1}{2}$ cu 2 rumâni, de la *Dumitrana Buicescu* și de la *Diicul Buicescu* drept 622 ughi, 25 bani. Tot acolo și o roată de moară, făcută de *Calotă log.* (fig. 11); la lt. 7201 (=1692—3). *Calotă log.*⁷⁾ și soția lui, *Stanca, fiica lui Hamza spăt. din Belcin* o vând drept 120 ughi.

Moșie la *Sălcuța-Mehedinți*, partea *Predii fiul lui Curuea pah.*; care fiind dator la *Drăghici vt. spat., Cost., Manta și Pârvu*, fiii lui *Manta vist. din Câmpina* este obligat să le dea — în domnia lui Șerban Cantacuzino — această moșie pentru datorie. În urmă, Câmpinenii neavând nici un venit de la ea, fiind departe, o vând la lt. 7200 (=1691—92) lui Const. vodă drept 341 tl. (f. 12).

Moșie la *Belciugatul-Ilfov*, 299 stj., partea lui *Apostol clucer* din Poenari, aleasă de *Hrizea vornicul*, cu 12 boeri, supt *Matei Basarab* la lt. 7148 (=1639—40), care Apostol avea stj. 199 „*de la vară-sa, jupâneasa Dobrița, fata jupâneasei Savei, nepoata jupâneasei Gherghinei vorniceasei a Hrizei vornic*”⁸⁾; stj. 100 i-a

7. A fost frate cu Grigorie vist. Tigveanu. Dăruiește m-rii Ani-noasa, în 1702, moșia Rădăcinești-Argeș (v. lucrarea mea: *Boerul Sandu Bucănescu*, extras din Arh. Olteniei, Craiova [1934], p. 4 nota 11). După moartea lui Calotă, întâmplată înainte de 31 iulie 1702 (v. *Eforia Spit. Civile, cond. Benislăvești*, f. 108). soția lui, Stanca, s'a măritat cu un om de rând. Drept pedeapsă, Brâncoveanu i-a confiscat moșiile și le-a dat Cârslinii, fosta soție a lui Dumitrașco pitar Poenariul (v. I. Tanoviceanu, *Arborele genealog., Poenaru*, în Rev., pt. ist. arh. și fil., XIV, pp. 10—11).

8. Acesta este influentul boer Hrizea din Bălteni, ctitorul schitului Bălteni-Ilfov, făcut vistier mare, spre sfârșitul anului 1621, de Radu vodă Milneea, în locul lui Aslan. (v. I. Bianu, *Documente românești*, Buc. 1907, p. 67). Deține această demnitate până la sfârșitul anului 1623. În ian.—martie 1624 găesc vel vistier pe Mihalachii (cf. *Rev. pt. ist. etc.*, III, pp. 221—7), iar în iulie apare „*Fiera v. vist.*” (Ac. Rom., ms. 3526, ff. 42—3), așa că greșit dă un doc. din 24 aug. 1624 pe Hrizea vel vistier (Ac. Rom., ms. 4985, ff. 19—50). În iunie 1626 — după o absență din divanul muntean de 2 ani și jumătate, în care timp urmasa pe Radu vodă în Moldova, Hrizea ocupă locul de vel log. (*Rev. pt. ist. etc.*, X, 17). În domnia lui Alex. Iliș (1627—29) avansează la vornicia mare, înlocuind pe Papa Grecianu, dregătorie pe care o păstrează și în domnia lui Tomșa (1629—32), fugind în Moldova cu Radu vodă Iliș — după înfrângerea suferită „din jos de m-rea Plumbuitei“

cumpărat Apostol de la Radu vornicul și de la fiul său, Costandin. Apoi Apostol clucer cu jupâneasa lui, Păuna, o închină la Hurezi pentru pomenire și scriere în pomelnic (f. 13).

Alte părți de moșie la *Belciugatul* cumpărate de Const. vodă de la moșneni, stj. 560 cu 190 $\frac{1}{2}$ ughi, la lt. 7201 (=1692—93).

Moșie la *Belciugatul* stj. 100 partea Mariei etc., cumpărată la lt. 7201 (1692—93) cu 33 ughi, 66 banî.

Moșie la *Cojești*, din jos de Belciugatul, stj. 547, de la Vlad stegarul etc., care o cumpăraseră și ei de la Neagu armaș Corbescu și fiul său Riga (f. 14). Vodă o cumpără la lt. 7201 (=1692—93) cu 193 ughi.

Tot la *Cojești*, stj. 3633, partea lui Neagu armaș Corbescu și a lui Riga (f. 15).

Metohul *Polovragi* zidit de Danciu post. Pârâeanu, închinat la Ierusalim și cumpărat de Brâncoveanu cu voia ctitorilor (f. 16), dând la sf. Mormânt 1500 taleri, cu care să se facă chiliile de la sf. Gheorghe din București. Act din lt. 7201 (=1693).

12 răzoare vie în *dealul Suteștilor* (f. 17) dăruite de Giura și Marico, frații lui Lazăr de la Ocna cea mare, la lt. 7194 (=1685—86).

10 răzoare vie tot la *Sutești*, cumpărate dela Pârveu Voicescul la lt. 7196 (=1687—88).

Vie la *Troian* fostă a lui Stan Șafarica din Rimnic și a fiilor săi: Alexe și Costea și cumpărată la lt. 7201 (=1692—93) cu 100 taleri.

Altă vie la *Troian* cumpărată cu 100 tal. la lt. 7201 (=1692—93), (f. 18).

la 26 oct. 1632 și victoria agăi Matei din Brâncoveni. Grație unei abilități specifică orientalilor, câștigă simpatia noului domn, revine în Muntenia și atinge la începutul anului 1634 cea mai înaltă treaptă a divanului: marea bănie a Craiovei (cf. *Rev. pt. ist.* etc. I. p. 185; XI, 296), din care pleacă în 1638, înlocuit cu Teodosie Corbeanu, mulțumindu-se cu vornicia mare, rămasă liberă prin moartea prietenului său, Ivașco Băleanu. Spre sfârșitul anului 1641 se retrage, probabil din cauza bătrâneței, cedând locul lui D-tru Dudescu, iar la 28 Iulie 1642 își face diață (v. Al. Lapedatu, *Biserica din Bălteni*, în B. C. M. I., I, pp. 110—11).

Hrizea a zidit schitul Bălteni în anul 1626 (v. N. Iorga, *Inscripții II*, Buc. 1908, p. 109). O inscripție de pe peretele exterior al intrării păstra numele ctitorilor: „*Hriza și Dumitra...*”. D. Iorga a admis că ultimul nume este: *Dumitra[na]*, soția lui Hrizea. Ori. pasagiul de sus, subliniat, precizează că *Gherghina* era nevasta lui. Îndoiala și ipoteza lui I. Popescu-Băjenaru (v. *Schitul Bălteni*, în *Rev. pt. ist.* XIII, p. 183). sânt juste; acel „*Dumitra[na]*” poate fi „*Dumitra[șco]*”, vistierul din Bogdănei-Ialomîța, ginerele lui Hrizea din Bălteni.

Apostol clucerul din Poenari a fost fiul lui Manul, vel ban (1658—60) în domnia lui Mihai-Radu vodă și Gheorghe Ghica (cf. *Ac. Rom., pac. CLXXXIV, doc. 15*, din 9 dec. 1658; *Rev. Arhivelor*. I, Buc. 1925, pp. 234—5, nota 3, doc. din 17 aprilie 1660). Apostol a mai avut o soție Ilinca, măritată apoi cu un Anghel Halepliu, tatăl episcopului Chesarie al Râmnicului (v. I. C. Petrescu, *Monografia Petreștilor*, f. 112 ter., inedită).

Altă vie la *Troian* cumpărată la lt. 7201 (=1692—93) tot cu 100 taleri.

7 sălașe de Țigani — li se dă numele tuturor — cumpărate de la *Marta călugărița Păușasca*⁹⁾, de la noru-sa, *Aspra cluce-reasa* și de la nepoată-sa *Stanca*, cu tl. 505 la lt. 7201 (=1692—93). Apoi 1 Țigan tot de la *Marta* și celelalte, cumpărat cu tl. 30. Și iar 1 Țigan (f. 19).

1 sălaș de Țigani cumpărat de la *Stocean* de la Ocna cea mare drept tl. 60.

5 sălașe de Țigani cumpărate de la *Constantin, fiul lui Matei post. Cepturueanul*, cu 15 tal. capul, mare cu mic.

Să ia din vama de la *Cernești*, de la *Dii* și de la *Bistreț*, al treilea ban (f. 20).

150 bolovani mari de sare de la *Ocna cea mare*, anual.

Să ia vinăriciul de la: *Sutești, Gârdești, Zlătărei și Crețeni-Vâlcea; Puțuri, Gioroc, Bratovoști și Cacalești-Dolj; Negoști și Mogoșani-Gorj*, adică din 10 vedre, 1 vadră „precum iaste obiceiul, și pârparul și pocloanele precum ia și domniea” etc. (f. 21).

Divanul: *Cornea Brăiloiul v. ban, Alixandru v. vor., Diicul Rudeanu v. log., Mihai Cantacuzino v. spat., Șerban Greceanul v. vist., Cost. Ciorogârleanul v. clucer, D-trache Caramalău v. post., Vergo v. pah., Radu Izvoranul v. stol., Șarban Cantacuzino v. comis,* v. sluger, *Cost. Corbeanu v. pit.; is. Toma Cantacuzino vt. logofăt. Scrie Isar logofețelul în București* (f. 22 v-so).

(*Ac. Rom.*, ms. 2206, ff. 1—22, copie după hrisovul original).

1.

1777 februarie 21. [București]. *Episcopul Chesarie al Râmnicului răspunde fostului mitropolit Grigorie Socoteanu, cu privire la iconomul m-rii Hurez, susținut de arhimandritul Dionisie Bălăcescu, egumenul acestei m-ri. Ii relatează privitor la niște scutelnici și îi cere oarecari informațiuni.*

Cu fiească plecăciune mă închin prea sfinții tale,

† Prea cinstită cartea prea sfinții tale cu plecăciune am priimit-o; cele ce-mi scrii prea sf. ta pentru iconomul¹⁰⁾ *Hurezeanul*,

9. Fiica lui *Necula cupar Sărăcinescu*, soră cu *Tănase* vel comis *Sărăcinescu* și soția lui *Radu clucer Păușescu*. În mirenie *Mihalcea*, s'a călugărit după 1685, numindu-se *Marta* și având melania la m-reă Dintr'unlemn. A avut cu *Radu* un singur copil, *Tănase*, vel clucer în 1690. Acesta începu zidirea schitului *Sărăcinești-Vâlcea* în 1687 iunie 5, cu episcopul *Râmnicului, Ștefan*, căruia îi dăruiește toate moșiile pentru terminarea și înzestrarea lăcașului. Din căsătoria cu o jupâneasă *Aspra*, vară primară cu *Const. Vodă Brâncoveanu*, a avut o fată *Stanca*, măritată cu *Grigorașco post. Greceanu*, † înainte de 2 fevr. 1706 și □ la bis. Sf. Ioan Predetici-Buc. (Cf. *Ac. Rom.*, ms. 2083, ff. 7—18; ms. 3526, ff. 50—53, 125, 130—1; ms. 4173, ff. 27—28 v-so).

10. Cred că este vorba de *Gherasim*, căci în hotărârea domnului *N. Caragea*, din 28 sept. 1782, se precizează că acest *Gherasim* a dat, ctitorului *Nicolae Brâncoveanu*, 255 taleri, „când s'au fost făcut

că luând însuși prea sfinția ta osteneală de ai mersu la *Hurez* și țe-au arătat arhimandritul, cum că au trimis pe un *Rafail ieromonah*, ca să-l rădice din *București*, acest ieromonah și de au venit, părinte, aici, au venit cu buzele umflate, neaducând nici un fel de scrisoare, nici la mine nici la părintele mitropolitul și el să află și pân'acum în *București* șazănd geaba, numai cu *funuri și fâgădueli seci*. După neaducerea vreo scrisoare (1) acel ieromonah *ce au fost trimis, să vede că arhim.*¹¹⁾ *tot are gândul cel dintăiu încuibat în inimă și pe dinafară altele sântu. Mă mir de acest om carele, în viața sa, s'au arătat cu atâta faptă bună, iar acum la vârsta bătrâneților și a slăbiciunii[i] diavolul îi dă acest gându cu acest becinic, spre paguba și sărăciea mănăstirii.* Iar acel ieromonah șazănd vre o câteva zile aici în *București* s'au întorsu iarăș înapoi. Însă cu cartea ce-m[i] scrii prea sfinția ta, arătându-o la mulți, socotescu că să va isprăvi treaba a să tăca toată nădejdea ce are iconomul și să va face de a veni înapoi.

Pentru *scutelnicii prea sf. tale* nici până acum nu s'au mai isprăvit treaba, ci numai D-zeu să-ș facă milă ca să mă arăt cu slujbă isprăvită. Iconomul, că să arată cu slujbă bună, mi-au părut foarte bine și nu lipsescu a înștiința prea sf. tale că la *Codmeana face trebuință de igumen*¹²⁾; eu iconomului, încă fiind aici în *București*, i-am fâgăduit, ca să-l pui igmn pe dânsul, pentru că mi-au zis și părintele mitropolitul și alți prieteni ce e-au avut *aici în București*, dar iarăș și la episcopie este trebuincios și bine ar fi de ai putea *prea sfinția ta*, ca să-l parachinisești să rămăie. Și pentru chiverniseala cuviosii sale, de va avea bănuială că nu-ș va afla-o dela mine, sfeti *Nicolae*, spre carile toți aveau nădejde, și

iconom (cf. doc. 3). În sept. 1776, *Dionisie arhimandritul*, starețul m-rei *Hurez*, își face o diată (v. Iorga, *St. și doc.* XIV, p. 94) și lasă ca purtător de grijă și locțiitor pe *Gherasim*—călugăr fără scrupule și cu darul persuasiunii —, care avea să ajungă la egumenie cu sprijinul bătrânului *D. onisie* și prin influența celor 15 punți de bani din care s'au împărțait, ne mai fiind „fâgădueli seci”, și *Chesarie*, autorul acestei scrisori de aprigă acuzație, cu 222 galbeni împărătești și adresantul *proin. mitr. Grigorie*, cu taleri 300 (v. doc. 5). La 9 mai 1778, *Gherasim* iscălea ca egumen, iar *Dionisie* ca proegumen (cf. Iorga, o. c., pg. 95). Cred că egumenia lui a ținut până la slășșitul anului 1780. — când este alungat pentru „fapte netrebnice” —, căci doc. din sept. 1782 spune: „s'au făcut igumen, stând nelipsit în doi ani și jumătate”. Starețul *Dionisie* își reia nominal titlatura de egumen; de fapt, va fi administrat m-rea acel ieromonah *Rafail*, om de încredere al arhimandritului *Dionisie* încă din 1763 (cf. Iorga, o. c., p. 90). Fiindcă abia la 1 nov. 1781 apare porunca lui *Alex. vodă* *Ipsilanti* de înlocuirea lui *Gherasim* ieromonahul din egumenie, cu *Rafail*, fost până acum iconom (v. doc. 2), cred că mazilitul *Gherasim* va mai fi ocupat temporar egumenia, sau va fi fost suspendat numai, până la judecarea pricinilor de daune. În sept. 1781 *Hurezul* era reprezentat într'un proces prin iconomul *Rafail* (v. Iorga, o. c., pp. 104—5).

11. *D. onisie II*, Bălăcescu.

12. În 1777 era egumen la *Cotmeana* ieromonahul *Climent*, venit în locul ieromonahului *Ilarion*, trecut superior la *Cozia* (v. Gr. G. Tocilescu, *Raporturi etc. în An. Ac. Rom. s. II, t. III*, Buc. 1888, pp. 225—6).

va ajuta și-l va chivernisi a fi mulțămitu. Iar pentru Codmeana de vei socoti prea sf. ta, ca să așăzăm pe *Paisie, carile au slujit prea sf. tale*, văzându-l că iese copil înțelept și întregu la minte. Ci prea sfinția ta, de vei găsi cu cale să să orânduiească, fiindcă și ieu pohtescu, numai mă rog, părinte, ca să fie și cu voea iconomului, căci e-au fost făgăduită cuvioșii sale.

1777, fevr. 21.

Și cu plecăciune sântu al prea sfinț[iei tale] plecat fiiu sufletescu,

Chesarie episc. Rimn[i]e.

(V-so:) Prea sfinții sale părintelui *proin* (loc rupt) *chirio Grigorie*¹³⁾ și al mieu duhovnicescu — — — plecăciune să să dea la Răimnec.

(Actul acesta și cele următoare sânt culese din bogata, dar încă lipsita de aranjament *arhivă a Eforiei Spitalelor Civile din București*. Fiind imprăștiată printre celelalte documente, le-am adunat într-o mapă și — păstrând ordinea cronologică —, le-am numerotat așa, cum apar în această lucrare.

2.

1781, noemvrie 1. **București. Alex. Vodă Ipsilante confirmă numirea ieromonahului Rafail ca egumen al m-rii Hurezu, în locul lui Gherasie, călugăr cu „netrebnice urmări”, care a adus m-rea „la proastă stare”.**

† *Mlștiio Bjiio Io Alexandru Ioann Ipsilantu vvd i gspdr zeml[e] Vlahscoi. Fiindcă Gherasie*¹⁴⁾, egumenul sfintii m-ri Hurez, osebit de ponosluita viață ce au petrecut și de alte netrebnice urmări ale lui, au adus și m-rea la proastă stare, scădere desăvârșat și dărăpănare cu rea iconomia lui, fiindu răsipitor, precum ne-am pliroforisit de acestea de la însuși ctitorul sfintei m-ri, dum-lui cinstit și credincios boerul domnii mele, *Nicolae Brâncoveanu biv vei vist.*, carele cu mergerea dum-lui acum la partea locului au fost și însuși au văzut de față starea m-rii și rea iconomia lui. Drept aceia *il lipsim pă numitul Ghierasie* din igumenie și orânduim, în loc, *pe cuv. ierom[onah] chir Rafail, ce au fost ico[no]m*¹⁵⁾,

13. Din conținutul scrisorii se vede clar că este vorba de *Grigorie Socoteanu*, fostul mitropolit al Ungrovlahiei în 1771, după ce fusese episcop al Râmnicului în anii 1749—64 (v. N. Iorga, *Istoria bisericii românești*, II, Vălenii de Munte, 1909, pp. 149, 333).

14. În original este scris: *ѿраче*, iar nu *Gherasim*, cum apare în doc. no. 3 și în articolul: „*Un proces eclesiaslic sub episcopul Filaret al Râmnicului*” de N. A. Gheorghiu, în *Arh. Olt. XIII*, pp. 64—8.

15. Textul subliniat aici, apare scris de o altă mână și cu altă cerneală; deci nu este o lacună a originalului. Dacă în copie nu există, cum crede Gheorghiu la pg. 65. Numirea lui *Rafail* ierom., ca iconom, s'a făcut tot prin o carte a lui Ipsilante vodă, a cărei dată — din neglijență — nu s'a trecut în condica episcopului Filaret (v. *art. cit.*, p. 66).

ca să fie egumenu la această sf. m-re, fiind cerut și de toată obștea mănăstirii și arătat domnii mele de vrednec iconomu, bun și cucernic, cu viață fără de prihană, știut și văzut din toată vremea petreceri[i] sale; căruia i-am dat, după obiceiul, domneasca noastră carte la mână, ca să aibă a fi egumen, să facă zapt toate ale m-rii și să-și puie toată silința sărguindu-să spre a spori ale m-rii, urmând întocmai după copriinderea testamentului de orânduiala sfintelor m-ri. Și să aibă a lua și socoteala numitului Gherasie proigumenul, pentru tot venit[ul] i chieltuiala de când egumenește până acum; să arate domnii mele. Poruncim și tuturor părinților, poslușnicilor și robilor sf. m-ri, să aveți a-l cunoaște de egumenu, dându-i supunerea și ascultarea ce să cuvine, că celui neurmător are voe să-i facă certarea ce să cuvine. I isaam receh gspdvmi.

1781, noemvr. 1¹⁶).

L. P.

Io Alexandru Ioann Ipsilant, Mlstiio Gspdr (monogram cu chinovăr roșu). (Orig. pe hârtie).

Procit, Vel logt.

3.

1782, iulie 5. Anaforaua mitr. Grigorie și a episc. Cozma al Buzăului, asupra plângerii lui Gherasim proegumenul Hurezului.

Prea înălțate Doamne,

După jalba ce au dat către măria ta Gherasim proegumenul sfintei m-ri Hurezul, că la igumenicia sa ar fi cheltuit 15 pungi de bani și acum să vede și lipsit din igumenie și păgubaș de bani și cere dreptate, orânduit fiind la noi spre cercetare, dupe poruncă am urmat. Și mai întâi cerându-i-se foae la cine au dat acești bani, ne-au arătat într'acest chip: tl. 755 la dum-lui biv vel vist. Nicolae Brâncoveanul¹⁷), i tl. 1700 la dum-lui vel logt. Ma-

16. Originalul conservă și datarea zilei, absentă în copia din arl. cit.

17. Acesta era fiul mai mare al lui Const. Brâncoveanu vel logofăt, care murise prin 1762, iar nu al doilea cum s'a admis (v. J. Chiriță, *Ultimii boeri Brâncoveni*, în Arh. Olt. XII, p. 59), de oarece și în pomelnicul m-rii Hurezu este scris imediat după părinții săi: Const. și Maria (v. Ac. Rom. ms. 1396, f. 3 v-so). Nicolae Brâncoveanu ocupă, pe rând, dregătoriile: vel comis (1760), vel clucer (1762) biv vel log. 1775, vel vistier 1777, (doc. din 21 martie în An. Ac. Rom., s. II, t. XII, 1893, p. 62), fără această demnitate încă din 1781 (v. doc. 2), deci n'a deținut marea vistierie până la sfârșitul domniei lui Alex. vodă Ipsilante, cum admile Chiriță (v. art. cit., p. 60). În domnia lui Nic. vodă Caragea, apare cătăva vreme fără dregătorie fevr.-dec. 1782 —, dar la 20 fevr. 1783 semnează analoraoa. prin care se confirmă dreptul vel vornicului Ianachi Moruzi la stăpânirea orașului Plocești, în calitate de vel vistier, alături de Sc. Grecianu biv vel vistier, acesta mare vistier în funcțiune în dec. 1782 (Cf. Ac. Rom., pac. 196, doc. 249—51, 254).

n[o]lache Brâncovean¹⁸), i tl. 1250 la fratele Râmnicu, chiru Filaret¹⁹), i galbeni împărătești 222 la răp[osa]t episcop Chesarie²⁰), i tl. 300 la răpt. proin (v.) mitropolit Grigorie²¹), i tl. 1000 la dum-lui căminaru Alecsandru i tl. 1200 avaeetul egumenii. Deci am întrebat pe d-lui biv vel vist. de acei tl. 755 și răspunse că numai tl. 500 au luat de la el la facerea egumenii, iar tl. 250

18. Al doilea fiu al lui Const. Brâncoveanu, nepotul voevodu-lui martir. Il găsim ocupând logofeția mare încă din 3 august 1778 (cf. lucrarea mea: *Boerul Sandu Bucșănescu*, extras din Arh. Olt. p. 28), iar nu tocmai în oct. 1781, cum consideră autorul studiului despre Brâncoveni (cf. *art. cit.* p. 53).

19. Filaret era fiul lui Dimcea abagiul din București, născut și crescut în București din părinți creștini — cum însuși el spune în diata ce lasă și pe care am găsit-o, în copie, la preotul G. Negulescu dela bis. Băliștei. A învățat la sf. Sava și, ajuns dascăl de copii, „cu slujba condeiului m'am chivernisit stând și grămătic al cămării mării sale, *Scarlat vod Ghica*" (1758—61).

Mitropolitul Grigorie l-a luat pe lângă el și „m'au metaharisit la corespondențele grecești ale sf. mitropolii, făcându-mă după călăva vreme (1764) arhidiacon al prea o sf. sale“. Până după răzmirița muscalului l-a înaintat: protosinghel, arhimandrit, mitropolit Mireon (1776) „și la leat 1780 m'a făcut și episcop la eparhia sf. episc. Râmnicului... În 11 ani și 8 luni, cât am ținut această eparhie, ne-am silit, ne-am străduit și cu multă cheltueală am făcut acestă ce mai jos arăt, adică...“ (case, vii etc. la Râmnic, casă „cu paraclis și cu pioniță mare dedesupt“ la Drăgășani; la Fântâna Banului: cleșteu, case, numeroase îmbunătățiri etc. Arată că în sept. 1792 a venit în fruntea mitropoliei. În sept. 1793 demisionează din motive de boală, venind în locu-i episcopul de Buzău, Dosithei. La 13 iunie 1794, un doc. îl numește „răposat părinte mitropolit Filaret“ (cf. V. A. Urechia, *Doc. inedite din domnia lui Alex. Const. Moruzi (1793—96)* în An. Ac. Rom. s. II, t. XV, Buc. 1895, pg. 10); așa că episc. Melchisedec greșește socotindu-l în viață în anul 1795 (v. *Schile din vicața mitr. Ungro-Vlahiei Filaret II-lea, 1792*; în An. Ac. Rom., s. II, tom. VIII, p. 87). Un doc din 5 mai 1794 se referă și la „părintele proin. mitropolit Filaret, fiind și prea sfințitul... față“. (Ac. Rom. pac. CLXXXIII/124), ceea ce însemnează că acesta a murit în intervalul 6 mai—12 iunie 1794.

Opera mare a lui Filaret ca episcop de Râmnic a fost continuarea tipăririi mineelor, în ale căror prefete își arată întinsele-i cunoștințe eclesiastice și profane. Astfel, edită mineele pe: aprilie, mai, iunie, iulie, și aug. dela 9 dec. 1779—24 sept. 1780, având acelaș personal tipografic ca și Chesarie. Cu mineiul pe sept. termină editarea acestei utile opere. El mai publică: *Cazania* 1781; *Molitvelnicul* 1782; *Cuvintele sf. Theodor Studitul* 1784; *Pentecostariul* 1785; în 1786 o nouă ediție a *Mineelor*; *Triodul* 1787 (cf. Melchisedec Episc. o. c., 59—69).

20. Chesarie (Constandin), din neamul Haleplilor, fiul lui Anghelache Halepliu zaraful, călugărit la mitropolia din București, învățase la școala grecească, la vestitul dascăl Alex. Turnavitu. Chesarie Daponte și acordă o origine românească numindu-l Vlahul. A avut frați și surori. Agreiat de mitropolitul Filaret Michalitz este făcut eclesiarh, apoi protosinghel. Supt mitropolitul Grigorie se bucură de multă încredere; în 1769 călătorește în Rusia cu mitrop. iar la 26 dec. 1771 este numit vicar la episcopia Râmnicului, după intervenția feldmareșalului rus Petru Romianțof. La 26 dec. 1773 este ales episcop grație influenței rusești și stăruinței prietenului său, Grigorie Socoteanu, fostul mitropolit, pe lângă mitropolitul în

fi sântu trimiși de la răposatu arhimandritu Dionisie²²), starețul jăluitarului, ca unui ctitor m-rii. S'au întreat și d-lui vel logt. pentru acei tl. 1700 și ne răspunse că nu știe de aceasta și cum că d-lui are să ea de la dănsul, arătându-ne că prin 3 zapise l-au împrumutat cu tl. 2788; însă un zapis de tl. 1000, altul de tl. 1600 și altul de tl. 188, din care zap[i]se acel de tl. 1000 zise d-lui că ș'ar fi luat bani și ar fi dat proegumenului zăp[is]ul, oprindu-ș copie dupe dănsul. Iar celelalte 2 zapise sânt bune la d-lui, și ține minte că ar fi luat și din suma ce să cuprinde într'acele 2 zapise, dar căț[i] bani nu ținu minte să ne arate și zice că ar fi dat și adeverițe la mână proegum. Să întrebă proigumenu de are cevaș a răspunde înpotriva arătărilor dumisale, și pentru acele adeverițe, de le are, să le scoață, ca să să vază coprinde-rea. Și nici un cuvânt nu putum scoate din gură-i de temei, răs-punzând uneori că are adeverițe, alteori că nu are. Mai arată pro-igum. din gură iar nu în scris și în foae, că ar fi mai dat dumisale galbeni împărătești 250. D-lui de aceștiea nu tăgădui numai zise că, răp[osa]l arhimandritu Dionisie, starețul proegumenului, i-ar fi trimis, pântru care și răspunsu au făcut de priimire și de mul-tumire.

Am întreat și pe fratele Râmnicu, de acei tl. 1250 și răs-punse că nu ține minte să fi luat de la dănsul nimic, ca unul ce pă acea vreme când s'au făcut egumen fratele Râmnicul nu era episcop. Și întrebându-l prin cine au dat frății sale acei bani, zise că printr'un diacon al frății sale anume Climent, pe care adu-cându-l față și întrebându-l prin blestem, arată că nu știe să-i fi

funcțiune. În ian. 1774 este confirmat. Bun orator și filolog a des-voltat o admirabilă activitate culturală, susținând tipărirea cărților de ritual: *Învățătura bisericească* (1774), *Octoihul* (1776), *Antolo-ghiul* (1777), *Triodul* (1777), *Molitvelnicul* (1778), *Ceaslovul* și *Psaltirea* (1779). Dar cea mai importantă operă a acestui erarh este editarea mineelor lunare traduse din grecește de mitropolitul Grigorie II și însoțite de prefețe în care se observă o largă erudiție. Astfel se tipăresc mineele pe: oct. (1776), nov. (1778), dec. (1778), ianuarie (1779), fevr. (1779) și martie (1779). La sfârșitul ultimei lipărituri se arată că episc. Chesarie a murit joi 9 ian. 1780. A fost îngropat la bi-serica Sf. 40 de mucenici din Buc., fundată pe locul unde este gră-dina Ateneului Român, la 10 ian. 1780. Tipărirea este continuată de episc. Filaret, urmașul lui Chesarie. (Cf. C. Erbiceanu, *Crâncarii greci*, Buc. 1890, pp. XXIV—VI; Idem, *Bărbații culți greci și ro-mâni (1650—1821)* în An. Ac. Rom., s. II., t. XXVII, p. 166; N. Iorga, *Contrib. la ist. lit. românești*, în An. Ac. Rom., s. II, t. XXVIII, 1905, pp. 185—91; N. Iorga, *Ist. bis. rom. II*, passim; etc.

21. Fost Episcop de Râmnic, din neamul Socotenilor, a avut o atitudine energică în contra domnului Const. Racoviță, s'a retras în 1764 la m-rea Cozia; numit mitropolit în 1771, apoi iarăși retras la Govora, unde face oarecari reparațiuni. (Cf. Ghene die [Enăceanu] *Visite canonice*, Buc. 1892, p. 22 și nota 1) este cunoscut și supl numele „Sărăcinescu“. A murit la 28 dec. 1777 și a fost □ în tinda episc. de Râmnic (Idem. *Ibid.* p. 43).

22. Se vede clar că Dionisie Bălăcescu arhimandritul era mort încă din iulie 1782, așa că nu putea să mai facă diata din martie 1783, cum se arată în ale d. N. Iorga, *Studii și documente* XIV, pp. 113—114.

dat alți bani, fără de cât un bacșiș de 4—5 lei, mult zise până la 8.

Iar pentru celelalte condee ce să coprinde în foae, fiindcă numiți[i] doi arhieriei, episcop și proim. mitropolit, sănt morți, și numitu boeru căminar este la Tarigrad, nu avusem ce cercetare să facem. Iar pentru deosebit condeiu de tl. 1200 avatul igumenii, să dovedește dintr'o scrisoare a răposatului starețului său, cum că starețu său, răp[o]satul arhimandritu Dionisie ar fi dat tl. 1300 pentru cheltueala igumenii. Iarăși fu întrebat proegumenul, cine este acela care ș'au întorsu într'alt fel vorba așăzământului ce au avut cu dănsul pentru statornicia igumenii și alt răspuns nu ne dete fără numai ceea ce să coprinde în jalba lui, ca ori să-i răspunză igumenul ce să va orândui acea sumă de bani, ori să i să dea m-rea iarăș supt stăpânirea lui. L-am întrebat cu a cui volnicie și din ce pricină s'au pus să cheltuească bani[i] și ne având alt cuvânt de îndreptare însuși zise că din prostime și din neajungerea minții au cheltuit și cum că dacă este pricina într'acest chip să vazghestisește de a mai pretenderisi ciavaș. La care fiind-că ne peruncești măriia ta ca să arătăm de este mănăstirea datoare a răspunde acci bani, noi dupe orânduieala egumeniilor ce știm, această cheltueală o vedem că este făr de nici o orânduieală și nu are nici o datorie m-rea a o răspunde, mai vartos că starețul lui, precum am zis mai sus, i-au fost dat bani pentru această treabă și însuși Gherasim, prin zapisul său ce au dat către răposatul episcop Chesarie, să leagă cum că altă cheltueală mai mult decât acci tl. 1300 să nu faci. Drept aceea, mănăstirea să apără în tot chipul de a nu fi datoare măcar un ban la cheltueli asemenea netrebnice și făr de orânduieală.

Ci după cercetarea ce am făcut, într'acest chip dovedind, arătăm mării tale părerea noastră, iar cea desăvârșit[ă] hotărâre rămâne a să face de către înălțimea ta.

Ai mării tale către Dum-zeu fierbinți rugători și smeriți[i] părinți sufletești,

1782, iulie 5 dni.

Grigorie al U[n]g[rovlahiei]. Cozma Buz[ăului].

Trecută în condică.

(Original pe hârtie — format mare — în care se află și hotărârea domnească. În act ordinea este inversă, întâi decizia domnului, apoi anafora arhierilor. Eu am dat ordinea cronologică).

1782, sept. 28. București. Nic. vodă Caragea găsește neîntemeiate întâmpinările proegumenului Gherasie dela Hurez; iar pentru abuzurile săvârșite recomandă mitropolitului să-l închidă într'o m-re.

Io Nicolae Costand. Caragea vvd i gspdr zemli

Vlah[i]scoio.

† Neodihnindu-se dupe această anafora *proig[u]m[fe]n Hu-rizean*, l-am scos și 'naintea domnii noastre, unde fiind față atât prea sfinț[ia sa] părintele mitropolit i părintele Buzău, cât și pă-

rintele Râmnic, chir *Filaret*, și cu dumn-lor *boeri Brâncoveni*; l-am întrebat întii cu ce cuvânt au cheltuit acești bani și de au fost volnicit și poruncit de cinevași. Și după ce ne-au răspunsu chiar că rușfet i-au dat, și însuș de sineș, ca să ia egumenia Hurezului; apoi i-am cerut de ne-au arătat anume și condeile de iznoavă, la cine și câte cât.

Insă tl. 1000 la *căminaru Alecsandru*; tl. 1200²³) havaetul egumenii; tl. 1000 episcopului Chesarie, însă galbeni înpărătești 222; tl. 300 părintelui *proin mitr. Grigorie*, care fac tl. 3500.

Pentru care aceste condee zicem că de vreme că *căminaru Alecsandru lipsește la Țarigrad; episc. Chesarie și cu proin mitr. Grigorie amândoi sânt morfi*, și havaetul egumenii este lucru obicinuitu, urmează a să scădea din suma ceririi de 15 pungi, ca unile ce nu avem theorie pentru acestea, precum și proi[n] egmn, cunoscând că nu are cu cine a să judeca pentru aceste condee și de la cine să ceară, le-au lăsat cerând numai davaon celorlalte condee ce rămân, adecă tl. 1250 dela pâr. episcopu Filaret; tl. 755 de la dumn[ea]lui vist. *Brâncov[ea]n*, i tl. 1700 de la dumn-lui logt. *Brâncov[ea]n*. Intrebat fiind dar, întii, *pâr. episcop Râmnic, de aceasta, să apără că nici episcop nu era sfinț. [sa] la vremea ce s'au făcut egumen numitul Gherasie*, nici ține minte să-i fi dat cevaș. Pentru care s'au cerut dovadă numitului proigmn ori în scris ori mart[o]ri, sau să arate într'acui mână i-au numărat. Și zise că nu are nici o dovadă, iar banii i-au dat în mâna lui *Climent*, diiaconu sfinți[i] sale. Pentru care, deosebit că scrie și în anaforă, dar și față și prin blestem am mărturisit, că alți bani nu i-au dat fără numai acel bacșăș de 4—5 lei. Deci fiindcă orânduiala judecăpi este: când părășul cel ce n'are dovadă, să dă blestem la cel părăt, care tăgăduște; după care aciaastă orânduială a judecăpi[i], fiindcă s'au urmat și s'au dat blestem numitului Climent, rămâne Hurizeanul căzut din cererea aceasta.

S'au întrebat și dumlui vist. Brâncovean și nu tăgădui că au priimit acești bani însă nu dela acesta, numitul *Gherasie*, nici ca bani ai lui, ci i-au trimis Dionisie starețul acestui igmn, ca la un ctitor al măn[ă]șurii, dintr'ai lui bani, ca să fie și cu voia dumnului a să face acest cirac, dându-i ca un peșchieș într'un rând tl. 255, *când s'au fost făcut acest Gherasie iconom*, într'alt rând tl. 500, *când s'au fost făcut igum[e]n*, de care au făcut d-lui și răspunsu acelu staret, înscris, de priimire și de mulțămire. Care la aceasta nici proegmn nu avu cuvânt înpotrivă a zice altu, făr' de numai că acel staret numai tl. 900 i-au dat dintr'ai săi, ca să cheltuiască la eg[u]m[e]nic, iar nu mai mult. S'au întrebat și domnlui logt. Brâncoveanul, ce răspunde pentru tl. 1700? Și d-lui nu numai tăgădui că i-au dat, ci încă înpotrivă răspunde că au împrumutat pe numitul Hurizean la cheltuiala igumenii lui prin zapis și cere a lua, iar nu a da, zicând că are și zapisul său neplătit până acum de

23. În original este: „2200“. Cifra miilor este greșită după cum se constată din cuprinsul anaforalei din 5 iulie 1782, publicată înaintea actului de față.

tl. 1000. Nici însuși nu-l tăgădui, numai bani zise că n'ar fi luat. Pentru care fiindcă ale proig. sânt numai cuvînte din gură, iar ale d-lui log[ofă]tului sânt cu zapis scris și fiindcă totdeauna cele în scris sânt mai temeinice a să crede decât numai cele prin cuvânt, rămăne și din cererea aceasta căzut; mai vărtos, rămăne și dator a răspunde bani[i] ce trece peste daturile lui după zapis. Deci, măcar că după cum să cuprinde mai sus, banii ce arată numitul proigmn că au dat sânt neadevărați și nedovediți că i-au dat, dar de va fi și dat cu adevărat — precum credem că-i va fi și cheltuit — el însuși prin graiul gurii sale în dooă și în trei rînduri ce l-am întreat, ne arată că n'au fost silit de nimeni, ci el s'au rugat și de sineși au dat pentru răvna ce avea ca să s[e] facă egum[e]n; mai vărtos că atât din cartea răp[osa]tului arhim[a]ndrit Dionisie, starețul său, cât și din însuși zapis lui ce au dat la răpt. episcop chir Chesarie, să vede că n'au avut voe mai mult să cheltuiască decât tl. 1300, ce i s'au fost dat de la m-re.

Cu toate acestea, el nu tăgădui că răvna ce au avut-o, au apolaxit-o și s'au făcut egumen, *stînd nelipsit în ani doi și jumătate*. Pentru care, de vreme ce el pentru sfârșătul ce au dat acești bani l-au dobîndit, nu țare nici un cuvânt drept a cere înapoi ceia ce au dat de sineși, pentru a să cinsti și a dobîndi egumenica și rea îi este păra și cererea. Iar pentru scoaterea din egumenie (care pricinuia de zicea că de vreme ce l-au lipsit, să i se întoarcă ce au dat), măcar că nu putu să ne arată (!) cum că au avut cu cinevași din obrazile ce zise că au dat acei bani vre o sinfonie a fi igum[e]n neschimbat până la sfârșătul lui; dar cu toate acestea vrînd a afla 'de s'au scos cu pricină, ne arată prea sfinția sa părintelui (!) mitr., că pentru fapte necuvioase și urmări netrebnice, cu poruncă și hotărîre domnească s'au scos. În dăosebite acele trecute vini ale lui, să dovedi și acum naintea noastră cu vină, întru care să cuvenea a să lipsi unul ce să arată cu acest fel de economie rea, însă un zapis cu iscălitura și cu pecetea sa, de la lt. 1779 mîiu 10, când era egmn, prin care vinde venit[ul] unii moșii Ghilioara, cu toate hotarile ei în 10 ani, la un pop[a] Frîncu, lucru ce nu este volnic mai mult de cît pe un an a vinde. Care zapis nici însuși el nu-l putu tăgădui. Mai văzum și o scrisoare, a lui Rafail egmn de acum, ce scrie către d-lui vist. Brîncoveanu, cum că să scoală mulți cu răvașe de datorii, sume mari și mici, ale numitului igmn, iar la niște ungureni streini au zălogit munții m-rei în 40 de ani de aci, luând prinsoare 50 de galbini. Deosebit mai văzum și o scrisoare cu iscălitura sa, de acum, iulie 6, lt. 1782, scriind către obște părinților dela Hurez, cum că l-au făcut domnița noastră igmn la întîia zi a lui iul, dîndu-i și carte la mănă, și în sfârșit scrie să-i trimiță] niscaiva bani de cheltuială la București. Care nici pe această scrisoare nu o putu tăgădui.

Deci după aceste herecheturi ale lui, fiind cunoscut de netrebnic, nu numai pedeapsă cu lipsire din egumenie i să cădea, ci și urgie supt canon de închisoare i să cuvîne la o măn[ăș]tire,

unde să va socoti de prea sfinț. sa păr. mitropolit, ca să-ș spă-
șească sufletul. Drept aceea, hotărăm ca atât m-rea cât și obrazele
de care au făcut pă ră cu cerirea aceasta, să fie nesupărați.

1782 sept[e]m[vre] 28.

L P.

Procit, *vel* logt.

(Pecete octogonală cu inițialele domnului).

4.

1791, ianuară 6. Adeverința unui om al banului Nic. Brâncoveanu, prin care arată că a primit 2000 lei, de la Rafail, egum. m-rii Hurez, prin Pahomie egum. m-rii Polovragi, pentru Brâncoveanu.

Lel Bani

- 850: -- In caragros[i] nemțăști amestecați, după umbletu lor.
- 692: -- In turcești amestecați după umbletul lor i cu nemțești ear după umbletul lor.
- 130: -- In sfaști i măreși i petaci după umbletu lor.
- 130: -- In galbeni 26 olandezi, alte monede după umbletu lor po lei cinci.
- 195: -- In galbeni 13 suferthin po lei 15.
- 3: -- Un galben turcesc po lei 2, bani 90 i un ort.
- 2000: -- Adecă doaă mi am primit de la sfinția sa cuviosul arhm. egumenu sf. m-ri Hurezu, chir Rafailu, prin sfinția sa părintele egumenu sf. m-ri Pol[o]vrage, chir Pahomie; care bani să-i trimit dum-lui Nicolae Brâncoveanu *vel* ban, la Harvanitohor²¹), și aducând de la dum-lui răv[a]ș de priimire să-m[i] eau acest răv[a]ș al mieu. Drept aceea am dat această adeverință.

1791, ghen[ajr] 6.

Ioan (?)

24. La 27 fevr. 1788 banul Brâncoveanu era închis la Văcărești de Nic. vodă Mavrogheni (cf. acest studiu, pg. 30) și încuviința pe soția sa Elena Moruzi, să împrumule bani ca să-l scoată „dela primejdie”. Cu toți banii dați, Brâncoveanu n'a scăpat de urgia lui Mavrogheni și. în martie 1788, a fost exilat la Nicopole împreună cu: Ianache Văcărescu, D-trașco Racoviță, Man. Crețulescu, Costache Ghica, D. Fălcoianu și stol. Al. Farfară (cf. I. Văcărescu, *Istoria împăraților otomani*, în *Tesauru de mon. istorice*, II, Buc. 1863, pg. 295). În nov., 6 din ei au fost trimiși tocmai în Rodos, unde au rămas până în fevr. 1790, când sânt aduși la „Arvanitohori al Târnovului” (v. Idem, *ibid.*, pp. 297—98). Din actul de mai sus rezultă că și după moartea lui N. Mavrogheni (1790), Brâncoveanu a rămas în exil la Arvanitohori.

1791, mai ²⁵) 21. „*Catastih de avuturile sfintei măn[ăs]tiri Hurezii din sud. Vâlcea, mișcătoare și nemișcătoare, care s'au dat în seama sfinții sale fratelui Pahomie, ce s'au așăzat ig[u]m[en]; cum înlăuntru arată.*

Sfintele moaște:

Măna sfânt[u]lui m[u]cenic Theodor Tiron ²⁶) în cutie de argint. O parte din *capu sfânt[u]lui Ioan de la Ioanina*, în cutie de lemn. O *spată a sf. mucenic Procopie* ²⁷) în cutie de argint. Un oscior al *sf[ă]ntului m[u]cenic Mercurie* ²⁸) în cutie de lemn. Un deget al *sfânt[u]lui Panteleimon* legat cu argint, în cutie de sticlă legată cu argint. *Măna sfi[n]tei m[u]cenite Fevroniea cu 3 deagete* în cutie de lemn. *Capul întreg al sfi[n]tei m[u]cenite Minodora* ²⁹), în cutie de argint. O cutioară de lemn cu o părticică de *sf. moaște nenumite.*

Ev[an]gheliile:

1 căptușită cu aur peste tot, grea, lucrată foarte frumos, greco i vlahico ³⁰); 1 căptușită cu argint peste tot, grea, poleită, lucrată frumos, grecească; 1 înbrăcată cu catifea roșie ferecată cu argint, greco i vlah[i]co; 1 înbrăcată cu catifea verde, ferecată cu argint, poleită, rumânească; 1 înbrăcată cu catifea roșie, înprejur ferecată cu aram[ă], poleită, sârbească; 1 înbrăcată cu catifea roșie, ferecată cu argint poleit, rumânească.

25. În original s'a corectat ultima cifră a anului și numele lunii. Cifra inițială a anului nu se poate distinge, dar pare să fie un „a”, deci anul 1791. Este clară însă caligrafia lunei „mai” peste care s'a scris „dechemvre”. Indreptarea s'a făcut cu altă cerneală și de altă mână. Că acest catastih s'a alcătuit în 1791 o mărturiseste catastihul Polovracilor, din iulie 1791 (v. *doc. 6*) făcut în urma trecerii lui Pahomie din egumenia acestui schit la m-reă Hurez. Pahomie a venit în fruntea Hurezului după 20 fevr. 1791, dată când Iosif protosinghelul episcopiei Râmnic intervine către episcop, ca să primească demisia lui Rafail și să confirme numirea lui Pahomie (v. această lucrare, p. 310).

26. Moaște dăruite de *Dionisie, patriarhul Constantinopolului* (v. *Ac. Rom. ms. 1396, f. 9*).

27. Această spată a fost dăruită de *Iacov, patriarhul Constantinopolului* (cf. *Idem, ibid. f. 9* și *Ghenadie [episcopul], Visite cano-nice, p. 41*).

28. Mucenicul Mercurie († 270) se serbează de biserica ortodoxă la 25 noemvre.

29. Aceste moaște au fost aduse de Brâncoveanu vodă și de doamna Maria, dela „Sinopi” în anul 1701 (v. *Ghenadie, o. c. p. 41*). Interesant ar fi de știut cum au ajuns celelalte moaște la Hurez, în special degetul sf. Pantelimon, din care sfânt o mână se găsește și astăzi la m-reă Pantelimon-București.

30. Frumosul exemplar a fost ridicat de Tocilescu în 1885 și depozitat la muzeul de antichități, împreună cu toată biblioteca Hurezului, pentru a se pierde prin Rusia sau cine știe unde. Pentru arta fină a legăturii și ornamentației a se vedea artic. d. N. Iorga „*Arginturile*” lui *Const. Brâncoveanu*, în *B. C. M. I. VII, 1914, pp. 107—9*.

Crucile:

1 ferecată cu aur, cu 24 diamanturi i cu 3 smaragd[u]ri mari; 1 mică cu 96 robinuri mici în savat; 1 de aur în savat cu sfânt lemn la mijloc, cu 13 smaragd[u]ri cu diamant[u]ri, în toc de argint³¹); 1 de argint cu scaun mare, cu 8 smaragd[u]ri lucrate în savat frumos; 1 de argint poleită, în cafas, cu scaun cu 18 robinaşe şi cu 22 peruzele mici în savat; 1 de argint poleită cu 28 robinaşe în savat; 1 de argint poleită, săpată; 1 de argint mică în savat, cu lanţi de argint poleit, făcută de părintele arhim[andrit] Dionisie³²); 1 de argint poleită în savat, sfărămată; 1 cruce mare cu sedefuri³³).

Engolpio[n]i:

1 de aur cu lanţul jumătate de aur şi jum. de argint cu 13 smaragd[u]ri i cu 16 robinuri şi cu 3 picioare de balas; 1 de argint cu lanţul de argint poleit cu 4 robinuri i cu 2 sapfiruri în cutie de lemn.

Icoanele:

1 a Sfinţilor *Impăraţi* ferecată cu argint în savat, zugrăvită pe creştal (!) cu 16 robinaşe şi cu 4 smaragd[u]ri mici; 1 a sntului mcenic *Procopie* ferecată cu argint pe margine i coroana de argint poleită; 1 a *Sf. Impăraţi* cu coroanele de argint şi cu mărgăritari în coroană i cu 32 robinaşe, 3 smaragd[u]ri mici şi provazurile de argint poleit; 1 mare cu *praznicile* de peste tot anu cu 33 hurmuzi mărgăritari.

Sfintele vase i alte argintării:

1 teplotă de argint, 1 potir discos, zveazdă, lingură şi copie de argint, poleită, iar copia nu; 1 potir discos, zveazdă, lingură de argint poleită; 18 linguri de argint; 2 anaforniţe de argint, însă 1 poleită şi alta sadea; 1 tipsie mare de argint poleită pentru colivă; 2 policandre de argint micuşoare; 1 chivot de argint poleit cu 4 turnuri, lucrat frumos în zmalţi; 2 repide de argint poleit; 3 cădelniţe de argint; 2 sfeasnice de argint la beserică, de mână, poleite; 4 candel de argint mari poleite; 1 trichel de argint poleit; 1 cătie de argint; 3 candel de argint; 3 can-

31. Ridicată de Tocilescu (cf. *Raporturi asupra câtorva m-ri, schituri şi biserici din ţară*, în An. Ac. Rom. s. II, t. VIII, pg. 180).

32. Descrierea ei ar corespunde cu aceea dată de Tocilescu, în art. cit. p. 181, care păstra însă amintirea arhiereului Varlaam şi anul 1672, săpate pe margini.

33. Cf. şi Tocilescu, o. c. pg. 108.

dele de argint mici poleite; 10 candelile de argint bune; 6 candelile de argint mai prost; 1 tipărie de argint poleită pentru 5 pâini; 1 câșie de argint poleită; 1 potir, 1 discos, 1 zvezdă, 1 lingură, 1 anaforniță (toate) de cositoriu; 1 antimis de pânză.

Odăjdiile arhieresti:

1 sacos de lastră roșie cu flori de fir greu cu engolpion și cu nasturi de argint; 1 epetrahil de atlas roș cusut în manta cu sfinți și cu mărgăritari; 1 onofor de syrasir alb cusut în manta cu sârmă și cu 3 nasturi de argint; 1 bederniță de catifea moh[o]râtă cusută în manta cu sârmă și cu mărgăritari; 1 bederniță de atlas roș cusută în manta cu fluturi; 1 cărjă cu sadefu.

Odăjdiile preoțești:

Sfitele: una de syrasir alb cu flori de fir galbene și cu serafimi; 1 de atlas roș cu flori de fir galbene; 1 de mudai alb cu flori de fir de mătase; 1 de atlas roș cu flori de fir; 1 de syrasir liliciu; 1 de catifea galbenă; 1 de catifea singipie; 1 de catifea mohorâtă; 1 de catifea roșie; 1 de canavăț roș cu flori de fir galbene; 1 de mudai mohorât săpat; 1 de dimie sutnavis cu flori de fir (cu poale de argint poleit mare, sf. Cosdn); 1 de belacoasă verde cu flori de fir de mătase; de șaimara cu flori; 1 de fringhie roșie; 1 de mătase verde; 1 de carton.

Stihare: 2 lastră moh[o]râtă cu firul galben; 1 atlas roș cu flori de fir galben; 2 șaimara albe cu flori de mătase; 3 canavăț galben cu flori de fir; 1 belacoasă veardă cu flori de fir; 1 babiniță albă cu flori de fir; 1 belacoasă roșie cu flori de mătase; 1 canavăț galben cu flori de fir; 1 canavăț verde cu flori de fir; 1 albastru de mătase; 1 carton, 1 de basma.

Epitrahirele: 1 atlas roș cusut în manta cu sfinți și cu 9 nasturi de argint poleiți; 1 catifea roșie cusută în manta cu 9 nasturi de argint poleiți; 1 catifea verde cusută în manta cu 9 nasturi de fir; 1 syrasir alb cu flori la fel, cu 9 nasturi de argint poleiți; 1 syrasir piersăciu cu flori de fir galbene cu 9 nasturi de fir; 1 dimie roșie cu flori de fir albu și galben și cu 9 nasturi de fir; 1 syrasir albu cu serafimi; 1 lastră albă cu flori de fir galben și cu 9 nasturi de fir; 1 canavăți roșie cu flori de fir galben cu 9 nasturi de fir; 1 ataea verde cu flori de fir albu și galben și cu 9 nasturi de fir albu; 1 syrasir galben cu 9 nasturi de argint poleiți; 1 diba (!) veardă cu flori și cu 8 nasturi de fir; 1 de lână.

Perechi rucavițe:

1 atlas roș cusut în manta și cu mărgăritari cu 40 copci de argint; 1 catifea moh[o]râtă cusute în manta cu 40 copce de argint; 1 atlas roș cusut în manta cu 40 copce de argint; 1 atlas

roș cusut în mangan cu mărgăritari i cu 2 robinuri; 3 fringhie
vearde cusut în mangan cu copce de argint; 1 fringhie roșie cu-
sută în mangan cu 2 peruzele și cu copci de argint; 1 canavăț
galben cu flori de fir; 5 vechi, sparte, de materie bună, însă 4
perechi cu copci și 1 pereche fără copci.

Orările:

1 catifea roșie cusut în mangan cu sărmă; 1 catifea verde cu-
sut în mangan cu sărmă; 1 syrasir galben cu șiret de fir alb pă
margine; 1 colan verde cu fir galben; 1 colan verde cu fir galben;
1 de dimie cu flori galbene.

Aerile i procoveațile:

1 aer ataea albă cu flori de fir cu mărginile iar ataea roșie
cu flori de fir; 2 procoveațe asemenea; 1 aer catifea roșie cusut
în mangan cu fir și cu mărgăritari; 2 procovețe de atlas roș ase-
menea cusute și cu mărgăritari; 2 de canavăț roș cu flori de fir
și pă margine șiret de fir galben; 1 aer de atlas roș cusut în
mangan cu fir galben și albu și cu fluturi; 1 aer beldarea și cu
lastră roșie; 1 aer de atlas roș.

Poeasurile:

1 colan albu de *Țarigrad* cu fir și cu flori și paftale de ar-
gint; 1 colan de belacoasă vearde cu flori de mătase și cu paftale
de argint poleitu; 1 colan roș de *Țarigrad* cu fir, paftale argint
poleit; 1 colan cu paftale de argint poleit; 1 colan roș cu fir cu
paftale de argint poleit sadea; 1 colan asemenea cu paftale de ar-
gint poleit; 2 de șiret galben cu fir și cu ciucuri de mătase; 2
ipac de șiret verde cu ciucuri de mătase.

Poalele i measele:

1 masă mare de ataea verde cu singif galben cu fir pe sfânt
prestol; 1 masă mai mică de lastră cu fir, iar pă sf. prestol; 1
epitaſion zugrăvit pe atlas roș; 3 dveri, 4 poale la icoane, 1 poală
la iconostas, (toate) de syrasir alb cu gripsori de fir greale; 3
dveri, 4 poale la icoane, 1 poală la iconostas, (toate) de syrasir
galben cu fir și cu gripsori și flori roșii de fringhie; 1 poală de
lastră vearde cu fir pentru chyvot; 1 poală de syrasir galben cu
fir pentru analoghion; 1 poală de canavăț vearde cu flori de fir
galbine pentru iconostas; 1 masă belacoasă vearde cu flori de
fir galbene pe sfânt prestol; 1 masă pe prestol, 3 poale la icoane,
3 dveri — de fringhie giorgiulie săpată —; 4 poale la icoane, 1
poală la iconostas, (ambele) de belacoasă roșie cu mărginile verzi;

1 covor de atlas roș, florile de fir galben cusute, și pă margini viucuri de mătase verde pe mormântul domniței³⁴); 1 masă de dimie verde cu singif roș; 1 masă de basma; 1 perdea de ataea roșie; 2 poale de fringhie cu fir la iconostas.

1 polycandilon mare de acioae și poleit de sfeșnice 22;
1 polycandilon mai mic și nepoleit; 2 sfeșnice mari de acioae;
1 sfeșnicel de alamă.

Cărțile grecești i latinești:

- 4: Ale fericitului *Theodorit*³⁵) însă tom: 1, 2, 4, 5 elenește i latinește.
- [1]: *Istoria Vizandiei*³⁶), elenește i latinește.
- 6: Ale sf[ă]ntului *Kyriil Alixandrian[ul]*³⁷), însă tomurile de rând, ellen. i lat[i]n[este].
- 1: *Hronicon* lat[i]n[este].
- 3 Ale lui *Ioan Cantacuzino*³⁸), însă de rând, elln. i latn.
- 2: Ale lui *Orighen*³⁹) de rând, elln. i latn.
- 2: Asemenea ale lui *Ioan Zonară*⁴⁰).
- [1]: Carte a lui *Arhimid Syracusiu*, elln. ce să chiamă *Sozomena*.
- 2: Ale lui *Gheorghe Chedrinu*⁴¹), de rând, elln. i latn.
- 1: Un lexicon ell[i]n[esc].
- [1]: *Scriptura* noao și veache, elln. i latn.
- „ *Catena Grecorum*, elln. i latn.
- 2: *Synodica*, elln. i latn.
- [1]: *Varicon lexicon*⁴²).

34. Este vorba de domnița *Ancuța Roset, născută Brâncoveanu*.

35. Insemnat scriitor bisericesc, *Theodore*t, originar din Antiochia (n. 387—458), s'a călugărit din tinerețe și a avut o viață sbuciumată pentru ideile lui. La 423 a fost ales episcop în Cyr (Siria). Opera sa de seamă este: *Istoria bisericească*, 5 vol. (epoca 325—429). Din această lucrare cred că sânt cele 4 vol. de mai sus.

36. Probabil din opera vestitului istoric bizantin Nichifor Gregoras (C-ca 1295—† 1360).

37. Patriarhul Alexandriei după 412 p. Hr., aprig adversar al lui Nestorie, pe care reuși să-l condamne în sinodul dela Efes (431). În urmă fu alacat, depus și restabilit în scaun; † 444 și fu beatificat. Opere principale: *Misterul incarnațiunii* și *Epistole canonice*.

38. Împărat bizantin prin usurpațiune, dela 1341—55; după îndepărtarea dela tron intră în monahism și scrie, printre altele, în 4 cărți: *Memorii asupra imperiului de răsărit* dela 1320—60, tip. Paris 1645, 3 vol. grec-lat. (cf. Ch. Dezobry et Th. Bachelet. *Dict. de biographie et d'histoire*, ed. VI, Paris, 1873, t. I, p. 448).

39. Vestit părinte bisericesc, n. în Alexandria 185. † 254; numeroase lucrări teologice.

40. Istoric bizantin din sec. XII și călugăr. A scris: *Comentarii asupra canoanelor apostolilor* etc.; apoi: *Anale* — dela facerea lumii, la moartea lui Alexie Comnenul (1118).

41. Călugăr și cronicar grec din sec. XI; a scris un cronograf până la anul 1057 p. Hr.

42. Acesta este probabil dicționarul cel mare elinesc al lui Varie Favorius episc. Nuceriei; tipărit de Zaharia Calliargi Cretesul⁴ în anul 1522, cumpărată dela Amsterdam de Ioan grămăticul

- 4: *Vivliorum sacrorum*, arăpește, elln. i latn. însă tom. al: 2, 3, 4, 5.
- 4: Ale lui *Grigorie Nisis*, elln. i latn.
- [1]: O carte a lui *Diophante Alixandrian*⁴³), elln. i latn.
- [1]: O carte a sfântului *Ioan Zlat[ou]st*: Tălcul ev[an]ghelistului Mathei, ellenesc.
- [1]: O carte ce să chieamă lat[i]n[este]: *Ad vivlia sacra*, arăpește, elln. i latn.
- ” O carte a *Nichitei Acominatu Honiatu*⁴⁴) elln. i latn.
- [1]: O carte a lui *Ioan Tinamis*⁴⁵), elln. i latn.
- ” O carte ce să chieamă: *Vivlia sacra polyglota*, arăpește i elln. i latn.
- ” O carte a lui *Ioan Cantacuzino*, elln. i latn.
- ” O carte cu *Istorie împărătești, nemțască*⁴⁶).
- ” O carte: *Viața lui Grigorie Nazianzul*, elln. i latn.
- 2: Ale lui *Procopie Rytorul*⁴⁷), elln. i latn.
- [1]: O carte din: *Istoriile Vizandidei*, asemenea.
- 3: Ale sfântului *Vasilie cel mare*: *Ta Evriscomena*, însă tom[u]r[i] de rând, elln. i lat.
- 2: Ale lui *Maxim Confesoris*⁴⁸), asemenea.
- 2: Ale lui *Nichifor Istrii*, elln. i latn.
- [1]: Cartea lui *Flavie Iosip Ierosolimitu*, asemenea.
- ” O carte a lui *Eusebie Panfilu*⁴⁹): *Istorie bes[ericească]*, elln. i latn.

Moldovei în 1677. Dela acesta a cumpărat-o Const Brâncoveanu în 1683 „când era vel log.” și a însemnat personal acest fapt (v. Al. Odobescu, *Foetul novel* etc., în *Revista română* I, Buc. 1861, pp. 661—2).

Odobescu pomenește și o altă ediție a dicționarului lui Favorius, din „1792” [nu 1712?] dedicat lui Brâncoveanu vodă, având și portretul acestuia. Cred că este lexiconul catalogat înaintea lui: *Varicon lexicon*.

43. Matematician grec din Alexandria, care a lăsat un tratat de *Aritmetică*.

44. Niketas Akominatos zis și „Choniatsu” (din Chonae-Frigia) †1212. A fost martor la căderea Bizanțului supt Latini (1204). A scris la Niceea opera sa istorică „*Analele*”, în 21 cărți, cuprinzând epoca 1118—1206.

45. Scriitor bizantin din sec. XII. A fost secretarul împăratului Manuel Comnenul și a scris o istorie, începând de la anul 1118—1176, care cuprinde domniile lui Ioan I și Manuel.

46. Interesantă existența unei cărți de istorie, nemțască — în biblioteca Hurezului.

47. Pentru a se deosebi de marele istoric grec Procopius, este numit „din Gaza”. A trăit în sec. VI și a lăsat lucrări teologice, relative la: *Proverbele lui Solomon*, opera lui *Isaia*. Apoi: „*Scholii asupra regilor*...” grec-lat. Leyda 1620.

48. Născut la 580 p. Chr. a fost stareț în Constantinopol, unde a atacat pe monoteiști, atrăgându-și persecuțiuni mari și chiar moartea în închisoare la 662. Biserica ortodoxă îl cinstește ca sfânt la 21 ian. Lucrări: despre asceză, despre iubire și despre teologie (cf. C. Litzica, *Catalogul manuscrisurilor grecești*, Buc. 1909 p. 558).

49. Supranumit: *Părintele istoriei bisericești* (n.267—338). A participat la sinodul dela Niceea, combătând pe Arie. Printre nu-

- 2: Ale sfânt[u]lui *Epifanie episc[op]* *Kyprului*, elln. i latn., însă tot cu numărul 2.
- [1]: O carte a lui *Irodote*, elln.
- 4: Ale sfântului *Ioan Zlat[ou]st*, însă tom. 1, 4, 6, 8; ell[i]-n[ești].
- 2: Ale lui *Icumeniu* de rând ipomnimata, elln. i latin.
- [1]: O carte a sfântului *Ioan Sholasticu*⁵⁰⁾, asemenea.
- „ Lexicon, elln. i latn.
- 1: *Vivliotica*, elln. i latn.
- [1]: O carte a lui *Anastasia Vivlioticariu*⁵¹⁾, lat[i]n[ească].
- 4: Ale lui *Eusebie Panfilu*, elln. i latn.
- [1]: O carte a lui *Gheorghie mon[a]h și syggel*⁵²⁾, asemenea,
- „ O carte a sf. *Teofan* asemenea, ce să chiamă: *Hronografia*⁵³⁾.
- „ O carte a lui *Laonic Halcocondilu Athineu*⁵⁴⁾, elln. i latn.
- „ O carte a sf. *Athanasie cel mare*⁵⁵⁾, asemenea.
- 2: Ale sf. *Dionisie Ariopaghitu*⁵⁶⁾ asemenea.
- 1: Însă [tom.] al 5, al lui *Kyriil Alixandrian*, asemenea.
- [1]: O carte ce să chiamă: *Mathimatichi*, asemenea.
- „ O carte a *Anei Comnin[e]i*⁵⁷⁾, asemenea.

meroașele lucrări a lăsat și o *Istorie bisericească*, începând cu epoca Mântuitorului și până la înfrângerea lui Licinius (323).

50. Distins părinte bisericesc zis și Scărarul, discipolul lui Grigorie din Nazianz, născut 525, † 605. La 16 ani s'a retras în pustiul Sinai, ajungând la bătrânețe superiorul m-rii Sinai. Opera de seamă: *Scara cerului*, pe urma căreia și-a atras cognomenul Scărarul. Se serbează ca sfânt la 30 martie.

51. Călugăr italian și bibliotecar la Vatican, sec. IX. A scris o *Istorie eclesiastică* și o compilație a *Vieților Papilor* până la Nicolae I (858).

52. Cartea era un chronograf (v. N. Iorga, *St. și doc.* XIV, p. 168).

53. Scriitor și teolog grec născut pela 751 † 818, a atacat pe iconoclaști, pentru care fapt a suferit persecuțiuni. Lucrarea lui: *Chronografia*, cuprinde timpul dela 284—813; versiune latină de P. Coar, Paris 1655 — poate cea de sus.

54. Vestit istoric grec născut la Atena în sec. XV. A scris, în 10 cărți, *Istoria Turcilor și a căderii imperiului bizantin* (1297—1463) în care se cuprind știri importante relative la începuturile principatelor noastre.

55. Mare părinte bisericesc, serbat de ortodoxi la 18 ian. Născut la Alexandria (296) fu ales patriarh după moartea sf. Alexandru (326). Avusese rol important la Niceea. A suferit mult din cauza dreptei credințe; depus în 335, fu exilat în Galia; repus și iar alungat moare în 373. A scris o *Apologie a împăratului Constantin cel mare*.

56. I s'a zis așa căci fusese membru al areopagului ateniian. A fost atras la creștinism de căldura elocinței sf. ap. Pavel, a devenit episcop al Atenei, predicând cu ardore creștinismul, dar a fost ars. Este serbat, ca martir, la 3 octomvre.

57. Din neamul împăraților Comneni (sec. XII). A lăsat interesante cronici, în care se dau informațiuni prețioase relative la țările noastre înainte de întemeierea Principatelor.

- „ O carte apostolească, asemenea.
 „ O carte a lui *Grigorie Nazianzul*, asemenea.
 „ Un proschinitarion⁷³) grec.
 „ Un epistolarion grec.
 „ O filadă cu stihuri grec., *scrisă cu mână*.
 4: *Panthecte*⁷⁴).
 -[1]: O carte *scrisă cu mână* grec., cu însemnări din scripturi.
 „ O carte grec. *scrisă cu mână* a lui *Gheorghie Coresiu*⁷⁵).
 „ O carte grec. ce se chiamă: *Dogmaticchi Didascalie*⁷⁶).
 „ Un triod grec.
 „ Un penticostari grec.
 „ Un apostol cu tălc.
 „ Un apostol fără tălc.
 „ Un enhologhion.
 3: *Ev[an]ghelii*, în una iaste și rumânește.
- } grecești.
- [12?]: Un rând de mineae.
 -[1]: Un anthologhion, grecesc.
 -[1]: O carte a lui *Manuil*.
 1: O filadă slujba m[u]ceniței Ecaterinei.
 „ O filadă: *Slujba sf. Serghie i Vach*.⁷⁷).
 „ O *psaltire arăpească*⁷⁸).
 9: *Liturghii arăpești i grece[ști]*⁷⁹).
 4: Ciasloave *arăpești i grec*.⁸⁰).
 -[1]: Cartea cu *stihuri înpotriva latinilor*.
 2: *Liturghii* grec.
 -[1]: O *psaltire*.
 „ Un logos la praznic[ul] *sf. Ștefan* arhid[ia]c[on].
 „ O filadă cu *Sfătuiri* ale lui *Vasilie Machidon*.
 3: *Psaltichii*.
 3: Cărți elln. ale *sf. Grigorie Thesalonic[u]*.

cu energie și aprindere doctrinele lui Arie și Origen. Biserica ortodoxă îl serbează ca sfânt la 12 mai. A lăsat lucrările: *Panarium*, *Anchora*, *Comentarii asupra Cântării Cântărilor*.

73. E un manual pentru pelerinii la Sf. Munte. Cred că e vorba de ediția grecească a lui Ioan Comnen tipărită la Snagov în 1701 (v. N. Iorga, *Două biblioteci de mănăstiri: Ghighiu și Argeș*, pp. 8—9).

74. Sau *Digeste*, compilație a operilor marilor jurisconșulți romani datorită împăratului bizantin Justinian (527—65).

75. Erudit teolog grec din sec. XVII, originar din Chios (cf. C. Litzica, *Catalogul...* p. 188).

76. Această operă s'a tipărit în grecește, supt Brâncoveanu vodă (1703) și este datorită vestitului profesor *Sevastos Chimeniti*, fost directorul școalei domnești din București dela 1689—1702, când moare și este îngropat la bis. sf. Sava.

77. Sergiu și Vah au fost ofițeri romani pe vremea împăratului Maximian (285—310); neprimind să aducă jertfe idolilor au fost martirizați. Sf. Sergiu e serbat de bis. ortodoxă la 7 oct. Capetele acestor martiri se găsesc la m-rea Curtea de Argeș.

78. Tipărită în 1706.

79. Tipărite în 1701.

80. Idem, 1702.

- [1]: Un tractat latinesc.
- „ O psaltire cu tâlcul ei.
- „ O cazanie a lui *Hrisanth* ⁸¹).
- „ *Măntuirea păcătoșilor*.
- „ O carte cu: *Viețile sfinților*.
- 2: Cărți ale lui *Luchian Samosagu* ⁸²), elln.
- [1]: O gramatică elln., *scrisă cu mână*.
- „ O carte elln. ce să chiamă: *Organul organelor*.
- 2: Irmologhie.
- [1]: O carte: *Hristianica Catihisis*.
- „ O carte a lui *Apolonie* ⁸³).
- 2: Cărți ale lui *Aristofan*.
- [1]: O carte cu: *Istoria Lavrii de la Sfetagora* ⁸⁴).
- [1]: O carte a lui *Dion* ⁸⁵).
- „ O carte a lui *Meletie, patriarh Alixandrias* ⁸⁶).
- [1]: O carte ce să chiamă: *Epitomi*.

81. Este vorba de *Hr. Notară* vestitul patriarh al Ierusalimului, care fusese, în tinerețe, profesorul copiilor lui Brâncoveanu. Cartea sa de *Predici* a apărut în 1734, la Veneția, după moartea lui (cf. N. Iorga, *Ist. bis. românești*, II, Văleni 1909, p. 47).

82. Cred că este vorba de 2 lucrări ale vestitului sofist și poet satiric grec, Lucian, născut la Samosat în Siria pe la 130 p. Hr., † la 200. A scris numeroase opere din care sânt mai cunoscute la noi: *Dialogul morților*, *Dialogul zeilor*, *Elogiile*, *Prietenia*.

83. Istoria conservă mai multe nume de Apolonii celebri, astfel: 1) *Apoloniu din Perga* (Asia Mică), însemnat geometru, care trăia prin 205 a. Hr. în Alexandria; descoperitorul proprietăților secțiunilor conice; 2) *Apoloniu din Rodos* poet alexandrin, discipolul lui Calimac și autorul poemei: *Expediția Argonauților*. Din Alexandria (Egipt) s'a retras la Rodos; 3) *Apoloniu din Rodos* — altul — trăind pe la 200 a. Hr. a fost un arhitect renumit; 4) *Apoloniu din Tiana*, filosof și doctor, mort pe la 97 p. Hr. A scris: *Apologia lui Domițian și Scrisori*; 5) *Apoloniu din Alexandria*, gramatic alexandrin din sec. II p. Hr.; același trebuie deosebit de alt *Apoloniu din Alexandria*, autorul unui *Lexicon homericum*. Nu pot ști căruia din ei aparține lucrarea din biblioteca Hurezului; în tot cazul este vorba de o operă profană.

84. Probabil lucrarea lui *Ioan Comnenul*, doctorul primar al lui Const. vodă Brâncoveanu, tipărită la Snagov în 1701. Călugărit, devine Ierotei mitropolitul Dristei.

85. În afară de tiranul Siracusei din sec. IV a. Hr. mai sânt: *Dion Chrysostomul* n. în Asia mică pe la 30 p. Hr. † ca. 116, agreat de Vespasian pentru viața lui stoică și adâncă înțelepciune; fu persecutat de Domițian și exilat de bună voie la *Geții și Sciții dunăreni*, unde rămâne până la moartea lui D. și luptă pentru alegerea lui Nerva. Intim sfătuitor al lui Traian i-a făcut un admirabil panegiric în 4 discursuri asupra regalității.

Altul este *D. Cassiu*, istoric distins din sec. II p. Hr., care a lăsat o interesantă *istorie romană* dela fundarea Romei până în zilele lui. E greu de precizat cui aparține cartea.

86. Este vestitul patriarh Meletie Pigas, care a avut relațiuni strânse cu Mihai Viteazul. Cartea de sus este probabil: *Invățătura ortodoxă*.

- [1]: O carte ce să chiamă: *Comoara lui Damaschin*⁸⁷⁾.
 " O carte ce să zice: *Didascalia lui Hrisanth*.
 " O carte a lui *Macarie Eghiptean*, elln.
 " O cărțuie grecească i rum[ănească] cu scrisori patrier-
 șăști scrisă cu mâna către Cos[tan]din vod[ă] Brănc[o]-
 vean[u]⁸⁸⁾.

(230 tomuri din care: 8 manuscrise, 222 tipărite. Opere: 150).

38: *Cărți sârbești* vechi, cu mică cu mare (nu se arată nominal).

Cărțile rumânești:

- 13: Testamenturi.
 3: Bliibii 1)
 2: Rânduri de mineae lunovnice (24 ex.).
 3: Octoice.
 2: Anthologhii.
 1: Triod.
 3: Penticostare.
 2: Tălcuri ale evghelii, *unul scris cu mâna*.
 2: Cazanii.
 1: Mineai.
 1: Profitologhion: Cheea înțelesului.
 2: Symeon Solunean⁸⁹⁾, *unul scris cu mâna*.
 4: Studituri⁹⁰⁾, *2 scrise cu mâna*.
 2: Dorotheae.
 2: Cărți ale lui *Macarie Eghiptean*⁹⁰⁾ bis).
 1: O carte a lui *Efrem Syrul*⁹¹⁾, *scrisă cu mâna*.

87. Această lucrare a lui *Damaschin Studitul* din Salonic (Solunean) a fost tradusă în românește de log. Mihalea în anul 1747, din îndemnul lui Const vodă Mavrocordat.

88. Acest manuscris a scăpat ochiului lui Tocilescu, rămânând la Hurez pentru a fi găsit, în praful clopotniței, de episcopul Ghenadie în 1889 și descris critic. Se cuprind în el: epistola grecească a patriarhului Gherasim Paladă, al Alexandriei către Brâncoveanu vodă, panegiricul lui Constantin cel mare și traducerea unui monah Atanasie de la Agapia. (cf. Ghenadie [Enăceanu] Episcopul, *Două ms. românești din sec. XVII*, în An. Ac. Rom. s. II, t. XII, 1890, pp. 163—200).

89. Mitropolit al Saloniceului, autor al lucrării teologice: „*Întrebările și răspunsurile*” relative la dogme, tradusă de eclesiarhul mitropoliei, Chesarie, viitorul episcop, și tipărită la București în 1765.

90. S'ar putea să fie vorba aici de Theodor Studitul, distins teolog născut la Constantinopol pe la jumătatea sec. VIII, care a ținut discursuri strălucite în contra iconoclaștilor.

90 bis. Sfânt prăznuit de biserica ortodoxă la 19 ianuarie pentru viața lui ascetică și înalta putere morală. A lăsat vreo 50 de omelii și îndrumări pentru asceți. Moare pe la sfârșitul sec. IV p. Hristos.

91. Născut în Siria pe la 320 p. Hr., † 379. A trăit în singurătate predicând, cu adâncă pasiune și convingere, creștinismul. A scris: *Comentarii asupra sf. scripturi*, *Discursuri*, *Tratate teologice* și *Imnuri junebre*. I s'a zis și *Arapul*. Serbat la 28 ian.

- 1: Carte cu rugăciuni, *scrisă cu mână.*
 - 1: Prăvilioară.
 - 5: Tălcuri de liturghii.
 - 3: Liturghii.
 - 1: Carte: „*Învățătură călugărească*” *scrisă cu mână.*
 - 1: *Otecinicul Pecerscăi*⁹²), *scris cu mână.*
 - 1: Cărticică cu tălcuire la apocalips, *rucu pisah (= scrisă cu mână.*
 - 2: Otecinice mici *scrise cu mână.*
 - 1: Cartea sf. Ioan Sc[ă]r[ă]ru, *scrisă cu mână.*
 - 2: Ceasloave, *unul scris cu mână.*
 - 2: Psaltiri.
 - 1: Laysaicon.
 - 1: Otecinic mare.
 - 2: M[o]litvelnice, *unul mic.*
 - 1: Alfavita⁹³).
 - 1: Psaltichie.
 - 2: Evghelii.
 - 1: Apostol.
 - 1: Cărticică: Slujba sfinților împărați⁹⁴), *scrisă cu mână ru-mânește i sârbește.*
 - 1: Cărticică *scrisă cu mână: Viața sfinților împărați.*
- (101 tomuri, din care 17 manuscrite. Opere: 39).

*Cărțile ce au lăsat răp[osa]t[ul] Roman ieroshimon[a]h ce au fost igumen și să numia Rafail*⁹⁵).

- 1: Rând de mineac lunovnice (deci, 12 ex.).
- 1: Triod.
- 1: Symeon Solunean.
- 2: Otecinice mari, *scrisă cu mână.*
- 1: Symeon Bogoslov cel noao i alți sfinți, *scris cu mână.*
- 1: Oglinda Bogosloviei, *scrisă cu mână.*
- 1: Carte cu dovediri pe scurt asupra înprotivitorilor, *scrisă cu mână.*
- 1: Carte a lui Petru Damaschin, *scrisă cu mână.*
- 1: Viața sf. Ioan Zlat[ou]st, *scrisă cu mână.*
- 1: Carte a sf. Chiril patriarhul, *scrisă cu mână.*

92. *Pecersca* era „marea lavră” rusească de la Kiev, iar patericul cuprindea descrierea vieții cuvioșilor părinți, care au trăit acolo.

93. Probabil „*Alfavita sufletească*” de Dimitrie de Roslov, tradusă în 1781 de Mihail Strilbițchi (v. N. Iorga, *Ist. bis. românești*, II, 191).

94. Acest ms. și cel următor s’au scris la Hurezi pentru că m-rea avea hramul sf. Împărați: Const. și Elena. Încă din anul 1696 se și tipărise o „*Slujbă*” cu titlu și prefață românești, iar cu-prinsul slavon.

95. Textul cules cu caractere cursive pronunțate s’a adăogit de altă mână, cu altă cerneală. În expunere m’am ocupat — pe larg — de persoana acestui cărturar.

- 1: *Istoria Troadei*⁹⁶), scrisă cu mână.
- 1: *Varlaam cu Iosaf*⁹⁷), scrisă cu mână.
- 1: *Istoria lui țar Vladimir*⁹⁸), scrisă cu mână.
- 1: *Istoria Țării Rumânești*, scrisă cu mână.
- 1: Filadă cu cazanie la cartea neamului a lui Is. Hs., scrisă cu mână.
- 1: Cartea lui Grigorie Sinaitul, scrisă cu mână.
- 1: Cartea cu însemnări din sf. scriptură, scrisă cu mână.
- 1: Otecnicel, scris cu mână.
- 1: Filadă a sf. diadoh Fotinie, scrisă cu mână.
- 3: Theodor, tipărite.
- 2: Dorotheae, 1 scrisă cu mână.
- 1: *Filadă cu scrisoare a starețului Paisie*⁹⁹).
- 1: Carte ce să numește Ithica, scrisă cu mână.
- 1: Regulament al lui țar Petru¹⁰⁰), scris cu mână.
- 1: Viața prea cuviosului Paisie cel mare.
- 1: Pravoslavnică Mărturisire¹⁰¹). { tipărite
- 1: Indreptarea păcătoșilor {
- 1: *Gramatică [românească]*.
- 1: Synopsis.
- 1: Maxim Peloponisean.
- 1: Orologhion grec[esc].
- 1: Lexicon grec. i rum[ănesc].
- 1: Irmologhion, grec.
- 1: Stihirari, rum.

96. Cuprinde legende de mitul troian păstrate în poemele homerice, în cronografele bizantine sau în unele plăsmuiri ca Dictys și Dares. La noi a circulat mult această plăcută povestire, tradusă încă din sec. XVII, și ea constituie una din cărțile fundamentale ale literaturii populare. N'ar fi exclus ca ms. de mai sus să fie același cu ms. 2183 din biblioteca Academiei române, copiat de un grămatic din Bărbătești-Vâlcea (?) la 24 febr. 1766 (Cf. și N. Cartoian, *Legende de Troade în lit. veche românească*, Buc. 1925, pp. 39—41).

97. Roman de propagandă creștină ascetică, de origine indiană, tradus din slavo-rusă în românește de vestitul logofăt Udrishte Năsturel la 1649. El a circulat multă vreme în manuscris. Rafail a pus să i se copieze acest ms. în 1781. Se păstrează în depozitul Academiei supt no. 2577.

98. Istoria Rusiei cuprinde 3 țări cu acest nume dintre cari mai important este Vladimir cel mare († 1015) care se creștină și obligă poporul să-l urmeze. Cred că de acest prinț de Kiev se ocupă „Istoria” posedată de Rafail.

99. Este vorba aici de vestitul călugăr malorus *Paisie Velicovschi*, crescut la Kiev, trecut în țările noastre, apoi la Athos, de unde revine prin 1763 în Moldova la m-reă Dragomirna. Și-a sfârșit zilele la m-reă Neamțu (1794) unde a tradus și tipărit fragmente din Viețile Sfinților. și a dat naștere unui puternic curent de cultură religioasă numit paisian, însoțit de practica *obștejitei* călugărești.

100. Cred că se referă la țarul Petru cel Mare.

101. Operă tradusă în românește și tipărită în 1691, la Buzău.

- 1: Minei luna lui oct.
 1: *Viața sfințului Nișon.*
 1: Videnica sf. Iyurghii.
 1: Carte a sftlui Ioan Sc[ă]raru.
 (53 tomuri, din care manuscrite 21. Opere 38).^{*}

I. *Total* | a. tipărituri: 222+84+32+38=376
volume | b. manuscrite: 8+17+21 = 46

422⁽⁴²⁾ volume

II. *Opere*: 150+38+39+38 = 265 opere

Moșiile:

In sud. Vâlcea: 1. Moșia Hurezii pe care iaste mănăstirea; 1. Bărzotenii¹⁰³) a schitului *Sfinților Apostoli*; 1. Fometeștii; 1. Partea de moșie din Racovița¹⁰⁴); 1. Foleștii de jos¹⁰⁵); 1. Băl-

102. La aceste 422 volume trebuie adăogite și evangheliile înscrise în capitol separat, adică 6 volume; deci tipăriu.ile și manuscritele din biblioteca m-rii Hurez însumau, în anul 1791, 428 volume. În 1804 numărul era 434 prin cumpărarea celor 6 vol. de ritual, de Pahomie egumenul.

Cele 382 tipărituri se repartizează astfel: 115 volume românești, 110 grecești, 87 greco-latine, 4 greco-române, 13 greco-arabe; 6 greco-lat-arabe; 4 latinești; 1 arab, 1 iviresc (georgian), 1 vol. nemțesc; 39 slavone și 1 lexicon pentru 7 limbi. Așa se prezintă situația bibliotecii Hurezului în anul 1791. Când peste aproape un secol, Tocilescu a ridicat această bibliotecă, pentru Muzeul național, a găsit 393 tipărituri, anume: 228 grecești, 15 slavone, 89 rom., 13 lat., 43 greco-lat. și 5 diverse. Se constată o creștere de 11 volume la numărul total. Cât privește existența a 228 exemplare grecești, cu un plus de 100 ex. față de situația din 1791, ea nu se poate explica decât admitând că repartizarea lui Tocilescu nu s'a făcut în chip precis.

Situația manuscriptelor din 1791 se prezenta așa: 46 exemplare cu următoarea repartiție: 7 grecești, 1 greco-român, 1 slavo-român, 37 românești. Tocilescu a găsit numai 38 mss. repartizate astfel: 24 române, 6 slave și 8 grecești. (cf. *Raporturi...* în An. Ac. Rom. VIII, p. 181). Se constată o dispariție a mss. slave.

La cele 38 mss. ridicate de Tocilescu trebuie a se adăogi încă 2 mss.: unul descoperit de episcopul Ghenadie în anul 1889 (v. *nota* 88 dela acest doc.), iar altul: *Istoria Țării Românești dintru începutu*", descris de V. A. Urechiă în artic. „*O cronică anonimă*” (v. *Rev. pt. istorie, arh. și fil., vol. III* (1884), pp. 65—82). Urmează că la sfârșitul sec. XIX existau 40 mss. de ale Hurezului.

103. Jumătate de sal fusese dăruit de D-itrana Buicescu în 1698—99 (cf. N. Dobrescu, *Ist. bis. române din Ollenia*, Buc. 1906, p. 247).

104. Închinată m-rii de Maria, fiica lui Diicu Bengescu, soția lui Ion Băleanu, acesta era mort în 1742. Ea moare după 1743 și fu îngropată la Hurez. A dăruit și 400 taleri (cf. *Ac. Rom. ms. 1396*, f. 24). Au mai închinat moșie în Racovița și: „Bărbuea, Rustea, Radul, Opriiana” etc. (v. *Ac. Rom. ms. cit. f. 11*).

105. Jumătate cumpărată, iar jum. dăruită de niște boerinași, ca să fie scriși la pomelnic, astfel: „Oprea, Udriște, Preda, Stroe, Afimia monah., Stoian, Caplea, Păuna, Matei. Cost., Teofil monah., Radul, Marica, Tudor pah., Const., Barbu, Părvu, Șarban, Ancu(a. Barbu, Șarban)” (cf. *Ac. Rom. ms. cit. f. 11 v-so*).

teanii¹⁰⁶); 1. Șirineasa¹⁰⁷); Runcul¹⁰⁸); 1. Șușanii¹⁰⁹); 1. Partea de moșie din Cărstenești i Bogdănești a schitului sf. Ioan¹¹⁰).

In sud. Gorj: 1. Moșia Pol[o]vragei pe care iaste schitul; 1. Baea de fier¹¹¹); 1. Novacii¹¹²).

In sud. Argeș: 1. Moșia Stoicenii; 1. Parte din moșie din Șchei.

In sud. Dolj: 1. Moșia Giorocul; 1. Cerățul¹¹³); 1. Mar-mura; 1. A treea parte din Giurgiuța; 1. A opta parte din Potro-jani¹¹⁴); 1. Craiovița¹¹⁵).

In sud. Meh[e]dintși: 1. Moșia Jdegla.

1. Parte de moșie din Căzănești¹¹⁶), sud. Slatină (*sic!*).

1. Parte de moșie din Ghitioara în sud. Săcueni.

1. Hanul din Craiova scos de Pahomie¹¹⁷).

Viile:

1 Vie la Hurezi, 1 vie la Troian, 5 vii la Sutești¹¹⁸), în sud. Vâlcea.

1 Vie la *Stoiceni*, în sud. Argeș; 1 vie în *Podgoria Piteștilor* în sud. Mușcel; 1 vie la Tărgoviște, în sud. Ilfov (*sic!*).

106. Moșie dăruită de proegumenul Iosif 350 stj.; iar 300 stj. de *Const. Fălcoianu* trei postelnic. să se pomenescă la morții Fălcoenilor: „Diicu, Vintilă, Papa, Diicul, Preda, D-trana, Ilinca, Ma lea. Gavrilaşco, D-tru, Maria, Anastasia, Zoița, Marin, Safta, Ioniță” etc. (cf. *Ac. Rom., ms. cit. ff. 24 v-so. 27*). *Const. Fălcoianu* e fiul lui Radu Fălcoianu (N. Iorga, *St. și doc. XIV. pp. 83—4*).

107. Cf. *anexa a* pentru proveniența acestei moșii.

108. Idem *anexa a*.

109. In *ms. 1396 dela Academie*, f. 21 v-so, este însemnat: „Pomelnicul dumneacî Maria cluc. Bălăceanu, a dat: moșia Șușani, Sârbi, via dela Nemoi lucrată, 4 țigani, 2 inele de aur, 1 lef de aur, 12 tipsii de cositor, 12 talere, 1 masă de latră (!), 30 mătc, de stupi și 100 taleri”.

110. Cumpărat dela mai mulți, citați în *ms. 1396*, f. 11, v-so: Matei, Ilinca, Aspra, Preda, D-trașco, Preda, Frujina, Vasile, *Const. Matei*, Stanca, etc.

111. Cf. *anexa a*.

112. In catastihul din iunie 1804 nu mai figurează.

113. Această moșie a ajuns în stăpânirea Hurezului prin anul 1778, printr-o presupusă danie a paharnicului Fota Vlădăianu. În 1804 nu mai figurează printre moșiile Hurezului.

114. Dăruită de *Const. Brătășanu* și soția lui, *Maria* (*Ac. Rom. 1396*, f. 18).

115. Dată m-rii de Brâncoveanu, schimb pentru *Belciugatul* și *Cojești* (cf. N. Iorga, o. c. p. XI).

116. Căzănești și Pădureni din jud. Olt, au fost dăruite de următorii boeri: „Badea ermonah, Eftemie, Vladul erci, Marina, monah Nicolae, monah Iosif, Gheorghe, Marica, Ilinca, Marica, Despa, Păuna, Iacov monah, Ecaterina monahiea, Chiriță, Calrina, Radul (cf. *ms. 1396*, f. 13). Aceste donațiuni s’au făcut înainte de aprilie 1746, căci la această dată arhimandritul Dionisie Bălăcescu scrie pe o evanghelie a m-rii Hurez, dată la biserica „m-rii dela Căzănești” (cf. I. Ionașcu, *Biserici, chipuri... din Olt*, p. 87).

117. S’a adăogit de altă mână, ulterior, cu altă cerneală.

118. Cf. *anexa a*.

Morile:

1 făcău în apa Hurezii, 1 făcău la Șirineasa, 5 roate de moară la Gioroc sud. Dolj; 1 făcău la Stoiceanii sud. Argeș.

Vitele:

10 capete de cal, 20 capete de bivol, 40 capete de vaci, boi; 20 rămători — cu mare cu mic; 52 oi cu mare cu mică, 28 capre..... 1 măgari. (Total: 171 capete).

Vasele de cositoriu:

55 tipsii, cu mare cu mică; 42 talere; 12 pirostirii pentru tipsii la masă; 2 tăvi; 6 solnițe.

Vasele de aramă:

2 cazane mari; 162 tipsii, cu mare cu mică; 19 tingiri; 24 capace; 9 sahanе; 22 talere, 2 tăvi, 1 ibric și 1 lighean sparte, 1 tigae, 1 căldare spartă, 2 piulițe de acioac, 1 sfeșnic de alamă, 4 tăvi, 2 perechi fiară de plug; 1 fier de moară lung, 7 seaceri; 1 lanți de car, 1 cleaște mare; 2 casmale, 12 oc[ă] cue de șindrila de brad, 2 vătrae de rădvan cu cuiul rădvan în oc[ă] 10; 3 perechi scări de călărie rumânești; 2 perechi de obezi; 147 ocă fier nelucrat.

Alte lucruri din casă:

1 masă mare de pânză, 1 covor de masă mic, 4 perine de lână pentru pat, hamuri de 4 cai, tu hățurile i frănele fără zabale.

Bucatele:

40 banițe grâu de oc[ă] 22; 40 banițe porumb, banița de oc[ă] 22.

Vinurile:

Vedre: 192 vin alb; 18 vin cu pelin.

Țiganii:

25 țigani de lucru, 25 țigance de lucru, 5 țigani flăcăi, 30 nevârstnici, 3 țigance văduve (=88 suflete)¹¹⁹).

119. În hrisovul din 25 aprilie 1695, Brâncoveanu vodă confirmă stăpânirea Hurezului peste 15 sălașe de țigani (cf. *anexa a*). În 1791 Hurezu avea 33 capi de familie cu 88 suflete. Înmulțirea se arată slabă, față de sporul produs între 1791—1804 — timpul egumeniei lui Pahomie —, căci la 1804 găsim, numai în m-re, 74 sălașe cu 166 suflete, și 13 sălașe cu 40 suflete pe la moșii; deci 87 sălașe cu 204 suflete. Mai erau și 18 țigani fugiți. Total: 222 suflete.

† Acestea toate câte să cuprind într'acest catastih, mișcătoare și nemișcătoare avuturi ale sf. m-ri Hurezii, unde să prăznesc sfinții și de Dumnezeu încoronării Împărați Constantin și Elena, maică-sa; s'au dat în seama sfinții sale fratelui chir Pahomie igm., cu porunca prea sfinții sale părintelui episc[op] chir Filaret, prin sfinția sa părintele Iosif¹²⁰), protosinghelul sf. episcopii, de unde am fost și orânduit la așăzarea în ig[u]m[enie] a sf. [sale] într'această sfântă măn[ă]ș[tire]. Și întocma catastih am priimit și eu de la sfinția sa supt a sa iscălitură.

1791, mai 21.

Grigorie singhel Râmniceanu.

(Ms. are 12 foi, din care scrise 8, și se află în arhiva *Eforiei Spitalelor Civile*, necatalogat, printre hârtiile pe care instituția le-a socotit probabil „netrebnice”. Dimensiunea: 43×16 cm.).

6.

1791, iulie 27. „Catastih de avuturile sfântului schit Pol[o]fragi, câte sânt nemișcătoare (!) și nemișcătoare ce sânt arătate înlăuntru.

Cărțile, sfintele vase i odoarăle sf. bisearici ce arată anume:

2 sfinte evanghelii rum[ă]nești, 1 leturghie rum., 1 sf. antimis, 2 potire, 1 discos de cositor, 1 zvedă, 2 linguri: una de acioae și 1 de fier albu, 1 cădelniță de argint prost, 1 cruce îmbrăcată cu argint în săvat veache, 1 sfeșnicel de alamă, 2 mese pe sf. preastol; 1 de pânză, alta de carton tivită; 3 dveri de carton, 1 cruce de lemn, 1 cutie de lemn cu 1 oscior din sfintele moaște ale sfântului mucenic Iacov¹²¹) pe sul (?); 1 stihar, 2 patrahire unul carton, 2 sfite.

120. Este Iosif, viitorul episcop al reînființatei episcopii de Argeș, la 18 oct. 1793 (cf. Ghenadie Enăceanu, *Condicul Sfântă*, Buc. 1886, p. 280—1). Acesta apare ca protosinghel al episc. Filaret încă din februarie 1781 (Eforia, *Cond. Șerbănești* f. 318) și rămâne la episcopia Râmnicului până la trecerea lui Filaret în scaunul mitropolitan (1792), căci într'o scrisoare adresată lui Rafail, egumenul Morânglavului, la 15 dec. 1792, semnează „Iosif Sev[er]stis”. Era român din părțile Vâlcei, fiindcă într'un doc. din 26 fevr. 1818, al lui Ioan Gheorghe Caragea vodă, prin care-i dă supt dependență personală m-reă Cozia și meloacele ei, se motivează că „din mica copilărie s'au aflat cu sârguință slujitor sf. m-ri Cozii din sud. Vâlcea” (cf. *Ac. Rom. ms. 1063, f. 269*). A murit miercuri 27 oct. 1820 (v. N. Iorga, *Două biblioteci de mănăstiri Ghighiu și Argeș*, Buc. 1904, p. 55).

121. Cum va fi ajuns acest oscior la Polovraci nu ne spune nici Al. Ștefulescu în monografia: *Polovragii*, Tg.-Jiu, 1906. De altfel în această lucrare nu se arată nici un catastih de avere a schitului.

1 ciaslov rum., 1 psaltire rum.; 2 catavasiere, *unul scris cu mână*, amândoaă rumăneși, 1 apostol rum., 1 molitvelnic rum., 1 octoih mare rum., 1 penticostar rum., 12 mineae rum. de 12 luni cu slujba lor, 1 cartea sf. Macarie Egipteanul rum., 1 carte cu zabraniile sfinților de 12 luni, 1 triod rum., 12 mineae lunovnice, 1 psaltire sârbe[a]scă, 1 cristelniță de aramă, 1 policandru de acioae, 1 otăcinic rum. *scris cu mână*, 1 perdea de carton, 1 prapur zugrăvit pe pânză.

Odoarăle din ladă:

1 epatrafir de atlas roz cu flori de fir cu 7 nasturi de argint; 1 epatrafir de canavău verde cu 1 hasture săpat de argint, 1 epatr. de carton, 2 orare de mătase: 1 galben și 1 albu; 1 stihar de mătase galben, 2 stihare, 1 stihar de mătăsa, 1 sfită verde, 4 procovețe proaste, 1 sfită, 2 dveri de carton, 3 poale, 2 poale de iconostas, 1 poală de tetrapod[u] cel mic, 1 altă poală, 1 raspeție de oltariu, 1 per. rucavițe de canaveț roș, 1 per. rucavițe cu flori de fir, 1 rucaviță, 1 broască de ladă.

5 candelă de aramă în biserică.

Ce s'au găsit în chiliea egum[e]nească, în cămară:

2 butoae mici pline cu rachiu bun, 1 butoi de mijloc deșert cu puțin rachiu, 2 butoae mici goale, 1 butoi cu oțet amestecat un rachiu, 1 butoi mare gol de 3 degete, 1 butoi lat de un lat de mână, 1 butoi de mijloc deșert, 100 lumânări mici de ceară, 1 buduroi cu unt, 1 borcan cu unt de vacă de pământ, 1 oală mare cu unt plin cu daralele netrase ipac ocă 14 însă unt vechiu, 1 puțină cu unt nou, 1 puțină cu unt ocă 38; 2 ocă de ceară.

Din chilie:

1 ibric de aramă, 1 lighean de aramă, 1 ocă de oțel, 1 sfredel de fier lungu de urloae de ocă 5, 1 topor de fier, 1 tavă de fier de filigeale, 1 păslă de lână, 1 pătură de lână ung[u]rească cu lână, 1 perină umplută de carton, 4 clondire de sticlă, 2 carafe de sticlă, 3 păhară așazate, 1 păhar cu scaun de sticlă înalt, 1 năstrapă de sticlă de apă, 1 farfurie de marmură, 1 burghieaș.

Din pivniță:

1 bute mijloc cu vin de gordan pe strugur[i] 2 palme vin și 1 lat de palmă, goală 1 palmă și 2 degete; 1 bute vin cu pelin roșu, 2 palme și 1 lat de mână cu vin; 1 bute cu vin de cel vechiu 2 palme vin, 1 palmă 1 pumn goală; 1 bute cu vin mertice vin 2 palme și goală un lat de mână; 1 butoi cu rachiu, rachiu iaste 2 palme și 1 lat de mână gol de 3 degete; 1 butoeaș cu rachiu, rachiu de 4 palme și gol de 3 degete, aceste cu rachiu

îți poruncim domniea mea ca luând del[a] ig[u]menu *hrisov[ul]* domnesc al răposăților ctitori de orânduial[a] numitii m-ri, așî. derea, luând și pe acei călugări părăși, ce au dat jalbă domnii mele, cum și mărt[u]rie în scris del[a] ceilanți călugări mănăstirești, să te scoli să vii cu dănșii împreună. Aceasta î[ți] poruncim. (Fără monogram, autograf sau pecete).

1794, noemvre, 5.

(V-so:) Boer[u]lui domnii mele biv. 3t logt. Răducane ce ești rănduit mumbaș[i]r la mânt. Hurez ot sud. Vâlcea, cu săn[ă]tate să s[c] dea".

(Pecete de ceară roșie cu inițialele: „Al. Cst. Mz. Vv. 1793").

Vel. logt.

Biv. vl. stolc.

9.

1794, noemvre 27 [București?]. Iosif iconomul m-rii Hurez și I. Copăcianu, vechilul Hurezului, dau adeverință că au primit de la G. Păeanu vt. camaraș 540 tal., cu care au plătit havaeturile m-rii.

† Noi vechili sfintei mănăstiri Hurezul, care mai jos ne vom iscăli, încredințăm cu zăpădă nostru la cinstită mână dum-l[ui] Gheorghiuță Păeanul¹²⁶) vt. camaraș, precum să se știe că fiind noi trimiși de sfinț[ia] sa pâr. ig[u]m[e]n chir Pahomie al sf. m-ri, ca să căutăm trei maderle de trebi ale aceștii sf. m-ri: una, întărirea anaforalelor de judecățile ce au avut m-rea cu săteni[i] Băeși de la Baea de fier; al doilea, judecata moșii Șușanilor cu duml. șetr[ar] Ioniță Otetelișanu¹²⁷), al treilea, întărirea anaforalei cercetărilor ce au fost orânduiri cu poruncă domnească pentru luarea sâmbii m-rii și înnoirea igumenii sf. sale numitului ig[u]men. Și acestea toate căutându-le noi și întărindu-să cu hotărări domnești după dreptate și după voea sf. sale, rămăind numai ca s[ă] răspundem havaetă acestor trebi; deci, neavând acum bani lângă noi, am căzut

126. Fiul lui Barbu vel clucer za arie Păianu, care cumpărase, la 6 iunie 1752, moșia Iablănița-Mehedinți, dela Maria, fiica lui Știrbei și soția răposatului Ioniță Băleanul, și dela fiul ei, Ilie, cu 470 taleri. Această moșie a fost a lui Drăghici vornicul, apoi a Mariei, fiica lui, care în 1622 o vinde lui Tudor comisul ol Măldărești cu 4000 aspri. Acesta o vinde apoi lui Stamatie vel agă și lui Stoica clucerul „cumnatul” lui Stamatie și soțul Mihartei. În fevr. 1637 aceștia o vând lui Dumitru pitar Filișanu. Dela Filișanu a trecut la Preda pitar Brătășanu, soțul Ilincăi fata lui D-tru Filișanu. La 10 nov. 1709 niște rumâni de acolo ridică pretențiuni, dar Brâncoveanu dă dreptate lui Șerban șetrar Brătășanu, fiul lui Preda. Dar la 28 apr. 1724, Const., Preda și Diicul, fiii șetrarului Șerban vând Iablănița consilierului Ilie Știrbei. Trece apoi la Păeni, dar și dela aceștia, prin vânzarea lui Gheorghiuță Păianu la 7 ian. 1768, ajunge în stăpânirea lui Ioniță Bibescu biv polcovnic (Cf. Ac. Rom. ms. 1384, pp. 5—12).

127. Era fiul lui Ilie Otetelișanu vornicul jud. Vâlcea, în vremea ocupațiunii austriace în Oltenia. Cu Ioniță Otetelișanu, s'a judecat Pahomie 4 ani de zile, deci de când a venit la egumenie.

cu rugăciune la duml. vt. camaraș de ne-au făcut bine la aceste trebi ale m-rii cu tl. 500, adecă cinci sute, cu soroc de 3 săptămâni și cu dobândă la lună tl. zece, de am dat la havaeturi și am scos cărțile. Deci la numitu soroc să avem a trimite duml. bani de la m-re cu mulțumită și fără de cuvânt de pricină, puindu-i d-lui aceste cărți amanet, până i să vor împlini bani[i]. Ear netrimite și bani[i] la soroc, să aibă d-lui cu zapisul nostru a ne trimite mumbașii cu treapd și câtă cheltueală sau zeciueală s'ar întâmpla, să fie tot de la noi până vom împlini bani[i]. De care întărim cu iscăliturile noastre puind și mărturii, ca să s[e] crează.

1794, noemvr. 27.

Iosif ¹²⁸⁾ ico[no]m Hurezi, platnicu.

Ioniță Copăceanu ¹²⁹⁾ vechilu m-rii Hur[e]z, plat[ni]c.

Ipac am mai luat pentru cheltueală tl. 40 de la dumnei cocoana.

(Iscăliți cei de mai sus).

10.

1795, aprilie 7. Nectarie episc. Râmnicului scrie lui Pahomie, egum. m-rei Hurez să primească în m-re pe un G. Golumbeanu, care vrea să se călugărească.

Nectarie, Mlștiu Bjiu Episcopu Râmnicului (1),

Cuv. igumene al sf. măn[ă]ș[t]. Hurez, chir Pahomie, bl[a]-goslovenie. Fiindcă acest Gheorghie Golumbeanu, după cuviincioasa pricină ce și înaintea noastră au arătat, împreună cu soșea lui, carea au și priimit cinul călugăriei, în vreme de slăbiciune ce i s'au întâmplat, învoindu-se între dâșii prin zapise cu legătură de despărțire, numai ca să fie sloboz unul de cătră altul a să înbrăca în povigul călugăriei, după făgăduela ce au avut mai denainte fiindu-le împreunarea nuni[i] cu amestecare de sânge a rudeniei, cum singur mărturisiră. Și nărămăindu-le moșii la mijloc să văzu că și însuș rudenile lor le-au încredințat învoirea ce au făcut. Pentru aceea, după cererea ce dete a-ș pune metaniea la m-rea Polovragi, scriem cuv. ca viind acii să s[e] și primească în m-re, orânduindu-se supt ascultarea și povățuirea vreunui părinte duh[o]vnic, ca să-l deprinză la urmări vrednice încuviințate ale tagmci călugărești, care se va și supune înlăuntru a posluși la cele prin puțină, neavând voe a umbla afar' după voea lui, ca

128. Acest Iosif cred că este acelaș cu „monahul“, care se plânge la divan, în dec. 1784. că locuitorii de pe moșile m-rii nu-și dau „adetul“. (cf. N. Iorga, *St. și doc. XIV*, p. 127).

129. Ioniță Copăceanu fiind în București pentru judecata cu locuitorii din Sârbi și Ușurci, cere lui vodă să ordone vătăfului de divan a-i da hotărnicia la întărire, căci n'are bani. Cred că tot în nov. 1794 face această plângere. așa că urmează a se schimba data aproximativă. [1792] (cf. N. Iorga, *o. c.* pp. 133—4).

să câştige niscareva proaste năravuri. Şi după ce să va cerca în obicinuita vreme ce au rândueleele călugăriei, dar nu făr' de iscodire, şi să va cunoaşte împlinitori şi răbdătoriu canonului ce să cuvine, îl vei şi călugări. Aceasta şi fii bl[a]goslovit.
[17]95 apr[ilie] 7.

† Al Râmnicului Nectarie (greceşte).

(V-so:) Cuv. igumen al sfintei măn[ăş]tiri Hurez, chir Pahomie, cu bl[a]goslovenie".

11.

1795, septemv. 17 [Buc.?). Alex. Vodă Moruzi porunceşte lui Alex. Calfoglu, caimacamul Craiovei, ca să cerceteze din ce cauză este închis egum. Pahomie la Breasta de 2 luni şi jumătate.

Io Alexandru Costand. Muruz vvd. i gspdr zem[le] Vlahscoi.

† Cinstite şi credincios boerul al domnii mele, Alexandre Calfoglu, biv vel clucer, caimacamul Craiove[i], sănăt[ate]. Ve vedea jalba ce au trimis domnii mele, Pahomie igm Hurezeanu, din însuşi răvaşul său, care ți-l trimitem într'această carte, cum că de doouă luni şi jumătate este închis¹³⁰) la satul Breasta, în casile Bengescului, fără de nici o vină. În care vreme, lipsit fiind de la m-re, stau şi trebile măn[ăş]tireşti făr' de nici o orânduială, cerând a fi adus spre cercetare şi judecată la divanu domnii mele, spre a i se arăta vina sau îndreptarea. Pentru care poruncim dumitale ca să cercetezi cu deamăruntu, cum este pricina aceasta în adevăr, spre a ne da pliroforie de este precum jălueşte, pentru ce să țină închis şi cu ce cuvânt i să cere zo de pungi de bani care auzim. Şi de are dreptate precum jălueşte, să-i faci dum-ta îndestularea cea cuvîncioasă, spre a nu rămănea lucru a veni în divanu domnii mele sau de este pricina într'alt chip să înştiinţezi domnii mele cu pliroforie pe larg.

Şi fii dum-ta săn[ă]tos.

1795, septv. 17.

(V-so:) Cinstitului şi credincios boerului domnii mele, Alexandru Calfoglu biv vel clucer, caimacamul Craiove[i], cu săn[ă]tate să să dea.

(Sigilat cu ceară roşie şi iniţialele: „Al. Cst. Mz. Vv. 1793").

12.

1795, nov. 21. [Buc.?). Alex. vodă Moruzi porunceşte lui Gheorghe log. şi Cost. log., duşi în cercetare la m-re Polovragi, să înlocuiască imediat pe Ilarion din egumenie şi să se rânduiască alt egumen, de episcop şi de egumenul Hurezului.

130. În actul no. 14, datat cca. 1795 decemv. egumenul Pahomie arată că a fost închis la Craiova de episcopul Nectarie, care-i cerea „comoară", 1000 galbeni şi acceptarea trecerii schitului Polovragi dela Hurez în dependenţa episcopiei. Acel act evi-

Alexandru Cost. Muruz vvod. i gsdr. zemli Vlahiscoe.

Sluga domnii mele, *Gheorghe logf[el]* dăn divanu d-mele i *Costandin logf.* dăn divanu Craiovii, ce sântei orânduți cerce-tători la *m-rea Polovracii*, metohul m-rei Hurezului, pentru jalba ce au dat domnii mele preoții și lăcuiitorii Polovrăceni dinpreună și cu țiganii numitei mănăstiri, asupra lui *Ilarion*¹³¹) *egmn Polovrăceanu*; am văzut domnia mea cercetarea ce ați făcut dă toate urmările eg[u]m[enu]lui ce ni s'au arătat prin jalbă din anaforaoa ce ne-ați trimis la 13 ale lunii aceștiea. La care vă răspundem d-mea, că devreme ce numitu *Ilarion* au dat pricină de scan-delu (1) la această m-re, nu să cade mai mult a rămănea egum., ci luundu-i socoteala, de să va găsi ori din lucrurile mănăstirești, care au priimit, vreuna lipsă, ori datorii de rămăne m-rii, cu nis-careva bani după socoteală, acelea numai să le îplinească, fiindcă la cercetarea ce ați făcut până aici pentru jălbile și pările jăluito-rilor ce ne-au dat, nu vedem din anaforaoa voastră că s'au găsit dator m-rei cu cevaș. Și așa, *egmn Hurezeanu, cu știrea ș'a sf. iu-bitorului de D-zeu părintelui episcop Râmnec, arhiereu eparhii, să facă alegere dă alt ipochimen destoinic, ca să s[e] orânduiească egmn la Polovraci*. Pentru care s'au scris porunca d-mele și la d-lui caimacamu, de carele vom avea înștiințare, iar *Ilarion* să lip-sească cu totu din acea măn[ăs]tire. Aceasta.

1795 noemv. 21.

(V-so:) Slugilor domnii mele *Gheorghe logf.* dăn divanu d-mele i *Costandin logf.*¹³²) dăn divanu Craiovii, să să dea la *Polovraci*).

Vel logt.

Biv vel pahc.

Decmv. 30 am priimit luminata poruncă (alt scris).

(Pecete octogonală de ceară roșie, ruptă în partea superi-oară, se mai păstrează jumătate, cu inițialele: „Mz. Vv. 1793”).

13.

1795, noemvre 21. [București]. *Const. Filipescu v. log. po-runcește lui Gheorghe log. divanului să meargă la Cozia, unde să se întâlnească cu treti log. Teodosie.*

• Dumn[cata], logt. *Gheorghe* al divanului, sănătate își poh-tim. Am văzut cele ce ne scrie părintele egmn Hurezean priimind și scrisoarea ce ai trimis. Ci de vreme că acestu *Ilarion, eg[u]me-*dențiază lăcomia moraitului Nectarie, care se folosea în lupta contra vigurosului Pahomie de unelte ca *Ilarion* și *Iosif monihul*, ajunși în fruntea schitului Polovragi.

131. Acest *Ilarion* fusese pus egumen de episcopul Nectarie ca om de încredere al său, care să lucreze pentru trecerea Polo-vragilor la episcopie. Dar Pahomie, fiind agreat de Calfoglu cai-macamul Craiovei și mai ales de boerii Brâncoveni, reușește să obțină îndepărtarea lui *Ilarion* dela conducerea schitului Polovragi. A reușit însă să tempereze în acelaș timp și arghirofilia lui Nec-tarie, căci în doc. 32 — anexat — scrie că a chelluit în anul 1795 și 150 taleri „când am mersu spre închinăciunea părintelui episcop”.

132: Cf. nota 141 din expunere.

nașu m-rii Pol[o]vraci, nu s'au purtat bine, iată să lipsi din eg[u]-
menie și să s[e] aleagă altul în locu-i atât de omul prea sfinț[ii] pă-
rintelui episcop Râmneș[u]lui, cât și de egumen năstavnec mănă-
stirii Hurez[u]lui și de oameni, călugărași schitului. Carele după
ce să va alege acel ipopsifion, *să ne înștiințați ca săl i să trimiță*
și cartea mării sale lui vodă de eg[u]menie. Și dupe ce se va așăza
acel ipopsifion, numai decât să te scoli să te întâlnești cu dum-lui
3t logt. *Theodosie*, ce s'au orânduit cu porunca mării sale lui vodă
spre cercetarea m-rii *Cozii*, să șazi acolo să fii dinpreună cu
d-lui, făcând toate cat[ast]șile dupe porunca ce are, până să va
săvârși toată treaba aceia, făcându-să toate întocmai dupe porunca
mării sale fără de cusur, neîșind nimic din cuvântu-i. Iar *ceiace vei*
fi priimit dela m-rea Pol[o]vraci, dă vei găsi vreun loc bun, să
s[e] trimiță cât mai în grab[ă] aici la noi. Iar când nu vei găsi
acest fel de loc sigur, vei păstra până te vei întâlni cu dumn.
logt. *Theodosie* și de acolea veți trimite cu omu sigur. Atât numai
să-ți vedem slujba și hărnicia, ca și altă dată să fii orânduit în
trebi ca acestea spre folosu-ți. Și fii sănătos!

1795, noemv[re] 21.

De bine voitori,

Cosd. Fili[pescu] vel logt.

Nu n[u]mai din oameni[i] schit[u]lui, ci și din oameni[i]
m-rei".

(Orig. hârtie).

14.

[1795]¹³³). *Pahomie egumenul m-rei Hurez se desvinovățește*
de acuzațiile ce i s'au adus în divanul Craiovei, răspunzând la
punctele din anaforă.

Coprinderea anaforalii
cinst. divan al Craiovei:

Din luminată poruncă
dumn. biv vel șatr[ar] *Gri-*
gorie Merișăscu m'au scos
la divan cu părășil mlei.

Pentru scrisoarea lui *Il-*
lion proin Pol[o]vrăcean
ce am prins-o, că am tăgă-
duit-o.

Cele ce răspunz eu, cu apelația mea, la năpăs-
tuirile ce văz că mi să face cu mare apăsare prin
anaforao[a] acest[ui] div[an] al Craiovei:

Care sânt părășii nu să numesc pentru
ca să-i cunoască orice judecată.

Nici am tăgăduit-o, nici am tănuit-o, ci
am arătat că, pentru îndreptarea mea de a
mi să da crezământ, o am trimis la prea
sf. *păr. mitr[opolit]*, precum însuși și țiganu
au spus. Aceasta am făcut-o căci văzând
nestămpărarea lui și plângându-mă la prea
sf. *păr. episcopu mai'nainte*, nu numai nu
mi-au făcut nici un fel de îndreptare, ci
nici răspunsu nu mi-au dat. Deci unde era

133. Socotesc că se poate data, anul 1795, căci acesta este
anul când Pahomie are judecată cu călugării instigatori dela Po-
lovragi. Cât privește luna se poate să fie decemv[re].

Fîind îndemnat de boeri
în divan, *ca să-mi cei
ertăciune şibl[a]goslovenie
de la prea sf. păr. episcopii
şi n'am prilit*

Căci am luat pecetlultu-
rile de la *Iosif monahu, ce-l
orânduise prea sfînţ. păr.
episc[o] la Pol[o]vraci,*
schittu m-rii Hurezii.

Aş fi pus pă *Ionichie* de
au bătut pe *Iosif* şi au dat
*adeverinţă de frică, că l-au
învăţat prea sfînţ[it] păr.
episcopu să facă jălbi ne-
adevdrate asupra mea.*

Ar fi arătat *Ionichie* din
gură, că după ce au luat
acea adeverinţă, l-aş fi dat
pă *Iosif* în mână sa şi a
unui plăeas să-l ducă la
Bucureşti. Şi ducându-l pă-
nă la *Serineasa*, dă mărtu-
rie *polcov. Sterie* că n'au
lăsat pă *Ionichie* să mai ba-
tă pă *Iosif*.

Ar fi silit *Ionichie* pă *Iosif*
a-l duce la Bucureşti din
porunca prea sf. păr. mitrop.,

134. Incepând din anul 1777 *Nicolae Brâncoveanu*, — căci
despre el vorbeşte egumenul —, a ocupat în repetate rînduri marea

să alerg alt, decât la prea sf. păr. mitr. şi
de mă cunosc la această urmare vinovat, a-
tuncea nu-mi mai rămăne alt cuvânt.

Eu totdeauna de câte ori am mersu în
divan, cum şi atuncea, mai întăi am făcut
metanie prea sfînţ. sărutându-i mână şi luând
blagoslovenie; iar această îndemnare din urmă
au fost iconomicoasă, ca să mă arate dupe
aceasta vinovat la toate, când la nici una vi-
novat nu s'au dovedit a fi eu.

La cercetarea cea (!) din luminată po-
runcă au făcut orănduit logt. Pol[o]vrăcea-
nului, găsindu-se acele 3 jălbi cu poruncă
din dos, prin care întăria igumenia lui
Ilarion la Pol[o]vraci şi orănduia pă *Iosif*
*să şază la Pol[o]vraci, amândoi fiind zur-
bagii, să meşteşugească a mi să lua schitu
pă seama episcopii.* Pentru aceia le-am luat
atunci, ca să le am spre dovadă.

Pentru bătae, după ce au spus însuş *Ionichie*
cum s'au întămplat, şi au hotărât di-
vanu că n'au fost cu învăţătura mea, l-au
scos din divan apoi, ca să-i dea mii de to-
iage la tălpi. Aşa s'au schimbat vorba în
urmă, fiind înfricoşat de pedeapsa ce mai
pătimise mai nainte. Iar acea adeverinţă dă-
nd-o *Iosif* de sîneş şi din bună voia sa, săru-
tându-mi mână au plecat cu *Ionichie* la Bu-
cureşti să o arate prea sf. păr. mitr., să spuie
şi din gură de cine sînt îndemnaţi, de nu
mai încetează judecăţile de asupra mea.

Acest *Sterie polcv. fiind supţ osăndă la
puscărie, pentru pricină de omor, de iaste
primit de pravila dreptăţii a da mărturie
cel osăndit; fiindcă nesilit, ci din bună voia
sa au plecat Iosif cu Ionichie la Bucureşti,*
având *Iosif* o slugă şi lui *Ionichie* dăndu-i-se
un igan slugă. Şi dupe drum, nevrând *Iosif*
a merge la Bucureşti, s'au dus la Craiova
prin ajutorul *polcv. Sterie* şi au spus că de
frică au dat acea adeverinţă. Ci fiindcă *Ionichie*
*trăieşte şi să află căznitu şi pedep-
sit închis în episcopie la Craiova, să se
aducă să spue însuş el, ca să se se pliorisească
lumiătu divan.*

În scris poruncă au fost, atât dela dumn.
*banu Brâncoveanu, din vremea de când era
vist¹³⁴), cât şi de la prea sf. păr. mitr[fo-]*

care cerându-i-se au zis că n'au fost, fără numai prin grai.

Aș fi urzit synomosie dinpreună cu Nectarie proin Bistr[i]țeanu] asupra prea sf. părintelui episcop, pă vremea culesului viilor, la Drăgășani, poftindu și pă Macarie¹³⁵⁾ proin Govoreanu], ca să se unească dovedindu-să dintr'o scrisoare a sa, scrisă la avg[us]t 3, lt [17]95.

Ar fi și o carte, pentru această synomosie, a lui Nectarie arhim[an]d[rit] Bistr[i]țeanu], care scrie că ce i-am poruncit au împlinit.

Din cercetarea ce au făcut dumnului Radu Băbeanu :

Pentru casele domnești.

Pentru bolniță, cu cele trei schituri, că sânt la stare proastă.

Pentru schitul sfetului Ștefan, unde iaste duhovnicu Misail, să arată că sânt lipsă câteva icoane dela

dregatorie de vistier. Cănd Brâncoveanu a fost vistier (1793), pe când și Pahomie era în egumenie.

135. Acest Macarie figurează în anul 1798 ca întreținut al m-rii Hurez, din porunca lui Nic. Brâncoveanu, (cf. anexa 17), ceea ce evidențiază că răzvrătirea acestor foști superiori de mănăstiri se făcea și cu sprijinul boerilor Brâncoveni, cari nu admiteau amestecul episcopului în chestiunile staurpighiei Hurez.

polit], ca să se izgonească Iosif din m-ri, ca un răzvrătit, și le-au poprit divanu Craiovei. Iar acum văz că arată că n'au fost poruncă în scris.

La avg. 3, lt. 1795, eu eram închis de prea sf. părintele episcopu, în episcopie la Craiova, pentru cererea de comoară și schitu Pol[o]v[ragi] și 1000 de galbeni, cerere peste putința mea și eu nu am nici o știre de acea synomosie, dovedită făcându-se și aceasta din însuș acea scrisoare a Gov[or]eanului], fiind scrisă dela avg. 3, când eu eram la Craiova și viile s'au cules la oct[o]mb., în urmă, după înștiințarea sa peste 2 luni de zile.

Această scrisoare nu cuprinde synomosie, ci așa înprotivă au tălcut-o, ne cercetându această madea. Dar fiindcă acelaș Bistr[i]țean] să află aici, să se cerceteze ca să arate însuș, neștiindu-mă eu vinovatu la această năpăstuire.

Răspunsu:

Cea pardosită cu lespezi și una cu cărămidă cu cămările lor, le-am dres cum să cade, și când vin mosafiri la m-re șad într'ânsele. Iar în trapezăriia cea mare sânt câteva cărămizi din pardoseală stricate de caii turcești și n'am apucat a le pune la loc.

Biserica de la bolniță, în vremea răzmiriții șazănd turcii acolo, s'au făcut grajdu de cai, prăpădindu tot dintr'ansa; surpând și fărâmand și stâlpii ușilor și ai ferestrelor de piatră; fiind și lespezile pardoselei și sf. prestol, asemenea de piatră fiind, și câteva zugrăveli. Și toate le-am dres, făcându-le de iznoavă câte au fost lipsă, dregând și 3 chilii pentru șadere, după cum au văzut și dumn. șătrar (Merișescu?).

La biserică cele ce au fost stricate și lipsă am făcut toate, fără numai acele icoane dela tâmplă, fiind făcute gata la bolniță, n'am

pandocrator, adecă dela tãmplã, arse de turci.

Schitul sfetului Ioan, unde iaste popa Crãciun.

Pentru schitu *sfinților Apostoli, unde iaste Panteleimon ieromonahul.*

Pentru pãrinții m-rii, ce aratã cã nu li s'ar fi pãzit orãnduiala pentru sîmbrile a li sã da dupe obiceiul cãte 10 pe an.

apucat a le punc. Iar celelalte toate le are sfeta biserica fãrã de lipsã. Am dres și 3 case și o cãmãrã cu tinda lor pã pimniță în care șãd oameni.

Bisearica iarăș sã aflã înlãuntru și pã dinafarã cu toatã podoaba ei grijitã, și am dres 2 chilii cu o cãmãrã și cu tinda lor pã pimniță.

Sfi[n]ta besearicã cu toatã podoaba ei iaste grijitã atãt pã dinlãuntru cãt și pã dinafarã, fiindcã sã stricase din vremea rãzmiriții, șãzãnd turcii acolo cu caii dupe cum au șãzut și la celelalte schituri. Iar chiliile cele dãrãpãnate, sãnt de multã vreme și n'am putut a le drege; iar gãtire am fãcut, dupã cum au vãzut și dum. șãtr. Cum și la schitul sfetului Ioan și la sf. Ștefan, cãteva chilii sãnt stricate și arșe din rãzmirița nemților cea de demult, cum și zidurile cele mari dinnafarã tot de atunci sãnt dãrãpãnate, care nici alți igum[e]n[i] n'au putut sã le dreagã și sã le aducã la stare mai bunã; carii au ig[u]menitu mulți ani și cu liniște.

În toți anii le-am datu, cum și: cizme, papuci și haine, dupe cum i-au vãzut și dumn. șãtr[ar] încãlțați, înbrãcați și mulțumiți; fãrã numai într'acestu an n'am apucat a le da, mai tot anul neaflãndu-mã la m-re din pricina ispitelor.

(Fãrã nici o iscãliturã, dar se cunoaște scrisul lui Pahomie egum.).

15.

1796, februarie 29. Craiova. Caimacamul Craiovei poruncește egumenului Pahomie de la Hurez, sã trimeatã grabnic 2 cai tineri, potrivii la pãr, mari, la grajdul domnesc.

Alecsandru Calfogl[u] biv vel clucer caim[acãm] Craiov[e]i.

Cuv[ioase] igumene Hurezane, fiindcã de cãtrã prea puternica împãrãție sã cere o sumã de cai, fiind trebuincioși[i], care cai de cãtrã mãriea sa vod[ã] s'au gãsit cu cale sã s[e] rãspunzã de cãtrã m[ã]n[ãs]tirile țãrii, între care m[ã]n[ãs]tiri au ajunsu a da și m-rea Hurezul 2 cai, însă cai mari, tineri, potriviți la un pãr amãndoi, țepeni și cu soroc sã sã rãspunzã. Pentru aceea dar, dupã luminatã poruncã scriem sfi[n]t[i] [tale] îndatã fãr' de cãt[ã] puținã zãbavã sã împreuni acești 2 cai ori din cai[i] m-rii ori de unde vei gãsi (de nu vor fi de ai m-rii) sã cumperi și fãrã zãbavã sã-i

proftacești la grajdul g[os]pod, fiindcă sorocu s'au apropiat, dar precum zicem: potrivii la un păr, mari, țepeni.

1796, fevr. 29.

Aleksandru clutsar cai[ma]c[am] (grecește).
(Fără adresă).

16.

1796, mai 20. *Pahomie Hurezeanu încredințează că a primit cu împrumut 750 taleri de la Const. Ghizdaveț, ca să plătească banii școalelor.*

Incredințaz cu acest zapis al meu la mână dum-lui chir Costandin Ghizdaveț, precum să se știe că apucându-m[ă] acum a da bani[i] școalelor și neavând, fiind vremea împotrivă, m'am rugat de d-lui de mi-au făcut bine cu tl. 750, adică șapte sute cinci zeci, care bani să am a-i da d-lui cu mulțumită și cu dobânda lor la pungă po tl. 5. Și acești bani sânt afară din alți bani ce mai este datoare m-rea. Și spre încredințare am iscălit puindu și pecetea.

1796, mai 20.

L. P. *Pahomie igmn Hurez, plat[nic].*

Groși

(V-so:) 400: (s'au achitat acești bani la data:)

[17]98, iunie 18.

350: (s'au achitat acești bani la data:)

[1]804, martie 21.

17.

1798, ianuarie 13. [București?]. *Nic. Brâncoveanu, ctitorul Hurezului. scrie egumenului Pahomie să plătească la fiecare început de lună câte 20 tal. fostului egumen de la Govora, Macarie.*

După fieasca evlavie sfinț. părinte ig[u]m[en] Hurezene.

† Cu această scrisoare înștiințăm sfinții tale că pân' acum cu nici un fel de cerere n'am supărat pe sfinția ta; iar acum fiindcă avem aici pe sfinția sa părintele *proigumen Govoreanul*, chir *Macarie*, șazănd fără dă nici o chiverniseală, voim din veniturile ctitoriceștii noastre m-ri Hurezul să orânduiești sfinț[ia ta], aici, un vechilu, ca la începutul fieșcăreea luni să numere în mână păr-chir Macarie câte tl. 20, începând dela zi întâi a aceștii luni ghen[a]r, pân[ă] când îl vom așăza iarăș la vreo m-ra. Această o voim negreșit să o urmeze (!), așteptând cât mai în grabă răspunsul sf. tale, pe cine orânduiești vechilu aici, cât și bani[i] până luna aceasta ghenarie să vie împreună cu răspunsul sf. talè. Rămăind al sfinț[i] tale întru Hs. fiiu,

Nic Brânc[oveanu].

(V-so:) Sfinții sale păr. *ig[u]men al sf. ctitoriceștii noastre mănăstiri Hurezul, chir Pahomie*, cu evlavie să să dea".

1798, aprilie 14. N. Brâncoveanu întreabă pe Pahomie de ce nu a trimis cei 20 tal. lunar lui Macarie și-i cere să-i trimeată, acum pe 3 luni.

Dup[ă] fiească evlavie sfinț. părinte igumene Hurezene,

† Pentru sfinția sa părintele proigumn Govoreanul, chir Macarie, poftisăm pe sfinția ta, ca. din venitul ctitoriceștii noastre măn[ă]stiri să-i trimiți câte tl. 20 pe fieșcare lună, începând din zi întâi ghen[a]r, să-i fie de chelt[u]eală pân' vom găsi mijloc de a-l orândui la vre o chiverniseală și vedem că numai pe 2 luni e-ai trimis adecă pe ghenar și fevr. și apoi ai făcut tăcere. Ci pentru ca să nu pui de tot la uitare, iată mai scriem sfinț. și te poftim să-i mai trimiți încă pe 3 luni: tlr. 60, adecă pe mart., apr. și maiu, cât mai în grabă sau să orânduiești om aici cu cartea sfinț. [tale], ca să-i răspunză. Și rămăiu al sfinț. întru Hs. fiu,

[N. Brâncoveanu] Vel logt¹³⁶. [17]99¹³⁷ (?), apr. 14.

(V-so:) Sfinții sale păr. arhimdr. și igmnlui ctitoriceștii noastre m-ri Hurezul, sud. Vâlcea, cu fiească evlavie să să dea".

19.

1802, ian. 17. N. Brâncoveanu întreabă pe Pahomie din ce cauză, n'a găsit telegarii de care îi scrisese. A însărcinat pe un Hristea să caute el telegari în Ardeal, dar banii să-i dea egumenul.

Dup[ă] fiească evlavie sfinț[ite] părinte ig[u]m[e]n Hurezene.

† Pentru telegari v'am scris de atâtea ori, atât sfinții tale cât și părintelui Bistrițeanul și vist[ie]rului Ursache¹³⁸) și vedem o mare zăbavă cu prelungire. Cine este pricina din câte trei nu știm; eu, pentru ca să lipsească de acum înaintea pricinurile, am ridicat această treabă de asupra lui Ursache vistr., ca unul ce să

136. Într'un doc. din 8 aprilie 1798, în care se expune pricina dintre m-rea C.-Lung și locuitorii Bădești, semnează și „Nicolae Basarab vel logo[ă]l" (cf. Ac. Rom. ms. 1448, m-rea C.-Lung —, pp. 251—2).

137. Ultima cifră a anului este îndreptată de vreun interesat. Cred că a fost un 8, de oarece este o scrisoare a acelui boer, adresată la câteva luni după aceea dela 13 ianuarie 1798, și referitoare la aceeași chestiune.

138. În pomelnicul Hurezului figurează și Dim. Ursache, căpitan, care a dat o candelă de argin (Cf. Ac. Rom. ms. 1396, f. 29). Ștefulescu publică inscripția unei cruci de piatră ridicată de acest Ursache, fost căpitan de husari în Ardeal, „iar acum (1800—1801)... vâtaf de plaiu Novacilor... cu blagoslovenia sfin[ti]l sal[e]... egumenul Pahomie Hurezeanu" (cf. Polovragii, T. Jiului 1906, p. 21). Încă din mai 1794, Ursache era vâtaf de plai, iar la 17 iulie 1806, Ursachi dă o adevărită fostului egumen Pahomie (cf. N. Iorga, St. și doc. XIV, pp. 149, 163).

arăta nevrednic și am orânduit pe *Hristea bulucbaș[ă]* să găsească el telegrăul din năuntru, după[ă] cum de aici l-am învățat prin graiu și, arătându-vă prețul lor, să plătiți banii, ca să ne trimită telegrăul aici cât mai în grabă. Așijderea și pentru *cercelarea măn[ă]stirilor* Hurezul și Bistrița are să urmeze bulucbaș Hristea după[ă] poruncile ce e-am dat și după[ă] cum am mai scris sf. voastre cu deosebite scrisori. Și să ne aducă pliroforie bună. Și rămăiu al sfinț[iei] [tale] fiu sufletesc,

Nicolae Br[ăncoveanu].

1802, ghen[ua]r 17.

[P. S.]. *Și sărbători au fost și au trecut și nici heretiztis n'ai catadehtisit să ne faci nici pentru boerie.*

(V-so:) După[ă] această poruncă a dumnealui boerului ce s[ă] poruncește pentru 2 telegrăi ce e-au fost făgăduit sfinț[iei] să părinte Orezanul, fiindcă nu au putut sfinț[iei] să ca să-i găsească[ă] acei cai, am primit eu bani[i] pentru cai și eu să am să-i cumpăr cai după porunca boerului, cum în dos porunci. Bani am primit *galbeni 100* pentru acești cai și cai[i] au ca s[ă] ies[c] din țara nemțească și galbeni[i] sânt împărătești și înlăuntru trec galben[ul] pă tl. patru și jumătate.

Hristea bulucbașa (grecește).

(Adresa:) Sfinții sale părintelui igmn Hurezeanul, *chir Pahomie*, cu fiească evlavie să șă dea. (Marginal, altă scriere:) „Să șă plătească telegrăi[i] și să șă dea la bulucbaș Hristea”.

20.

1802, martie 1. „*Catastih de datoriile ce am pela uni[i], alți[i], atât cu zapisu, fără zapisu; cu dobândă, fără dobândă, cum mai jos arată pe anume:*

*Romani*¹³⁹):

10 t[a]l. cu zapis *lt. 96, mai 30*, iscălit Nicolaie Vipiie i Ion Bogorodea i Matei părcălab și tot satu platnici. Și pentru facerea de bine să easă tot satu să prășească la porumbi. 20 tal. cu zapis *lt. 94*, iscălit de Vipiie părcălabu plat[ni]c; 20 cu zapis *lt. 1793, iulie 27*, iscălit Nicolaie Vipiie și Matei părcălabu și tot satu Romanii plat[ni]ci; și pentru facerea de bine să facă de toată casa o zi de lucru la coasă. 25 cu zapis *lt. 96 septm. 25*, isc. Nic. Vipiie i Matei Lăzărescu i Ion al lui Pătru și Toma Dăncescu și cu tot satu plat[ni]ci. 90 [tal.] pă 15 chile porumbi iscălit satu, *lt. 99, noemv. 25*. 80, cu zapis *lt. 99 noemv. 25*, isc. Ion al lui Pătru i Nicu i Pătru al lui Ivașcu i Nic. văcariu platci; 20 cu zapis *lt. 1800, mai 19*, isc. tot satu platci; 40, cu zapis *lt. 99 iun. 2*, isc. tot satu și pentru facere de bine să dea 40 de oameni la

139. Sat în jud Vâlcea aproape de m-rea Hurez.

coasă; 25, cu zapis *lt. 1800, fevr. 5*, isc. Ion al lui Pătru și Nic. Văcariu platc. pă o claie de fân ce au luat-o; 6, cu zapis *lt. 99 octv. 19*, isc. Matei părcălabu plat.; 37, pă o claie de fân cu zapis *lt. 1800 mart. 13*, isc. Nic. Vipiie, Nicu și Mihăilă platnici, și pentru așteptarea banilor să aducă 1000 de șindrilă de gorun dela Șirineasa; 10, cu zapis *lt. 1802, ghenr 14*, isc. Nic. Romanu plat.¹⁴⁰); 50, cu zapis *lt. 7310, fevr. 1*, isc. tot satu, și pentru facerea de bine să facă 50 de cară de lemne la varniță, (total =) 433 (taleri).

*Folești*¹⁴¹):

18 [tal.] la D-tru Vladului cu zapis *lt. 1789*¹⁴²), *apr. 21*, iscălit și Vladu, tată-său chezași. 32, cu zapis *lt. 1789, apr. 16* isc. Șarban sin popa Preda i Ion brat ego, platnici. 20 cu zapis *lt. 1792, noemv. 21* iscăliți Mihalcea Ciucă plat. și Gheorghe isprăvnicelu chezași și pentru osteneala banilor să ducă 3 cară de nuele la Trocan; 27, cu zapis *lt. 99, apr. 27*, isc. Dincă Ceur plat. i G. isprăv. și Radu sin Vladu, martori; 31, tot din banii vinului, i-am mai dat lui D-tru; 60, cu zapis *lt. 1792, mai 2* la Gheorghie sin. 60, cu zapis *lt. 1797, fevr. 7*, isc. Grig. Pițurlea i Nicolae nepotu-său i D-trașcu i Nicolae, fii-său i Șarban sin popa și Matei Știrbu platci. Și pentru facere de bine să aducă de om câte 1000 de șindrilă de gorun de la Șirineasa la m-re; 10 cu zapis *lt. 97, mart. 16*, iscălit Anghel Veșăleanu plat. și pt. facere de bine să aducă 1000 de șindrilă de gorun de la Șirineasa; 20, cu zap. *lt. 97, fevr. 2* isc. Andrei Mustăja, Gheorghe fi-său, Ion sin Gheorghe, Pătru Sandului i Nicolae sin Tănăsie și Vladu Pietrariu, care bani li s'au dat să facă șindrilă de gorun mică pe tl. 21½, și lungu 4 palme și 1 palmă, latu; 5 [tal.] cu zapis *lt. 97 decv. 16*, isc. Preda Lungu plat. și pentru facerea de bine să facă și o ascultare cu caru unde îl va chema; 40 cu zapis *lt. 1792, apr. 28* isc. D-tru Vladului și Ilie Lungu plat. și pentru facerea de bine 28 isc. D-tru Vladului și Ilie Lungu plat. și pentru facerea de bine să ducă 2000 de araci de la Șirineasa la Troian; 20, cu zapis *lt. 1793, apr. 26*, isc. Ioniță plat. și Dima și G. isprăv. chezași, și pentru facere de bine să ducă 100 de blane de la Șirineasa la Troian; 15 cu zapis *lt. 1793 mart. 3*, iscălit de Dumitru sin Agapie i Gheorghe sin Dumitra platci. și pt. facere de bine să ducă 300 de parmaci de la Șirineasa la Troian; 35 cu zapis *lt. 1799 mart. 17*, isc. Gheorghe sin Agapie și de Dumitra a lui D-trașc Agapie platnici; 20, cu zapis *lt. 7300 mai '21*, isc. popa Tănăsie platc. și pt. facere de bine să ducă 1000 de araci la Troian; 20 cu zapis *lt. 7300 mai 21*, isc. Neacșul log. plat. și pt. facerea de bine să ducă

140. Suma aceasta de 10 tal. e tăiată cu cerneală.

141. Sat în Vâlcea.

142. În acest an, Pahomie era egumen la Polovragi cum apare încă din fevr. 1783 (N. Iorga, *St. și doc. XIV*, p. 203), iar la 22 martie 1786 făcea o învoială pentru vii, cu niște locuitori din Ne-goești, figurând ca atare (cf. Al. Ștefulescu, *Polovragii*, p. 133).

1000 araci la Troian; 20 cu zapis *lt. 7300 mai 21*, isc. Radu sin Ilinca lui Pătru plat. și pt. facere de bine să ducă 1000 araci la Troian la vie; 20 cu zapis *lt. 1792 septv. 7*, isc. Dima plat. și pt. facerea de bine să ducă 2 cară de nuele la vie la Troian; 20 cu zapis *lt. 1793 apr. 3*, isc. de D-tru sin Vladu plat.; 5 cu zapis *lt. 1792 iun[ie]*, isc. de Gheorghe Ciucu, plat., 20 cu zapis *lt. 93 ghenr 14*, isc. de Andrei Mustătea, de Radu Dieanu platnici și pt. facere de bine să aducă 3000 araci de la Șirineasa la Troian și să aducă la m-re șindrilă de la Șirineasa; 15 cu zapis *lt. 1789 mai 12*, isc. Dima sin Amza uncheașu plat., cum și ascultare să facă la ce i să va porunci pt. osteneală; 24 cu zapis *lt. 97 decv. 17*, isc. de Luță platc. și de G. isprăvnicelu mart.; 165, cu zapis *lt. 1792 apr. 6*, isc. un Gheorghe Sărariu i Ion sin popa Preda Țonea i Ion sin Gheorghe i Manolea și de Pătru Negrilă și pt. facerea de bine să avem a-i duce de om câte 1000 de araci din Șirineasa la Troian; 40, cu zapis *lt. 1793 apr. 15*, iscălit Din. sin D-tru și Matei Știrbu plat. prin chezașiea lui G. isprăvnicelu, și pt. facerea de bine să ducă 2000 de araci de la Șirineasa la Troian; 4,60, am dat Radului Șăilariu fără zapis; 20, dat lui Nicolae Lungu fără zapis care i-au luat de la gineri-său Din din vinu ce vindea atunci; 10, cu zapis *lt. 1789 wvgt 23*, iscălit de un Lazăr Bodesc[u], platnic; 6,60 cu zapis *lt. 1802 fevr. 23*, iscălit un Nicolae sin Lazăr plat. să poslușască și cu caru la ce i să va porunci.

Un zapis *lt. 93 ghenr 17*, în care este iscălit un Stanciu Anghel în care zapis să cuprindă că li s'au dat o claie de fân și pentru acel fân să ducă 8000 de araci din Șirineasa la vie la Troian de s'au dus nu să știe; un zapis *lt. 93 iul[i]e 30*, isc. de Gheorghe sin Andrei Mustătea, în care zapis zice că pt. binele ce le-am făcut să ducă 200 pari despicați de la Șirineasa la vie la Troian, de au dus nu se știe; un zapis *lt. 93, ghenr. 14*, iscălit de D-tru sin Vladu în care zice că i s'au dat o claie de fân și pentru acel fân să ducă 6500 de araci de la Șirineasa la Troian, de i-au dus nu știu; un zapis *lt. 93 ghenr. 14*, isc. de Grigorie Pițurlea, de Nic. sin Gligore și de G. sin Din[u], în care zapis să cuprindă că luând ei o claie de fân s'au legat ca pt. acest fân să ducă 12.000 de araci dela Șirineasa la Troian; de i-au dus nu să știe; un zapis *lt. 1800 fevr. 20*, iscălit de Gheorghe sin Daniil monah în care zice că s'au legat să aducă 1000 șindrilă de la Șirineasa aici la m-re; de au dus nu să știe. (Total=:) 853 [taleri].

Fometești¹⁴³):

57,60 cu zapis *lt. 1801 apr. 3*, isc. un Anghel i Andrei păr călab i D-tru Surdulesc i Ion Cărlan i Mihai Croitoriu platci și pt. osteneală să aducă de om câte o bute de vin de unde li să va porunci; 3 dat lui Ion sin D-tru Ungureanu tot cu zapis *lt. 17*, cu zapis *lt. 1797, nomv. 2*, isc. Anghel Calută platc. (Total: 78 taleri).

143. Sal în Vâlcea la v. de Hurez, vecin cu limita jud. Gorj.

*Mateești*¹⁴⁴⁾:

25 tl. cu zapis *lt. 1800 iun[ie]* 25, isc. popa *Cosd. ot Bodești și Pantelimon platnici*, și pt. acești bani au pus și un cazan *ot Bodești și Ion brat* plat. și pt. facerea de bine s'au legat prin zapis să aducă piatră de la Igoi¹⁴⁵⁾ cu carăle lor într'un an pentru trebuința sf. m-ri. (Total =) 75.

*Bogdănești*¹⁴⁶⁾ *ot plaiu Cozii*:

84 tl. cu zapis *lt.* , isc. de un Ion Glăvănesc, Nic. Dimulesc i Radu Glăvănesc i de Anghel Ciocan i Vladu Dimulescu i G. Dimulescu i G. Bodescu i Marin Popesc[u], Nic. Vizoeanu, Ion Popescu i Nic. Mănescu platci; și pt. facerea de bine să aducă 6000 de șindrila de gorun nescobită de la Șirineasa aici la m-re; 30 cu zapis *lt. 1801, avgt. 27*, isc. de un Nic. părcălab i Ion sin Vinuță Dimulescu i Cosd. Vizoeanu i Cosd. Popesc i Avram Bogulesc împreună cu tot satu platci; și pt. facerea de bine să ne facă o clacă bună la cele ce li s'ar porunci; 20 cu zapis *lt. 96 mai 15*, isc. Cosd. Bogdănescu i Mihăilă otm i Ion Bogdănesc i Lupu Golicescu și cu Andrei părc. împreună cu tot satu; 5 cu zapis *lt. 1800 iun. 20*, isc. Cosd. Bogdănescu plat. și pt. facerea de bine să aducă 500 de șindrila gorun de la Șirineasa; 10 cu zapis *lt. 97, mart. 17*, isc. Cosd. Bogd. i Nicolae i Ion i Nico[al]a văcariu platci, rămăind datori după o claie de fân; 40 cu zapis *lt. 1800 mart. 1*, isc. I. Bogd. i Nicolaie i Cosdn și Nicula Romănescu platci și pentru facerea de bine să aducă 3000 de șindrila de gorun de la Șirineasa aici la m-re. (Total =) 189.

*Costești*¹⁴⁷⁾:

20, cu zapis *lt. 93 apr. 14*, isc. Nic. Grecinu platc. și pt. os-teneala banilor să bată 3000 de șindrila; 100 cu zapis *lt. 1793 mart. 13*, isc. un popa Cosdn, Ioan i Gheorghe și Vasăle platnici; și pt. facerea de bine s'au legat să aducă 600 parmaci de la Șirineasa la viale la Troian; de au adus nu să știe; un zapis *lt. 93 mart. 9*, isc. popa Cosdn, Ion, Gheorghe i Ion sin popa Ion Zugravu i Ion Cioplințea i Matei Cioplințea i Nic. Cioplințea, în care să cuprindă că le-am dat o chingă de moșie să o stăpânească ei despre *Măldărești* și pt. havaetu moșii s'au legat ei să ducă 33000 de araci din *pădurea Dobruși[i]* la viale de la *Sutești*; de au dus nu să știe; un zapis *lt. 7301 mart.*, isc. un Nicolae și de

144. Sat în Vâlcea plasa Olteț, la hotarul cu jud. Gorj. vreă 10 km. la sud de Fomești.

145. Lângă Mateești.

146. E bine că se precizează plaiul, căci în Vâlcea sânt mai multe sate cu acest nume. Acela este așezat lângă șoseaua R.-Vâlcea — Călimănești, la n. de Bujoreni.

147. La răsărit de Hurez, apropiat de m-rea Bistrița.

în care zapis să cuprindă că li s'au dat 2 livezi din Neagota să le cosască sau să le are cum vor vrea și pentru dijma locului să ducă 1000 de parmaci din Șirineasa la Troian; de au dus nu să știe. (Total:) 120 [taleri].

Ciorăști:

100 cu zapis lt. 11801, mai 30, iscăliți un Ion Ungureanu i Preda Croitoriu i Mihai i Radu Bilan i G. Șoacher i Ion Bilan i D-tru Bilan i D-trașcu sin Stoica i Ion Burtică și Florica, și pentru osteneala banilor să facă de tot leu câte o zi de clacă; de au făcut nu să știe; un zapis lt. 1796 apr. 30, isc. Radu Ciobuată (!), Cosd. sin Stoica i Gheorghe brat i Radu brat i G. Teacă și Dinu, în care zapis să cuprindă ca să facă un lin cu 2 boturi după măsura ce i să va da și tot ei să-l scoată la biserică, cum și un slomn, iar după măsura ce li să va da și să-l facă și să-l ducă unde vor fi porunciți și așa să stăpânească locurile lor ce le au pă moșia m-rii Șirineasa, și n'au făcut nimic; un zapis lt. 93 mai 1, isc. un Anghel al Stoică și Cost. Bărlog care zice ca să le lasă locurile ce le au pă moșia m-rii să le are și pt. havaet să ducă 120 blanc la Troian și n'au dus nimic. (Total =) 100.

Șirineasa 148):

34 cu zapis lt. 99 mai 22, iscălit Chirca..., ce au fost cărciumar, plat.; un zapis lt. 801 apr. 7, iscălit de toți Sutești din Șirineasa însă: Gligore părcălab i Pătrașcu, Vladu Turbatu i Tudor Manciu i Udrea Fântânariu i D-trașc Răcorea i Ion Copoi și împreună cu tot satu, în care zapis să cuprindă și să leagă ei cu toți pt. toată datoria lui Dragomir ce este datorî la mine, căci vor fi răspunzători pentru el și pentru bani; un zapis lt... (alb) iunie 26, ce-l dă Stan Șoacher cu feci. lui, cum că va aduce lemnele potului (!) din Șirineasa și n'au adus nimic; 20, au primit din mîna lui Pătru isprăvnicelu, și pt. facerea de bine să ducă lemnele bordeiului la Troian și n'au dus; 40, au primit de la jupân Dinu David cu răvaș[ul] meu, și pt. facere de bine să ducă lemnele slomnului și ale bordeiului la Troian, și nu au dus. (Total =) 94.

Rămești 149):

38 cu zapis lt. 1800 fevr. 9, iscălit Nic. Guliman pt. o clăie de fân; 13 cu zapis lt. 93 apr. 12, isc. Tudor meșteru în care zapis să leagă, ca să facă un pătul la Șirineasa și bani[i] i-au primit, iar pătulu nu l-au făcut; 38 cu zapis lt. 1795, iun. 24, iscălit Pătru

148. Sat pe Luncavăț, câțiva km. spre apus de șoseaua principală ce duce dela Drăgășani la Râmnic.

149. Aproape de m-rea Hurez.

sin Ilie Plăeașu de la Obrejie plat[nic], și pt. facerea de bine să aducă 2 buți de vin de la viile m-rii; 100 cu adeverință, *octv. 18*, iscălit Mihai Bratecu, în care zice că au priimit tl. 100 să arvu-aș da socoteala și la capete și la câștig pă ce să va cumpăra și să va vinde; 10, cu zăpis *lt. 1801 apr. 7*, iscălit Gligore părc. plat[nic]; 40, cu zăpis *lt. 801 mai 3*, iscăliți Ion Merițoiu i Miuță sin popa și pt. facerea de bine să aducă de om câte 1000 de șindrilă de *1801 apr. 19*, isc. Duță părc. i Ion părcălab Sărdăroiu i Ion Drumeț i Ilie Mladin i Nicola Guliman i Grigore Covrigesc și cu tot satu Rămești plat[ni]ci. Și pentru facerea de bine să dea 60 de oameni la coasă; 40 cu zăpis *lt. 91, apr. 29*, isc. Mărica Zidăroaei i Anghel gineri-său i Ion gineri fecioru Marii și Pătru fratele lui Ioan platnici, și pt. facerea de bine să ducă 1800 de araci de la Șirineasa la Troian; de au dus nu să știe. 30, cu zăpis *lt. 93 iun. 19*, isc. D-tru uncheașu Bărzoteanu i Petru sin ego platnici, și pt. facere de bine să aducă o bute de vin de la Sutești, aici la m-re, și de câte ori va merge la Ocnă să încarce sare, să dea pe la Șirineasa să încarce araci să-i ducă la Troian; de au dus nu știu. 30, cu zăpis *lt. 93, mart.*, isc. un St. Bărzoteanu platc. și pt. facere de bine să aducă o bute de vin etc.; 60, cu zăpis *lt. 97 iun[ie] 30*, iscălit Ștefan sin Diaconu i Pătru Bărzoteanu platnici. Un zăpis *lt. 1793 iulie 16*, iscălit Dragu Bălănescu i Matei Orezanu i Ion Bălănescu i Toma Guică i Ion Drumeț i Nicolaș i Cost. Drumeț i Ilie Cuculiceanu i Toma Plișăscu i D-tru Plișăscu i Din Buclescu, Ilie Buclescu i Pătru Bălănescu i brat ego Dumitru i Mircea Bălănescu i G. Novac i Barbu Bogorodea i Ion Bărdicioiu și Mihai Nițulescu, în care zăpis să cuprindă că li s'au dat *lunca de la Bela*, din drum la deal, să-ș facă fân, și pentru havaetu dijmi să ducă 20.000 de araci de la Șirineasa la Troian, să dea și 40 oameni de clacă la cosit; de au făcut acestea nu să știe. (Total =) 461.

Ponoarăle ¹⁵⁰):

6, un zăpis *lt. 1801 iun. 24*, iscăliți Ion Gruescu[u] i Stan Gruescu platci. și pt. osteneala banilor să dea ajutori la cărciuma ce este să s facă la Baea; 30, cu zăpis *lt. 1792 iun. 3*, iscăliți Anghel Ponoarășu i Ion Gruescu, Anghel Burban i Bran Ponoarășu i Ion Dobrescu i Matei brat i dieacon Pătru i Dieaconu feciorii (?) plat[ni]ci, iscălit și d-lui *pitar Dumitrachie Măldărescu*, mart. (alb); 40, cu zăpis *lt. (alb)*, iscăliți (alb), în care.... zăpis să cuprindă ca de nu vor da bani[i] la soroc să fie moșica lor statornică a mea. (Total 76 *taleri*).

150. Sat în jud. Gorj, câțiva km. la apus de Fomețești, în linie dreaptă.

500, cu zapis *lt. 1796 avgt 3*, iscălit *pitâr D-trachie Măldărescu plat.*, cu dobândă la 10 unu și pt. siguranție s'au pus și toate zapisele moșii d-lui, Măldărești, la mine amanet.

Ipac, cu scriisoare *luați din moșiea Baea*, care scrie că au luat până acum 372,20 cu foae luați din moșie afară din porumb ce s'au dat la oameni, care să însămnară însă: obroace porumb 83 de sat de an; obroace 100 din cel de iestimp vândut obrocu câte tl. 3. 41,20, primit o foaie de porumbu de la Măldărești, care aceste condee ce mi le dă d-lui sânt scrise tot de mâna d-lui, zapisele pitr. Măldărescu. 16, cu zapis *lt. 7308 mart. 12*, isc. Vasile i Nicolae i Cozma i Gheorghe plat[ni]ci după o claie de fân; 18, la Gheorghe i D-tru Mughin i Radu Mughin platci. *din Pietrari de sus* după fân; 16 cu zapis la Cosd. Mugureanu, Din sin Stan, Ilie brat Cosd. plat. pt. o claie de fân ce au cumpărat-o Costești[i]; 13,20 cu zapis *lt. 7308* la Miu Trăescu; i G. Burucană plat. *din Pietrari* de pe fân; 15 cu zapis *lt. 800 fevr. 20*, la D-tru sin Radu Tebeică și la Drăghici sin Nicolae plat., după fân; 40, cu zapis *lt. 800 fevr. 20* isc. Pătru Brătesc i Ion Ivănesc ot Pietrari plat. pentru 2 clăi de fân ce l-au cumpărat; 14,20 cu zapis *lt. 800 mart. 21*, isc. părcălab Șova i Nicula i Ionică plat. pentru o claie de fân ce au cumpărat. (Total taleri: 1545,80).

500 cu zapis *lt. 801 mai 31*, iscăliți: Ion sin popa Cosdn ot Bogdănești i Nicolaie Motorga i Radu sin dieaconu Radu i Mușat Motorga i Ilie Stoian i Ion brat i Stan Pătrărăscu; Barbu sin Ion plat[ni]ci și *logl. Pătru Măldărescu* chezaș, și pt. facerea de bine să aducă lemnele mori[i] la Bărzoteni și să dea și de tot caru câte băniți 3 de porumb. 200, cu zapis *lt. 1797, fevr.* iscălit părc[ălab] Radu, plat[nic]. 32 cu zapis *lt. 1801 mai 3* iscălit Gheorghe Viduțasc ot Urși i D-tru Viduțasc i Badea Viduțasc, care acești bani sânt dați să facă o moară la Bărzoteni. 200, cu zapis *lt. 1795 fevr. 19*, iscălit *răpl. potropopu (!) Ioan Căltagu* platn., iscălit și *popa Petrachie Pietr[aru]* mart[or]. 80, cu zapis *lt. 1799 octv. 19*, isc. dieaconu Cosdn i Gueanu i Ion sin Filip plat. și pentru facere de bine să așeze 5 ferestre de picatră la pivniță; deosebit, *dieaconu Cosdn* să aibă a așăza toate pietrele câte sânt adusă, fiindcă au mai luat și alți bani, el singur cu osebit zapis. 60, cu zapis *lt. 98 mart. 6*, iscălit Păuna Coțofeanca platnică; 30, cu zapis *lt. 1800 mart. 9*, isc. dieaconu Cosdn ot Igoi, în care zice că i-au priimit pă rachi u vadra câte tl. 1; de au adus nu să știe. 100, cu zapis *lt. 98 apr. 18*, iscălit Paisie¹⁵¹⁾ *ig[u]men Govori* plat[nic] și cu dobândă la zece unu, și chir

151. Acest călugăr a fost egumen la schitul Șerbăneștii Morunglavului—Vâlcea, prin anii 1778—1786, desfășurând o vie activitate pentru reîncălzirea materială a schitului. De la Șerbănești a trecut la Govora ca superior, probabil în locul lui Macarie, căci la 30 mai 1800 apare ca egumen „Rafail dela Șerbănești”, (cf. *Ef. Spil. Civ.*, doc. necatalogat).

Costandie eg[u]m[en] Bistriți, mart.; 350 cu zapis lt. 99 iun[ie] 5, iscălit tot chir Paisie egmu Govori, întărit și cu pecetea m-rii plat[nic], de au plătit bani[i] cutii; și dobândă la 10, unu. 35 cu zapis lt. 1793 septv., iscăliți: Pătru Tecuciu ot. Șușani i Mihai Cărlan, Stan (?) Tătaru i Gheorghe Ciobanu plat[ni]ci, iar nedând bani[i] să aibă a închide viea Gole[a]sca cu gard cu strășină. Un zapis lt. 1795, iscălit Stanciu i Părv[u] ot Șușani i Radu lui Mușat și Badea părcălab cu tot satu plat. cu cuprindere că sânt datori ei suhat de capre i jromnicitu de porci și ghindă și de porumbi ce le-am dat satului și când îi voi apuca să aibă a-mi plăti; 20, cu zapis lt. 1793, isc. Cincu polcv. plat. și zice că pt. acești bani au dat o bute de vin cu locmeală vadra câte 1 leu, de au dat acel vin nu se știe; 100, cu zapis lt. 1800, isc. de dieacon Cosdn ot Igoi plat. și pentru facere de bine să dreagă pietrile m-rii. 100, cu zapis lt. 1800 noemv. 13, isc. Ianache Pojogeanu plat. și Spirid[o]n egum[e]naș mart. și cu dobândă la 10 unu; 50, cu zapis lt. 17307, isc. toți săteni[i] Bălteni platnici, și pt. facerea de bine să aibă a ni face un pătul acolo bun în 8 furci; 60, cu zapis lt. 801 apr. 4, isc. Cosdn Argetoeanu medelnicer, plat[nic] cu dobândă; 232, cu zapis lt. 1792 decv. 22, iscălit Dobre căptn plat., ca să cumpere vin și ce câștig va eși să dea tot m-rii; 750, cu zapis lt. 802 mart. 2, iscălit Pătru, calfa lui jupân Băluță, plat.; 15 cu zapis lt. 95, isc. Pătru Voicu i Mihai Lăcurăroiu (?) platnici pt. o clăie de fân ce au cumpărat; 150 cu zapis lt. 98 mai 19, iscălit chir Costandie arhim. Bistriceanu plat.; 500 cu zapis lt. 95, iun[ie] 19, isc. d-lui pit[a]r Cosdn Brăiloiu plat.; 200, cu zapis lt. 91 apr. 9, iscălit Gheorghe tipograful Râmnicu, plat[nic] și pt. facere de bine să dea o vanghelie (!); 200, cu răv[a]ș lt. 93 decv. 17, iscălit tot d-lui pitar Dincă Brăiloiu plat.; 120 la Din[su] Păeanu med[el]n[ic]e[r], fără zapis, dați la bălcu Răurenilor. (Total =) 5621 (taleri). Adunarea sumelor, 1802 mart[ie] 1: 433 Romani, 853 Folești, 78 Fometești, 75 Mateești, 189 Bogdănești ot plaiu Cozi[i], 120 Costești, 100 Ciorăști, 94 Șirineasa afar[ă] din Dragomir[ești?] ce este luat în seamă de ei; 461 Rămești; 76 Ponoarale, 5621 pe la uni[i], alți[i]. (Total taleri =) 8100. (Ultima foae v-so:) 1805 decv. 10 au dat Tudor Manciu del[a] Șirineasa bani[i] datoriei.

(Ms. hârtie pergamentată riglată orizontal, format 44/16 cm., 8 foi; scrise 6 foi).

21.

1802, martie 20. Const. Dediu post. vinde lui Pahomie Hurezanu și vătafului Ion Urșanu cășăria lui din muntele Ludeasa, făcută pe locul sătenilor din Romani. Primește 550 taleri.

† Adeacă eu, postc. Cosdn Dediu¹⁵²), împreună cu frați[i] miei și cu copii[i] miei, care mai jos ne vom iscăli, dat-am încredințat zapisul nostru la cin[sti]tă mâna sfinț. părintelui egmu al sf. m-ri

152. O însemnare de pe ultima pagină a actului, arată ca emitent al zapisului pe „post. Cosd. Dedul Bucureștean“.

Hor[e]z, chir Pahomie i la mână văt[a]ff[u]lui *Ion Urşanu*, precum să ştie că din vremea mării sale Alecsandru Ipsil[an]t vvd, din domniea cea dintâi¹⁵³), trecând noi dincoace de Olt prin şti-rea d-lor boerilor isprav[ni]ci ai acestui jud[e]t, ce să afla[u] pă aceea vreme. Şi prin învoirea sătenilor din *satul Romani*, unde este moşia lor şi prin voinţa m-rii am făcut o *căşărie în muntele Ludeasa, unde este muntele numiţilor săteni Romani*. Şi lucrând-o noi multă vreme sănguri, mai încoace ne mai putând a o mai lucra noi singuri, am pus tovaroşi (!) pă d-mlui *Dumitrachie Urmuzulu*¹⁵⁴), adecă d-lui cu bani şi noi cu căşăriea. Şi lucrând-o şi cu d-lui 2 ani s'au lăsat de tovarăşie. Deci de va mai avea jupân D-trachie vreo vorbă sau pricină are să-şi caute cu mine, iar nu cu cumpărători[i], fiindcă am fost tovaroşi numai pă 2 *căşării din Novaci*, adecă una *Zănoğuşa* şi alta *Florile albe*. Iar pă această căşărie numai doi ani am fost tovaroşi cu bani şi s'au lăsat şi cum au dat D-zeu, am mai lucrat-o eu săngur încă 2 ani.

Apoi iarăşi ne mai putând a mai lucra-o săngur, am dat-o chir Zisului în arendă în 5 ani, care stăpânind-o şi d-lui 4 ani, la al cincilea s'au sculat numiţi[i] moşneni din satu Romani, zicând că de vreme ce pă mine nu mă ajunge puterea a o mai lucra, nici pă Zisul nu-l mai pohteşte. Pentru care dând şi jalbă mării sale lui vodă şi aducând poruncă către d-lor boeri ispravnici, în care jalbă zice că nu-l primeşte ei pă Zisu nici de cum, ci au rămas ca să-ş primească Zisu tl. 82 pă vara aceasta şi să rămăie căşăriea sf. [sale] pār. egumenu *Hor[e]z[a]n* i vătff. *Ion*, ca nişte buni cumpărători şi *ajutori satului la vreme de păsuri*.

Şi noi, neputincioşi fiind şi nedându-ne mână a o mai şinea şi a o mai lucra, că şi casa adecă căşăriea ce o făcusem pă aceea vreme cu nemestiiile ei, ne mai putând-o merimetisi, au putrezit şi s'au surpat de tot, alt mijloc nu am avut nici mână nu ne-au mai dat să o mai fac, ci am vândut acest vad de căşărie sf. pār. egmn *Hor[e]zn* i d-lui vătfflui *Ion Urşanu*, ca să o facă de iznoavă cum vor şti şi să lucreze caşi într'ansa.

Şi când am vândutu au fost cu toată voea sătenilor Romani, în tl. 550, fiindcă ei a lor bună voie au pohtit, cum că decât alţi streini la care nici odată nu s'au folosit la păşuni, mai bine vor da-o sf. părintelui egmn şi d. vătfflui, iar mai având alte datorii la mine să aibă aş căuta tot cu mine, iar nu cu cumpărători[i], pentru aceea să şi iscăli puind, şi pecetea d-lui cum că vorbă sau treabă de această căşărie să nu mai aibă, deci să aibă sf. sa pār. egmn, cât şi vătff *Ion* a o stăpâni şi a lucra caş într'ansa cât vor trăi şi neam de neamul d-lor cu pace de către neamul nostru. Iar când nu o vor mai lucra-o şi nu o vor mai şinea, să facă ce vor

153. 1774—82.

154. Din actul datat 1794 mai 26 se vede că acest D. Ormuzolu avea o căşărie în Ludeasa anterior acestui an. (Cf. N. Iorga, *o. c.*, p. 149). Se citează şi un negustor Dumitru Urşanu, care putea să aibă vreo legătură de neam cu des întâlnitul vătff al plăului Hurez, *Ion Urşanu*.

vrea cu acest vad de cășărie și despre noi și despre tot neamul nostru sau despre niscaiva datornici ai noștri să nu aibă nici o preală sau vorbă, că după cum arăt mai sus numai vadu am vândut iar casa au prefăcut-o cu cheltueala d-lor, de unde să va găsi vreun zapis sau carte de judecată sau verice hârtie pentru această cășărie să nu să ție în samă, ci să fie ca o hârtie albă, lăpădată, fără nici un temei, penrucă am vândut-o ohamnică și statornică țare am iscălit atât noi cât și copiii miei. Și pentru încredin-d-lor boerilor isprav[ni]ci de s'au trecut la condica județului, întă-rindu-să și cu iscăliturile d-lor pentru mai buna întemeere.

Cost. Dedi[u]l post. vă[n]zătorulu.

1802, mart. 20.

(*Iscălitură turcească*, cu o pecete mică). *Sali aga Giurgiu-veanu capanlău, mărturie și nici un cuvânt nu mai am pentru a-ceast[ă] cășărie, că bani[i] i-am luat eu pentru datoriea ce am la el.*

Noi tot satu Romani iscălirăm și pentru cuvântu care zice că mai are și pă vara aceasta a stăpâni, avem noi săteni să căuțăm la condica județului că ne ținem înșălaș[i] că el s'au plinit acei 5 ani și estimp așa știm că nu are treabă cu cășăriea, iar găsându-să în condică Zisu bun avem noi să-i dăm acei tl. 82 și pă Zisul nu-l priimim nici de cum sau pă al[ii] streini, după cuprinderea ce este în zapis.

Pentru aceea ne iscălim să fie spre încredințare:

P[ro]pa Ion sin popa Gligore ot Rom[ani], Nic. Vasilescu sin Radu, Roman[i], Nic. sin Matei Dăncescu ot [tam], Toma sin Radu Dăncescu, Gheorghe Vladu Dăncescu, Pătru sin Ivașcu Moisăscu, D-tru sin Iane Moiasăcu împreună cu tot satu nostru Romani.

(V-so:) Ispravnicii Vâlcii, *Cost. Soc[o]l[eanu?] stolc. și Cosd. sărdar* întăresc zapisul, arătând că banii s'au primit de Dediul și acesta „i-au dat numelui Capanlău fiind datori...”.

1802, martie 21.

22.

1802, martie 24. *Pahomie egum. m-rii Hurez mulțumește lui Dinu David pentru cei 405 taleri dați pentru cășărie. Ii scrie de purtarea unui chir Păun.*

Cu părintească dragoste mă închin dum. chir Dinule¹⁵⁵).

Am priimit cin[s]t. scrisoarea d[u]mi[tale] în care scrii că ai numărat tl. 405 pă cășărie și zapisul să află la dumn. iscălit de dumn-lor boeri isprav[ni]ci și nu să trecusă la cond[i]c[ă], de care foarte ne-au părut bine, că ne-ai făcut aceast[ă] îndemănare că

155. Vestitul Const. David, *negustor râmnicean*, cunoscut și din corespondența casei Hagî Pop din Sibiu (cf. N. Iorga, *St. și doc. VIII*, pp. 51, 113), cu care a avut strânse relații comerciale.

noao nu ne venea bine după cum vei fi priceput. Dimineafă, mă voi întâlni cu *văt[Ion* și ori vom trimite bani dum[ta]i sau zapis, după cum ne scriți și ne vom lua zapisu nostru. Pentru *chir Păun* în anu trecut l-am pus la o moșie la *Bălteni* și au șazut câtva, apoi au fugit. Acolo la *Stoiceni* este lucru mare până când vom cerceta să-i găsim vina, măcar că i-am dat niște lucruri să le facă și au întrat în ele. Și, *chir Păun*, este cam moale de iconomie, că l-am mai avut noi odată la *Șirineasa* și iar singur s'au lăpădat. La moșie trebuie să fie om iute, vrednic, să nu stea nici zioa nici noaptea iconomicos. Iar dacă va vrea la *Bălteni* sau la *Sușani* să poate.

30 de păstrăvi proaspeți trimisăi dum. din care să împărtășăți și pă *postc.* și-i trimisăi pă *chir Păun*, ci să-i primești cu dragostea sf. înpărași, că nu să aflară mai mulți. Și pentru Radu mazălu din Crețeni, eu Ț-am scris că-l chieamă și dumn. zici că *D-tru*; nu *D-tru*, ci Radu. Și să ne învrednicească milostivul D-zeu *a ne vedea sănătoși după Paști, că acum nu putem veni, că nu avem nici fân.* Și sânt al dumn. părinte suf[letesc],

[1]802, mart. 24.

Pahomie igmn Hur[e]z.

(Marginal:) Jupăn Dinule, să cauți zapis Șirinenilor de bani, că au fost să ducă lemnele unui bordei la Troian și nu au dus; au rămas să ducă slovn și nici acela, ci să vezi doar de-i face cu d-lui stolnicu ca să-i supue.

(V-so, alt scris:) Tl. 254,15 jumătate bani cășărici, partea dum. văt[a]fului *Ion Urșan* ce l-au ajunsu din capete tl. 202,60, acum partea dum. mi s'au trimis prin dum. *vt. logf. Nica sameș* și e-am dat și adeverința, și rămăne jum. să-i plătească păr. arh[i]mandrit.

1804, mai 17. (Scrie probabil negustorul *Dinu David*).

(Adresa:) Cinst. și al nostru dorit fii[u] suf[letesc] d-lui *chir Dinului David*, cu cin[s]te și părintească drag[os]te. [la Râmnic].

23.

1803, februarie 5. *Ion vătăful Urșanu roagă pe egum. Pahomie să primească părtaș la cășăria din Ludeasa pe un Zisu în locul său.*

Cu fiiască plecăciune mă închin sfinți[i] tale.

Dum-l[u]i *Zisul* viind la mine pentru madeaoa cășării din muntele Ludeasa, care cu zap[i]s s'au cumpărat de sf. ta, dela *post. Costandin Dedulescul* și de la *turcul capanlău*, ce era nu-

Din actele ce se vor succeda, se va vedea că egum. *Pahomie* a fost în bune raporturi cu *Dinu David* și cu fiii acestuia; mai mult, *David* era persoana în care avea el toată încrederea.

mitul datori la dănsul, zicând că am și eu tovorosie cu sf. ta și că acel mertic al meu ce va fi să-l dau d-lui, ca să fie d-lui părtaș cu sf. [ta] și să-m întoarcă d-lui bani[i] înapoi. Apoi sf. ta știi bine că post. Cost. Dedulescu cu acel turcu au venit întâi la mine și bani[i] ce mi-i dedeasă d-lui la mine li-eam dat și n'am vrut priimit și bani în mână, unde fiind și tof[i] sătenii cei cu moșia dat nici atunci, nici până acum nu am întorsu sf. [tale], ca unul ce nu am fost de față. Dar mă rog. sf. tale să bine voești a priimi și pe d-lui părtaș pe jumătate și va întoarce bani sf. [tale], că și d-lui iaste tot omul nostru și despre mine nu va fi nici o pricină, cum nici nu au fost.

Și sânt al sf. [tale] plecat fiu suf[letesc],

Ioan vătăf.

[1]803, fevr. 5.

Este știut sf. tale că atunci au venit chir Zisul aici și vorba ne era că să o luom amândoi și știi că au venit și chir Zisu aici la m-re. Ci după cum zic, faceți tovarosie, ca să nu mai intre în judecată.

(Adresa:) ... Cinst. mâna sf. sale pâr: egmn Hur[e]z[a]nu, chir Pahomie, cu cinst[e] și cu fiiasc[ă] plec[ă]ci[une].

24.

1803, iunie [5]. Pahomie monahul de la m-rea Hurez se plânge domnului, că egumenul Pahomie i-a luat niște bani în vremea războiului și nu-i mai restituie; mai mult, când i-a cerut a fost bătut.

Prea Înălțate Doamne,

Cu lacrimi, jăluescu mării tale pentru sfinția sa părintele ig[u]men Horezean, chir Pahomie de aici, că eu fiind în cinul călugării și aflându-mă om streinu, din părțile Nemții, am venit aici, într'aceast[ă] țară, cugetând să-m[i] petrecu vieața la vreo măn[ă]ș[tire] și păcatele mele aducându-mă m'am sprijinit la numita m-re. Și așa fiind în poslușanie la orice mi s'au poruncit de către sfinția sa, purtându-mă cu bună supunere și orândueală, din cât mi e-au fost puterea, iar apoi întâmplându-să în partea locului răzvrătrea ce au fost și împrăștiindu-să tof[i] în toate părțile din m-re, pentru ocrotirea lor, rămăsesem numai eu singur, și fiind spăimântat de frică, m'am sculat și eu ca un streinu ce eram și m'am dus la m-rea Fedeleșoiu¹⁵⁶), unde se află și numit igum[e]n

156. In jud. Argeș, nu departe de orașul Râmnic, zidită pe la 1672 de Grigorie vodă Ghica I. Vechile documente ale acestei ctitorii nu se găsesc în arhiva Eforiei Spil. Civile, de oarece „s'au răpus din cancelaria răp. Costandinu vodă Mavrocordat, la anii 1749...”, după mărturia lui Climent iconomul Fedeleșoiului (cf. N. Iorga, *Doc. mai ales argeșene ale Eforiei Sp. Civile*, în B.

Horezan. Apoi sfinția sa, înduplecându-mă cu feluri de mijloace și făgădueli și m'au pornit iarăși îndurât la m-rea Horezul, ca să fiu înprejur, să fac cum voiu putea să scap condica și să o duc. Și de voiu avea cevași pă lângă mine, să dau în mâna sf. sale că-m[i] va păstra.

Eu, și fiind om prost și increzându-mă ca unui părinte duhovnicescu, m'am înșălat neștiindu-i scoposul și i-am dat atunci *82 de galbeni înpărătești și 175 caragroși nemțești și jum., care galbeni și bani îi aveam câștigat[i] din copilăria mea, încă de când eram în țara nemțească și-i păstram pentru vre o întâmplare ca un streinu ce sânt. Și numitul igmn, primind toate acestea din mâna mea, mi e-au dat un calu ca să-m[i] fie pentru poslușanie, drept simbria ce avea ca să-m[i] dea, și ducându-mă acolo, peste puțină vreme s'au liniștit și vremile.*

Și cerându-mi dela sf. sa ca să-mi dea al meu ce e-am fost dat în mână, iar părătul au început a mă înjura și a mă ocări, ponosluindu-mă și hoț, zicând că i-am prăpădit m-rea, umblând cu aceste chipuri să-m[i] mănănce dreptul, fiindcă m'au pusu la închisoare ca pă un vinovat, săzând 3 luni, și n'au bătut foarte strașnicu, rumpând 2 ciomage dă curru (!) pă mine, fiind pornit asupra-mi, ca să mă omoare, nu că e-am mâncat cevași, ci numai că e-am făcut cerere să-mi dea dreptul meu. Și văzându-mă, luminate doamne, într'atâta scârbă și nevoe, ca un streinu ce eram și neștiind ce să mai facu, d'abica am scăpat peste zidul m-rei cum am putut, de frică mi-am frânt și picior[ul]. Și văzând sf. sa că voiu să facu arătare la cei mari, mai pă urmă au trimesu după mine de mi-eau dat 17 galbeni și 24 dă caragroși, iar ceilanți îi tăgăduște și m'au lăsat săracu. Pentru care aceast[a] dând jalbă sf. sale păr. episcop, mi s'au făcut poruncă la iconom episcopii și la ig[u]m[e]n Bistricean și ducându-mă acolo, nu îndestul că nici o îndestulare nu am aflat, nearătând numit igmn supunere, ca să-m[i] dea al meu, ci încă au mănăat om după mine dă mi-eau luat și cărțile și m'am întorsu cu lacrimile pe obraz, cu treapădul și cheltueala într'un zadar.

Ci fiind că acest numit igmn este om rău, după cum este

C. I. III, Buc. 1924, p. 100). Au scăpat însă actele unor moșii Intorsura și Tufurulu din Dolj, cumpărate în vremea lui Dăca vodă de mitropolitul Varlaam dela Radu Năsturel vel ban și închinat apoi „sfinții m-ri de la Fedeleșciori de lângă apa Oltului ot sud. Argeș, carea o au zidit dinceput însuși sfinția sa...” (Eforie cart. negru 50, doc. 1, din 3 fevr. 1676). Nu se pomeneste nimic de Grigorie vodă Ghica, deși acte ulterioare afirmă că el este fondatorul Fedeleșoiului. Se poate ca să fi contribuit într-o bună măsură la această zidire și mitropolitul Varlaam. La m-rea Pantelimon se găsește un polir de argint făcut de doamna Maria Gr. Ghica în anul 1673, pentru m-rea Fedeleșoi și adus la Pantelimon prin 1750.

Cât privește „răsvărtirea”, ea trebuie să fie aceea a Pasvangiilor, cari pradă, cumpălit Oltenia în anul 1801, când Moruzi cere mazilia, și în 1802, când Mih. vodă Șutu fuge în Ardeal. Cred că în anul 1802 au prădat Pasvangii, Hurezul, căci în acest an au trecut și pe la Ocnele Mari. De altfel și egum. Pahomie arată că a fugit în Ardeal, în anul 1802 „de Cărbalii” (cf. anexa 32).

știut, și într'alt chip n'oi putea scoate de la dănsul nimic, de aceea am năzuit drept aici la luminat scaunul mării tale, rugându-mă h[ășir] credinciosu al mării tale să meargă să-l aducă aici la di-de la mila mării tale, atât de galbeni i de bani, cât și de toate celelalte lucruri, că este păc[a]t să rămău răbdător cu pricinuirii nom, nici purtător de grijă, nici am avut cevași în seamă dat, având oameni orânduși de pază, și de i s'au prăpădit cevași cu nu stricu nimic, că m-reă era plină de ostași[i] și acolo în partea locului au fost robii, jafuri și alte răotăți[i] precum este știut. Apoi eu ce vinovat și dator sânt să dau seama pentru acelea și sf. sa nu poate să-m[i] mănânce dreptul meu cu aceste năpăști ce-m[i] aruncă. Sau în cea după urmă, de va tăgă[ă]dui că n'au priimit dela mine această sumă de galbeni i de bani, să priimească carte de blestem și voiu rămânea odihnit. Și ce va fi mila mării tale.

Al mării tale prea plecat și către D-zeu rug[ă]tor,

Pahomie monahul.

1803, iun[ie] 5. „Prea sfinția ta părinte mitropolit și iubitorule de D-zeu, sfinția ta episcoape al Râmnecului, să cercetați jalba aceasta și ori să îndreptați sau să ne arătați pricina în scris cu zapciu ciauș dă aprozi.

Biv vel med[e]l[ni]c[er].

1803, iun. 5.

După luminată porunca mării sale lui vodă, ce ni s'au dat la această jalbă a lui Pahomie monah, zapci[ul] cel orânduit, dumn. văt[al]f de aprozi, au înfățășat înaintea noastră pă amândoaă părțile și intrând în cercetare, am întrebat pă părătul igum[e]n Hurezean, chir Pahomie, ce are a răspunde înpotrivă, zise că cu adevărat au luat dela jăluitarul într'aceea vreme, când l-au trimis del[a] Fedeleșoiu la m-re, nu 82 galbeni și 175 și jumătate caragroși și 1 sfanț după cum jăluitarul arată, ci numai 17 galbeni și 24 caragroși, pre carii bani mai în urmă e-au și dat, după cum jăluitarul față fiind nu au tăgăduit. Iar pentru celelalte calabalăcuri ce prin deosebită foare arată jăluitarul că e-au luat numitul igumn, răspunse că tot într'aceea vreme fiind împreună cu calabalăcurile cuvioșiei sale într'un sac deosebit pecelluit și trimițându-le înlăuntru la vamă, făcându-se de vameși cercetare de acele lucruri cu deamă-runtul după obiceiul ce au, ar fi despecetluit sacu și în urmă ar fi luat sluga cuvioșii sale o botiță, o chingă de cal și o cămașă dintr'acele lucruri ale jăluitarului. Iar celelalte întorcându-le în urmă dinlăuntru, arată că i le-au dat jăluitarului toate pă deplin.

Asemenea și pentru bătea ce arată, răspunse părătul că prinzându-l chețarul m-rii noaptea umblând să fure vin, în loc de a-l îndupleca cu rugăciune după cuvînt[ă] a nu-l vădi, s'au

pus și au bătut pă chelar; egumenul, după dreptate, l-au certat, însă nu după cum arată, ci numai cu 2—3 bețe. Și fiindcă jăluitarul nu-ș putea adevăra arătarea sa prin vreo mărturie credincioasă, pentru acci 82 gal. i 175 caragroși și celelalte lucruri, neavând nici o mărturie sau în scris adevărul, după dreptate, și, având nici o mărturie sau în scris adevărul, după dreptate, și, după mulțumirea cuvioșii sale, s'au osândit jăluitarul Pahomie, de au priimit carte de blestem¹⁵⁷ în biserica sf. mitropolii, că, cu adevărat au dat igum[enu]lui acei tl. 82 galbeni și 175 și jumătate caragroși de câte tl. 3 p[a]r. 15 și 1 sfanț cum și pentru acele lucruri că le-au dat igum-lui și că este de dănele păg[u]baș și până acum, care lucruri prețuindu-se să adună în sumă de tl. 65 bani 96 și cu tl. 487 bani 60 în 65 galbeni împărătești, bezi 24. caragroși ce e-au priimit i tl. 596 bani 75 în 151 caragroși bezi 24. caragroși ce e-au primit, să adună peste tot tl. 1065 bani 96. Pre care bani i-au răspuns părătul igum[e]n jăluitarului, prin mâna orânduit[u]lui zapci[u] vâtf de aprozi și au rămas de acum innainte Hurezean[u] nesupărat de această pricină.

D. al. Ug[rovlahiei].

25.

La cercetarea ce din porunca mării sale am făcut prigonirii ce este între *cuv. igumn Hurezean și Pahomiie monah* pentru 82 galbeni împărătești și 175 caragroși nemțești și jumătate cât și un sfașih, cum și alte lucruri ce sânt înseminate pe deosebită foae, pre care toate acestea cere Pahomiie monah del[a] numitul igm. cu cuvânt că i le-ar fi dat în păstrare. Care cerere a jăluitoarului - tăgădui igum[e]n[ul], zicând că nu este adevărat, dar în cea după urmă s'au mulșmit (!) igumn ca de va priimi Pahomie blest[e]m pentru toate aceste mai sus numite lucruri și bani, cum că cu adevărat le-au dat în mână-i spre pază și că nici mai mulți galbeni de cât 82, nici mai puțini, cum și pentru caragroși asemenea; va rămânea îndatorit să-i plătească până la o para.

157. Cf. cuprinsul acestei cărți în *doc. no. 25*.

foac așa le-ai dat igumn. Și așa arătând adevărul vei fi ertat și
blag[oslo]v[it], iar nearătând adevărul să fii supt blestemul Măn-
tuitorului nostru Is. Hs. și a tuturor sfințelor săboară, cum și supt
blestemul smerenii noastre, de toate ale tale să nu să aleagă ca
praf[ul] în fața arii; întru toate ostenele tale spor să nu vezi!

D[osithei] al Ug[rovlahiei].

1803.

26.

1803, august 17. Nic. Brâncoveanu scrie egumenului Pahomie, ca să cumpere un cal de la nepotul său, Grig. Brâncoveanu, și să i-l dea peșches.

Dup[ă] fiească evlavie,

† Scrisoarea sfinț. [tale] am priimit și am văzut cele scrise
atât în scrisoare cât și în copia cea periclitisită înlăuntru și ne-am
mirat pentru ce să te sperii de toate muștele, în vremi când ai
sprijinator și aj[u]tor, atât pe noi cât și pe dum-lui nepotu-mieu.
*Este un dascăl ciungu, om al curții, carele este de lips[ă] pentru
această m-re, dar nădăjduim că nu o va catordosi.* Au mai fost și
altul carele ne număra 1000 de galbeni înpărătești și pentru ha-
tărul sfinții tale, că te afli vechiu al casii noastre și slujești la
această sfântă m-re de atâtea ani, n'am priimit. Acum, *un lucru
poate să te izbăvească de toate supărările acelea și să rămăi în
pace.* Dum-lui nepotă-mieu are un calu bun, murgu, care ne-au
plăcut; să te ajungi prin scrisoare cu *sătr[arul] Dimitrache Sihlea-
nul*, omul dumn[ca]lor, puindu-l mijlocitor pentru acest calu și cu
ori câți bani il vei putea scoate, să-l cumperi și să ni-l dea noao.
Și să știi că, calul acela, te v[a] mântui de toate nevoile și vei ră-
mănea în liniște ne mai având nici o bântueală.

1803, avg. 17.

Și rămăiu al sfinț[i] tale întru Hs. fiiu,

Nicolae Br[ăncoveanu].

(V-so:) Am priimit eu acește (!) scrisori și să nu-ți fie cu
supărare căci văzui și eu ce scriie și scrie bine, numai te în-
sărcinează cu acel cal, bată-l Dumnezeu. Răspunsul în grabă să
mi-l trimiți, că este om într'adinși, ca să-l ia și-m[i] scrie d-lui pa-
h[a]r. să nu-l zăbovesc.

Ioan văt[a]j[.]

(Mai jos, adresa:) Sfinții sale părintelui ig[u]m[e]n al sf.
m-ri Hurezul, *chir Pahomie*, cu fiească evlavie ssă s[e] dea.

1803, noemv. 16. *Grigorie Brâncoveanu anunță pe egum. Pahomie, că banul Nic. Brâncoveanu, unchiul său, supărat că i s'a dat prea târziu calul, l-a refuzat.*

Cu fiească evlavie mă închin sfinții tale,

Am priimit scrisoarea sfinții tale și am văzut cele coprinzătoare. Cât pentru cal, îndată l-am gătit și l-am trimis la dum-lui banu, unchiu-mieu, și n'au voit dum-lui să-l priimească, zicând că trebuia de cându l-au cerut să-l fi dat, iar nu acum după atâta vreme. Și întorcându-l înapoi l-am pus iarăși în grajdu pentru trebuința mea. Să vede că unchiu-mieu s'ar fi căit acum și s'au veghetisit de pretenzia calului. Iar galbeni[i] ce ni s'au trimis pentru prețu calului stau la mine în păstrare și aștept răspunsu sfinții tale în ce chipu să urmez și mă rog să-m[i] scrii fără sficală. Am auzit că pătimești de picior și mi-au părut rău, trebuie și sfinția ta să te păzești de răceală și de acrime și de lucruri spirituaze, și așa cu pază bună îți va trece, avându întru curățenie și nădejdea la Dumnezeu.

1803, noemv. 16.

Aceest[ea], și sânt al sfinții tale fiu sufletesc,

Grigore Brânc[o]v[eanu].

[P. S.] Acestu emanet să-l trimiți sfinția ta cu om dinadinsu la igumen Bistrițan fiindu în chezășica oamenilor sfinții tale. Și să-mi trimiți și răspunsu de la igumen Bistrițan că l-au priimit negrășit, îngrijindu în tot chipu ca să nu să răpuie sau să să prăpădească.

(V-so:) Scrisoarea către părintele Bistricean, chir Costandie, s'au pus innăuntru în legătura emanetului, ci sfinția ta vei trimite emanet[ul] pecetluit, dupe cum este, la Bistricean, fără a să dăschide, cu om sigur, ca să nu să răpue. Și să am răspunsu de trimitere și de priimire.

(Mai jos, adresa:) Sfinții sale arh[imandrit] și igumen a sfinții măn[ă]s[tiri Hurezu, chir Pahomie, cu fiească evlavie să să dea.

(Mică pecetie de ceară roșie cu inițialele: „G. B”).

1804, ianuar. 3. *Manolache Brâncoveanu reproșează egum. Pahomie că supără pe egum. Meletie de la Polovraci, vrând să pună în locu-i un călugăr al vistierului Bibescu. Ii reproșează și de datoriile în care a băgat m-rea.*

După căzuta evlavie,

În trecutele zile am fost scris, după auzire, sfinții tale, pentru Meletie Polovrăcean[ul], iar acum luăm (!) înștiințare dă la obraze cu știință, că nu numai nu-l lași în pace să caute trebile

m-rii, vrându ca să o folosească, după cum ne-au încredințat dăstule obaze de cinste, ca să poartă cu cinste, cu isihie și cu mare răvnă asupra m-rii, să o dregă întru toate și să o oprească, fără de a o îngreua în datorii. Ci ne-am înștiințat și de la *clucer V[lad]ă-dăeanu*¹⁵⁸), cum că ai fi scris și o scrisoare dum-lui *vist. Bibescu*¹⁵⁹), *pentru un călugăr ce fine de casa dumisale, ca să-l faci și cu ce pricină umbli ca să scoți pe cel bunu și să pui pe cel rău, e-ai fi scris innapoi că nu umbli sfinț. [ta] să pui pe acel călugăr, ci Bibesc[u] ca un ctitor.*

De care foarte ne-am mirat de aceste urmări și pizmuire ce ai la cei ce caută să facă și să sporească m-rea, fără de datorii. Și deosebit de aceasta, ne-am înștiințat că și din venit ce este al *Pol[o]vraci[lor]* ai fi umblând să i-l ei și să i-l scazi, mai vărtos că *un munte Păi vândut* și ai luat bani și zici că e-ai datu la cutie i alte cheltueli știute. Și altu munte l'ai fi poprit cu cuvântu pentru oile Hurezului; prin tocmeală sf. [tale] ai datu carte Polovrăceanului, ca să stăpânească toți munți[i] m-rii *Pol[o]vraci*; apoi, în urmă, dă ce să-i ei odată cu o pricină un munte, altă dată cu altă pricină alt munte? Așa totdeauna poți să găsești pricini să-i scazi venit[ul] ce are. Ci după cum țe-am mai scris și-ți scriu și acum: dă-i bună pace și lasă toți munți[i] i moșiile și toate ale m-rii Polovraci, să le caute și să le stăpânească, după cum s'au stăpănit necurmat până acum de toți *ig[u]m[e]ni* căți au fost și mai nainte. Și *igmn Pol[o]vrăceanul* să urmeze a-și da ceea ce este legată m-rea *Pol[o]vraci* a da m-rii Hurezului și toate să le îndreptezi a nu mai auzi acest fel de pricini mai mult.

1804, ghen[a]r 3.

Și sânt al sfinț. gata spre slujbă,

Manol[ache] Brănc[o]v[eanu].

(V-so, adresa lui *Pahomie egum.*).

[P. S.] Am înțeles de la mulți că m-rea Hurezul să află în grea datorie și nemeremetisită într'u toate, și foarte ne-am mirat în vreme ce m-rea ai priimit-o dreasă și fără datorie și acum în vremea sfinții tale să ajungă la această stare proastă, cu îngreuer de datorie nu o putem suferi a o mai auzi, de unde era cinstită și lăudată de toți. Nici datoriile în care ai pus-o sfinția ta nu vor fi priimate fără de cuvânt drept, de ai vrut sfinția ta a te arăta galantom cu dări încoace, încolo, care nici un egumen

158. Este poate clucerul Ioniță Vlădăeanu căsătorit cu Ușa Pârșcoveanu, una din cele 5 fiice ale Stancăi Pârșcoveanu, sora lui Barbu Știrbei (cf. St. D. Grecianu, *Genealogii II*, p. 429). Cu acesta avusese egumenul judecăți.

159. Probabil Dumitru Bibescu, biv vel logof. în 1814 (cf. St. D. Grecianu, o. c. p. 128), tatăl fraților Bibești: Barbu — adoptat în 1811 de bogatul boer Barbu Știrbei —, Gheorghe și Ioan, primiți doi viitori domni în Muntenia (cf. și N. Iorga, *St. și doc. VIII* pp. XV—XVI).

înaintea sf. tale s'au arătat așa. Și caută cum mai în grab[ă] să o aduci, m-rea, la starea care ai priimit-o și fără de datorie.

(V-so, adresa:) Sfinț. [sale] arh[imandrit] chir Pahomie ig[u]. m[e]n sfintei m-ri Hurez, cu căzută evlavie.

29.

1804, februarie 9. Grig. Brâncoveanu scrie egum. Pahomie că va stăruî pentru el pe lângă banul Brâncoveanu. Îi recomandă economie la m-re și-i amintește de niște galbeni.

După fiească evlavie,

Scrisoarea sfinț. [tale] ce mi-eai trimis am priimit și am văzut cele ce scrii că țe-au scris dum-lui boeru; dar acestea, cu cele ce ai răspunsu sfinț. [ta] d-lui boerului și iarăși cu iconomia la ale sf. m-ri și cu lucrarea în faptă, să îndreptează toate. Care și eu la cele cuvâncioase cu vorba către dum-lui boeru, totdeauna mă voi arăta prothimos. Pentru acei galbeni, măcar că am mai scris sfinț, care socotescu că vei fi și priimit acea scrisoare, dar și acum scriu sfinț[ii tale], că sânt acei galbeni.

1804, fev[r]. 9 dni.

Al sfinț[ii tale] ca un fiiu suf[letesc],

Grigore Brănc[o]v[eanu].

(V-so:) Sfinț. arh[i]m. chir Pahomie, eg[u]m[e]n sfânt. măn[ăș]tiri Hurezu, cu fiească evlavie.

30.

1804, februarie 21. Manolache Brâncoveanu scrie egum. Pahomie că a rânduit 2 boernași, care să cerceteze toate cele ce sânt la Polovraci și Hurez.

După căzuta evlavie,

Scrisoarea sf. [tale], scrisă del[a] 27 ale trecutului ghenario, am priimit-o fevr. 6. Cele scrise toate pe răndu le-am văzut, dar fiindcă multe am auzitu și ne-au încredințat obraze cinstite, după cum ți-am scris, într'alt chip nu să pot dovedi făr' de cât a descoperi adevărul. Am hotărât a orândui 2 obraze cu pracsis și de credință a veni la fața locului, atât la Pol[o]vraci câtu și la Hurez, să vază cu ochii atât cele ce scrii, cât și ce datorii sânt și la ce au mersu și în ce stare să află atât Polovraci cât și Hurezu, ca să ne înștiințeze dă dreptul adevăr în ce chip este. Și sânt al sfinții tale gata spre slujba.

1804, fev. 21.

Manol[ache] Brănc[o]v[eanu].

(V-so, adresă grecească, lui Pahomie la Hurezu).

1804, aprilie 23. Pahomie arhim., egum. m-rii Hurez, arendează, pe 3 ani, moșia Căzânești, lui Tudor din Drăgășani.

† Incredințaz cu acestu zapiisu al mieu la mâna d. chir Tudoriu ot Drăgășani, precum să se știu[e] că i-am dat moșiea Căzâneștii di păste Olt in arindă pe 3 ani, și mai înainte să aibă a păzi d-lui hotarale moșii despre alții răzași și să aibă aș căuta toată zeciueala din toate sămănăturile câte să vor face pe no mita moșie, adecă din grău, din porumbu, din orz, din meiu. Și am priimitu și bani[i] jumătate acum, iar jumătate să aibă a-i împlini la numitu sorocu. Și am iscălitu,

[1]804, april. 23.
Pahomie arhm. igmn' Hur[e]z[an].

Nedatat (1804, iunie ?¹⁶⁰). „1792. Cat[astih] de venit[urile] și cheltuelile ce s'au urmat la sfânta m-re Hurez, cum înlăuntru arată¹⁶¹).

Venit pū leat 1792¹⁶²): 250 tl. 60 bani¹⁶³) după vin ce s'au vândut în cârciumă; 30 după rachiu; 600¹⁶⁴) dijmurile de fân după toate moșiile; 250 venit[ul] munților; 500¹⁶⁵) mila vinăriciului; 55 de la un schitu Pologravi cutiea¹⁶⁶). (Total ⇒) 1685,60¹⁶⁷).

Cheltuiala pū leat [17]92: 550 tl. lucrul viilor de la Suțești i simbria vierilor; 115,45¹⁶⁸. cheltuiala praznicului sf. m-ri;

160. Cred că este dela începutul lui iunie 1804, căci se citează într'însul o plată din mai 1804; apoi în iunie s'a făcut predarea m-rii Hurez de Pahomie, către noul egumen Ghermanò (v. anexa no. 33).

161. Acest ms. are, pe coperta exterioară, indicația cuprinsă între trimiterile 160 și 161.

Dar mai există un al doilea ms. de alt format — 43 × 16 1/2 cm. —, care are cam acelaș cuprins. Deosebirea între ms. ce public aici și cel semnalat stă nu numai în oarecari amănunte, ci și în caligrafie și ordonare. Cred că ms. din urmă, scris de mâna lui Pahomie chiar, este cel care s'a redactat întâi, după diferitele notițe, de însuși Pahomie. De aceea îl voi nota cu A., spre deosebire de cel pe care îl dau în extenso și care va fi notat cu B. (A. are în mapă no. de ordine 32 bis).

În note, voi face loc la toate însemnări'e din ms. A. absente în B; care presintă, de multe ori, interesante informațiuni. Voi semnală și lacunele ms. A. Ms. A cuprinde 26 foi, din care sânt scrise 19.

162. A. „Venitu sf. m-ri Hor[e]z pū anul acest[a] lt. 1792

163. In A. „par[ale] 20“.

164. A. „400“.

165. A. „400“.

166. A. „15, moșiea Bogdănești după Luncavăț“. (Cu altă cerneală:) „Iar celelalte moșii toate au fost date în arendă dă răpt. Rafail igum.“.

167. A. nu totalizează.

168. A. „par. 15“.

45 îmbrăcămintea *când am călugărit pă Macarie*; 85¹⁶⁹⁾ când am mersu la Craiova și la Gioroc; 100 pă sare în casă i la vite; 38 *Bujoreanului* pă o pereche dă pietre; 370 banii *spitalului din Râmneac*; 45 chiria vinului ce l-au adus la m-re; 30,60¹⁷⁰⁾ pă să minjuri: bob, mazere i altele; 95 cheltueala *în multe rânduri dus la Râmneac* pentru treaba m-rii; 300, pă bucate ce am cumpărat din casă fiind lipsă; 12 oerit oilor m-rii; 5 pă 5 ferdele; 10 pă hărdap i vedre în casă; 5 pă vase de pământ în casă; 30 pă seu de lumănări; 20 cheltuiala lui *Iosif când s'au dus la Craiova*; 80, *plocoane la d-lui caimacam*; 70 plocoane la București; 50 pă postav de îmbrăcăminte în casă; 50 pătulu ce s'au surpat; 40 pă piei dă vacă pentru opinci țiganilor; 10 pă o căldare mare la bucătărie; 18 pă 6 pături de cai; 15 pă șubi țiganilor în casă; 34,60¹⁷¹⁾ pă o per. *pietre de moară la Baea*; 75 pă băcării în casă; 100 pă fân la vite când era lipsă; 50, pă un cal al *logt. lui Nicolae*, ce l-am plătit cu porunca *dum-lui caimacamului Calfo-glului*; 30, cheltuiala *proim egumen[ului] Atanasie*¹⁷²⁾ *la Craiova*; 4 pă 4 zăbale la telegari; 18 pă 12 feligene cu zarfurile lor; 5 pă 4 ibrice de cafea; 30 *logt. Nițul* de au scris vinărici; 40,60 lui *Iosif, de s'au dus la București*; 30, când am fost la Râmneac i la Troean; 30 dat lui Cosdri i Ion și Tudor când s'au dus la București cu treaba m-rii; 550 banii cutii cu cheltuiala lor; 30 lui *Silivestru* treapădu lui; 50 dulceață i cafea; 15 hainele Lupului băiatu; 20 simbria unui cioban; 5 caramfile; 10 pă farfurii; 2 pă cerneală; 40 tămăe i smirnă; 5 pă ceară tare i bulinuri; 40 simbria vizitiului; 80 pă undelemn; 40 pă pește sărat părinților; 50 pă her; 18 pă hârtie; 3 pă păhare de sticlă; 20 pă lacăte¹⁷³⁾; 30 pă coase; 150 pă ceară; 10 pă dooă ocă bumbac, 15 cositorit vasilor peste tot anu; 4 pă o căldare la cărauși¹⁷⁴⁾; 500, îmbrăcămintea mea¹⁷⁵⁾.

Venit pă leat. 93: 400 tl. 90 bn. după vin ce s'au vândut; 50 după rachiu; 561,60 după dijma fânului de toate moșiile; 250 venit munților; 430 mila vinăriciului: zlot de vatră de la Baea i dela *Runc și Ionești* (1); 600, arenda moșiilor de la câmp; 55 de la schit Polovragii bani[i] cutii; 30, arenda moșii *Potrojanii*; 20 moșia *Giurgița*¹⁷⁶⁾.

Cheltuiala pă leat 93: 490,90, lucrul viilor de la Sutești cu simbria vierilor; 150, lucrul vii de la Troean; 30, am dat lui

169. A. și „par. 20“.

170. A. „par. 20“.

171. A. „par. 20“.

172. A. „Antonie“.

173. A. are acest pasagiu tăiat: „70, prea sfînt. părintel[ui] episcopu la sfelii Cosdn, ca să slujască sfînta leturghie și să pomenească pre prea fericit[i]i citori“.

174. A. continuă: „12, pă 12 cuțite în casă; 60, lui Costandin i Tudor i Ion când s'au dus după țigan[i] fugiți de e-au adus; 60, iar lor când au adus pe Ion Gușoi, pe Ion al Mitului din țar[ă] sugiți fiind“.

175. A. nu dă această cheltuială.

176. A. continuă: „15, moșia Bogdăneștii după Luncavăț“.

*Cosd. i la 2 țigani ce au dus bani dum-lui ban[șu]lui Brâncovean*¹⁷⁷); 20, când s'au dus Spiridon la București; 40,60, birul poslujnicilor; 70, plocon la Buc. cu Ion și cheltuiala lui; 100, *plo-ban*; 500, la înnoirea hrisovului de mila vinăriciului; 145, pâ ceară; 100, bani ce s'au dat pt. cheltuiala lui *Iosif* când s'au dus la Gioroc; 50, lui *Meletie* i lui *Climent*¹⁷⁸) ce le didese; 30 dat lui *Misail*¹⁷⁹); 20, pâ hârtie de scris; 70 înbrăcăminte părinților; 45 simbria vizitiului; 12, cușite de masă cu lingurile lor; 80, pocloane la d-lui vel logt; 70 pocloane la d-lui caimac[a]m; 40 pocloane la d-lor *boeri ispravnici*; 120, cheltuiala în multe rânduri la *Râmneș*; 25 pâ caramfile i năstrăpi; 80, pâ untădelemn; 30,90 pâ pește sărat pentru părinți¹⁸⁰); 30 pâ piei de vacă pt. opinci țiganilor; 25 pâ lacăte; 17,60 costoritu vasilor peste tot anu; 10 bumbac pt. lumănări; 50, pâ seu dă lumănări; 60, *când au mersu Ilarion la Craiova vechil*; 55 pâ her; 80 pâ tămăe i smirnă; 550, banii cutii cu dusul lor; 110, cheltuiala praznicului; 100 pâ bă[că]nii în casă i la cuhnii; 100 *coconișilor răp[osa]-tului Vlădăian* pâ o șiră de fân ce am cumpărat și le-am dat-o de pomană; 500 îmbrăcăminte mea.

Venitu pâ leat 94: 250, după vin ce s'au vândut; 20, după rachiu; 250, venitu munților; 750, mila vinăriciului¹⁸¹); 600, arinda moșiilor de câmp; 100, arenda *Giurgiții* pâ 3 ani; 300¹⁸²) după bucate de la morari ce-i avem la *Gioroc*; 20, după dijma fânului [de la] *Stoiceni*; 100, după ghinda [de la] Șirineasa¹⁸³).

Cheltuiala pâ leat. 94: 450 tl. lucrul viilor de la Sutești; 190 lucrul vii Troianului; 150, cheltueala Bucureștilor i bani[i] școalelor; 100, s'au dat lui *Spiridon astă iarnă când au mersu* la București; 30, s'au dat lui *Cosdn* i oamenilor episcopii¹⁸⁴); 60, pâ misăzi i papuci; 40, pâ cizme i iminei; 95, pâ sare în casă i la vite; 60, pâ her; 125 pâ ciară dă lumănări; 10, pâ bumbac de lumănări; 105 pâ tămăe i smirnă; 5, ceară tare i bulinuri; 18,60, pâ hârtie de scris; 100,60 pt. schimbul țiganilor; 35, pictrile morii ot Folești; 10, hiarăle morii aceștiea; 80,60 untdelemn; 40, pește sărat pt. părinți; 40, pt. simbria vizitiului; 100, băcănii; 230, cheltueala cuhnii; 35, pâ piei de vacă pentru opinci țiganilor; 50 pâ postav de îmbrăcăminte¹⁸⁵); 25, pâ lacăte;

177. E vorba de Nicolae Brâncoveanu fostul bah mare în 1788; deci s'ar părea că în acest an n'a ocupat nici o dregătorie de divan.

178. A „*Arh[i]m. lor*“.

179. A „*duh[șo]vnicu[ș] simbrie*“.

180. A. „70, părintelui episcopu, ca să slujiască sf. liturghie la sf. *Cosdn* și să pomenească pâ prea fericiti[i] c[li]tori“.

181. A continuă: „15, moșea Bogdănești după Luncavăț“.

182. A corectat, fusese: „600“.

183. A continuă: „380, după dijmuirile fân-ului deli moșii; 250, venitu munților“.

184. A „*episcopului*“.

185. A adăugă: „80, prea sf. p[ă]r. episcop ca să slujească la sf. *Cosdn*...“.

30, pă coase; 17 costorit vasilor peste tot an[u]; 110 cheltueala praznicului sf. m-ri; 400, milostenii la Crăciun i la Paște; 45 pă lumănări de seu; 10, pă păhară i caramfile și năstrăpi; 500, în-brăcămintea mea.

Venitu ot leat 95: 500, după moșia Ciuperceni vândut venit; 250, după moșia Nedeea, vândut venit; 30, după moșia Potrojeni a 8-a parte vândut venit; 350 după moșia Baea; 260, după venit munților ot Baea vândut venit i muntele de lângă m-rea Hurez; 50, dijma fânului ot Gioroc; 100. după bûcatele ce s'au vândut din venitu morilor; 100 după porumb ot Bălteni, chila po tl. 9; 30, după otaștina de vin ot Gioroc; 250 mila vină-riciului din popoările ot plasa Olt[u]lui sud. Vâlce[a] i dela Gioroc sud. Dolji, bez zeciuēala la 2 boi; 250, după vin ce s'au vândut în cărciumile după înprejur m-rii; 100, după rămători 16 perechi po. tal. 6 părechea; 60,60 de la schît Polovragii ajutorul m-rii, cutii; 312,20 dijma fânului moșiilor după înprejur m-rii ce să numesc: Horez i Fometești i Florești i Stoiceni, Șirineasa¹⁸⁶).

Cheltuiala ot leat 95: 40 tl., când au venit potrosinghel la 2 cară chirie; 25 chiria când s'au dus Răducan la București; 60 pe 2 căruțe când s'au dus potrosinghel (!) la București; 30 dat chirie lui Iosiș, când s'au dus cu Răducan la București; 490, lucrul viilor de la Sutești cu simbria vierilor; 170, lucrul viilor de la Troean; 70, lucrul vii Stoicenilor; 515, bani[i] cutii cu dusul lor; 40, adusul vinurilor de la Sutești; 20, chiria vinului de la Troean, 100, d-lui vel logt¹⁸⁷); 80, plocon d-lui caimacamului; 50, plocon d-lor boerilor ispravnici; 35,90, pietrile morii ot Șirineasa; 60 tămăe i șmirnă; 150, pă ceară de lumănări; 10 bumbac; 17 pă hârtie; 10 pă cușite; 15 pă lacăte¹⁸⁸); 45 pă piei de vacă pt. opinci țiganilor; 105 pă sare în casă i pentru vite; 150, când am mersu spre închinăciunea părintelui episcop; 140, cheltueala praz-necului m-rii; 150, când am mersu la Craiova spre închinăciunea d-lui caimacamului; 100, simbria părinților; 75 pă untdelemn; 35, pește sărat pt. părinți; 230, cheltueala cuhnii; 40, simbria vizitiului; 60, băcănii; 60, pă lumănări de seu; 50, cafea i dul-ceață¹⁸⁹); 30, coase; 17, costorit vasilor peste tot an; 350¹⁹⁰), mi-lostenie la Paște i la Crăciun; 500, îmbrăcămintea mea.

Venit ot leat 96: 500, după moșia Ciuperceni vândut venit cu arendă¹⁹¹); 250 moșia Nedeea; 30, a 8-a parte din Potrojeni; 350 după moșia Baea; 65 Runcul; 35 după moșia Căză-

186. A „15, moșia Bogdănești după Luncavăl“.

187. Const. Filipescu (vezi doc. 13).

188. A continuă: „45, cărămida cu care s'au pardosit biserica ot Șirineasa“ (lăiat cu cerneală).

189. A continuă: „100, prea sf. p.r. episcopu, ca să slujiască sf. Ieturgii la sf. Coșdn și să pomenească pă prea fericii clitori“.

190. A: „325“.

191. A nu cuprinde această sumă pentru Ciuperceni ci pt. Jdeglă.

nești; 49.96¹⁹²⁾ de la schit Polovragii; 1000 d. moșiea Gioroc 210 după vin ce s'au vândut prin cărciumi; 328 mila vinăriciului; venit munților *ot Baea* i cu *m-tele de lângă m-rea Hurez* 193).

Cheltueala ot leat 96: 105 tl. simbria părinților; 50, încălțăminte părinților i a poslușnicilor; 30,60 facerea parilor i dusul la curtea de la Folești; 100 chelt. în multe rânduri la Râm-nec; 70, pă cafea i dulceață; 270, când am scos bani zahereli[i]; 100 pă sare în curte i la vite; 150, pă ceară; 12,60 bumbac de lumănări; 72 tămăe i smirnă; 5,60 ceară tare i bulini; 18,60 pă hârtie; 14 pă 2 cojoace lui Pătru și lui Toader; 10 pe 2 per. cizme iarăș lor; 70 *pă dregerea heleșteului de la Gioroc* 194); 20, pă lemne de foc pt. părinți; 100 pă lumănări de seu; 80, *plocon d-lui vel logt.*; 74, plocon d-lui *caimacamului*; 100, plocoane la d-lor boerii ispravnici; 150, chelt. praznicului m-rii; 95, pă untdelemn; 10, pă caramfile i năstrăpi; 106 băcăni; 150, chelt. cuhnii; 17, pă lacăte; 67, dobânda banilor zăh[e]reli; 46, pă piei de vacă pt. opinci țig.; 4, pă vase de pământ; 20, pă vase de lemn; 5, pă candelă la biserică; 15,60, pă farfurii dă marmură; 525, lucrul viilor de la Sutești 195); 175, lucrul v. de la Troian; 70 lucrul viei de la Stoiceni; 45, simbria vizitiului 196); 48 pă coase; 12 costorit vasilor; 500 îmbrăcămintea mea 197).

Venit ot leat 97: 350 tl. după moșiea *Baea*; 250 *Nedeea*; 30 tl., $\frac{1}{8}$ din *Potrojanii*; 328, mila vinăriciului; 1000 moșiea *Gioroc*; 312 dijma fânului dinprejur m-rii; 416 după vin ce s'au vândut; 41 de schit Polovragi; 65 moșia *Runcul*; 35 *Căzăneștii*; 800 venit munților; 15, *Bogdănești din Luncavăț*; 40 moșia *Șchei*; 30 moșiea *Craiovița*.

Cheltueala ot leat 97: 515¹⁹⁸⁾ tl. banii cutii cu chelt. lor; 24 dobânda banilor cutii 199), 370 înoirea hrîsovolui; 200 cheltueala *Cozmii Polovrăgean* în 2 rânduri la București; 30, chelt. omului ce l-am trimis la București, *la dum-lui vel logt* 200); 150 pă her 70 încălțăminte în casă; 140²⁰¹⁾ pă sare; 70 birul poslușnicilor; 552, lucrul viilor de la Sutești; 215,60 lucrul v. de la Troian; 200 pietrele morilor de la Gioroc; 35 pietrele morilor de la m-re; 200 chelt. când am fost la Craiova; 120 pă untdelemn; 70 *plocon d-lui vel logt.*; 70 *plocon d-lui caimacamului*; 50 plocon d-lor boerilor ispravnici; 60 tămăe i smirnă; 25 pă hârtie; 5 pă filigene; 8 pă cuște i linguri; 50, pește sărat; 170, chelt. praznicului; 150 pă ceară de lumănări; 10 bumbac de lum.; 90 pă lumănări de său;

192. A „41,33“.

193. A cuprinde: „15, *Bogdănești după Luncavăț*“.

194. A continuă: „...când l-au spart Iosif“.

195. A continuă: „i simbria vierilor“.

196. A cont.: „100, *prea sf. sale pâr. episc. să slujască... etc.*“.

197. A lipsește.

198. Înaintea acestei cheltueli, A cuprinde: „300, banii spila-lui“.

199. A cuprinde și: „200, *banii sfântului Visarion*“.

200. Nic. Brâncoveanu, cred.

201. A „100“.

110 băcăni în casă; 60 chelt. cuhnii; 80 înbrăcămintea părinților; 10, caramfile i alte sticle; 104, cafea i dulceață; 5 pă vase de pământ; 40 pă lemne de foc; 50, simbria vizitiului²⁰²) 10 pă lacăte; 30 pă coase; 24 costorit, 250 milostenie la Paște i la Crăciun; 500 îmbrăcămintea mea²⁰³).

Venit[ul] ot leat [17]98: 250 moșia Nedeea; 30 Potrojeni; 310 Baea; 315 mila vinăriciului; 1000 Gioroc: 15 Bogdăneștii din Luncavăț; 308 dijma fânului; 215 după vin ce s'au vândut prin cărciuni, fiind și boeri fugiți în m-re²⁰⁴); 65, Runcul; 35 Căzăneștii, 300 venit munților; 40 moșia Șchei; 45, Craiovița²⁰⁵).

Cheltueala pă leat 98: 225, chelt. la Craiova²⁰⁶); 100, banii birului poslușnicilor; 150, plocon dui-lui caimacamului; 70, plocon pah[ra]r[nicului] la Râmneș; 200 chelt. când am mersu în multe rânduri la Râmneș; 60 înbrăcămintea diaconului Macarie; 40 înbrăc. lui Gheorghe; 40 înbrăc. chelarului; 60 înbrăc. Cornii; 40 simbria vizitiului; 530, lucrul viilor Sutești; 215, Troean; 70 pă lemne de foc având mult calabalac; 120 simbria părinților; 600 banii cutii cu chelt. lor; 50 înbrăcămintea popii Isaii; 30 giubea a lui Macarie; 100 cafea i dulceață; 170 chelt. praznicului; 60, piei de vacă pt. opinci țig.; 370 chelt. cuhnii, fiind boeri în m-re șazători; 130 băcăni în casă; 370 pe înoirea hrisevului; 80 pește sărat; 130, pă untdelemn, fiind boeri șazători în m-re; 35, pă păstrăvi uscați; 45, pă păstrăvi proaspeți; 140 pă sare; 90 tămăe i smirnă; 175 pă ceară; 120 pă lum. de său; 15 bumbac; 150, plocon d-lor b. ispravnici; 23,60 hărtie; 6,60 ceară tare i bulinuri; 40 pă pietre dă moară; 5 pă vase de pământ; 24 pă sticle; 70, simbria log. Florii²⁰⁷); 15 pă lacăte; 30 pă coase; 130 încălțăminte și simbria (?) părinților; 500 îmbrăcămintea mea²⁰⁸).

Venit pă leat 99: 250 tl. moșia Nedeea; 30, Potrojeni; 300 Baea; 150²⁰⁹) mila vinăriciului fiind vile degerate; 308 dijma fânului; 408²¹⁰) după vin ce s'au vândut în cărciumă fiind boeri în m-re; 41 dela schit Polovragii banii cutii; 65 moșia Runcul; 34 Căzăneștii; 800 venit munților; 15, Bogdăneștii după Luncavăț; 30²¹¹), Șchei; 455 moșia Gioroc căutată de m-re; 30 Craiovița.

Cheltueala pă leat 99: 500 tl. îmbrăcămintea mea²¹²); 15 lacăte; 30, coase; 40, chiria vinului de la Sutești; 25 chiria v. dela

202. A continuă: „80, prea sf. pâr. episc. etc.“

203. In A lipsește.

204. In A, lipsește textul cules cu cursiv. Boerii fugiseră probabil de frica unei eventuale invazii a lui Pasvantoglu pașa din Vidin, care cu o armată de câteva mii de luptători sfărâmaseră la Vidin armata încercuitoare a turcilor conduși de Chiuciuc Husein, în număr de 10 ori mai mare.

205. In A lipsesc aceste 2 sume din urmă.

206. A continuă: „50, caimacamului poclon“.

207. A continuă: „100, prea sf. pâr. episcopu... etc.“.

208. A nu cuprinde această sumă.

209. A „315“...

210. A „208“.

211. In A, suma aceasta și cele următoare până la punct lipsesc.

212. In A lipsește.

Troean; 100 pă sare; 18,60 costoritul vaselor; 400, milostenii la Paște și la Crăciun; 300, *când am fost la Craiova la Paște*; 550 banii cutii; 50 pă lemne de foc în casă; 380, înoirea hrisovului; 230, cheltueala praznecului; 104 dulceață, cafea; 60, plocioane la d-lor boeri; 220, de câte ori m'am dus la *Râmneș*; 120²¹³⁾ înbrăcăminte părinților; i a poslușnicilor; 200 simbria lor; 170 băcănii; 100 pește sărat; 550 lucrul viilor de la Sutești; 250, lucrul vii de Troean; 30, hârtie; 10, cerneală i ceară tare i bulinuri; 190,60 ceară la biserică i bumbac pt. lumânări; 100 tămăe i smirnă; 75 lumânări de seu; 40 pă pietre de moară; 50 simbria vizitiului; 115 pă untdelemn; 10 pă sticle în casă; 20 păstrăv uscat; 5 candelile de sticle; 200 cheltueala lui *Spiridon când au fost la București*²¹⁴⁾.

Venit pă [1]800: 250 tl. moșia *Nedeea*; 30 *Potrojeni*; 300 *Baea*; 300 mila vinăriciului; 300 dijma fânului; 620²¹⁵⁾ după vin ce s'au vândut în cârciumi; 40 de la schit *Polovragi*; 60 *Runcul*; 1000 *Gioroc* în arendă; 34, *Căzăneștii*; 800 venit munților; 15²¹⁶⁾ *Bogdăneștii după Luncavăț*; 30, *Șchei*; 40, curăturile *Costeștilor din Ulmet*; 100, *Craiovița*.

Cheltueală pă leat [1]800: 450,90 tl. când am fost la *Craiova chemat de d-lui cămăcarnic pentru pricinile bălților*, afară din ce am dat d-lui *jupân Bucur*, lăsându-l vechil; 320, când am fost la *Craiova pt. pricina hanului*; 530 banii cutii; 144,60, chelt. praznecului; 170 cafea i dulceață; 100 chelt. cuhnii; 100 băcănii; 60, pește sărat; 450,90 lucrul viilor *Sutești*; 200,60 lucrul v. dela Troean; 70 plocon d-lor boeri isprav.; 150 plocon la *Craiova*; 150 chelt. mea în multe rânduri la *Râmneș*; 140, pă sare; 145, înbrăc. părinților i a poslușnicilor; 130 simbria lor; 60, încălțăminte lor; 20, pă hârtie; 3 pă cerneală; 7,60 ceară tare i bulinuri; 190 ceară de biserică; 80 tămăe i smirnă; 120 untdelemn; 8, sticle în casă; 15, lacăte; 30 coase; 50 adusul vinului de la *Sutești*; 40, de la Troean; 18 costoritul vaselor; 90 pe her; 7,60 o testea cuțite; 60, lumânări de seu; 10 bumbac; 32 înbrăcăminte chelarului; 80 simbria vizitiului; 120, *simbria dascălului bisericii*; 500, înbrăc. mea²¹⁷⁾.

Venit pă leat [1]801: 250 t. moșia *Nedeea*; 30 *Potrojeni*; 300, *Baea*; 315 mila vinăriciului; 308, dijma fânului; 808²¹⁸⁾; după vin ce s'au vândut; 41 de la schit *Polovragi*; 150, *Căzăneștii*; 400, *Stoiceni*; 800 venit munților; 65, *Runcul*; 15, *Bogdăneștii*; 1000, *Gioroc*; 30²¹⁹⁾, *Șchei*; 40 curăturile *Costeștilor din Ulmet*; 100, *Craiovița*.

Cheltueala pă leat 801: 250 tl. când am fost la *Craiova*

213. A „200“.

214. A cuprinde și: „100, prea sf. sale păr. episcopu ca să slujiască...”

215. A „300“.

216. A nu cuprinde sumele și textul de aici până la punct.

217. În A. lipsește, dar cuprinde: „100 prea sf. episcopu, etc”.

218. A, „208“.

219. Sumele ce urmează de aici lipsesc în A.

chemat de d-lui caimacam; 200, când am fost *la Craiova cu judecata hanului*; 250 iarăși *la Craiova pt. judecata hanului*; 545 banii cutii; 50, *la un obraz scăpătat*; 100, *la 2 obraze scăpătate*; 165 chelt. praznecului; 85 cafea i dulceată; 80 pește sărat; 80 băcănii; 490 lucrul viilor de la Sutești; 210 lucrul de la Troean; 50 plocon la d. boeri ispravnici; 100 plocoane la d. caimacam; 101,60 chelt. în multe rânduri *la Râmneac*; 124 pă sare; 15 ipac pă sare; 150 înbrăc. părinților i a poslușnicilor; 80 încălțămintea părinților, etc.; 125 *simbria părinților i a poslușnicilor*; 150 pă her; 169 pă ceară de lumănări; 13 pă bumbac; 76 pă seu de lumănări; 104 tămăe de smirnă; 6 ceară tare i bulinuri; 20 pă hârtie; 12,60 pă farfurii; 145 unțdelemn; 6 pă sticle; 50 simbria vierilor; 70 birul poslușnicilor; 100 simbria *log. Cosd.* pă 3 ani; 30 simbria lui Ion chelar; 150 *plocoane la d-lui vel logt.*; 5 pă vase de pământ; 100 simbria *Dimii* sluga pă 2 ani²²⁰); 15, pă lacăte; 30, pă coase; 19,60 costorit; 350 milostenii la Paște i la Crăciun; 500 înbrăcăminte mea²²¹).

Venitu pă leat [1]802: 250 tl. moșia *Nedeea*; 30, *Potrojeni*; 300, *Baea*; 55 dela schitu Polovragii; 200, după vin ce să vinde în cârciumile m-rii, iar *celelalte vinuri s'au prăpădit de Cărjali[i] înpăr[ă]tești*; 150, *Căzăneștii*; 400, *Stoiceni*; 800 venit *munților*; 15, *Bogdănești*; 1000, *Gioroc*, are să dea socoteala *chir Dimitrie de cheltueala ce au făcut la mori*; 30²²²) moșia *Șchei*; 40 *curăturile Costeștilor* din Ulmet; 100 moșia *Craiovița*.

Cheltueală pă leat 802: 550 tl., am cheltuit în țara nemțească, fugit de *Cărjalii*; 540 tl. banii cutii; 80 la un obraz scăpătat²²³); 120, cafea i dulceată; 240 cheltueala cuhnii; 35, pește sărat; 80 băcănii în casă; 650 lucrul viilor de la Sutești; 250 lucrul vii de la Troean²²⁴), 50, plocoane la d-lui boeri ispravnici; 130, plocoane la *d-lui caimacam*; 70, chelt. la Râmneac; 120 pă sare; 130, înbrăc. părinților i poslușnicilor; 100 simbria lor; 150 pă fier; 200 pă ceară pt. beserică; 80 tămăe i smirnă; 70, lumănări de seu; 5 ceară tare i bulini; 23,60 hârtie; 125 unțdelemn; 130, *plocon d-lui vel logt.*; 5 solniță de sticlă; 10, caramfile i păhară i năstrăpi; 50 simbria vizitiului; 30 simbria lui *D-trache chilieaș*; 30 chiria unui cărauș ce au fost cu plocoane; 50, cheltueala lui *Climent când l-am călugărit*; 14, pă păstrăvi uscați; 26 pă lacăte²²⁵); 35 pă coase; 50 chiria vinului de la Sutești; 35 adus vin de la Troean; 19,90, costorit vaselor peste an; 500 înbrăcăminte mea²²⁶).

220. A, continuă: „100, prea sf. sale pâr. episc. ca să slu-jască...”

221. A, nu cuprinde această sumă.

222. Sumele ce urmează lipsesc în A, care cuprinde însă: „300 după *dijma fânului moșiilor*”.

223. A, mai cuprinde și: „80 la alt obraz scăpătat”.

224. A, continuă: „100, simbria *logft. Cosdn.*”.

225. A, cuprinde: „100, simbria *logt. Dimii*; 100 *prea sf. pâr-episcupu*”.

226. A, nu conține această sumă.

Venit pă leat 803: 250 tl. moșiea *Nedeea*; 400, *Stoiceni*; 800 venit munților; 150 *Căzănești*; 250 *Ciupercești*; 250 *Șușani*; 15 *Bogdănești*; 80 *Șchei*; 1000, *Gioroc*; 150²²⁷⁾ luați după viea de la Pitești dată cu arendă; 40, *curăturile Costeștilor*; 890 după vinu ce s'au vândut în cărciumi.

Cheltueală pă leat 803: 500, *când am fost la Craiova chemat de d-lui caimacam*; 550 banii cutii; 160 la 2 obraze scăpătate; 100 cheltueala praznicului; 84 cafea i dulceață; 140 chelt. cuhnii; 50, pește sărat; 72, băcănii; 530 lucrul viilor *Sutești*; 215, *Troian*; 60, plocoane la d-lor boeri isprav.; 100 plocoane la d-lui caimacam; 150, chelt. când am mers la *Râmneș*; 140, plocoane d-lui *vel ban*; 100, plocoane la d-lui *vel logt*; 42, piei de vacă pt. opinci țig.; 120 pă untdelemn; 70 simbria lui *Petre arnăut*; 50 simbria lui *Alecse arnăut* chelar; 100, simbria lui *Gligore fecior*; în 3 ani; 155 îmbrăc. părinților; 90 simbria lor; 45 încălt. lor; 70, pă hier; 200, pă ceară; 10, bumbac; 95, tămăc i smirnă; 100 lumânări de seu; 1550, *am cheltuit la București când am fost toți egumeni[i] chemați de păr. mitropolit*; 8, ceară tare i bulinuri; 25, pă hârtie; 50, birul poslușnicilor; 12, pă caramfile. etc.; 7 pă candel pt. biserică; 100 simbria lui *Zamfir Măldărescu om[ul] m-rii*; 30 pă un toc farfurii talere de marmură; 35 îmbrăc. *popii lui Cosdn*, chelar; 18 pă lacăte; 15 pă sfeșnice în casă; 25, s'au dat chirie la un căruț (!) ce au dus plocoane la Buc.; 10, celui ce au mers cu plocoanele; 20, lui *Pătru Măldărescu, când au mers cu scrisori la Buc.*; 130, *pă 2 hirononii: un popă și un dieacon*²²⁸⁾; 35 pă coase; 19, costorit vasilor; 150 vinărici ce l-am plătit; 800 înoirea hrisovului; 350 milostenii la Paște și la Crăciun; 500 îmbrăcămintea mea²²⁹⁾.

Venit pă leat 804: 400 tl. moșiea *Stoiceni*; 400, *Folești* în arendă, pă 1 an luați bani, dar este dat zapis pă 3 ani cu tl. 400 pe an; 1000, *Gioroc*; 80 *Potrojeni*, pă leat 804 și 805; 30, *Giurgița*; 250 vin ce s'au vândut în cărciumi; 120, *Neagota*; 200 dijma fănuului; 600, mila vinăriciului vândut de la (alb) de am plătit bani[i] cutii, fiind țara spartă și estemp (!) are să cauți cumpărători vinăriciului de să va slobozi de către măriea sa vodă; 600, moșiea Baea; 80 curăturile *Costeștilor din Ulmet* pă lt. 804 și 805; 500, moșiea *Idegla* pă leat 804 și 805; 100 tl. moșiea *Craiovița*.

Cheltueala pă leat 804: 200, milostenia la Crăciun; 645 lucrul viilor *Sutești*; 240 lucrul v. Troean; 200, milostenia la Paște; 150, chelt. praznicului; 300 la 6 obraze scăpătate; 500 banii cutii; 150 *călugărilor ce au mersu lu București pt. cheltueală*²³⁰⁾; 500, îmbrăcămintea mea²³¹⁾.

227. Suma aceasta și cele următoare lipsesc în ms. A.

228. A, continua: „80. *prea sf. păr. episcupu ca să slujască la sf. Cosdn etc.*”

229. In A, lipsește.

230. A, „25, chirie la ducerea lor la o căruță”.

231. In A, lipsește.

Alte cheltueli ce s'au mai făcut tot pentru treaba m-rii:

320 tl., 60 b. *Sfânta biserică cea mare fiind închisă pentru spurcăciunile la 70 de robi ce au fost închiși de turci în 2 luni și jumătate în sf. biserică; și rugând pe prea sf. pâr. episcop Iosif Argeșan, când era arhiepiscop²³²) aici, și viind au spălat-o și au sfințit-o și au slujit sf. leturghie.* Și sf. slujbe să țin de atunci și până acum cu 3 hirotonii, însă: 2 dieaconi și un popă; 10 t. 30, am făcut 2 petrahire ca să nu să tăvălească cele bune; 15,45, una dveară de mătase cusută cu fir, la ușa din stânga; 5, una dveară de cit la ușa din mijloc; 3,24, hiearale care țin dvearele; 25,41 o masă de mătase mohorătă pre sf. prestol cu provazurile galbene de dimic să nu să tăvălească cele bune; 5,45, o poală de cit pt. tratatop (!) cel mic; 8,60 una cădelniță, fiind stricată am dres-o; 12,60 sfeșnicele cele mari de madem fiind stricate și rupându-se le-am dres, le-am poleit; 70,90, opt ferestre ale sf. biserici le-am făcut de iznoavă în ochiuri rătunde legate cu plumb; una candelă de argint am făcut-o; 26,60, la mormânturile ctitorilor am pus hiară candelilor și făclii; 30,30 pietrele din tinda biserici[i] cât și cele din advon (!), fiind stricate și scoasă de turci le-am dres și le-am pus la loc; 395,60, brăul turlii cei mari; luându-să plumb[ul] de turci, eu le-am pus la loc și am coperit-o și am ten-cuit-o pă unde se surpase de ploii; 825,90 turla cea mică, și sus și jos, luându-să plumb de turci, iarăș l-am pus la loc ș'am ten-cuit-o pă unde să stricase zidurile de ploii.

5055: *Casile ce sânt în sf. m-re, le-am coperit din nou cu șindrilă de brad; și pă sus și pă jos cu uși și cu paturi i laviți; ferestre, sobe, cu scaune și cu mese; 2559,90, casile cele mari cu foișoare le-am coperit cu șindrilă de stejaru solz[i], făcând în-lăuntru: paturi, sobe și înbrăcând casa cea mai dinlăuntru care este cu 3 paturi cu mindire și cu perine de cit, jurinprejur tiri-plic. albu; 150,60, am mai înbrăcat și altă casă tot cu 3 paturi cu mindire cu perine jur înprejur cu macaturi și cu ciucuri de tiri-plic pentru trebuința musafirilor; 233,60, pieștele ce au fost stricate după la scări s'au dres și câtevaș s'au pus și câtevaș sânt să s[e] mai pue.*

75,60, *foișoru cel zugrăvit din sf. m-re croindu-să și cră-pându-să de cutremur era să cază și le-am zidit pă jos fiind pă stâlpi de piatră, întărind și scara cu lespezi de piatră, care stă și până astăzi.*

15,60, *sfânt[ul] paraclis, fiind chipurile sfinților înpușcate de hoși nemțești și stricate de turci, le-am dres.*

365,90, *sfânt[ul] schit bolnița: Adormirea Maicăi Precisti, sf. biserică fiind stricată — grajdu de cai fusese — și scoțând bă-ligar dintr'ansa, am găsit sf. prestol fărămat, l-am închegat cu ipsos și cu spirt și cu heru; cum prin băligaru ce am mai putut găsi de la tâmplă și de la sf. icoane le-am pus la loc, iar ce nu*

232. 1792—93 (?).

am putut găsi le-am făcut de iznoavă; 170,45, *ferestrele de la sf. biserică*, cât și cele de sus de la turlă le-am făcut de sticlă puind și zăbrele de heru cu sârmă înpletită pă dinafară; 25, înlăuntru în sf. biserică am cumpărat *sf. vase* și altele ce au fost trebuincioase de să slujește până acum sf. slujbă.

256, *șapte case, 3 cămări, 2 tinzi cu foișoare și 1 beciu* ce au fost surpat, le-am dres, numai ce au mai rămas 1 sobă să s[e] mai facă; le-am coperit și jumătate mai este să să copere că șindrila este gata de brad.

50,90, *foișorul de la bolniță fiind surpat* l-am dres.

1956,60, *fântăna din sfânta m-re secându de tot*, am dus²³³) apă de la rău (!) cu butea, trăgând mare descălie²³⁴) și *găsind meșter am adus apa în m-re cu mare cheltuială, trei ani lucrând; punând și 3 lespezi de piatră*²³⁵).

77,60, *zidul de la poarta de hier, până la poarta de lemn cea dela vale*, fiind stricat surpat le-am (!) dres și le-am coperit cu șindrila de brad.

99,60 *grajdul cailor fiind surpat jumătate și arsu de răzmiriți* l-am coperit și l-am dres podindu-l și sus și jos. 208,60, *poarta de la vale* s'au arsu cum și *coperișul* cu tot[ul] și le-am dres de iznoavă; 75,60, *casa de la poarta de la vale earăș le-au arsu hoți[i] nemțești și le-am făcut eu*, le-am dres și le-am șindrilit; 200, *pătul[ul] de la poartă* l-am făcut eu de iznoavă șindrilit pentru bucatele m-rii; 230,60, *dela poarta cea de la vale în jos am făcut câlțavș caldarâm de piatră*; 52,30, *iar de la poarta de la vale am făcut grădină închis[ă]* cu pari despicați și vărșitu cu mărăcini pentru legumi, însă numai făcut[ul] parilor i adus; s'au făcut și altă grădină în dosul m-rii închisă țărănește pentru pomet[ul] cel de acolo.

279,60 *sfânt schitu al sf. Ștefan fiind stricat de turci, sfântă m-re grajdu de cai*, am dres cele din lăuntru stricate și jăfuite, le-am pus la loc cum și stâlpi[i] ușilor ș'ai ferestrelor fiind de piatră și stricându-i turcii, scoțând și hiearăle de prin ei, s'au făcut din nou; 155,30, s'au dres și 3 *chilii* și 2 *foișoară* s'au coperit tot cu șindrila de brad și *șăd călugărașii într'ănsile de fac sf. slujbă*.

295,45, *sfânt schit al sfinților Apostoli, iarăș fiind stricat de tot de turci, sf. biserică am dres înlăuntru și am șindrilit-o tot asemenea ca schit[ul] sf. Ștefan*, s'au acoperit și *chiliile* toate dregând și 3 *chilii* din toate carile *șăd călugări[i]* într'acele de fac sf. slujbă.

257 t. 35 p., *sf. schit al sf. Ioan fiind stricat*, s'au dres și *șăd călugări de slujăsc sf. slujbă*; 359,90 *viea de aici de lângă m-re cât au șăzut turcii s'au fost părăsit*; am închis-o și am în-

233. A, „aducând“.

234. A, „năcaz“.

235. A. continuă: „Scara dela clisărie am dres-o cu lespezi de piatră, iar scara fiind toată de piatră le-am pus pietrile și stâlpi sănt nepuși și sănt.... etc“.

tregit-o cum să cade făcând și un slon șindrilit; cu adus[ul] araci-lor; 150,30 am făcut și o moară făcând de iznoavă unde au fost moara cea de piatră, pentru trebuința sf. m-ri; 465,60 o casă am făcut în deal[ul] luncii despre Bistriță, de zid pă pimniță de piatră și altă casă de bărne, josu, coperită cu șindrila de brad, cum și grajdu de nuele coperit cu fân, și puț cu apă pentru odihna călătorilor și se vinde și vin[ul] m-rii; 441,90, la drum[ul] mare au fost o casă ce să cheamă Bela, cârciumă, și din răzmiriță arzându-să, prăpădindu-s[ă], rămăind numai groapa pimniți[i], am făcut pimnița boltită și deasupra 2 case cu sobe, cu paturi, cu foisor, păreți de zid șindrilit cu șindrila de brad, și lemne, să fac poartă și curte înprejur cum și grajdu de bărne șindrilit, pentru odihna călătorilor și să vinde și vin[ul] m-rii.

459,45 la moșea Fometești, unde au fost cazarmele nemțești, fiind în drumul cel mare, am făcut 4 case pă pimnița de piatră și 6 foșoară șindrilită cu șindrila de brad am făcut și grajdu de bărne cu 2 iasle și cu slon dinainte șindrilit cu șindrila de brad, curte înprejur cu pari despicați vârșitu cu mărăcini, poartă mare șindrilită și poartă mică; este conac pentru oamenii m-rii și pt. mosafiri și să vinde și vin[ul] m-rii; casele s'au arsu de Cărjalii, iar celelalte namestii sânt; 175,60 tot la această moșie am făcut și pătul mare șindrilit cu șindrila de stejar cu multă cheltueală nefiind stejari aproape; 135,30 am făcut și o morișcă de iznoavă tot acolo.

3568,60 pt. moșea de la Baea 3 ani m'am judecat cu lăcuiitorii și până am luat-o din mână și a-i supune lu obiceiul pă-mântului. Și am dres și acolo casile fiind stricate de răzmiriți; am prefăcut și moara și le-au arsu cărjalii; 209,90 am făcut și pătul mare șindrilit cu șindrila de brad, pentru bucatele m-rii; 1012, tot la acea moșie Baea din luminată poruncă gspd. am stricat 2 mori ale rumănilor protivnici și 10 case, mutându-i din moșea m-rii la alte sate cu multă cheltueală, că nu puteam stăpâni moșea de acei protivnici.

175,30, o moară de iznoavă am făcut pă moșea Bărzoteni, care este aproape de sf. m-re; 356,60 la moșea Fometești am făcut pătul mare șindrilit cu șindrila de stejar și bordeiu mare jumătate pivniță și jumătate cu sobă pentru conac m-rii; 105,90 tot la această moșie am făcut și o moară cu o piatră.

156,90 la moșea Șirineasa am făcut 2 case de bărne într'un acoperiș cu sobile lor șindrilit cu blane de stejar; 325,45 tot la aciașă moșie a făcut și 2 pătule mari șindrilită cu șindrila de stejar; curte înprejur, poartă; am îngrădit și pomet[ul] prin prejur cu gardu de nuele vârșit cu mărăcini; 177,90 moara de acolo fiind veche s'au stricat, s'au prăpădit și am făcut-o de iznoavă; 100, sf. biserică tot de la această moșie fiind pustie de mult și lipsită de toate odăjdiiile și de sfintele vase, de sf. icoane, de sfeșnicile toate, cumpărându-le și deschizând sf. biserică, să slujaște într'ansa sf. slujbă; 51,30 tot la acea moșie am făcut și

la drum mare *un bordei mare*, jumătate pîmniță și jum. cu sobă și să vinde vin[ul] m-rii.

2500 pentru moșia *Șușani m'am judecat cu Ot[e]ltelișani[i]* 4 ani până le-am scos-o din mână; am făcut și o casă de bărne și pătul mare șindrilit cu blane de ștejar.

185, o moară de la moșia *Stoiceni*, am făcut pîmniță de bărne cu slon dinainte, coperit cu blane de ștejar i lin și teascu, cumpărând și car cu 4 boi, să care cele trebuincioase.

4352 tl. 60 bn. *viea dela Troean*, care este între Rămnec și între Ocnă, cât au fost răzmirița neamțului nici de cum nu s'au lucrat, arzând turcii haracii și slon[ul] i 'gardu i lin și teascu și casa; și crescuse și mărăcini de nu să știea unde au fost vița. Am curățit-o, am îngădit-o, am pus haraci, am întregit-o, am făcut și 2 slonuri șindrilit, și bordei mare pridvorât jumătate pîmniță și jum. cu sobă pentru conac m-rii; am făcut și lin și teascu, cumpărând și un car cu boi pentru a s[e] căra cele trebuincioase; am scos-o la cale cum să cade.

553,60, la viea cea mare de la *Sutești* am făcut casă pt. conac de șădem când mergem; *slon mare*, lin și teascu, grajdu i poartă șindrilită cu blane de ștejar.

322,60 la viea *Goleasca* am făcut slon mare coperit cu blane de ștejar, casă, pîmniță de bărne neacoperite.

159,30 la viea *Vorniceasa*, la *Sutești*, facem casă, pivniță; însă pivnița am făcut-o, iar casa nu s'au isprăvit, ci le facem acum; am făcut slon, lipsă și teascu ²³⁶);

325,60 viea de la *Podgoria Piteștilor* tot din vremea răzmiriții părăsindu-să de tot, am închis-o, am curățit-o atât viea cât și poalile până în drum, dregând și casile.

2000, patru mori la moșia *Gioroc* le-am făcut de iznoavă noi; 157,90 viea de la *Nemoui*, am făcut slon mare, am coperit-o cu blane de ștejar, am făcut lin și teascu.

390 *bivolăria*, fiind arsă, strică, am înălțat [zidu] de l-au dres și am șindrilit-o cu șindrila de brad, podind-o și sus și jos, și am făcut casă de bărne cu cămară pentru văcari i *bivolari*, am făcut și coșaru de vite; 645, din *bivolăria* care am prefăcut-o, la vale, era loc de ținea apă și pădure mare și [la] curțile m-rii îi zicea rovină, pentru că era loc apăsător, de nu era de nici o treabă. Și eu, cu multă cheltueală și stredanie, am pus de au curățit pădurea toată și am făcut șanțuri de s'au slobozit apa și s'au făcut locuri arătoare; ară m-rea bucate cum și livezi de 150 cară de fân, din pădure mercee acum sânt semănături și livezi, îndemnându-mă fiind și aproape de m-re, de am făcut această curătură fiind de mare folos sf. m-ri; deosebit de lucrul țiganilor.

21, la o pîrticică de moșie *Racovița* am făcut un pătul pt. bucatile ce să adună acolo; 1545, de câțivași ani m'am tot judecat cu rumăni[i] din *Ușurei* pentru moșia *Sărbii i Ușurei* și sânt

236. A. continuă: „175, 20, la viea dela Nemoui, slon și lin am făcut și 3 cară cu hier... 8 boi și le-am dat acolo la Sutești. Am locmit și un mazăl, ca să fie purtător de grijă etc.”.

cărți de judecată i anaforale, iar moșiea nu să stăpânește de m-re pentru întâmplarea vremilor că nu ne îngăduesc rumâni[i]; 100, cinci cară am făcut, de boi și de bivoli, pentru trebuința m-rii, căci eu nu am găsit nici unul.

545, după ce am venit din țara nemțească am șindrilit clopotnița cu șindrilă de stejar solzi.

1200, am dres sf. biserică de la Polovragii, fiind arsă de cărjalii; am dres clopotnița, am șindri[li]t și 2 chilioare, făcându-le de iznoavă de bărne de lemn pentru șederea celor ce lăcuiesc acolo.

525, sfânta biserică a sf. Spiridon din Craiova, când era metoh al sf. m-ri, am coperit-o cu șindrilă de brad, cât și casile, cele ce era acolo.

Am făcut și moară la moșiea m-rii, Novaci, cu 2 roate; am făcut și 2 case de bărne într'un coperiș pentru conac oamenilor m-rii, coperite cu șindrilă de brad, atât casile cât și moara. Și acestea fiind danie de la răp[osa]lt Fota Vlădoean[u] le-au luat d-lui clucer Ion[fi]t[ă], fiul dum-lui, făcute de mine. 349, butii butii, vase câte se găsesc p[er] la vii toate de mine sânt făcute, cumpărate. De câțivași ani, dum-lor boeri[fi] Craiove[fi] de câte ori au fugit, aici s'au sălășluit a cere toate cele trebuincioase din m-re; 200, masă, șervete, cușite, talerc; farfurii, tipsii, filigene, ibrice de cafea ce să găsesc în m-re toate de mine sânt făcute; nu am găsit nimic, când am venit p[er] urma turcilor; 375, trei ani și jum. am trudit p[er] urma turcilor și am cheltuit până a răni băligar[ul] din m-re, din pivniță și din beciuri; 1120, 160.000 oca var să află în m-re gata pentru dresul zidului p[er] dinafară; 255²³⁷) [taleri], 500 cară nesip (!) pentru dresul m-rii și al bolniții; 756,20, s'au cheltuit cu muntele Bălescu la judecăți; 826 t. s'au cheltuit cu Tetoeanu, pt. mo[ra]ra de la Runcu, ce au dat-o Ilarion, prin Craiova și prin București în multe rânduri.

(Total: 42196 taleri, bani 115).

Alte deosebite dări ce s'au mai dat:

Ce s'au dat dum[nea]lui banului Neculae Brăncovean[u]:

2000 tl. dat²³⁸) când era surghiun la Arvantihora; 500 p[er] un cal; 800 odată; 800 al doilea; 800 al treilea p[er] 2 cai vineți; 80²³⁹), bulugbași (!) Hristii, ce au fost mumbașir p[er] mine de am împlinit suta de galbeni, (fac) 4980 [tal.]; 2500²⁴⁰) tl. când au venit din țara turcească trimiși p[er] un om al dum-lui, ce-l orânduise mumbașar asupra mea, (total taleri:) 7480.

237. A. nu conține cele ce urmează până la punct.

238. A. cuprinde și: „d-lui”.

239. A. continuă: „în 10 galbeni”.

240. A. nu cuprinde această sumă și detaliile.

Ce am dat d-lui banului Manolache Brăncovean[u]:

800, când au venit din țara turcească; 500, bani în mână prin mână lui Ionichie er[fo]monah; 750, vinărici[ul] din anul acela, care l-au luat de la răpt. părintele Filaret; 937 dum-lui conului Gligorie²⁴¹) Brăncoveanu pă cal[ful] ce l-au cerut unchiul dum-lui, cumpărat dela d-lui într'o sută zece galbeni înpărătești și 10 galbeni vinetici; 770, trimiși prin Spiridon er[fo]monah (= 3757; 850²⁴²), cu Iosif trimiși, (total:). 4607 [taleri].

Datoriile sfintei mănăstiri:

2750 [tl.] luați împrumut de la d-lui jupân Cosdu Ghizdaveț, care s'au dat mării sale domnului Hangerliu; 1450²⁴³), la București prin chezășica logtlui Necolae al sf. mitropolii; 1250²⁴⁴), iarăș prin chezășica d-lui logt. Necolae; 300, ai Polovragilor, 800, pentru han din Craiova; 826, zah[e]rea tot la domlui Hangerliu prin jupân Cosdu, plătit cu dobânda lor cum arată la vale; 293, am dat dobândă la zăpis cu zah[e]r[ea] iscălit de prea sf. episcop, cu leat 1798, ghenr 26; care bani i-am dat la sept. 11, lt. [1]800; 1208, s'au dat, prin d-lui pahrc Dincă Oțetelișan, poliță de am plătit acel zăpis, acum la an cu leat [1]804, apr.²⁴⁵) 5, și zăpis nu mi l-au trimis de la d-lui chir Cosdu Ghizdaveț; am cerutu și nu mi s'au trimes; 726, am dat dobândă la zăpisul cu tl. 2750, cei luați pentru lefule oștilor înpărătești de la mart. 29, leat 1798, care zăpis este iscălit și de prea sf. sa părintele mitropolit cu leat 1800 mart. 30; 500, s'au mai trimis prin d-lui Gheorghită David la leat 1802 agst 12²⁴⁶); 'dobândă tot dintru zăpis cu tl. 2750; 1000 t. ipac dobândă pă leat 1804, după acești bani 2750²⁴⁷); 1281, 'dobândă pă 3 ani la tl. 3800 luați de la București cu zăpise prin chezășica logt. Necolae; 1000, de la chir Dinu David la dregirea vii de la Troean cu dobândă la pungă 5 pă lună, de la leat 1792; 1440, dobândă la acești bani pă 12 ani, plătit și zăpis mi s'au dat; 2600, tot la jupănu Cosdu. Ghizdaveț care bani s'au datu din poruncă la... ? la leatu 1795.

(Total = 17.424 taleri).

Alte dări ce s'au dat cum arată:

3624, cheltueala cu Iosif și cu Ilarion; 2850, chelt. cu Spiridon i cu Climent; 2950, chelt. al doilea cu Iosif; 8500, cheltueala cu Arnăuțean în 3 ani la Craiova i la București, după a lui ne-adivărată pără și hula ce ne-au adus asupra, ca să să facă el igumen cu hula mea, (total = 17.924 taleri).

241. A. „Grigoraș“.

242. Această sumă lipsește în A.

243. A. „1250“.

244. A. „1200“.

245. A. „mai“.

246. A. „sept. 28“.

247. A. nu conține această sumă și cele ce urmează până la punct.

Alte dări deosebite:

350, la d. caimacam Hangerliu; 1000, la d. Iancul Caragea caimacam²⁴⁸); 200, Irimii erochiric în doi ani cât au șăzut în m-re; 400, doi cai de tunuri la domn[ul] Moruz[i]; 1000, pă 8 cai de tunuri la d-lui Hangerliu la Craiova; 50, când au mersu butca la Oreava cu 6 telegari, chelt[ueală]; 200, doi cai ce s'au prăpădit acolo; 270, spital[ul] nemților dan Râmneac, ce au rămas făcut și l-au plătit sf. episcopie cu sf. m-ri și au ajuns și m-rea Hurez cu acești bani de i-au dat; 300, dobânda banilor zahereli ce e-au luat Moruz vod[ă]; 300, bani spitalului la vremea ciumi la sfti Spiridon la Craiova; 200, până am scos bani[i] zahereli[i] de la București; 220, capul sf. Visarionu²⁴⁹); 154, la sf. biserică cea mare; 800, înoirea hrisovului leat 803; 576, pă chile grău 36, chila po tal. 16 ce s'au răspunsu la leat [17]98; 250, pă chile orz 25, chila po tl. 10 care tot la acel leat 98 s'au răspuns în bani; 208, am plătit văcărit ȝiganilor; 100, am dat pă șarampoi pt. zaherelile poslușnicilor; 320; simbria lui Macarie într'un an și 4 luni, după porunca d-lui banului Neculae Brâncoveanu; 80, 2 apostoli i 2 penticostare i 2 evanghelii; 400²⁵⁰), n'am luat în 2 ani de la jupă[n] Costandin, arenda moșii Nedei, arătând multe cheltueli; 500, n'am luat de la jupănu Cost. Ghizdaveți arinda într'un anu după moșea Ciuperceni, întrând bani[i] tot la datorie²⁵¹). (Total = 7878 taleri).

248. A. cuprinde: „350 la caimacamu Hangerliu; 1000 la caimacanu Caragea” (text lăial).

249. Cumpărat de Pahomie în 1797.

250. A. nu cuprinde această sumă și cele ce urmează.

251. După aceste dări, în ms. A se arată veniturile dela anul 1792—1804, precizându-se sumele parțiale, proveniența și totalul lor anual. Fiindcă aceste venituri au mai fost evidențiate odată în ms. A., voi da aici numai totalul veniturilor anuale, care nu s'a calculat anterior, iar în dreptul fiecărui an voi arăta care este veniul și cheltuiala după ms. B, publicat mai sus și socotite de mine, ca să se compare:

A.		B.		A.		B.			
Anul	Venit.	Venit.	Chelt.	Delicit	Anul	Venit.	Venit.	Chelt.	Deficit
1792 = 1685,60	1685,60	4312,105	2827,45	1799	2396	2936	4608	1672—	
1793 = 2457,30	2457,30	4056,60	1599,30	1800	3499	3919	4852,60	933,60	
1794 = 2390	2390 —	8296,60	1906,60	1801	4052	4552	5290,60	738,60	
1795 = 2643	2643 —	4093,90	1450,90	1802	3560	3570	4344 —	774 —	
1796 = 3069,90	3069,96	3453 —	383,24	1803	3385	4279	8102 —	3823 —	
1797 = 3482	3712 —	4997,61	1285,60	1804	4160	4760	2910 —	+1850—	
1798 = 3383	3428 —	5678 —	2250 —		21 052 +	24 016 +	30 107,00 +	7 941,00 +	
					19 110,60	19 385 66	29 888,15	10 502,69	
19.110,60	19,385,66	29.888,15	10.502,60	Total =	40.162,60	43,401,66	59,095,15	18.443,69	

Recapitulare :

Venit A=40 162,60

„ B=43.401 66

Chelt. B. 59,915,15

Deficit=18.443,69—1850=16.593,69 taleri.

*Moșiile dup[ă] cat[asti]h venitului măn[ăs]t[irii]*²⁵²):

Moșiea: Giorocu, Bogdănești, Runcu, Șchei, Craiovița, Ne-deea, Potrojeni, Baea, Căzănești, Șirineasa, Curăturile Costeștilor din Ulmetu, Stoiceni, Ciuperceni, viea Pitești, Giurgiza, Șuşanu, Neagota, Bărzotenii-Ulmetu, Idigla, plaiu Hurez[u]lui, moșiea Hurezii.

Moșiile după cat[asti]h de perilavi:

Moșiea Gioroc, moșiea Bogdănești, din cărți.... ? *schitu sf. Ioanu*, moșiea Runcu, Șchii — parte dintr'ansa —, *Potrojeni* a 8-a parte dintr'ansa, îi zic *Marmurile*; *Baea*; *Căzănești*; *Șăruneasa*; din hotar Hurez[u]lui; *Stoiceni*; *Ciuperceni*;..... ?; a treia parte din *Giurgiza*; *Șuşani*, în hotar Hurez[u]lui; *Bărzoteni*; *Urez*; *Rămești*; *Romanii*; *plaiu i moșiea Orezului*; *Ghitioara însă*..... ? *asu-pra logtului Nicolae*.

(Ms. cuprinde 17 foi întregi, din 24 câte se pare că a avut, 2 foi pe jumătate (pe acestea e scris catastihul moșiilor), celelalte s'au rupt. Toate foile rămase sânt 'scrise', afară de ultima; care servește și de copertă. Are formatul: 34½×24 cm.).

33.

1804, iunie 8. „*Cat[asti]h de avuturile sfintei m-ri Hurezii din sud. Vâlcea, mișcătoare și nemișcătoare care s'au dat în seama sf. sale arhimandritului Ghermano, ce s'au așăzat igumen; cum înăuntru arată*”.

(Capitolele: „Sfintele moaște; Evangheliile; Crucile; Engolpii; Icoanele; Sfintele vase i alte argintării; Odăjdiile arhieresti; Odăjdiile preoțăști; Stiharele; Epitrahirele; Perechi rucavițe; Orările; Aerile i procovețele; Poiasurile; Poalele i measele; Cărțile grecești i latinești; Sărbești; Rumănești; Cărțile ce au lăsat *Roman ieroshimonah ce au fost igmen și să numea Rafail*; Moșiile²⁵³) și Viile” — înșirate în primele 8 foi ale ms. — sânt a-proape identice cu cele ale ms. din 1791, mai 21. La cap. „*Morile*”, la roatele de la *Gioroc* se precisează: „...care arzându-să de *Cărjalii s'au făcut de proig[ui]menu Pahomie la locu*”. Se adaugă: „*I moară făcău la moșia Băia*; i ipac la *Fometești*; i la *Folești*; i la *Bărzoteni*. Aceste mori le-au făcut *proig[ui]menu Pahomie în vremea ig[ui]menii sale*”.

La cap. „*Vitele*”, din cele luate cu catastih, Pahomie dă lipsă 9 capete de bivol, murind pă iarnă”, rămân 11. Celelalte vite au sporit mult supt egumenia acestui călugăr activ; astfel

252. Ms. A. nu cuprinde însemnările moșiilor m-rii: dar acele însemnări din ms. A, sânt scrise de aceeași mână care a dat ms. B.

253. Lipesc: moșia „*Novaci* din Gorj, *Cerățul* din Dolj trecute în stăpânirea lui Ioniță Vlădăianu.

se adauge: „17 capete de cal spori de igmnu Pahomie și lăsați la m-re zestre; 172 răm[ă]tori (pe lângă 20 primiți) spor din eg. arhimandritului Pahomie; 95 oi cu mare cu mică; 22 capete de vaci i boi și „9 stupi prășiți dă arh. Pahomie”... Total capete: 469 și 9 stupi.

„Alte lucruri din casă spor dă ig[u]menu Pahomie:

4 zăbale de cai spor lăsate de proig. Pahomie; 1 tocu de her alb pentru hrisoave; 2 lingurițe de argint de dulceat[ă]; 2 farfurii ipacu de cleștar; 15 feligene de cafea; 6 farfuri[i] de madem, 1 tavă de cafea; 1 feligean de ceaiu; 6 păhar[e] de cleștar de vutcă; 1 caraf de cleștar, 1 sticlă de apă de cleștar; 1 ipacu; 1 teasă (1) de cleștar de sticlă; 2 păhar de cleștar cu scaun de masă de vinu; 4 clondire mari; 4 carafe; 5 păahr[e]; 2 solnițe de sticlă; 1 fanos de sticlă cu scaun de hier alb; 1 felinar de sticlă; 2 ibrice cafea; 24 dă talere farfurii; 2 castroane mari cu capacele lor; 6 ipac făr' de capace; 3 ipac farfurii de rasol; 12 farfurii de mezele; 3 farfurii ipac; 12 per. cușite; 150 ocă sare în m-re; 20 ocă cănepă i inu; 35 cară fân vechi au rămas la m-re; 3 mündire cu lână, 8 perine, 1 macat citu bun cu perinele, fețele (toate) în casa domnească; 3 mündire cu lână[ă], 6 perine ipac, 1 macat de..... în altă casă la mosafiri.

Piei de dobitoace ce au murit și au rămas în m-re spor: 5 piei de cal, 4 piei de bivol mari, 5 de bivol mici; 6 de capră, 6 de vacă mari, 2 de vițel = 30 (piei).

Vasăle de lemnu ce au rămas în m-re și prăvălii i moșiile m-rii, spor de igmnu Pah[fo]mie:

40 buți de vin, cu seci cu ce sânt cu vin după arătata sumă a vedr[e][or]; 15 putini de varză i de alt[e] legumi, seci, din care 6 sânt cu varză în m-re; 10 buțoae goale cu mari cu mici; 16 vedr[e] de brad; 2 putini; 11 hărdăe; 5 băniș[i] de bucate; 1 buriu cu oțat; 3 maldii (?); 16 copăi pentru culesu la vii; 2 copăi de stejar; 2 sâni de lemn încheete în m-re; 2 mese lungi cu piciere; 6 scaune; 4 cară mari de boi în m-re, 2 cară ipacu la Sutești; 1 car la viia cea mare ot. Troian (toate) legate cu cercuri.

Bucatele ce au rămas în m-re și pă la moșii da igumenu Pahomie:

56 baniși grău, ban[i]ța de ocă 24; 400 chile porumb vechi în m-re și pe la moșiile m-rii — măsurat de noi —; 308 ocă măzăre; 572 ocă fasole, în m-re lăsate.

Vinurile:

200 vedre vin alb veichi (1), 903 v. ipacu vin alb nou; 119 vedre rachiu de tiscovin[ă]. Adică 1434 [vedre] vin cu rachiu au rămas în m-re eg[u]menului Ghermano (cu cele 212 vedre primite).

Țigăni m-rii Hurez:

[1] sălaș D-tru Bangă cu soția lui Mariia, 1 fecior și 2 fete; Stan al Bangăi, soția Oprina; Radul lui Neagoe cu Safta; Gheorghe al Cărloti cu Ana; Dinul El[i]saftei cu Ana; Radul Beș-l[e]ag[ă] cu Tudora; Stan Șainu cu Stanca; D-tru Șainu cu Maria și 1 copil; Miul Șainu fără soție; Mihăilă Șainu cu Stanca și 1 copil; Antonie cu Ana; Marcu cu Gherghina; Mihăil Golea cu Ana; Ianachi Burican cu Zmărandă; Matei cu Nița; Ion cu Stanca; Barbu cu Mariia; Radul cu Mărgărita; Ion al lui Ștefan cu Ioana; Ștefan cu Ilină și 1 fiu; Dinu Potcovarul cu Stana și o fată; Oprea al lui Nița cu capu; Oprea al Predi cu Dobrița și 1 copil; Stan văduvu; Radul lui Gheorghe cu Preda și 1 copil; Cost. cu Oprea; Miu cu Dumitra și 1 copil; Radul cu Ana; Dinul cu Floarea; Ion al lui Vasile cu Stana și 2 copii; Oprea lui Cercel cu Ilinca, Stancu Cărloti cu Stanca; Radul Cărloti cu Rada și un fecior; Dumitru singur; Stan cu Stana; Tănase cu Oprea și 1 fată; Stan holteiu; Ioana văduva cu 1 copil; Mihăil cu Ana; Matei cu Floarea; Ion Sorici cu Stanca; Dinul Voicăi cu Stana și 1 fată; D-tru cu Stana; Ion cu Mariia și 1 fecior; Ion Ciofărlă cu Ilinca; Neacșul cu Floarea; Gh. Morlan cu Tudora; Nicolae al Neamțului cu soția lui Mariia și un fecior; Radul Dumitrani cu Stana; Oprea Berciu cu Mariia; Părvul singur; Stancul holteiu; Mihul cu Stanca și 2 fete; Ion cu Mariia; Dinul holteiu; Stan holteiu; Dinul cu Despa; Radul cu Marica; Ioana văduva cu 2 copii; Matei cu Nița și o fată; Matei Pistică și Ioana cu 1 fată; Radu și D-tra cu o fată; Amza cu Stana; D-tru Vizitiu cu Tudora și 1 copil; Pătru Glomnicul cu Despa, 2 feciori și 1 fată; Ion Glomnicul cu Ilinca și 1 fată; Filip cu Mariia; Nic. cu Stanca; Nița vād. cu 1 fecior de vârstă; Tudor Bucătaru cu Stanca și 1 fec.; Andrei cu soția lui; Papa holteiu; Gheorghe = 74 sălașe (166 suflete).

Țigani[i] ce să află șazători pă la moșii:

Nic. al lui Ilie cu soția Băluța; Avram cu Floarea — la moș[ia] *Baia*; Kadul lui Vasilie cu Stanca și 1 fecior și 3 fete la moș[ia] *Folești*; Radul Părțul cu Ilinca și 1 fată; Petru cu Dafina, 2 fec. și o fată — moș[ia] *Șirineasa*; Nițu cu Mariia la o vie de la *Sutești*; Mărin cu Stana la moș[ia] *Șușani*; Ion a lui Nița cu Mariia la moș[ia] *Giorocu*; D-tru cu Maria, 1 fată și 1 fecior; Radul lui Fățăi cu Neacșu, 1 fată, 1 fecior; Ion Stoica cu Păuna, la moș[ia] *Stoiceni*; Șarban cu Ilinca, 2 feciori; Nițu cu Mariia la via m-rii ot Troian (= 13 sălașe, 40 suflete). 87 sălașe (total).

Țigăni cei fugiți:

Stancu Ciohărlă, Dinul al Gorunii; Barbu, D-tru Ciulea; Ion Cosacu; D-tru lui Vasile; Ion al lui Neagoe cu Marina; Mihalcea

Ghidarcea; Dinul Nebunul; Filip Țapul; Cosd. sin Negrilă; D-tru Văgăi; Barbu Ursu fugit cu muerea lui; Ion al Ghinii; Ion al Mitului; Ion Gușoi. (16 capi, 18 suflete). 103 (sălașe, 224 suflete în total).

Namesțiile ce are astăzi m-rea Hurezii pă la moș[i], vîi și starea m-rii înlău[n]tru după zidirea răp[osa]ților ctitori:

[M-rea și biserica este învălîtă neplo[u]nd înlăuntru; bolnița, schitul, schitul, schitul. Dinafara m-rii: gardu, pătul mare șindrilît și pă picere de zid; o moar[ă]; bună lângă m-re; un șopron la vîia de lângă m-re șindrilit, în 8 furci; o cărciumă cu casă i grajdu șindrilit în deal la negoț la drumu mare. O cărciumă de zid boltită, cu 2 case deasupra cu foișor, cu grajdu ce să numește cărciuma de la baltă.

La moșia *Fometești*: 4 casă pă pivniță dă piatră și 2 foișoare șindrilite, cu curte; dară *casăle s'au arsu de Cărjalii*, iar celelalte stă; pătul ipac la numita moșie, șindrilit; o morișcă ipac.

La moșia *Baia*: un pătul mare, 1 moară șindrilit[ă]. O moară bună la moșia *Bărzoteni*.

La moșia *Folești*: un pătul mare șindrilit, 1 pivniță de bărne, 1 moară cu o piatră.

La moșia *Șirineasa*: 2 casă de bărne șindrilite, 2 pătule mari șindrilite cu curte, poartă, pometurile închisă; 1 moară; sfânta beserică învălîtă — toate bune; 1 bordeiu-cărciumă la drum, de bărne.

Un han în oraș Craiovii cu odăi, care l-au scosu egmu Pahomie prin judecată.

La moșia *Șușanii*: 1 casă de bărne și pătul mare șindrilit.

La moșia *Stoiceni*: 1 pivniță de blană cu slon dinnainte, acoperit cu blane de stejar.

La vîia de la *Troian*: 2 slonuri șindrilite, 1 bordeiu cu pridvor, cu lin i teascu.

La vîia cea mare de la *Sutești*: casă de bărne, piv[ni]ță, slon, lin, teascu, grajd, poartă, șindrilite toate.

La vîia de la *Goleasa* pivnița începută, iar slonu acoperit cu blane, lin i teascu.

La vîia *Vorniceasa* tot la *Sutești* pivnița făcută, iar casa nu, cu lin i teascu.

La vîia de la *Nemol* slon mare șindrilit cu blane, cu lin i teascu.

1 bivolarie de zid șindrilită și podită; 1 ceșmea cu apă, în m-re prefăcută de proig[u]menu Pahomie.

Vasă de aramă (spor):

1 cosoar la vîia ot Troianu; 1 her al m-rii de înherat; 1 căldare ca de 7 ocă pentru culegători la vîia ot Troianu; 4 cazane mari pă la vîi și în m-re, având m-rea acum 6 cazane; 2 puști în

m-re cumpărate de igum. Pahomie; 1 cântari mare, 1 micu; 1 pi-rostie, 1 morișcă de piper; 1 sabie nemțească, 5 clopote.

Acestea toate câte să coprindeu într'acest cath. mișcătoare și nemișcătoare avuturi ale sf. m-ri Hurezi, s'au dat în sama sf. sale pâr. *arhimandritul Ghermanò Trapezundion*, după luminată porunca prea înălțatului nostru domn, și după orânduial[ă] făcându-să 2 catastiș[e], unul ca și altu[1], acesta s'au dat la divanul mării sale, iar celălalt s'au făcut teslim cu toat[e] lucrurile m-rii, în mâna mai sus numitului igumen.

1804, iunie 8²⁵⁴).

Costandie Bistrițeanu (?); *Anania Gov[oreanu]* (grecește); *Meletie Polovrăceanu* (grecește); *Pahomie arhim. Hurez*; *Răducanu logt divan[ului]*.

(M. are 24 foi riglate orizontal, din care se găsesc scrise 13; dimens. 49 $\frac{1}{2}$ × 18 cm.).

34.

[1804, iunie (?)]²⁵⁵). *Spor ce am lăsat la sf. m-re Horez*:

3 candel, 1 lingură de argint; 9 cosore, 2 linguriță de argint de dulceață, 4 cazane mari de aramă, 1 her de înherat vite, 1 tîngire mare de aramă, 2 puști, 1 căldare mare de aramă, 1 pîrostrii, 2 sfeșnice de alamă, 1 sabie nemțească, 6 perechi de mucări (?), 1 per. hiară de plug, 5 seceri, 1 toc de hier alb pentru hriso[a]ve, 5 tărnaçoape, 2 țigăi de aramă, 1 tigae de cafea.

Bucatele: 56 baniți de grău; 400 chile de porumbi, 308 oca mazăre, 572 oca fasole.

Vinuurile: 1103 vedre vinu, 119 vedre rachiu tiscovină.

Vitele: 17 capete de cai, 172 de rămători, 95 oi, 22 vaci, 9 stupi.

Alte lucruri de casă: 6 mindire umplute cu lână, 4 perne tot cu lână, 2 macaturi cu ciucuri de tiriplit, unu cit bun, altu macatu bun roșu; 4 farfurii de cleștar pt. dulcieță, 15 feligene de cafea, 6 zarfuri de madem, 1 tavă de cafea, 1 feligenu de ceai cu farfuriea lui, 6 pah. de cleștar de vutcă, 1 teas de cleștar, 2 pah. de cleștar cu scaune de vinu, 4 clondire mari de sticlă, 4 caranfile, 15 pahară, 2 solnițe de sticlă, 1 danos (?) de sticlă de her albu, 1 felinaru de sticlă, 2 ibrice de cafea, 24 talere de farfurii, 2 castroane mari cu capacile lor, 6 castro[a]ne fără capace, 3 farfurii de rasolu, 12 farfurii de mezalăcuri (1), 3 farf. ipac, 12 per. de cuțițe, 40 oca cănepă și inu, 300 oca sare; 35 cară fănu fănu vechiu la m-re, 1 masă mare de pânză, 8 șervet[e], 1 morișcă de piperi.

254. Catastiful arată, la început, data de 20 iunie. Am admis, însă, datarea de la sfârșitul inventarului, cei care l-au întocmit prezintănd garanție suficientă.

255. Deși nedatat, cred că actul este întocmit în acest timp, când s'a făcut și predarea averii m-rii de Pahomie, către Ghermanò (v. doc. 33).

Cele ce nu s'au scris la catastif:

1 bute jumătate de pelin, 100 de vedre vinu vechiu în 2 butoae, 1 bute cu vinu de cărciumă la moșia *Runcu*, 30 vedre rachiu, cumpărate de mine în cărciumă la *Bela*, 6 clăi de fân la moșia *Runcu*, 2 clăi de fân la moșia *Șărinceasa*, 2 clăi de fân la moșia *Holești de jos* (!).

Arăturile de porumbu: 30 de zile arătură porumbi lângă m-re; prășăți; 25 de zile arătură porumbi la *Holești de jos*, prășăți; 25 de zile arăt. porunbi la *Pometești* (!), prășăți; 10 z. arăt. porunbi la *Bălteni*, prășăți, 10 z. arăt. porunbi la *Șirinceasa*, prăș.; 1 zi arăt. por. la moșia *Runcu*, prășăți.

Grâu de la Baea de heru i de la Runcu ce era strânsu de la leat 1803; l-au treerat și l-au adus în m-re. 2 zile arături de de mazăre prășită și tărsuită, 2 zile arăt. de bob prășit; 2 z. și jum. arăt. fasole prăș. și hărăcită; 2 arăt. de varză pusă, prășită; 40 răzoare cu ceapă; 20 răzoare cu usturoi, afară din răzorele cu pătrunjă, cu morcovi, cu țelină, cu napi, gulii, brojbe, sfece, rădăcini de tot felul puse în pământ pentru seminții cu rodul la anu.

(*Fără iscălitură*, dar se poate spune, după scris, că e dat de Pahomie).

35.

1804, iulie 10. *Hristodor armașul scrie lui Pahomie arhim. fost egumen la Hurez, că nu este primit de noul egumen să țină în arendă moșia Folești.*

Cu fiească plecăciune mă închin sfinții tale,

† Aseară la 9 zile ale aceștii următori luni au venit Gheorghe arnăutul ce l-am orânduit să caute moșia Folești, ce în arendă am cumpărat-o de la sf. ta de mi-au zis că i-ai zis să-i dai bani fiindcă m'au scos după moșie. Eu n'am nădăjdut de această după 3 luni și după ce am făcut atâta cheltuială să mă lipsească, lucru ce nu s'au întâmplat de când iaste lumea la nici un arândăș. Cu toate acestea iată trimiseiu zăpisele, unul pentru vadurile cărciumilor de la Bălteni pentru talr. 20, fiindcă vinu acolo l-am pus neîngăduindu-mă niminea și altul al moșii pentru talr. 410 și cu 20 fac 430 tal. și par. 15; dobânda lor pă 2 luni și jum. socotindu-se punga la lună po tal. 7¹/₂, după cum i-am luat și eu de la altă parte, face peste tot tal. 445. Și să-m[i] trimiți și zăpisul ce am dat sf. tale la tal. 600 pentru moșie pă un anu și jum., zăpisul moșii să nu să spargă, ci sf. ta să treci în dosul zăpisului bani[i] căți i-ai întors, iar zăpisul să-l dai în mână feciorului ca să-l aratu la *igumenul cel nou*, fiindcă poate să am judecată pentru vinuri și pt. cheltueli. Și negrășit zăpisul să nu să spargă, ci cum zicu, să mi să trimiță ca să vază că eu am cumpărat ca să pot să-m[i] caut cheltuiala. Și cu toată plecăciunea sânt al sf. tale fiu suf[letesc] și slugă,

1804, iuli 10.

Hristodor armaș.

Părinte mă rog să nu faci într'alt chip, ci să treci bani[i] în dosul zapisului căți i-ai întorsu și pă urmă zapisul să-l dai în mână fec. fiindcă am judecată pt. cheltuială și pentru vinuri și fără zapișu nu pot să-m caut. Eu am însemnat și cheltuiala, ca să să vază că este.

Cheltuiala ce s'au făcut: tal. 66,75 pă 65 vedr. vin cumpărat câte parl. 41 vedr[e]; 182,30 pă 162 vedr. cump. câte parole 45; 15 chirica pă acest vin; = 263,105; 7,60 dobânda pă acești bani; 430 ce am dat pă moșia i pă vaduri; 15 dobânda la acești bani; 36 simbria slugi pă 3 luni; 24 chelt. lui; 6 trebue la toamnă să ducă bușile la Drăgășani. (Total =) 782,45, adecă..... sânt să mi să răspună.

(Alt scris:) tl. 410 am primit eu Gheorghe de la sf. sa păr. arh. Pahomie, cari bani arind[a] moșii Folești și spre încredințare am iscălit-o.

Gheorghe arnăutul al d-lui armașu Hristodu.
(V-so: adresa grecească a lui Pahomie arhimandritul).

36.

1804, noemvre 11. *Ion vâtaful dă șocoteală arhim. Pahomie fost egumen la Hurez, de venitul și cheltuelile cășării de la Ludeasa pe anul 1804.*

Socoteala cășării *Ludeasa* din timpul de estimp, unde am fost tovaroș pă alișveriș cu sf. sa păr. *arhimandritu Pahomie proim Hurezan*, de toate datoriile și luaturile cum mai jos să arată:
1804.

Tl. 2125, am luat eu în mână de la capanlău pă ocă 5375, în 2409 căpățini, miea de oca po tl. 415.

Dintr'aceștea ce am dat: tl. 1463, bani 63, s'au dat pă cumpărătoarea telemeli ocă 8363 ocoa parale 7; 175, dat la 5 baci; 10, chirica cazanului; 10 Romanilor pentru loc; 19, dresul cășării astă primăvară; 25 logofătului ce au fost cantaragiu; 10 rachiu ce l-au băut baci[i]; 27,60 pă 550 ocă sare; 20, mălaiul ce s'au dat bacilor; 20 scoborātu cașcavalului; 7, spălatu cașcavalului; 100 cheltuiși în judecată la București; 25, jderi[i] ce s'au dat la d-lui *clucer Stanciu*; 17, *pielea de ursi* (1) *la d-lui vel logt*; 30, cașurile cele negre ce s'au dat pă la obrazuri; 60, plata anaforalei ce s'au buiurdisit de măriea sa vodă. (Total =) 2010 [tal.], 3 [bani]. 215, adecă 215 iasă câștig și dându-să pă în doaă face tl. 1071½ partea sf. sale, și partea mea asemenea.

Cu fiească plecăci[une] sârut cinst. mână sf[in]t[ă] tale],

Mai învârtejindu-mă și eu din învăluelile ce am avut și necazuri ce am petrecut, făcui socoteala cășerii în timpul de estimp de toate precum o vei vedea sf.ta. De care după toate altele ne-au rămas câștig tl. 215 și vine partea sf. tale 107 $\frac{1}{2}$. Și osăbit., să-i mai ei sf. [ta] tl. 5, *pă un jder ce l-ai dat la București* și tl. 10 chiria cășăriei ot Romani, care fac peste toți bani tl. 122, bn. 60. Vezi sfinția ta, *câștigu ce ni s'ar cuveni să-l luom ni l-au mîncat dușmani[i]* cu cheltuelile. Eu am la sf. ta tl. 400, adecă bani împrumutați luați de la *chir Dumitrachie* de astă primăvară, din care scăzându-te cu tl. 122 $\frac{1}{2}$, ce să arată mai sus că am să-ți dau, mai rămăi sf. ta datori mic tl. 277, bn. 60, adecă ca să-mi mai dai. Deosăbit am să-ți dau și eu sf. tale tl. 75 bani[i] porumbului de la *Racoviță*, măcar că într'acestea făgăduisă sf. [ta] 10 obroace la *beserica de la Târg*, dar eu îi plătesc toți. Și rămăne ca să-mi mai dai sf. ta. tl. 202 $\frac{1}{2}$. Socoteala anului trecut, tot de această cășerie, încă nici până acum nu este încheată cu capanlăi, ca să vedem ce ne iasă peste cheltuelile ce am avut și atunci prin Craiova și pă la d-lor boerii ispravnici, încă cele care s'au mai făcut estimp pă la Râmnic cu *Ormuzolu*, nu mai pomenii acum nimic. Când vom putea face socoteala anului trecut cu capanlăi, iarăș vom vorbi. Și aici câștig va veni pă dreptate, al sf. tale va fi, fiindcă această socoteală este să facă prin d-lui *chir Nicolita* și poți sf. ta a-l întreba; să nu socotești că s'au făcut vre un vicleșug, căci chiiar dreptul în frică lui D-zeu îți arăt. 50 ocă cașcaval ț'am oprit este gata; 2 foi cu brânză ț'am cumpărat și i-am trimis la *chir D-trachie starostea* și vei trimite de-i vei lua, precum mi-ai scris că-ți trebue la București; este lucru bun, fain.

Și sânt al sf. [tale] plecat fiu suf[letesc].

Ioan văt[a]f.

(Insemnarea arh. Pahomie:). Am la Ioan văt[a]f. Urșanu, afar[ă] din ce scrie: tl. 160, un cal murg ce l-au dat dum. *med[e]n[ni]ce[r]* Mer[i]ș[e]sc (?), bani de la Dima, care e-au dat și zapisu.

(V-so, adresa:) În cin[sti]t[ă] mână sf. sale părintelui *Pahomie arhimandrit* proin Hurezan, cu fiască plecăciune.

37.

[1805, ian.—mai ?]²⁵⁶). *Pahomie arhim.*, fostul egumen al Hurezului, se roagă de domn să-i acorde 3—4 oameni scutiți de dajde, cari să-l îngrijească de epilepsie.

256. Cred că nu greșesc fixând această datare, basându-mă pe faptul că actul din 11 nov. 1804 (v. no. 36) nu pomenesc de o boală a lui Pahomie, iar actul din 5 iunie 1805 (v. no. 38) o citează.

Prea înălțate Doamne,

Noianul cel plin de milostire al înălțimii tale, revărsat fiind către toți supuși[i] mării tale, precum cunoscut în faptă este încă și din cei ce au puțină pricepere, și mai vărtos căpi au alergat cu înfierbințea și căldură la fireasca mării tale spahcă nu au rămas obidiți și cu deosăbire împărtășiți din mila mării tale. Aceeaș dar milostivire a bunătăți[i] înălțimii tale îndemnându-mă și pă mine ticălosul, năzuescu către mărturisitele m. tale, să nu te înduri și de ticăloșia mea, căci precum este știut înălțimii tale, *încă de când mă afluam acolo am căzut în grea patimă de epilipsie și cu deosăbire lipsit de arși/pele ticălosului trup, de nu mă pociu mișca*; lângă care patimă, ce pentru păcatele mele am dobândit, neavând nici cine să-m[i] aducă un vas de apă sau să mă ridice dintr'un pat al zăcerii în altul nepustindu-mă toți; să să reverse și asupra ticăloșii mele milostivirea înălțimii tale a mă milui cu 3—4 săraci de oameni, din cei care să vor găsi fără pricină de dajdie, ca să-m[i] amu [sprijin] într'această vremelnică lume. Și mare și nesăvârșită pomenire va rămănea și cu ticăloșia mea în vreme ce alt nu am unde năzui, decât după milostiv D-zău la îndurările mării tale, de care nu sânt cu îndoire că voi rămănea obidit în prea luminate zilele înălțimii tale. Și cum D-zeu va lumina bun cugetul înălțimii tale asupra nevredniciei mele.

Al mării tale prea plecat și către Dum-zău rugător smerit,

Pahomie arhimandritu proig[u]m[e]n Orezean.

(Fără adresă și fără rezoluție).

38.

[1805, iunie]. *Plângerea arhimandritului Pahomie către domn, prin care se roagă să fie ertat de niște datorii către m-reă Hurez. Cere să i se dea tot sporul de vite, vin și bucate lăsat m-rii, cum și 1000 taleri de la vornicul Brâncoveanu.*

Prea înălțate Doamne,

† După luminată porunca înălțimii tale, ce s'au dat prin pitac din divan, înfățișându-mă, *până a nu cădea la boală*, înaintea dum-lui vel logt de țara de sus, s'au theorisit cheltuelile ce s'au arătat de cel de acum ig[u]mn Hurez[an], prin vechilul său *Nicolaie polcov*. Care alăturându-se lângă jumătatea cei de tl. 7000 și mai bine făcută datorie, m'am îndatorat a plăti peste tl. 5000 și alte tl. 5000, rămăind m-reă îndatorată și încărcată cu datorie de tl. 1900 ca un bagatel, iar mai mult nu.

Această alegere a d-lui vel logt de s'au arătat în scris mării tale și de s'au dat în vreun chip luminată poruncă în ce chip să să urmeze știre nu am.

Luminate Doamne! de mi s'au făcut această încărcătură din vreo ipopsie că sânt vreun om cu avut indestulu este a da

pliroforie stării mele, mărturisirea ce am făcut acum la această nenădăjduită boală, ce m'au adus de me-am văzut cumpâna sfârșitului ticăloasii mele vieți înaintea ochilor. Dar când și această primejdie a vieții mele, nu va opri pornirea cu carea fără drep-tate mă împovăresc, fiindcă altă nădejde a împlini numita sumă de bani nu am de nicăiri, alerg earăși cu fierbinți lacrimi la noea-nul milostivirii mării tale și mă rog cu fierbințeală, ca să-mi fie ascultată rugăciunea la cererile ce fac. Căci 'de nu mă va întovărăși ajutorul mării tale, zilele vieții de multă obidă să vor înpuțina și pricina acestii prigoniri sfârș[i]t nu v[a] lua.

Deci fiindcă, când m-au scos din igumenie la datul socotelii, am lăsat spor la m-re pă lângă alte lucruri mișcătoare, adecă: boi, vaci, cai, rămători, oi și nemișcătoare cum: argintării, arămurî și alte lucruri, și 400 chile porumb i 1103 vedre vin și 119 ve-dre rachiu, după cum să coprinde în cath. de perilavă. Și deose-bit mai am la d-lui *biv vel vor[ni]c Grigorașco Brănc[o]-v[eanu]* tl. 1000 luați pentru un cal ce era, să mi-l vînză și să-l dau peșcheș *răp[osa]tului banului Nicolae Brănc[o]v[eanu]* și dum-lui auzind de acel prețu nu au vrut să-l primească, să te milostivești măriia ta a mi să întoarce atât aceste mai sus arătate trei condeie, adecă: porumbu, vinul și rachiu cum și celelalte din prisosul ce am lăsat la m-re după cat[asti]h socotitorilor; cum și acei tl. 1000 de la dum-lui *vorc. Brănc[o]v[eanu]*, care bani măcar că ar fi zicând dum-lui că are sinetul mieu că i-aș fi dă-ruit. Adevărat, când nu m'ar fi încărcat să plătesc atâta sumă de bani, fără nici o dreptate, în vreme ce sânt cheltuiți la vreme de nevoe, după cum chiear zapisile de datorii arată ritos trebuința și nevoea obștii, pentru care s'au făcut datoria, adeverite de ar-hiereul locului, carele de ar fi cunoscut netrebnece acele trebuințe nu ar fi adevărit zapisele datoriilor de bune, aș zice să fie dăruiți dum-lui. De vreme ce am dat și alte multe sume care să adună la tl. 15.774 și unile din sineturile luat[u]lui am și până astăzi, care daturi de bani le pretenderisesc toate până la o para de vreme ce mă încarcă cu plata acestii grele sume de datorii peste puțința mea, într'acest chip cu aceste mijloace fiind ajutat de cea către toți răvărsată milostivirea mării tale, socotesc despre o parte să eau și despre altă parte să fac împlinire. De care earăș cu fierbințeală mă rog, și cum milostivul D-zeu va lumina pe măriia ta asupra sărăcii mele.

Al mării tale prea plecat și smerit și cătră D-zeu fierbinte rugător de sănătatea mării tale,

Pahomie arhm. ce au fost ig[hu]m. la Hur[e]jz.

(V-so:) Hotărârea noastră vei vedea-o la anaforaoa dum-lui vel logt. ce s'au buirdisit de domniea mea, în care nu să coprinde ca peste tl. 5000 să plătești încă atâtea, ci numai tl. 5260; iar pentru provlima ce faci a fi să da lucrurile ce zici că ai sporit la m-re peste perilavi a cuvioșii tale, acestea fiind de însuși măr-

turisite că sânt ale m-rii, este provlimă de un om lipsit de minte, că și pentru celelalte cereri ce faci, de vreme ce însuși nu tă-găduieși că le-ai dăruit odată, n'ai cuvânt acum a le mai cere în-napoi.

1805, iuni[e] 18.

Biv vel med[elni]cer.

39.

1805, noemvre 1. Adevărînța lui Pahomie pentru o datorie de 2000 taleri.

T[a]l. 2000 adecă doao mie m'am rugat dă d-lui chir Nico-lăiță de mi-eau făcut bine la mare trebuința mea, cari bani cu soroc de o lună, și cu dobânda lor la pungă po tal. $7\frac{1}{2}$, să am' a-î răspunde d-lui fără alt cuvânt de pricinuire. Și spre încredințare am iscălit,

Pahomie arhm. plat[nic].

[1]805, noemv. 1.

(V-so, o însemnare a lui Nicolăiță).

40.

1806, martie 6 [Râmnic]. Anania egumenul m-rii Bistrița roagă pe Pahomie ca să-i scrie cum s'a făcut de a ajuns moșia din Milostea a m-rii Bistrița în posesia Polovracilor.

Cu căzuta închinăciune,

† Viind și ieu la Râmnic, spre întâmpinare[a] noilor isprav-nici, nu lipsii a cerceta și de stare[a] sănătății sf. [tale] de care aflând că acum merge mai spre bine, foarte m'am bucurat. Milostivu D-zeu să ți-o dăruiască pe deplin și să te păzască de aici innainte întru toată întregim[e]a. Dator sânt a veni spre vedere[a] sf. până acolo, care datorie nu voi lipsi a împlini de voi pute[a]. Lângă aceste, fiindcă cu ajutorul lui D-zeu, ca un nou egumen, m'am apucat a cerceta hotarăle moșiilor și a le izbrăni, rog și pe sf. să mă înștiințezi pentru o bucată de moșie din Miloste, care în igumenia sf. [tale] s'au luat și s'au dat în stăpânire Polovraciului. Cu ce putere s'au luat prin dovedire de cărți sau prin ju rământuri sau prin oareșcare daruri și cine are dreptate ș'a stăpa-ni acea bucată, Bistrița sau Polovraciul? Pentru că ieu cercetând cărțile m-rii, aflu că fără dreptate ar fi pierdut acea moșie.

Și aceste te rog întâi a mă înștiința ca să poată sf. m-re Bistrița aș afla dreptate prin arătare[a] sf. și să nu să păgu-bească c[u] atâta loc de moșie preum însuș sf. [ta] știi; al doi-le[a], ca să nu te muștre știința, la ceasul cel de pe urmă, cum că ai făcut strâmbătate m-rii, știind că avem datorii a da sama la

înfricoșatul județ. Pentru aceia dar orcum vei fi știind curgere[a] pricinii, în scris să mă înștiințezi curat și lămurit 'de toate pe larg, atâta de mitošile (?) ce va fi urmat atunce, cât și de s'au mutat semnale cele vechi de hotară, cași sf. să fii pomenit la m-re ca un făcător de bine, și noi iarăș nu vom fi uitători osteneții, ce vei face scriindu-ne, ci vom răsplăti nu numai cu cuvântul, ci încă și 'n faptă și cu lucrul.

Pentru care și rămâi al sf. tale ca un frate mai mic și plecat,
1806 mar[tie] 7.

Anania eg[umen]aș Bistriți[i].

(Adresa:) Întru cinstita mână sf. sale pâr. arhimandrit chiriaco chîr Pahomie proîn Hurezeanul cu căzută închinăciune să se dea.

41.

1806, decembrie 2. [Hurez]. Ghermanò arhim., egumenul m-rii Hurez, răspunde lui Pahomie relativ la un cazan, reproșându-i că din 24 cazane a mai lăsat 4. 'l întreabă de ce a primit acolo pe Isaia, fără încuviințarea sa.

Cu frățască dragoste mă închin sf[in]ții tale,

Am priimit cinstită scrisoarea sf. [tale] și cele cuprinzătoare am văzut pentru un cazan, ce era la Folești, cu[m] că ar fi al sf[in]ții [tale]; bine, să ți-l dau, ci 'dară să-m[i] dai și sf. 24 de cazane ca ai scris la catastih și numai 4 sânt, după cum mărturișește părintele eclisearhul. Cătră aceasta am înțeles că ai fi priimit pă oca Isaia, aicea la schitul sf. [tale], eșindu de la noi fără de blagoslovenie și fără de știre. Dar eu socotescu că șartul mănăstirilor iaste a nu priimi părinți fără de blagoslovenia aceluia de unde au eșit.

De aceasta, și sânt al sf. [tale] întru Hs. frate,

1806 dechem[vre] 2.

Ghermanò Horezan (grecește).

(V-so:) Ci[ns]t. și mie întru Hs. frate sf. părinte arh[im]. Pahomie, cu frățască dragoste să să dea.

42.

1807, septv. 14. [Buc. ?]. Isaac Ralet v. log. muștră pe Pahomie că are averi în zapise și el l-a scăpat de datoriile Hurezului. Trimite un medelnicer să-i explice pe larg și să-i ceară, probabil, vre o sumă de bani.

Cu căzută evlavie cuvioșii tale, părinte Pahomie,

Știut este cuvioșii tale judecata ce ai avut cu m-re Hurezul și jurământurile ce ai făcut la divanu mării sale lui vodă, că nu ai nimic. Acum dar cu mirare ne-au fost, când am auzit del[a] oa-

meni[i] cuvioșii tale, pentru averea ce ai în zapise de datorii care le arată și pe anume. Ci fiindcă eu, dând credință la arătările cuvioșii tale, m'am însărcinat de te-am ajutat cu toată silința și te-ai cotorosit dă ceiace umbla davagii[i] să-ți faci, vream să arăt mării sale lui vodă de toate pe larg, ș'atunci adăv[ă]rat că putea să să facă lucru, care nu este plăcut cuvioșii tale. Și în scurt, sânt oameni știuți cei ce țin averea cuvioșii tale și pă lângă averea aceea, ce să poate pierde, câtă necinste și osândă poți să ai cuvioșia ta.

De aceea dar, pentru binele cuvioșii tale, ca să nu pătimești lucruri deosebite la această vreme ce nu-[i] trec prin gând, iată, într'adinsu, trimisci pe *Nicolai med[elni]cer*, ca să-ț dea pe larg și întreagă pliroforie și să urmeze precum l-am pov[ă]luit, ci cuvioșia ta să nu te arăți cu varvariotiga și cu mijloc care este pricinuitor de răul sf. tale, că apoi te vei căi foarte rău.

Al cuvioșii tale gata spre slujbă,

[1]807 sept. 14.

Isaac Ralet vel logft.

Să nu fii la vre o îndoială, că medcer este cu totul al casii noastre.

(Adresa:) Cintlui cuviosului arhim. *Pahomie proin Hurezean și epistat schitului Fedeleșoiu, din sud. Argeș*, cu căzută evlavie.

43.

1808, martie 1. *Catastih de datoriile lui Pahomie arh. la Dinu David-Râmnic.*

1804, august. *Tărguele ce s'au dat sf. păr. proin. Hur[e]-z[ean], de Nicola calfa și de ceilalți ce să vor numi la vale.*

De la Nicola:

4½ ocă zahar [a] 4,20(=)20 tal., par[a]le 10. 2½ ocă zahar = 10,5. 3 coți gherliță ur. (?) la butcă [a] 4,20 = 13 t. 20 par. 1 ocă zahar, 4,20. 2 borcane de pământ, 10 [par.]. 6 buc. găitan tanea Țar (?), 1 t. 32 p. 4 parmatlăcuri, 30 [par.]. 33 nastur[i], 11 [par.]. 4 dramuri ibrișin, 32 par. 6 gil. ață, 12 p. 3 coți maraș, 1 t. 2 p. 1 ploscă, 1 t. 20 p.

(Total =) 55 [tal.] 4 [par.]

[1]804, sept. 23, ipac și bani tal. 100 i-am dat eu în fuișor la noi, 100 t.

1 șal de găt ce l-au luat duml. polcov. Radu de aici cu călugăru cel mic ce au zis să-l scriem la sf. [ta], că în locu-i acestui șal ai luat sf. [ta] [pe] al dumn[lui], [tal.] 16,

(Total =) 171 [tal.] 4 [par.].

[1]805 ocmv. 5:

7 dram[u]r[i] ghivez găitan... 2 t. 18 p. 1 dram ibrișin, 8 p. = 173 t. 30 p.

[1]805 decmv.:

Alte tărgueli date de *Dincă frate-mieu și de Toma:*

3 sticle rozol mare, 4 t. 20 p.; 1 răzătoare, 14 p.; 5 ocă, 50 d. fier, 4 t. 18 p.; $\frac{1}{2}$ ocă undelemnu, 1 t.

805 avgt 2.

$\frac{1}{2}$ ocă anason de la Toma dată, 25 par.; 175 dram. undelemn, 35 p.; 100 dram. fidea 15 p.; $4\frac{1}{2}$ ocă zahar luat de la prăvălia lui Nebăluț cu bani din prăvălie tocmit de sf. cu tl. 4,20; noemv. = 20 [tal.] 10 [par.]; $1\frac{1}{2}$ ocă pesmeți, 1 t. 20 p.; 21 ocă fier cu logt. Dima, cu răvaș dumn., 805 avgt. 20 [a] 30 par. = 15 t. 30 p.

1 ocă oșăt, 32 p.; $\frac{1}{2}$ ocă fidea, 25 p.; 1 testea hârtie, 20 p.; $\frac{1}{2}$ ocă icre negre, [1]806 mart. 5, (=) 2 [tal.].

2 făclii de ceară galbină de câte o litră, luate de logt. pentru sf., mart. 30, 3 tal.

46 ocă fier cu răvaș logt. Dimi, [1]806 ghenr. 16, 34 t. 20 par. (Total până aici =) 264 t. 34 p.

200 dram. undelemn cu logt. Dima, 806 mart. 22, 1 t, 30 par. (Total =) 266,24.

1 răvaș cu târgueli de o față de giubea ghermesut și de scurteică cu cheltuelile lor i s'au dat prin Anghel croitor, 1806, apr. 3, tal. 42, par. 36.

51 ocă fier cu răvaș logt. Dimi ce s'au dat pentru trebuință sf. 1806, apr. 11, 38 t. 30 par.

175 dramr. undelemn la o papornită dat din porunca taică, când au fost la Bojoreanu bolnav, [1]806, sept. 11, par. 20.

25 dram. tămăc, 10 par.; 4 lumănări de ceară, 20 par.

[1]806, ocm. 16, cele ce i s'au târguit din Sibi[iu]:

1 ocă candel, 2 t. 45 p.; 10 sticle unt de cimbru, 6 t.; 5 sticle balsam Antoniu, 2 t. 30 p.; 1 sticlă picături de stomah, 3 t.; $2\frac{1}{8}$ copuri ulei, 4 t. 39 p.; sticla ce s'au pus ulei, 24 par.; 1 briceag de condee, 1 t.; 2 ciubuce ciară tare, 32 p.; 1 cutie bulinuri, 12 par.; 22 jimble, 22 par.; 6 pite, 36 par.

Am plătit chirie pentru car, 2 [taleri]; au cheltuit trimisu în 3 [zile ?] și cu vama ce au plătit, 3 t. 30 par. (Total =) 27,30.

[1]806, decm. 12:

2 pături date de Dincă prin țigan sf. [tale], 10 t. 20 p.; 3 coți șai vișiniu de dulamă a 13 = 39 tal.; 1 per. blăni albe, 6 t. 20 p.; 1 sfertu pânțec de sângeag, 2,20; 27 singip negru, 27 t.; $1\frac{1}{2}$ dram. ibrișim, 12 par.; cusutu dulami, 1 t.; înblănit 1 t. 10 p.; 1 buc. șamalagea de fino, 25 tal.; 5 buc. găitan taneă, 1 tal.; $2\frac{1}{2}$ dram. ibrișim, 20 p.; 6 coți astormaraș a 15, 2 t. 10 par.; 6 bogasiu singif, 24 par.; 12 nastor[i], 4 par.; 1 cot șiret mintean, 4 par.; lucru 1 t., 20 p.; 1 cot beleacoasă cu fir de telev, 18 tal.; 18 sangip negru, 18 t.; 1 sfertu de sangip, 2 t. 20 p.; $\frac{1}{2}$ misadă blană albă și lucru cu înblănit ibriș, 2 t. 20 p.; 1 tilivichie de sangreu verde, 10 t.; 4 lumănări de ceară date de Ghiță al nostru, [1]807, ghenr. 11, 2 [taleri].

Ipac altă fo[a]e cu mărunțișuri de băcănie de la 807 iuli
19 (=) 8 tal., 5 par.

2 basmale de bumbac albastre date de Ghiță aici sf. [tale]
a tl. 3 — septm. 24 —, 6 tal.

100 dram. cafea cu Istratie al Moași, dată din porunca taică,
— iuli 31 —, 2 tal.

(Total =) 297 t. 225 p.

25 dram. candel albu—807 decmv. 6, 1 t., 1 ocă unde[emn, 2 t.
60 p., 1 litră fidea, 1 tal. = 4 t. 60 ²⁵⁷) 4,60

Și cin dindărătu, cin arată jos este de tot . . . 297,25

Și cinu din fața dintăi este de . . . tl. 266,22

Cin tal. . . 568,87

Și s'au mai găsit datorie cu răvaș la Grigore în
prăv[ălie] de tal. . . 176,54
745,21

*De aici la vale să arată și bani ce avem dați, anume, și altă
marfă:*

20 tal. s'au dat la 2 beserici să pomenească pe... și pe alți numiți

19 t. 60 p. după 21/2 chile porumb ce s'au dat la călugări
de la vie și la țigani și la sămânță cu zisa Dimi[i]; 24 t. 72 p.o
foiță cu carne și cu altă marfă și cu 1 cojoc și 1 căciulă și 2
cămăși țigănașului sfinți[i] tale la plecarea [la] București; 18 t.
90 p., un răvaș al sf. [tale] de la mai 29, 1806, pentru ocă 25 dă
fier, ales de Radu Meciu; 136 t. 60, altă foiță cu nește arămur[i]
și cu altă marfă ce i s'au târguit de la bălciul Răurenilor, la sept.
10, 806.

1 t. 105 p. alt răvaș cu 3 lacăt[e], 1807, ghen. (Total =)
221 t. 27 p. + 745,21 = 966,48. Și bani aceștea (221,27) sânt
cheltuiți de mine.

Acești bani (966,48) să află numai. până la anu 1808 la
ghen. 30.

*De aici la vale arăt și bani[i] ce i s'au dat de la anu 1805
pân acum la anu 1808 la ghen.*

Ghenr. 1805, i s'au dat o poliță la București de au luat de
la chir Ioniță Bogasieru, bani, 500 taleri; ipac s'au mai dat la
dum. boeri isprav. de au dat la turcu cel cu pricina caș[ca]vaelor,
860 t.; 1805 avgt.: ipac s'au mai dat prin Mih. (?) după za-
p[is?], 500 t.; 805, noemv, s'au mai dat la chir Nicolica pe un
zapis la sf. cu zioa sptm., 2000 t.; 806, decv., ipac s'au mai dat
la Gojulești de la hanu Șerban vod[ă], bani ce i-au dat la mitropolie
la chezășica dumn., 700 t.; 806 mart., ipac și s'au adus la Boj[o-
reani ?] de mine, 915,90 tal., ipac și lumănări și untdelemn și
tămăe de 2 t. 60 par., ipac s'au trimis la dum. logf. Nicolae em-

257. De aici înainte s'a scris de altă mână, cu altă cerneală.
până la sfârșit. Cred că până aici sânt însemnări făcute de Ghiță,
fiul lui Dinu David, mort la 1 martie 1808.

batic 700 t.; 2 pături și 4 făclii ce s'au dat, 10 t.; ipac s'au dat prin *logf. Dima* de au dat la . . . 30 tal.; ipac i s'au mai dus și de mine, însă 90 tal.; 100 t. duși de mine la m-re la *gheur. 24, lt. 807*; 200 t. dați de mine la vie în deal, *mart. 807*; 300 t. s'au trimis pe fii-mieu dați la *april 807*; 650 tal. 60 par. s'au pus în pungă pân' la pecetea cea de sus, *noemv.*; 300 t. i s'au dat la bălci de *Ghiță, fii-mieu, sept.*; 500 i s'au dus de *Dincă* pentru vorba Runcului, *decv.*; 75 t. am fost mai dat eu la *logf. Dima* de au dat la chir *Tudor Sirbu de la Drăgășani* cu zapisul sf. [tale] ce l-ai luat, *iun. 1805*; 300 t. să arată un răvaș al *logf. Dimi* de la *av. 20, lt. 805*.

(Total:) 8672 *taleri, 90 par.*, afară din *tl. 966,48* (pe marfă).

† *Foi și răvașe de ale sf. [sale] părinte arh. Pahomie Hurezan, ce are luate pân' acum la 'anu 1808 mart. 1, la răposarea 'iiu-mieu Gheorghică.*

7976 *taleri* face 997 de galbeni înpărătești ce s'au găsit la legătura ce au fost la noi supt pecete și s'au găsit și pîdula sf. în ei, cu suma de 1000 [galbeni], ce s'au schimbat cu lei 8, galbenu.

1985 t. ține amândoa butcile bez de vamă; 12 t. 60 s'au dat la rotar de au prefăcut toate roatele, dindărăt și denainte; 4 t. 60 par. s'au dat și la fierar cu stricare și cu alte 2 prefaceri (total =) 2002 *taleri*.

2449 t. 60 p., acești bani trec ai noștri la sf. păr. arh. deosibit.

966 „ 48 „ după cinul mărfi de dincolo ce să arată, din sus banilor.

3415, 108.

Adecă trei mii patru sute cinsprezece mai avem noi la sf. [sa] deosibit de var i de orz i de marfa ce i s'au mai dat pe 'anu 1808.

44.

1808, iunie 9. *Ciornică de cele ce au tărguit sfinția sa părintele arhimandrit chirio Pahomie proin Hurezan, dupe cuprinde-rea catastihului, anume:*

3 sticle răzol mică, din 15 = 3 tal. 45 par.; 6 sticle mari, iunie în 12, 13, 16 a 2 = 12,90; 4 sticle rozol mari, iunie 22 cu răvaș, 8 t. 60 p.; 2 sticle mică (!), 2,30; 5 sticle rozol mare, iunie 28, 2 . . . 15 = 10 t. 75 par.; 4 oca 125 dram. talere de cositor a 3,96 ocaoa toate talere 12, unu 45 = 16 t. 60 p.; 1/2 tistea hărtie *Leon* cu răvaș *iulie 7*, 66 par.; 1 testea boțe, 90 par.; 2 sticle rozol mică, 2 t. 30 par.; 1 condilo maher țino no. 2 = 2 t. 90 par.; 2 sticle rozol mică, *iulie 10 când au venit acasă*, 2 t. 30 par.; 1 sticlă rozol mică, 1 t. 15 p.; 2 sticle rozol mare; *iulie 14*, cu răvaș, 4 t. 30 p.; 1 rozol mare — *iulie 19* —, cu răvaș, 3 tal. 30 par.; 2 sticle rozol mare cu răvaș — *iulie 26* = 4 t. 30 p.; 2 sticle rozol mare, — *iulie 30* — trimise prin țigancă, 4

t. 30 p.; 2 rozol mare — aug. 3 — cu răvaș, 4 t. 30 p.; 2 sticle rozol mică, cu sluga cel bătrân — sept. 2 — 2 t. 30 par.; 1 sticlă de rozol mică, sept. 12 = 1 t. 15 par.; 2 st. mare — sept. 14, a 2,15 = 4 t. 30 par.; 10 coți saciu îndoit, 14 septv., a 3,60 = 35 tal.; 7 ⁶/₈ de ghermesutu civis îndoit a 3,60 = 27,15; 15 coți maraș la anterfu, 6 t. 90 par.; 12 coți cheastare savat la giubea a 36 p. = 3 t. 72 p.; 6 bucăți găitan Țarigrad a 48 = 2,48; 6 dreamuri ibrișim = 1 t. 60 p.; 33 nasturi, 48 par.; 5 șiretar = 1 t.; 1 ¹/₂ coți șiret de legături, 27 par.; 2 ghiluri ață, 12 păr.; 1 ocă undelemn, 2 t. 60 p.; 50 dr. piper — 90 par.; lucru antereului de șaliu la Ioan 1 tal.; plătit 3 tal., croitul (?) giubelii de ghermesut 2 tal.; 1 testea hârtie boțu, decv. 3, 72 par.; 2 strae vărgate decemv. 23 = 12 tal.; 2 lacăte = 2 tal.; 1 oca alică cu răvaș, decv. 24, i t. 90; 100 dr. piper, 1 t. 90 p.; 200 dr. de . . . ? 90 par.; 1 ocă orezu, 1 t. 60; după . . . ? ce am dat țiganului din porunca sf. sale, decv. 23, au rămas să dea 2 t. 60 par.; 1 testea hârtie Leon cu răvașu d. jupânului, 1 tal. (Total =) 205 tal.; 2 masalale a 3,60 = 7 tal. = tal. 212 să dea. (Iscălește:) *Pahomie arhm.*

(*Adaos:*) 809, iunie 7, au iscălit foaia (?) de plată și i s'au dat toate răvașele sfinții sale, prin *chir Ghiță*.

Suma dinapoi după cum arată	212 tal.
2 sticle rozol mare, 809 avgt 7, a 2,30 = 4 t. 60	4. 60
1 pereche cuțate (!) de masă	1. 30
Suma talr.	217, 90

5 galbeni am primit dela chir Dinu pentru trebuința mea ²⁵⁸)	50
	267, 90

P[a]h[om]ie/.

809. av. 16.

809, aprilie 20. Socoteala târguelilor sf. sale părintelui arhimandritu *chirio Pahomie* proin Hurezan, de la 808 iunie 9, până la 809 aprilie 22, cuprinzătoare de talere 205 (cf. totalul de mai sus).

(Alt scris:) ²⁵⁹) 1809 avg. Această fo[a]e a sfîi sale părinte *arh. Pahomie* am plătit-o eu la *chir Șerban* calfa bolți[i] la luarea socoteli, cu tl. 276,90 ²⁶⁰).

45.

1808, iunie 21. [Fedeleșoi?]. *Pahomie arh.*, fost egumen la Hurezu, roagă pe negustorul David să-i cumpere niște case în Râmnic, fără a face însă svon.

²⁵⁸. Este scrisul lui Pahomie.

²⁵⁹. Se aseamănă cu scrisul actului no. 43, în partea a doua precisată prin nota 257, care este al negustorului Dinu David din Râmnic.

²⁶⁰. Partea finală culeasă cu cursiv este scrisă cu altă cerneală.

Cu părintească dragoste mă închin dumi. chir Dinule,

† Ai fost plecat de la vie și pe aici n'ai venit. Erea să-ți spui pentru niște cășcioare ale Tomii sin Ion Rândaș din Râmnic, ce sânt la ulița mare, sânt să le vânză Toma că au încăput datori. Și mie îm[i] trebuie, de vor fi zile; când viu și eu la Râmnic n'am unde conăci. Te pohtesc să priveghezi și fiind mai eftioare să le eai să fie pe sama noastră, să avem și noi un conac când vom veni la Râmnic. Și când le vei cumpăra să fie făr' svon a nu ști niminea că să cumpăr pentru mine. Și ne vom mai înștiința la prețuire pân' unde ajung, măcar că știu că ce-ț va plăcea dum. va plăcea și mie, să m[ă] înștiințaz cu pitacu vâtaf Iorgăi ce aș ales sau nu-ț este voca, să știu și eu. Să mă înștiințazi ce venituri aveți până acum.

Și sânt al d-tale părinte suf[letesc],

Pahomie arhm.

[1]808, iunie 21.

(P. S.). Plicu s'au trimis unde au fost rânduit. Mă rog în ani[i] trecuți când mi-ai cumpărat tingirile, ai cumpărat tot mie 6 tipsii și 6 talere de cositor și pân' acum nu mi s'au dat. Acum la praznicu schitului sânt trebuincioasă să mi să trimiță; n'am de nici unile, am rămas ca când aș fi băjinari.

(Scrisul lui Dinu David:) Pentru tipsiile ce nu le luase, s'au luat de oce Climeni.

46.

1808, iul[ie] 23. [Buc.?]. Mitropolitul Dositei anunță pe vâtaful plaiului din Vâlcea, că Pahomie are nevoe de băi în Transilvania și să-i permită trecerea.

Molîtvă și blagoslovenie trimitem dumi[tale],

Fiindcă cuviosul arhimandrit, chir Pahomie, proigumenul m-rii Hurezului, aflându-să bolnav de vre o 3—4 ani și în tot chipul căutându-să cu dohtorii, n'au putut cunoaște nici o folosință; acum, după sfătuirile dohtorilor, cerându-și voe a merge înlăuntru, că să să caute și la băile de acolo, i s'au dat slobozenie să meargă să ispitească și cu scăldători. Și preste o lună de zile iarăși să întoarce înapoi. Pohtim dragostea dumi[tale], ca să-i inlesnești trecerea mergeri[i] înlăuntru. Și să fii blagoslovit.

[1]808, iul[ie] 23.

Al dumi. părinte sufletesc,

D[osithe]i al Ug[rovlahiei].

(V-so, adresa:) Dum-sale văt[a]f-lu al plaiului din sud. Vâlcea, cu părintească blagoslovenie.

1809, iunie 5. Hristodul Trandafil, nepotul negustorului Const. Ghizdaveț se plânge la înaltul divan că egumenul m-rii Hurez refuză să-i achite o datorie de 750 lei, pe care a făcut-o fostul egumen Pahomie, pentru nevoile m-rii, la Const. Ghizdaveț. Roagă să hotărască de unde urmează să-și ridice acești bani, pe cari unchiul său nu i-a dat din ai săi, ci din împrumuturi și acum creditorii îl supără pe dânsul.

(Petiție scrisă grecește, care cuprinde pe v-so:)

„Dela întâiu divan. Iarăș d-ta frate vel logt dă țara dă sus, să cercetezi și jalba aceasta.

[1]809, iun[ie] 6.

Biv vel med[elni]cer”.

Către slăvit divan și comitet de la logofeția mare,

Dupe porunca slăvitului divan ce mi să dă la această jalbă a lui Hristodor Trandafilu, nepotul lui *Costandin Ghizdaveț, su-ditul Rosii*, făcând cercetare arăt slăvitului divan că acest jălui-toru cerând de la m-rea Hurezul o sumă dă bani cu zapise de împrumutare din vreme de când s'au aflat ig[u]mn la această m-re *cuviosul Pahomie, ce acum să află igm. la schitul Fedeleșoiu*. Cu porunca slăvitului divan s'au dus mumbașir logofețelu de divan ca să înlănească și' aducând pă ig[u]mn Hurezean aici, prin ști-rea prea sf. sale pâr. mitropolit i s'au plătit celelalte zapise ce au fost avlicești, ear un zapis ce au fost numai cu iscălitura și pe-cetea ig[u]mnului Pahomie, n'au vrut igmn de acum de la m-re să-l plătească și nici dreptatea nu l-au îndatorat. Acum jăluiitor cere a i să plăti și acel zapis care zapis arătându-mi-să, îl văzuu cu lt. 1796 maiu 20, *iscălit de Pahomie igmn Hurizeanul*, cu pecetea să ce-l dă la mâna lui Cost. Ghizdaveț, că *pentru trebuința m-rii a plăti banii școalelor* s'au împrumutat de tl. 750, care bani se leagă a-i da cu dobândă tl. 5 la 'pungă pă lună făr' de soroc, în dosul căruia zăpis să vădu trecuți că au plătit tl. 400 dăn dobândă la lt. 1798, iunie 18 și la lt. 1804 maiu 21, să mai vădu dați tl. 350. Im[i] arată jăluiitorul și osebite scrisori ale egumnului că e-au ce-rut bani și să roagă igmn a-i lua din altă parte cu dobândă, că și cuviosia sa cu dobândă-i plătește. Și jăluiitorul zice că în altă parte plătește grea dobândă, deci cu toate că jăluiitorul cere și disfacerea acestui zapis cu plata de la m-re, ear nu de la părătul proin igmn și zăpisul fiind avlicescu m-rea nu este datoare, ci proin igmn Pahomie, care igmn Pahomie, fiindcă să află cum zic la schitul Fedeleșoiu, aproape de oraș Râm[ni]c sud. Vâlci, ca o jumătate de ceas, găsesc cu cale să fie porunca slăvitului divan, cu mumbașir logofețelu de divan să meargă și prin marafet și aju-tor d-lor ispravnicilor județului să apuce pe părăt Pahomie a în-plini cusurul ce să vă face.

Și de să va arăta earăși că este neputincios de plată, cum s'au arătat mai 'nainte, din ceeace va găsi la dănsul să-i vână și să-i înlănească, ear arătându-se cu alt cuvânt de înpotrivre și nu va fi mulțumit să-l aducă la divan.

[1]809, iunie 25.

Constan. Dud[escu] vel logft.

(V-so:) De la întâiul divan și comitet al prințipatului Valahi[ei].

După pliroforica ce ni să dă de către d-lui fratele vel logt, asupra pricinii, cu cale fiind anaforaoa aceasta, o întârește divanul și orânduiește pe logf. de divan să mcargă în sud. Vălcea, unde prin știrea și ajutorul dumnlor ispravnicilor județului să facă urmare de împlinire de la cuviosul igmn Pahomie, întocmai precum în dos să cuprinde.

1809, iulie 1.

D[osithei] al Ug[rovlahiei].

Cost[an]d[ie] Buz.; ?

Cosd. V[lahu]ți; Șt..Văc[ărescu];

Isaac Ralet.

Biv vel med-cer.

48.

1809, iulie 29. Răducan Otetelișanu răspunde lui Pahomie că nu știe nimic de datoria lui către răposatul Cost. Ghizdaveț.

Cu fiească plecăci[une] mă închin sf[in]ții tale
părinte arhimandrite,

Părintească scrisoarea sf. tale cu plecăciune priimind-o, foarte m'am bucurat vestindu-mi-să fericirea sănătăți[i] sf. tale, slăvind pre milostivul D-zeu dintru a căruia milă și blagoslovenia sf. tale ne aflăm și noi umbriți. Am văzut și cele ce-m[i] scrii sf. ta pentru nește bani ce ai fost datori la răp. Cosdn Ghizdaveț, că e-ai fi răspuns prin mine și că acum te-ar fi apucând earăș să-î plătești, pentru care îmi scrii sf. ta că poci să ții minte și să-t[i] dau vre o luminare.

De care m'am mirat că acei bani când s'au răspuns răpt-lui prin mine sânt 14 ani și Ț'ai primit sf. ta și adev[e]rința răp[osa]-t[u]l[ui]; iar pă urmă ce socoteli veți fi mai avut eu nu le știu și eu nu poci să dau sf. tale nîci o luminare, că mai mult decât acest[ea] nu știu, că ai trimis atunci nește bani și ai luat atunci și adeverința sau zapisul răp[osa]t. pentru dănsi[i].

[1]809, iuli[e] 29.

Și sânt al sf. tale fiu sufletesc,

R[ă]d. Ot[ete]l[i]ș[anu].

(V-so:) Cînst. și al meu părinte sufletesc stînt[i] sale părintelui arhimandritu, chir Pahomie, cu fiiască plec[ă]ci[une].

1809, august 10. *Pahomie arhim., fiind bolnav și având să facă întâmpinare la divan, în pricina cu Triandașil, cere soroc de la mumbașir până la 15 sept.*

Pentru tl. 810 ce cere de la mine chir *Hristodor Triandașilu*, care sânt rămaș[i] de la răpt. unchiu-său Cosdn Ghizdaveș, datorie după un zapis de când mă aflam ighmn la Hurez, fiindcă s'au rănduit mumbașir *Preda log.* a face împlinire și eu având să răspunzu înpotrivă, căci am socoteală din banii ce e-am dat răptlui, im[i] pusesem soroc ca la 15 ale lui[i] avgt să mă aflu la București. *Dar fiindcă din patima ce am, care este știută la toți, am căzut la prostie, m'am rugat d-lui logt. Preda și me-am pus soroc ca la 15 ale lui septv. dupe sfârșitu luni[i] aceștiea, să mă aflu negreșit la București, încă vrând D-zeu să mă ușureze și mai încoace, poate. Iar când nu voi fi următor la soroc să mă aflu în București, să plătesc și fără' de alt cuvânt și să nu mai fiu ascultat.*

Care pentru credință am iscălit,

[1] 1809 avgt. 10.

Pahomie arhm. Hur[e]z[an].

[1809, sept., Fedeleșoi?]. *Pahomie arhim. se jăluește divanului că din cauza boalei și a vremilor turburi nu poate veni la judecata cu Hristodor. Roagă să i 'să dea un nou soroc la octomvre.*

Cătră prea slăvitu întâiul divan, plecată jalbă.

† Jăluesc slăvitului divan pentru d-lui chir *Hristod[fo]r*, neguțător de aici, ce este nepot răptlui jupănului *Cost. Ioan Ghizdaveș, din Craiova*, fiindcă la mare trebuință de bani ce au avut să dea mănăstirile, prin zapise întărite de prea sf. sa păr. mitropolitul și de sf. sa păr. episcopul, după lipsirea mea din ig[u]menie de la m-rea Hurezului, la socoteala ce am dat-o și la judecata ce de domnie prin divan domnesc, fiind față și prea sf. sa păr. mitropolitul, s'au dat hotărâre ca zapisele cele știute și iscălite și de prea sf. sa păr. mitr. să aibă a le plăti mănăstirile, iar cele cu iscăliturile ighumenilor să și le plătească fieșcarele.

De care acum la avgt, m'am pomenit cu mumbașir ca să plătesc tl. 820, atât din cusurul zapisului cât și de dobândă, numitului *Hristodor*. Și fiindcă eu am dat tl. 1200 la d-lui *clucer Dincă Otetelișanu, când era isprav[ni]c*, fiind în viață răpt. Cosdn, și i-am mai fost dat o moșioară del[a] marginea Dunării[i] ce să cheamă *Nedeea*, cu arendă pă 2 ani cu tl. 300 și alte daturi. Și la socoteala ce s'au trimis cu mumbașir preună cu zapisul nu să văd trecuși, ci m'au apucat ca ori 'să împlinesc bani[i] sau să viu

la București. Și eu, ca unu ce mă țineam ca să mai cau de la d-lui, n'am putut ca să mai dau acești bani, de care *mi-au și luat telegari[i]* ca să *mi-i trimiță aici*, și eu cu rugăciune prin adevăr, puindu-m[i] soroc că voi veni până la septv. 15, ca să izbrănesc; așa mi-au dat telegari. Și acum la septv. 4 noaptea, întâmplându-să de s'au spart orașu Râmnicului, *auzind și alte pești slabe ale drumului*, nu sânt putincios a veni să-m săvârșesc până la septv. 15, că de acum înainte avem de a strânge și rodu ce ni l-au dat D-zeu, atât din porumb și din prune, cât și cu culesul vâilor, după cum este știut și slăvitului divan că este la toți deobște. De care aceea mă rog prea slăv. divan, să să milostivească asupra bătrâneșelor mele, ca să am *soroc până la sfârșitul lui octvr.*, ca să putem a ne strânge rodurile schitului și atunci voi veni de mă voi desface și pentru acești bani, ca unu ce să arată de epitrop al casii răptului jupănu Costandin. Și cum va fi mila slăvitului divan.

Fierbinte către D-zeu rugător,

Pahomie arhimandritu ce mă aflu la schitu Fedeleșoiului.

Dela întâiu divan:

Cinstite dumn[ea]ta frate vel logt. dă țara dă sus, să cercezezi jalba aceasta și la cererea ce face să ne arăți în scris.

Biv vel medelcer.

[1]809, septv. 11.

Către slăvit divan și comitet del[a] logofeția mare,

După porunca slăvitului divan ce mă să dă la această jalbă a cuviosului Pahomie proin Hurezean, făcând cercetare față cu părăt *Hristodor, sudit Rosii*, m'am pliroforosit, că pentru împlinirea aceștii datorii multe porunci au fost date și numitul egumen dooă soroace s'au pus, unul care s'au împlinit la avgt. 15, cari banii să-i plătească sau să vie la divan, ș'altul care s'au împlinit la sept. 15, cu legătură în scris că nevîind la București să-ș caute până la acel soroc, să plătească bani[i] fără de nici o judecată. Acum dar, după soroacele și legătura ce însuși jăluitoarul au dat în scris, neavând cuvânt de altă prelungire, găsescu cu cale ca mumb[așir] ce este orânduît, să-l apuce a face împlinire ș'acolo să află și vechilul părăt[u]lui sudit cu zapisul datorii în mână, unde plătiind bani prin mână mumbașirului ce este orânduît iș va lua zapisul. De care arăt slăvitului divan.

1809, septv. 16.

Vel logt.

(V-so:) Dela întâiul divan și comitet al princi[patu]lui Valahii.

De vreme ce părătul proegumn Hurezean, Pahomie, n'au fost următor făgădueli și legăturii sale la nici unul dintr'amândooă soroacile ce s'au pus, după pliroforia ce ne dă dum-lui fratele vel logt asupra pricinii; cu cale și dreptate dar este anaforaia aceasta

a dumisale pe carea o întărește divanul. Și poruncim ție, mumbașurile, ce ești orânduit, să împlinești negreșit, cu hotărâre, la *Hristodol Triandafil*, suditul rodesc, sau la vechilul său, această datorie de bani, de la numitul proegmn Pahomie, după chear zapisul său, fără de altă prelungire.

[1]809, octv. 7.

D[osithei Filittis] al Ug[rovlahiei].

Iosif [episcop] Ar[ge]ș[ului]; . . . ?

Cosd. V[lahu]ți; Gr. G[hica]; Isaac Ralet

Vel logft.

Biv vel medelcer.

51.

1809, noemvre 12. *Preda Socolescu condicar încredințează că a primit de la arhim. Pahomie 361 tal. 78 bani, ce urmează să se răspundă lui Hrist. Triandafil. Greșit cere acesta suma de 810 taleri.*

Pentru tl. 810 ce cerea chir *Hristodor Triandafilu suditu*, de la sf. sa părintele *arhimandrit Pahomie proin Hurezan*, cu un zapis din lt. 96, fiind eu orânduit cu porunca slăvitului divan ca să împlinesc înaintea dum-lui *biv vel clucer Costandin Brăiloiu*, isprav[nic] acestui județ Vâlcea, socotindu-să s'au văzut sfin[ia] sa năpăstuit, pentru că făcându-să theorie socoteli[i] la tl. 750 după zapis, să face dobânda pe doi până la lt. 98, tl. 151, parale 26, când au răspuns tl. 400 din capete și la tl. 350 ce au mai rămas din capete socotindu-să dobânda de la lt. 98 până la lt. 804, când i-au răspunsu să face tl. 210, acești bani împreunându-să cu cei de sus tl. 151 parale 26, să fac tl. 361, bani 78, care din porunca dum-lui *clucerului priimindu-i*, dau sfinț. sale această adev[e]rință.

Preda Socul[es]c, cond[i]c[a]r.

[1]809, noemv. 12.

52.

1810, martie 30. *Const. Brăiloiu ispravnicul jud. Vâlcea anunță pe Pahomie, că a aranjat cu Cost. Predescu, epitropul Pantelimonului și cu episcopul Argeșului, ca să-i încredințeze epistasia Fedeleșoiului pe viață. Arată condițiile.*

Cu fiească plecăci[un]e mă închin sfinții tale,

† Înștiințaz sf. tale că întrându în vorbă cu d-lui stolc Dinu, epitropu sfântului *Pandeleimon*, pentru așzazarea sf. tale neștrămutat la schitu *Fedeleșoiul*, după cum și cu prea sfinția sa părintele *episcop Argieșu*, s'au făcut arătare prea sf. ecsarh pentru bătrânețele și starea sfinții tale. Și măcar că era muștereu de da și embatichi și ajutor mai mult, dar pe sf. ta te-a lăsat a da nu-

mai tl. 150 embatichi pă an și tl. 2500 acum înainte, ajutor pentru dregerea spitalelor.

Dar s'au făcut ponturi din poruncă pentru așăzământu cu care ai fi la schit, după cum și la alte m-ri și iată că ți le trimiți (1) să le iscălești și să le trimiți aici, împreună cu bani, ca să iau zapisul episcopului să te știi odihnit, că de vei zăbovi cu trimiteră banilor și a ponturilor să știi că ești lipsit, că mușterei sânt o grămadă. Eu am căutat bani aici, ca să-i răspunzi și n'am găsit.

Deosăbit, te înștiințază, că un *Tomîța Țefendache* au jăluit slăvitului comitet, că în anul care te-ai lipsit sf. ta din egumenica Hurezului, i-ai fost vândut lui mila vinăriciului din județ Vălcii în tl. 650 și lipsindu-te din egumenie el n'au luat nici un ban și fiindcă într'acel an *având eu slujba vinăriciului*, cere de la mine acei bani, pentru care pricină era să se trimiță mu[m]baș[i]r, ca să te aducă și pă sf. ta aici, dar am arătat slăvitului comitet că te afli bolnav și-ți voi scrie eu, ca să înștiințază pricina. Ci dar sa-m[i] scrii într'o scrisoare deosăbită, numai pentru această pricină, de ai vândut cu adevărat lui Țefendache cu acești bani milă, și bani[i] mili[i] într'acel an cine i-a luat, sfinția ta ori egumenu cel nou, și de i-au luat egum. cel nou, cum de n'ai întors bani[i] lui Țefendache sau de i-ai întors cum de nu ți'ai luat zapisul vânări[i] de la dănsul? Ci negreșit până la 10 de apr. să-m[i] trimiți răspuns curat, că de nu vei trimite îți vine mu[m]bașr. Sau de umblă cu niscaiva minciuni Țefendache, iarăș să-m[i] scrii adevărul.

Și sânt al sf. tale ca un fiu suf[letesc],

[1] 1810, mart. 30.

Const. Brăil[oiu].

(Mai jos, alt scris asemănător iscăliturii:) Să-m trimet înștiințare curat pt. pricina lui Țefendache, că să cunoaște că este șiretlic, că pân acum cum a tăcut el să nu-ș caute bani[i].

53.

[1810, iunie]. Hristodor Triandafil se plânge înaltului divan că nici până acum nu i s'a achitat de arhim. Pahomie, datoria ce o făcuse la Const. Ghizdaveț, de multă vreme.

La 1810, iunie 20. Divanul cere referințe de la marele logofăt, care nu sânt.

54.

1810, iulie 21. Hristodor Triandafil dă adeverință lui Pahomie arhimandritul că au descurcat toate pricinele de bani dintre dâșii.

Incredințez cu acest exofliticon la mâna sf. sale păr. Pahomie proin egumen Urezanul, că având să ea răpos[at] unchi-micu Cosdu Ghizdaveț, cu un zapis și având judecată cu sf. sa ne-am

învoit și am priimit dreptul meu de la sf. sa, dându-i acest exofli-siu, ca de acum înainte să nu mai aib nici eu cu sf. sa nici sf. sa cu casa unchi-meu Ghizdaveț, dându-i și zăpisiul și cărțile de judecată spre izbrănire. Și pentru credință am îscălit.

[1]810, iulie 21.

Hristodul Triandafil (grecește).

Răd[u]c[a]n sluger, mart.

Varlaam Mănescu (?) vist.

Și am scris eu, Ștefan Murg (?) și sănt mart.

55.

1810 decemvre 19. Iosif episcopul Argeșului sfătuește pe Pahomie arhimandritul să se ferească a nemulțumi lumea prin felul cum conduce schitul Fedeleșoi. El și stolnicul îl vor sprijini cât vor putea.

Prea cuv[ioase] arhimandrite chir Pahomie,

Am primit scrisoarea ce ai trimis de la 9 ale aceștii luni și am văzut ceale scrise. Ponturile ce Ț-au Țrimis dum-lui stolnic nu sânt schimbate, ci tot acelea care s'au făcut dintâiu, că noi le-am văzut și atunci și le-am văzut și acum, să nu aibi nici o bănu-eală, numai să te Ții de cuvânt precum ai scris și d-lui stolnicului. Țiganii au fost venit cu jălbi de multe catigorii, care le încredința și Iosif, însă d-lui stolnic[u], ca să-i urnească de aici și să nu să mai arate la alte părți, i-au trimis înapoi, scriind cătră acel proin prot[o]p[op] Gheorghe, ca să cerceteze jalba lor acolo la fața locului. Dar să cunoaște că, când s'au întors ei, el au fost trecut de acolo. Nu iaste nici o minune de urmările lor, însă fiind că vremea iaste cum o cunoști, fconomisească acum, deocam-dată, să tămăduiești răul cu binele și, unde să cuvine iușime și pedepsă, să metahirisești blândețe și mângăeare, pe cât va fi cu puțință, căci și noi așa urmăim, până când va fi vreme a căuta cinevaș trebile sale după cum să cuvine.

Noi, atât eu cât și d-lui stolnic, voim ca să-Ți aibi odihna și să rămâi nestrămutat, însă de să va da ascultare dela cei ce pot mai mult decât noi. Însă și cuv. [ta] ori ce cunoști că poate să fie pricina de aș alerga gura, nu numai Țiganii, ci și alții, sileaste-te a fi după bună cuviință. Și să fii blagoslovit.

1810, decmv. 19.

Al cuv. [tale] rugătoriu cătră D[u]mnezeu,

† Iosif episc[op] Argeș.

(V-so, adresa:) Prea cuviosului arhimandrit Fedeleșoan, chir Pahomie, cu părintească blagoslovenie să să dea.

56.

1812, sept. 23. Socoteală de marfa și banii dați proegumenu-lui de la Hurezi, Pahomie, acum epistat la schitul Fedeleșoi, de negustorul râmnicean, Dinu David.

De la leat 1804 până' acum, la anu 1812, la septv. 23, m'am scotitu cu sf. părintele *arhim. chir Pahomie*, proin igmn. Hurezan, care de atunci până acum să află epistatu la *schitul Fedeleșoiu*; care socoteală să află de lătu de marfă și de datu de bani, după cum i s'au datu acum foaie și răvaș ce au fost datu dă fi-mio răposatu până la mart. 1808. Și de atunci încoace date de mine și de calfa Ghiță și de Șărbănu, care și acele răvașe i s'au dat după catastih. Și aici am scris numai sumele banilor ce să află la sfinția sa dați:

Tl. bani.

- 745: 21: O foaie a răposatului Ghiță cu câte răvașe au fost ce s'au dat sf. [sale].
- 176: 54: zise sf. sa de a scădea o foaie cu băcăni de ale lui Grigorie, care zicu eu că nu mi s'au fost datu....? de Grigorie, ce mi s'au datu după a mea venire de la Hurezi; care eu să apuc pă Grigorie fiind....?
-
- 568: 87: au rămas numai foaia răposatului ce au voit a o plăti ce este până la anu 1807 ocmv.
- 20: —: bani ce e-au dat la sărindar după a sf. [sale] scrisoare.
- 19: 60: după 2 chile și jum. porumb ce au cumpărat după răvaș logtului Dimii la viie.
- 24: 72: după o foiță a sf. sale ce au cumpărat: cojocu, căciuli i alte haine lui Chirieac țiganu.
- 18: —: au cumpărat 25 ocă fier după alt răvaș.
- 136: 60: s'au cumpărat marfă la *târgul Răureni* după foaia sf. [sale] la 806, septv.
-
- 1: 105: un răvaș cu 3 bucațele ce i-am luat din 6 ce îmi scriea.
- 789: 124: s'au făcut până aici care și astea sânt scriși de mine în foaia răposatului, din jos.

Ce i s'au dat în bani:

- 500 tl. —: l-am plătit cu poliță la chir Ioniță bogasieru la București.
- 800 tl. —: am dat la d-lui căm[ina]r dă e-au datu la turcu cel cu cașcavale la lt. 1805.
- 500 tl. —: am dat la d. pitar ce zice că e-au împrumutatu de la d-lui la București.
- 2000 tl. —: bani care e-am plătit eu zapis sf. [sale] la jupân Nicolită, 1805.
- 915 tl. 90: i s'au dus de mine la Bujoreni, care până acum i să află luat de Bujoreanu, lt. 1806.
- 2 tl. 60: tot atunci undelemn i lumănări, tămăie la mazluri.
- 700 tl. —: s'au trimis de mine embatic schitului la logf. Nicolae pe mai mulți ani, 1806 apr.

- 5618: 30 10 tl. —: i s'au cumpărat 2 procovățe mari tot atunci.
 90 tl. —: i s'au dus de mine la mănăstire tot atunci.
 100 tl. —: ipac iar duși de mine la m-re la *ghenr.*
 24, 1806.

5618 tl. 30:

6407: 54:

- 120: —: care i-am trimis de la vie din dealu după răvaș sf. sale cu cerere de tl. 200, lt. 807.
 300: —: i s'au trimis pă fii-mieu Dincă la aprilie cu lt. 1807.
 650: 60: bani care i-am dat puși în punga sf. sale până la pecete au pus semnu, lt. 807, noemv.
 300: —: i s'au dat la bălcu dă fi-mio răposatu la sept. lt. 807.
 500: —: i s'au trimis cu tii-mieu Dincă.
 75: —: am dat prin log. Dima de au întors banii Sărbului sin Runcu Orezeanu, după zapis sf. sale ce vânduse cu arendă și nu l-au priimit cel nou igumenu, lt. 808.
 201: 54: însă tl. 200 bani dați și marfă de tl. 1,54 la ghenr. 24, 808.
 2084: —: 2 butci noă aduse de la *Beci* cu toate cheltuelile lor.

1 tl. —: după un răvaș pentru ștreanguri.

9 tl. 72: după un răvaș de 12 ocă fier.

17 tl. 60: după 12 buțele cu vutcă mare, cu răvaș pentru peșcheș, 1808.

20 tl. —: după alte 10 cu răvaș, dă cel *fino* (1), iulie 28, 808.

14 tl. 60: bani ce am dat la grămătic de am scos pă dieacon și pă țiganu.

9 tl. 72: după alt răvaș cu fier, care s'au dat ca să facă scoabe la pod.

26 tl. 60: dați după răvaș la vieru de la Troeanu, tl. 20, și de tl. 6, bani 60 marfă la *april* 1809.

60384 50 tl. —: dat 5 galbeni de au dat condicarului *Preda Soculescu*.

30 tl. —: bani ce au luat în chejăsie pe Istrate de multă sumă de bani.

217 tl. —: foaia lui chir Șarbanu *bez* dă 5 galbeni ce zice că aceea sânt care s'au dat condicarului.

52 tl. 60: pt. cărămida care au luat de la *cuptoru Păușăștilor* de au făcut pivnița de la Troean.

30 tl. —: s'au găsit un răvaș al sf. sale dat prin *Dima* la anu 1806, *decv.*; *bez*, dă tl. 57, bani 21, dă la Nicola calfa ce n'au priimit.

50 tl. —: bani cari s'au dat la Nicolae Arod. (?) de

la Măldărești de când s'au pus la neamuri la așăzământ, *leat* 809.

40 tl. —: ipac dat la *oce Climent* și la *vătafu Iorga* cu răvaș.

12 tl. —: bani ce e-au dat când s'au dat și lumănări de ceară de tl. 18, care bani ai lumânărilor i-am dăruit biserici.

23 tl. 60: însă tl. 10 după al treilea sărindar și după o ocă zahar.

603 tl. 84.

11.312: 12: acestea să fac bez tl. 330 ce să mai apuc pe logft Dima.
- 1.000: —: ipac i-am dat de e-au dus la d-lui logf. Nicolaie de la mitropolie la anu 1811, decmv., ce e-am adus adeverița și bez 100 galbeni, care mi s'au dat de i-am dat totu la d-lui.

12.312: 12: Acești bani s'au făcut afară den alți tl. 700 după chejășuea (!) d-lui chir Manole Guțu, care au fost avutu datu la mitropolie și sf. sa zice că nu-i știe, și bez dă tl. 300 după un răvaș al logt. Dimi ce era la sf. sa la Fedeleșoiu și bez de alți tl. 30, care e-au datu curerar ce zice că ear nu are știre. Și bez de o foaie de la Grigore ce să arată dincolo, iar n'au priimitu, zicând să fiu îngăduitor până iș va căuta socoteala care au avut cu mine dă la m-rea Hurezului, când l-au chematu la Craiova să-l socotească.

Iar acești de sănt tl. 12,312, bani 12, i-au priimit sf. [sa] buni priimiți.

Pahomie arhi. Hurezeanu.

(*Adaos:*)

Tl.

800: —: să arată în foaea cea mică a d-lui pitarului Nica că e-au dat pentru sf. sa, la anu 1804, la iun[ie] și aici la socoteală nu să află trecuți. Ci fiindcă astăzi am deschis la socotelile d-lui pitarului am găsit acești bani dați la d-lui; ci eu să arātu sf. sale cându ne vom întâlni, ca să-i înpreunăm la *cin* (= total), cu tl. 12.312: 12.

[1]813, *iuli[e]* 1.

382: 30: de la anu 1799, noemv. 20, ce e-au fostu datu fi-mio, răposatu Ghiță, la d-lui cămr. Luchi, bani din bani[i] viei, ce s'au luatu de sf. sa de la nora Cherăi, care după socoteala aceștii foi s'au găsit scriși dă răposatul asupra mea; ci la al 2-lea socoteală să-l apuc să-i plătească.

176: 54: arată marfă dată ce s'au fost greșitu la încheerea socoteli, precum la începutu să arată.

700: —: ipac bani ce au fost dați chejășie chir Manole Guțu la d-lui logt. Nicolaie ce scrie sus; eu i-am plătit la d-lui.

- 30: —: ce e-am dat d-lui de e-am dat la curerar.
 · 57: —: ice-s dă la Nicola calfa, după marfă.

(V-so scris de Pahomie:) Pricina cu Dinu David.

57.

1813, ian. 1. *Pahomie egumenul de la schitul Fedeleșoia vinde venitul moșiei Runcu cu Geamăna și Piuă lui Costea din Râmnic drept 900 tl. pe an.*

Dat-am cartea noastră chir Costi ot Râmnic și copiilor d-sale, să știe că e-am vândut pe anu acest[a] venitu moșii *Runcul*, împreună cu mahalalele lui, ce să numesc *Ziamăna și Piuă* cu tot cuprinsul lor, *afar[ă] din Ulmet*, ce ține până în valea *Făgețelului* și *despre Fedeleșoi*, din malu Cerbului prin ponoară în deal în crucea Colți și din cruce drept în Trocan, să aibă a și le căuta tot venitu de la toți lăcuiitorii, afară din isprăvc. Coman, și să-i apuce pă numiți[i] oameni, să-și facă de fieșcare locuier câte 12 zile de clacă după pravilnicească condică cum și dela lăturași ce să hrănesc pe această moșie să-i apuce să-ș facă câte 6 zile de clacă; ear care nu vor vrea să facă să-i arate la zapșii să-ș facă fără de voc sau să-i deosibească din moșie. Arătura, fân să aibă aș face arendașu pentru trebuința sa; vin și rachiu să aibă aș vinde numai arendașu; ear oamenii fără știre și fără de voc nu sânt slobozi; suhat de capră are să dea 10 bani; ghindă de să va face n'au voc să bage vitele lor fără știre și fără tocmeală; copaci verde din pădure să nu aibă voc a tăea nimenea fără știrea noastră. Și am tocmnit moșia cu tl. 900 și 2 zile de clacă de tot omul, din care bani mi-au dat acum tl. 500, ear tl. 400 să aibă a m'ă da la sf. Gheorghe, când vor intra în venitu moșii. Deci să aibă mai întâi a păzi hotarale moșii să nu se calce de răzaș[i], să-ș strângă veniturile după obiceiul pământului și după pravilniceasca condică. Scriem și voaoă lăcuiitorilor să-l cunoașteți și să-l știți de stăpân pe anu acesta, să-i dați tot felul de ascultare, ear la anu rămâne moșia sloboadă.

[1] 1813, ghenr. 1.

Pahomie arhm. Hur[e]z[an], epistatu Fedeleșoiului.

† Am priimit dintr'acest zăpis tl. 200 și ce mai rămâne puse soroc pân' în 10 zile.

Pahomie arhm.

Am mai priimit tl. 86 cu niște târguești, ci mi-eau târguit. Aceasta. 1814, ghen[a]r. 16.

Pahomie arhm.

† S'au mai priimit tl. 45 și 5 s'au dat zăciueal[ă] zapciului, care s'au făcut tl. 50. Și s'au însămnat aici să știe,

iunie 7, 1815.

Pahomie arhm.

(V-so, diferite socoteli de bani și rachiu).

1814, sept. 29. *Mitropolitul Nectarie scrie arhim. Pahomie, ca să restituie toate hârtiile Hurezului, ce le va fi luat la plecarea din egumenie. Contrar, să fie blestemat.*

Molit[vă] și blagoslovenie trimitem prea cuvioșii tale,

† M-rea Hurezu, la care te-ai aflat prea cuvioșiea ta atâtea ani egumen, să află întru o mare medomerire pentru lipsirea a multor scrisori de moșii și alte acareturi. Dintr'acelelalte sin[c]turi ale m-rii și pe lângă altele cea mai mare bănuială este asupra prea cuvioșii tale, că le-ai fi tănuind și pentru pizmă sau alt enteres nu le dai la m-re, fiind la mijloc și oarecare semne și dovezi. Pentru care părintește te sfătuim ca, lepădând paraponul ce-l vei fi având asupra dicadoh[u]lui prea cuvioșii tale, să dai orice scrisori pentru orice madea și pricină dă ale m-rii să va fi aflând la prea cuvioșiea ta, sau de vei fi știind căzute dintr'aceste scrisori la mână altora, să mărturisești adevărul. Și așa urmând sfătuirii noastre, precum mai sus zicem, vei avea plată de l[a] milostivul D-zeu și de noi ertat și blagoslovit, iar când, împotrivă, ori pentru pizmă sau enteres, nu vei urma povătuirilor noastre, să știi că ești sup[u]s supt blestem tut[u]ror sfinților părinți și al smerenii noastre. Aceasta.

[1] 1814, septv. 29.

† *Al Ungrovlahiei N[ectarie]* (grecește).

(V-so:) Prea cuviosului arhimandr[i]t Fedeleșoan, *chir Pahomie*, cu părintească blag[oslo]v[enie].

1814, oct. 6. *Ghermanò egum. m-rii Hurez roagă pe Pahomie, să restituie mai multe acte ale m-rii, care, din întâmplare, se vor fi amestecat la plecare cu ale sale.*

Cu frăț[as]c[ă] drag[os]te mă închin sf. tale,

După cercetarea fericitei sf. tale sănătăți și eu, cu mila celui a toate țiitori, mă aflu umbrît; al 2-lea, frate arhimandrite, fiindcă unele din sineturile moșilor m-rii nu să găsesc, care sânt știute bătrănilor după la moșii cum că sânt sineturi care ne fac acum trebuință și văz că între celelalte care căutăm acum la trebuința ce ne înteește cu călcarea hotarălor, nu să găsesc și poate pă vremi umblând cu ele să fie căzut între niscai hărtii, te rog frate, cercetează orice scrisori ai, ca doară găsându-se cevaș să le trimiți aici la m-re, fiind de trebuință m-rii, iar nu mie sau altuea, după cum buna sf. tale înțelepciune poate să o judece

aceasta. Căci omul are vieță, lângă care și moarte nu ne trece și datorica ne face a nu rămănea în vreun păcat. De care mă rog, pă lângă acestea, a avea și frăț[es]c răspunsul sf. tale.

Și sânt al sf. tale întru Hs. frate,

Ghermanò Hurezan (grecește).

1814, ocv. 6.

(V-so, adresa lui Pahomie proin Hurezean).

60.

1814, noemvre 28. *Ghermanò Hurezeanu cere lui Pahomie să-i răspună hârțiile Hurezului privitoare la Craiovița și Șirineasa. In cas contrar, va reclama ctitorului Gr. Brâncoveanu și mitropolitului.*

Cu frățasc[ă] dragoste mă închin sfi[n]ții tale.

Am primit frățasc[ă] scrisoarea sf. tale și mai întâi m'am bucurat că te afli sf. ta sănătos, și noi cu mila lui D-zeu ne aflăm săn[ă]toși. Cătră aceasta am primit și scrisorile ce ai trimis cu logt Dima, dar vei ști sf. ta că de acestea nu prea avem trebuință, ci mai mult avem trebuință de scrisorile moșii *Craiovița* și ale *Șirinesi*, pre carele prea bine le știu că sânt la sf. ta, după dovezile ce le am și după scrisoarea sf. tale ce cu slova-ți și cu iscălitura sf. tale ai trimis-o la răposatu *vist. Ursache*, care o am la mână mea. Ci socotește-te bine și ia sama că nu mi le dai mie acele scrisori, ci le dai m-rii. Deosăbit de aceasta, este și păcat mare acum la vremea bătrânețelor și la cinul în care ne aflăm, să mergem prin judecăți, căci eu, fiind silit de cei ce calcă moșiile m-rii și sineturile le ții sf. ta, acum de nu mi le vei trimite, n'au rămas altă de cât să arăt d-lui *coconului Gligorașcu*, prea fericitului titor, și atunci le vei da sf. ta în București, unde vor vedea multe obrază mari, hrănirea sf. tale. Iar de voești să fim în liniște, dă-le la mână logft Dima să mi le aduc[ă] și lasă toată măhnirea jos, că mâine vom să murim și vom să dăm sama pentru toate înaintea cerescului Impărat de toate strănbătățile și altele câte le facem într'această lume înșălătoare. Căci eu cei scrisorile moșilor ce le arăt mai sus și sf. ta îm[i] trimiți altele, să cunoaște prea bine că nu numai aceste scrisori sânt la sf. ta, ci și altele care noi vedem că sânt multe lipsă. Ș'apoi primești cartea prea sf. sale pâr. mitropolitu cu greu și înfricoșat blestem și o socotești bagatel. Alta ni să pare aici, dar când vom fi întrebați[i] la înfricoșata judecată, atunci foarte rău ne va fi. Ci precum zic trimite-le toate.

[1] 1814, noemv. 28.

Și sânt al sf. tale întru Hs. frate,

Ghermanò Hurezan (grecește).

Să-m[i] trimiți[i] și cartea de danie ce au dat Slăviteșc[u] moșie tot în hotaru Șirinesii și cartea de schimb a muntelui Bălescu. Și fiindcă-mi arată Stana Șoricioaica ce este din neamul Ghebanilor,

că acea carte este la mână ei, mi se pare tot de sf. ta este dată.
Logt. Dima la multe este mărturie . . . ? cu totul.
(V-so:) Cinst. și mie mare sf. sale fratelui arhim. *chir Pahomie proin Hurez[an]*, cu frățască dragoste să să dea.

61.

1814, dec. 4. *Un log. Dima cere lui Pahomie să-i plătească 350 taleri pe care el i-a plătit negustorului Dinu David, dar erau datorăți de Pahomie. Il amenință.*

*Cu multă plecăciune închin[ân]du-m[ă] sărut cinst.
mâna sfinții tale.*

Cu plecată scrisoare înștiințaz sfinții tale, că în trecutele zile când am venit la sf. ta, cu scrisorile părintelui arhimandritului Hurezanu, cu deosebită scrisoare a prea sf. nostru stăpân mitr[o-politul], după ce am plecat de aicea, viind la Râmnic m'au apucat *Gligorie*, fecioru *Dinului David din Râmnic* de am plătit tl. 200, dându-m[ă] sf. ta tatori (sic!) cu o fo[a]le de socoteală, care este și iscălită de sf. ta. Nu i-au ajunsu *marțafoilui de la Râmnec*, că în anu trecut tot pentru această năpaste m'au dusu la Craiova, unde am cheltuit tl. 150, nefiind nici pară datori, curgându-mi această cheltueală din pricină-ți și eu nu mă știu datori la sf. ta sau la acel înșălători și varvar nici un ban? Și să plătesc tl. 350 lucru ce n'am știință, nici odată nu voesc. Eu cu înfricoșat și maro blestem arăt sf. tale, de voi fi luat eu bani de la *Dinu David*, pentru a mea trebuință și am umblat să-i tăinuesc, să fiu supt blestemul tuturor sf. părinți și la înfricoșata judecată să nu văz fața Dum-lui Hs. și să n'am blagoslovenia sf. tale și supt afurisanică și blestemul prea sf. sale păr. mitr. să fiu. Și sufletul meu să fie la un loc cu Iuda vânzătoriu. Acum viind de la Craiova unde am arătat prea sf. sale păr. episcop plata și năpasta ce mi-i făcut sf. ta și cu acel varvar, mi-eau poruncit să viu să-m[i] dai bani să tacă și prea sf. sa de cele ce i-am arătat eu. Căci de nu-m[i] va veni bani[i] la mână, să știi cu hotărâre că căpi galbeni și argint i alte scule ai luat din zidurile Hurezului, carele le-au lăsat țitori a fi la păstrare, ca un amanet ascunsi (!), tot acel avut va să-l răspunză *Dinu David*, că în casa lui au intrat dat de sf. ta. Până și la mo[a]rte, când erai în cu[m] până aproape, mi-ai arătat față cu dânsul 20.000 lei că-i ai la dânsul; carele când au auzit, au înghețat. Și apoi lași m-rea datoare 20 pungi bani și altele, carele am și mărturii vretnice (!) de crezut. Apoi toate acestea le arăt înaintea mări[i] sale lui vodă. Apoi socotește-te unde te afli atunci, căci Hurezanu le-au dovedit și-mi dă bun bacșiș. Ci după porunca prea milostivului meu stăpân, mi i-am făcut datorica și să am părintesc răspunsu.

Și sânt al sf. tale plecat și slugă.

Dima logt.

[1] 814, decv. 4.

Ci de voești a fi bine dă-m[i] bani[i] ce arăt și-ți ia adevărință de la mine dă pace sau te gătește, că de *a mânca Dinu David bani[i] Hurezului* nu să poate, că și toate stăpânirile acestea așteaptă să le cază o[a]meni în mână.

(V-so, adresa.) In cinst. mâna sf. sale păr. arhim. chirio chir Pahomie, cu multă plec[ăciune] și plecată metanie.

62.

1814, decemvre 9. [Fedeleșoi?]. *Arhimandritul Pahomie se desvinovățește de toate acușările ce i-a adus mitropolitul și-l roagă să-i ridice blestemul ce i-a aruncat.*

Prea Sfințite Stăpâne,

† Prea cinst[ita] scrisoarea prea sf. [tale] scrisă de la sept. 9²⁶¹), cu multă plec[ăciune] am priimit și cele 'poruncite am înțeles, că ar fi arătat prea sf. fratele arh. *chir Ghermano, eg[umen] sf. m-ri Hurez*, că are bănuială asupră-m[i], că la 'sco[a]terea mea din egumenie aș fi tănuț scrisori de moșii și alte lucruri ale m-rii, sau că le voi fi știind pe la altcineva și din pizmă nu le voi fi arătând. Și ar fi pricinuind m-rea asupreală de către rezeși la moșii. Care și scrisoare de neblagoslovenie de la prea sf. [ta] au adus asupra mea, ca să arăt tot adevăru.

Prea sf[in]jite stăpâne, arăt adevăr[ul] că la scoaterea mea am avut socotitori, care la nici un egumen n'a mai fost: unu, omu sfti mitropo[lui]; 2. omu sf. episcopii; al 3. omu domnesc; al 4. egumenu Brâncoveanu; al 5. egumen[ul] vrăjmaș de la Polovraci; al 6. egu[men] Bistrician; al 7. frățica sa jăluitoar, față fiind în 2 luni cât au șezut socotitori[i] în m-re. Și la al doilea socoteală au mai prisosit și *egumen răposat arh. Anania Govoarea[nu]*, ce au mai șezut alte 2 luni. Și toate priimindu-le după catastifu ce-m[i] era dat mie înaintea acestor socotitori, și m'au cercetat și n'au găsit răpusu nici un acu sau vreun fluture după vreun epatrahir.

Și am dat și anafurale noi de judecăți (pornite de mine și întărite de domni, însă ale moșii *Băi de fier* i pale hanului din Craiova și ale *Șușanilor* i *Sârbi* și *Ușurei* ce sânt tot un hotar, făcute cu mari cheltueli și cu multă strădanie, ca unu ce din copilărie mi-eam petrecut viața acolo, că m'au durut inima de acea sf. casă și nici prin gând nu mi-eau trecut de [a] auzi una ca aceasta. Și pentru cea multă stradanie ce am sporit, nădăjdueam acum ca să auz și să dobândesc alt bine, iar nu blestem, că eu am fost lămurit toat[e] moșiile ce era călcate de rezași, care cu hotărnicie, care cu stăpânire; ce le-au luat de la mine toate lămurite, atât moșiile cât și munți[i]. Și am adunat și țigani[i] ce au fost prin țară din șederea turcilor în m-re. Și am făcut și la moșica *Giorocu*

261. Este vorba, probabil, de scrisoarea din 29 sept. (aneaua 58), așa că Pahomie greșește, amintind data de 9 sept.

5 mori mari, noi și alte mori tot de nou pe la alte moșii. Și toate le-au priimit cu catastifu numiților socotitori. Și acum, peste 10 ani trecuți, caută scrisorile ce le-au pierdut, la mine. Frățiea sa prea bine au văzut că, când le-au priimit în vedere, scrisorile și odo[a]răle sf. beserici le-au priimit de la *răposat Mihail eclis[i]jarn, fiind date de mai nainte de părinți arhieriei, încă de la răposatu întru fericire părintele Chesarie, din egumenia răposatului Dionisie arh[imandrit], starețu cel bătrân*, ales fiind de dânsu, și aceste odo[a]ră și scrisori nu s'au mai luat de nimini până la moartea sa. Și eu, când aveam trebuință la vreo judecată de moșie, mi să da, dupe cererea mea cu fo[a]le iscălit[ă] de mine, orice scrisori. Și după săvârșirea judecăți, asemenea i le dam după fo[a]le și le punea la locu lor. Și după ce le-au priimit frățiea sa, iar la ecliseriu le-au dat și cliseriu le-au pus la locu lor cel tănuuit, undo s'au păstrat de la zidirea sf. m-ri până la moartea eclisearhului. Și au stătut în păstrare care *în 20 de luni cât au șezut mulțime de turci în m-re, 1800 tot acolo, s'au păstrat tot acolo*. Ci le-au păzit mila lui D-zeu și sf. împărați. Ear după moartea eclisearhului, au spart acolo și le-au luat și le-au tot mutat din loc în loc, umblând prin multe mâini. Și acum peste 10 ani și jum. să fiu osândit cu cărți de blestem să dau scrisori[le] dacă le-au răpus? Că și locurile cele tănuite le-au făcut știute și țiganilor, și după ce le-au adus *din peșteri și din Bistriță* le-au așăzat în beserică cea mare și cheile le ține la frățiea sa, și trimite pe fiececine din călugăr[i] de eau din odăjdile cele bune care le place, azi una, alt dat[ă] alta, pân' s'au târăgit și să vor începe a să și rupe sau a să și răpune. Și cât voi trăi, și și după moartea mea, va zice că așa s'au priimit de la mine. Că acuma la aducerea scrisori prea sf. [tale], de Dima trimisu, *îm[i] arătă că unde era vivliotica, unde să păstra cărțile, acum e tălpăzarie (!) pentru masa lor, și unde era visteria de păstrarea sfintelor odo[a]ră, acum au făcut-o cămară lui-și*. Apoi socotească înțelepciunea prea sf., ce păstrare să fie la cărți și la odo[a]ră?

Și de vei bine voi prea sf. [ta] a arăta dum-lui banului Brâncovean, să-i porunciți a păstra odorăle și cărțile i scrisorile, că poate să va răpune dintr'însele și va arunca tot asupra mea.

Eu arăt adevăr că, împreună cu Dima trimisu, am căutat toate hărțile mele cele părăsite și câte scrisori am găsit împreună cu dânsul, le-am dat la dânsul. Care scrisori au fost făcute tot de mine fără de nici un temei, iar nu cele vechi de care cere. Iar eu mai mult a fi nu știu, nici la alți[i] date sau uitare nu știu. Pentru aceea mă rog să-m[i] trimiți sf. blagoslovenia prea sf. de ertăciune, că n'am luat nici o scrisoare. Mi-cau rămas de ale mele în păstrarea ecliserhului Mihail: *o cruce de argint suflat cu aur, poate să fie știut prea sf. și niște sf. moaște nenumite și 1 cazan mare turcesc de la părint[ă]i miei*, dat în chirie la Folești, moșiea m-rii Hurezului. Și fiind eu la București, au trimis de l-au luat, și prin scrisori l-am cerut și nu mi l-au dat. Care mă rog prea sf. să poruncești de a mi să da. Și pentru a mea vieată cea neștiută,

mă rog să nu fiu pus la uitare de a mi să trimitе sf. prea sf. [tale] blagoslovenie de ertare, că să cădea să viu să-mi cei prin grai această ertăciune, dar neputincios fiind și vreme dă earnă și cu mult loc depărtat n'am putut veni. Iar sf. blago[slovenia] prea sf. a pururea o cei a fi cu noi.

1814, decv. 9.

Și sânt al prea sf. [tale] prea plecat,

Pahomie arhm.

(*Fără adresă*).

63.

1814, decemvre 21. [Buc.?). *Nectarie mitropolitul Munteniei desleagă de blestem pe arhimandritul Pahomie.*

Molitfă și blag[o]slovenie trimitem prea cuvioșii tale.

† De la 9 ale acești[i] următoarei luni scrisoarea prea cuvioșii tale am primit-o și am văzut toate cele scrise. Noi, după jalba ce ne-au fost trimise prea cuviosul arhimandrit Hurezeanul pentru prea cuvioșia ta, arătându-ne că multe din sineturile moșiiilor m-rii lipsesc, având bănuială că s'ar fi tăinuind de prea cuvioșia ta; așa dar am fost siliți ca să-ți scriem o acest fel dă scrisoare cu [o]areșcare înfricoșare de blăstăm. Și nu trebuie să te paraponsești, căci blestemul își are lucrarea la cei vinovați; de aceea și prea cuvioșia ta ca unul ce te îndreptezi că nu ești vinovat și că 5 scrisori ce s'au mai găsit de ale m-rii la prea cuvioșia ta le-ai dat, ești slobod de supt legătura blestemului și nu trebuie mai mult să te mustre cugetul nefiind vinovat.

Ear pentru cazanul ce arăți că ți-l ține în silnicie arhimandritu Hurezeanul, trimite-ne o jalbă cuprinzătoare de curgerea pricinii[i] și vom trimite poruncă ca să ți-l dea, dă nu va fi având a răspunde ceva împotrivă. Aceasta și să fii blagoslovit.

1814, dicmv. 21.

Al cuvioșii tale părinte sufletesc,

† *Al Ungrovlahiei N[ectarie].*

(V-so:) Prea cuv. arhimandritu chir Pahomie proin igumenu Hurezeanul, cu părintească blagoslovenie să să dea.

L i s t a

Egumenilor și proegumenilor mării Hurez (1693 1872)

Ioan arhimandritul, egumen 1693—1726 iunie 15, când moare.

Ilarion arhimandritul, proegumen, 1724 nov. — 1726 fevr.

Dionisie I Polovrăceanu, 1726—1734.

Iosif Bălțeanu, proegumen, 1734—35; 1748—49.

Dionisie II Bălăcescu, arhimandrit, 1735 martie — 1781.

Ștefan, proegumen, 1768; în urmă, egumen la Bistrița.

Gherasim, proegumen, 1776—77; egumen, 1778—80.

Rafail ieromonah, cărturarul fost diortositor la Râmnic, — egumen 1781—1791 fevr.

Pahomie, — fost superior la Polovragi—, egumen arhimandrit, 1791 fevr. — 1804 iunie.

Ghermanò Trapezuntul, arhimandritul, 1804 iunie — 1829.

Ioanichie, proegumen, 1825—27; apoi egumen arhimandrit, 1852 — 72. El este ultimul egumen al Hurezului

Dorothei arhimandritul, egumen, 1828—1832.

Hrisant arhimandritul, 1831—52.

■■■■■■■■■■

Conținutul documentelor pe scurt.

No. doc.		Pag.
a.	1695 (7203) apr. 25. București. Const. vodă Brâncoveanu înzestrează m-reă Hurez cu moșii, țigani, drept de vamă, sare etc.	57
1.	1777 fevr. 21 [Buc.]. Episcopul Chesarie scrie fostului mitropolit Grigorie Socoteanu asupra iconomului de la Hurez.	61
2.	1781 nov. 1. București. Alex. vodă Ipsilante confirmă numirea ieromonahului Rafail ca egumen la Hurez în locul lui Gherasim.	63
3.	1782 iulie 5. Anaforaua mitropolitului Grigorie și a episc. Cozma cu privire la plângerea fostului egumen Rafail. Hotărârea lui Nic. vodă Caragea.	64
4.	1791 ian. 6. Un trimis al banului Nic. Brâncoveanu arată că a primit dela Rafail Hurezeanu, prin Pahomie de la Polovragi, 2000 lei.	70
5.	1791 mai 21. Catastiful averii m-rii Hurez la numirea lui Pahomie ca egumen.	71
6.	1791 iulie 27. Catastiful averii schitului Polovragi.	88
7.	1792 apr. 5. Filaret episc. Râmnicului scrie egumenu-lui Pahomie că a vorbit cu boerii Brâncoveni pentru «havaet» și starea m-rii.	91
8.	1794 nov. 5. Alex. vodă Moruzi poruncește logofătului Răducanu să aducă la divan pe călugării dela Hurez, cari s'au jeluît contra egumenului Pahomie.	91
9.	1794 nov. 27. Iosif iconomul Hurezului și I. Copăcianu împrumută 540 tal. de la G. Păeanu vt. cămăraș, pentru treaba m-rii.	92
10.	1795 apr. 7. Nectarie al Râmnicului scrie egumenului Pahomie să primească pe un G. Columbeanu supt ascultare în m-re.	93
11.	1795 sept. 17 [Buc. ?]. Alex. vodă Moruzi poruncește caimacamului Calfoglu să cerceteze din ce pricină a fost închis Pahomie la Breasta.	94
12.	1795 nov. 21 [Buc. ?]. Alex. v. Moruzi poruncește logofeților Gheorghe și Const., duși în cercetare la Polovragi, să înlocuiască pe Ilarion egumenul.	94
13.	1795 nov. 21. Const vel log. Filipescu poruncește lui Gheorghe log. să treacă la Cozia pentru cercetare.	95
14.	[1795 decembrie ?]. Pahomie egum. m-rii Hurez se desvinovățește de pările aduse lui în divanul Craiovei.	96
15.	1796 fevr. 29. Craiova. Calfoglu caimacamul Craiovei poruncește lui Pahomie dela Hurez să trimeată 2 cai mari la grajdul domnesc.	99
16.	1796 mai 20. Pahomie Hurezeanu ia cu împrumut 750 tal. de la Const. Ghizdaveț.	100
17.	1798 ian. 13 [Buc. ?]. Nic. Brâncoveanu poruncește lui Pahomie să trimeată câte 20 tal. lunar, la București, fostului egumen Macarie Govoreanu.	100
18.	1798 apr. 14. N. Brâncoveanu v. log. întreabă pe Pahomie din ce cauză nu trimete regulat cei 20 tal. cuve-niți lui Macarie.	101

No. doc.		Pag.
19.	1802 ian. 17. N. Brâncoveanu cere lui Pahomie să dea lui Hristea bulucbașa banii trebuitori cumpărării unei perechi de telegari.	101
20.	1802 martie 1. Catastif de banii dați de Pahomie cu împrumut unor săteni și boeri.	102
21.	1802 martie 20. Const. Dediu post. vinde egum. Pahomie și vătafului Urșanu, drept 550 tal., cășăria lui depe muntele Ludeasa.	109
22.	1802 martie 24. Pahomie de la Hurez mulțumește negustorului Dinu David pentru 405 tal dați pe cășărie. li scrie și altele.	111
23.	1803 fevr. 5. Ioan Urșanu, vătaful, roagă pe Pahomie să primească părtaș în locul său la cășăria din Ludeasa pe chir Zisu.	112
24.	1803 iunie [5?]. Un monah Pahomie de la Hurez se plânge domnului în contra egumenului Pahomie, care i-a apucat niște bani în vremea răzmiriții.	113
25.	1803 [iunie 6—12, Buc.]. Dositei mitropolitul dă carte de blestem monahului Pahomie, să jure dacă egum. Pahomie i-a luat 82 galbeni, 175 caragroși și 1 sfânt.	116
26.	1803 aug. 17. N. Brâncoveanu scrie egum. Pahomie să-i cumpere un cal de la nepotu-său, Grig. Brâncoveanu, pentru izbăvirea supărărilor.	117
27.	1803 nov. 16. Grig. Brâncoveanu anunță pe Pahomie că unchiul său Nicolae refuză calul, fiindcă i s'a dat prea târziu.	118
28.	1804 ian. 3. Manolache Brâncoveanu ceartă pe Pahomie că supără pe Meletie egum. Polovragilor. li reproșează de datoriile în care a băgat Hurezul.	118
29.	1804 fevr. 9. Grigorie Brâncoveanu răspunde arhimandritului Pahomie că va pune o vorbă pe lângă ban. li amintește de niște galbeni.	120
30.	1804 fevr. 21. Man. Brâncoveanu anunță pe Pahomie că a orânduit 2 boernași cercetători la Hurez și Polovragi.	120
31.	1804 apr. 23. Pahomie egum. Hurezului arendează moșia Căzănești-Olt lui Tudor din Drăgășani pe 3 ani.	121
32.	[1804, iunie ?]. Catastif de veniturile și cheltuelile m-rii Hurez, pe anii 1792—1804.	121
33.	1804 iunie 8. Catastif de averile m-rii Hurez, pusă supt egumenia arhimandritului Ghermanò.	137
34.	[1804 iunie ?]. Catastif de cele lăsate spor la Hurez de Pahomie, fostul egumen.	141
35.	1804 iulie 10. Hristodor arm. scrie lui Pahomie să-i restituie banii dați pentru arenda Foleștilor, căci noul egumen nu-l primește.	142
36.	1804 nov. 11. Ion Urșanu dă socoteală arhimandritului Pahomie de venitul și cheltuiala cășăriei din Ludeasa pe 1804.	143
37.	[1805, ian-mai ?]. Pahomie arhim., fost egumen la Hurez, fiind bolnav de epilepsie, se roagă lui Vodă să-i dea 3—4 scutelnici.	144
38.	[1805 iunie]. Pahomie arhim. roagă pe domn să-l erte	

No. doc.		Pag.
	de datoriile către Hurez sau să i se dea tot ce a lăsat el spor în m-re cum și cei 1000 tal. rămași la Grig. Brâncoveanu, pentru calul ce era să-l dea peșcheș răposatului ban N. Brâncoveanu.	145
39.	1805 nov. 1. Pahomie arh. adeverește că a primit cu împrumut 2000 tal. dela chir Nicolăiță.	147
40.	1806 martie 6 [Râmnic]. Anania egum. Bistriței roagă pe Pahomie să-i scrie cum a ajuns moșia Milostea a Bistriței în stăpânirea schitului Polovragi.	147
41.	1806 dec. 2. Ghermande dela Hurez răspunde lui Pahomie că nu-i poate da cazanul. Il muștră că a primit la schitul său pe Isaia.	148
42.	1807 sept. 14. Isaac Ralet vel log. reproșează lui Pahomie că are averi date cu zapis și îl amenință cu divulgarea.	148
43.	1808 martie 1. Listă de datoriile lui Pahomie arhim. la negustorul Dinu David.	149
44.	1808 iunie 9. Notă de târguelile făcute de Pahomie la negustorul David.	152
45.	1808 iunie 21. Pahomie arh., epistat la Fedeleșoiu roagă pe Dinu David să-i cumpere niște case în Râmnic și „să fie fără svon“.	153
46.	1808 iulie 23. [Buc.]. Dositei mitropolitul scrie vătăfului plaiului Vâlcea să lase liberă trecerea lui Pahomie în Transilvania la băi.	154
47.	1809 iunie 5. Hristodul Triandafil, nepotul lui Ghizdaveț, se plânge divanului pentru o datorie de 750 tal. a m-rii Hurez.	155
48.	1809 iulie 29. Răducan Otetelișanu răspunde lui Pahomie că nu știe nimic de datoria ce are la nepotul lui Ghizdaveț.	156
49.	1809 aug. 10. Pahomie arhim. se leagă, față de mumbașir că se va prezenta la divan până la 15 sept. pentru judecata cu Triandafil.	157
50.	[1809 sept. 4. Fedeleșoiu?]. Scrisoarea lui Pahomie către divan, prin care cere un nou soroc de judecată cu Triandafil, la oct., acum fiind vremuri turburi.	157
51.	1809 nov. 12. Preda Socolescu condicar arată că a primit 361 tal., 78 bani dela Pahomie, ca să-i răspundă lui Triandafil.	159
52.	1810 martie 30. Const. Brăiloiu isprav. la Vâlcea scrie lui Pahomie de la Fedeleșoiu asupra celor așezate cu Predescu, epitropul Pantelimonului și cu episc. Iosif, asupra epistasierii lui pe viață la schitul Fedeleșoi.	159
53.	[1810, iunie] Hr. Triandafil reclamă divanului că Pahomie nu i-a plătit datoria.	160
54.	1810 iulie 21. Adeverința lui Triandafil de descurcarea pricinii de bani ce a avut cu Pahomie.	160
55.	1810 dec. 19. Iosif episc. Argeșului dă sfaturi lui Pahomie și asigurări de sprijin în epistasia schitului Fedeleșoiu.	161
56.	1812 sept. 23. Listă de banii și mărfurile luate de Pahomie arh. dela Dinu David.	161
57.	1813 ian. 1. Pahomie de la Fedeleșoiu arendează lui	

No. doc.		Pag.
	Costea din Râmnic moșiile: Runcu, Geamăna și Piua cu 900 tal. pe un an	165
58.	1814 sept. 29. Nectarie mitropolitul cere lui Pahomie să restituie m-rii Hurez toate hârtiile luate de acolo; altfel, să fie blestemat.	166
59.	1814 oct. 6. Ghermanò de la Hurez roagă pe Pahomie fost egumen la Hurez, ca să răspundă toate hârtiile ce, din întâmplare, va fi luat de la m-re	166
60.	1814 nov. 28. Ghermanò cere lui Pahomie să predea hârtiile Hurezului, pe care le știe bine că sânt la el; contrar va fi reclamat lui Grig. Brâncoveanu	167
61.	1814 dec. 4. Dima log. cere lui Pahomie să plătească 350 tal. negustorului David, care îl apucă de acești bani, dar el nu se știe dator. Il amenință	168
62.	1814 dec. 9. Pahomie se desvinovățește de acuzațiile aduse de mitropolitul Nectarie și îl roagă să-i ridice blestemul	169
63.	1814 dec. 21. Nectarie mitropolitul desleagă pe Paho- mie de blestem	171

■■■■■■■■■■

Indice de nume proprii

- Acropolitu, Gheorghe*, scriitor bizantin, 52, 78.
Agalie, Scholasticul, scriitor biz., 52, 78.
Akominatos, Niketas Choniates, 52, 76.
„Albina”, 79.
Alexandru, căminar, 17, 65, 68.
Alexeanu, Alex., vel vornic, 61.
Amza, uncheaş din Foleşti, 104; —, nume de Țigan, 139.
Ananin, egumen la Bistrița, 38, 147-48; — la Govora, 141, 169.
Anastasiu, bibliotecar la Vatican, 52, 77.
Aninișul, sat, 10.
Antoniou, balsam, 150.
Apolonie, scriitor, 81.
Apostoli (schitul sf.), 8, 11, 24, 42, 85, 99, 131.
Arbănași, v. Arvanitohari.
Archimede, Siracusi, 52, 75.
Argeș, județ, 12, 26, 45, 46, 86-7; —, episcopie, 41.
Argetocanu, Const. medelnicer, 49, 109; — *Nicolae*, 29 n.
Arie, eretic, 78.
Aristofan, 52, 81.
Arnăuțean, 28, 135.
Arnola, mănăstire, 5.
Arvanitohari, loc. în Bulgaria, 21, 30, 31, 70, 134.
Atanasie, proim egumen, 122.
Athanasie cel mare, sfânt, 51, 77.
Austria, declarația de război contra Turciei, 30.

Badea, cromonah, 11.
Baea, munte, 45.
Baia de fier, moșie, 9, 25, 45-6, 48, 59, 86, 92, 107, 108, 122, 124, 125-6, 137, 139-40, 142, 169.
Bangă, nume de Țigan, 139.
Basarab, Nic. Brâncoveanu, 32.

Băbeanu, Panait, s'uger, 33; — *Radu*, 98.
Bălăceanu, Maria clucereasa, 12.
Băleanu, Ivașco, vornic, 60 n.; — *Maria*, n. Bengescu, 11.
Bălescu, munte, 26, 36, 39, 134, 134, 167.
Bălteni, moșie, 12, 15, 45, 86, 112, 124, 142; — *sătenii din*, 109; — *schitul, în Ilfov*, 59 n., 60 n.
Bărdiciou, familie din Râmănești, 107.
Bărlog, familie din Ciorăști, 106.
Bărzolenti, moșie, 11, 26, 45, 48, 85, 108, 132, 137, 140.
Beci (Viena), 38, 163.
Bela, loc în Vâlcea, 24, 48, 107, 132, 142.
Belcin, Hamza spat. ot., 59.
Belcineanu. Calotă log., 59; — *Stanca*, 59.
Belciugatul, moșie, 9, 10, 59, 61.
Bengescu, casele lui, 28, 94.
Berciu, nume de Țigan, 139.
Berindei, Dragomir post. din., 58 n.
Beșleagă, nume de Țigan, 139.
Bibescu, visțier, 33, 119; —, *Gri-gorie*, 50, 53.
Bilan, familie în Ciorăști, 106.
Bistret, vamă, 10, 61.
Bistrița, egumen dela, 18, 31, 35; —, *mănăstire în Vâlcea*, 5, 15, 24, 38, 40, 48, 51, 58, 102, 109, 147-8; — *vale, râu*, 36, 44, 132, 170.
Bodescu, Lazăr. din Folești, 104.
Bodești, sat, 105.
Bogdănei, sat în Ialomița, 60 n.
Bogdănești de pe Luncavăț, moșie, 11, 44, 45-6-7-8, 86, 125-6-7-8-9, 137; —, *sat în Vâlcea*, 105, 108-9.
Bogorodea, Ion, din Romani, 102; — *familie în Râmănești*, 107.
Bogulescu, fam. în Bogdănești, 105.

- Braşov*, oraş, 33 n., 34.
Bratecu, fam. în Rămeşti, 107.
Bratovoesti, moşie, 9, 10, 59, 61.
Brăiloiu, *Cornea*, v. ban, 61; —
Dincă (Const.), 25, 38, 49, 109,
 159, 160.
Brălaşanu, Const., 11; — *Maria*,
 11.
Brâncoveanu, Const. *vodă* (1688—
 1714), 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 29,
 31, 50, 52, 53, 57, 59, 60, 82;
 —, mare log. (1686-88), 58; —
 mare spătar (1685); —, *Constantin*,
 beizadeaua, 8; — *Const.*,
 nepotul domnului, vel log., 29,
 32, 64 n.; — *Grigorie* (*Grigoraşcu*),
 31, 32, 33, 35, 117-18,
 120, 135, 167; vel ban, 40, 53,
 170; biv vel vor., 37, 146; —
Manolache, fiul lui Const. v.
 log., 119-20; cariera, 65 n.; v.
 ban, 33, 135; v. log., 16, 20,
 68, 91; v. vor., 26 n.; —, *Mari-*
ca doamna, 8, 14; —, *Nicolae*,
 fără dregătorie, 100, 102, 117;
 v. ban, 28, 30, 33, 70, 97, 118,
 123, 146; v. clucer, 29; v. co-
 mis, 29; exilul, 70; fost ban,
 21; v. log., 101; v. vistier, 68,
 69; fost v. vistier, 29, 30, 31,
 32; — *Preda*, v. vor., 9, 57; —
Ştefan, beizadeaua, 8, 9.
Brâncoveni, boerii, 21, 28-9, 35, 43;
 — *mănăstirea*, 35, 40, 42, 54,
 68.
Breasta, sat, 28, 94.
Buclescu, fam. în Rămeşti, 107.
Bucşanu, *Vintilă* vel căpt., 12 n.
Bucureşti, 9, 18, 25, 28, 34, 43,
 45, 62, 69, 97, 122-3-4-5, 134-5,
 143-4, 151, 157-8, 162, 167, 170.
Buicescu, *Diicul* vt. spat., fiul lui
Papa, 9, 11, 59; —, *Dumitrana*,
 9, 10, 59; — *Papa* pah., 10, 59.
Bujoreanu, 122, 150, 162.
Bujoreni, sat, 162.
Burban, fam. în Ponoarele, 107.
Burican, țigan, 139.
Burtică, fam. în Ciorăşti, 106.
Buzău, episcopul de, 34.
Buzescu, Const. post. *Cepturoianu*,
 10, 11.
Buzeşti, boerii, neamul, 5, 11, 57.

Cacaleți, 10, 61.
Calfogu, *Alex.*, caimacam (1795-6),
 28, 94, 99, 100, 122.
Calulă, Anghel, din Fomeţeşti, 104.
Cantacuzino, Const. stolnicul, o o-
 peră, 19, 53; —, *Ioan*, scriitor
 bizantin, 52, 75, 76, 78; —, *Mi-*
hai, spălar, 61; —, *Părvu* fiul
 lui Drăghici, 6; —, *Şerban*, v.
 comis (1695), 61; —, *Şerban*
vodă, 6, 57-8-9; —, *Toma* vt. log.
 61.
Caragea, *Iancu*, caimacam Craiovei,
 29, 136; —, *Nicolae vodă*, 18,
 31, 67.
Caramalăul, *D-trache*, v. post., 61.
Călane, loc în Vâlcea, 197.
„Catena Graecorum”, 75.
Cărlan, fam. în Fomeţeşti, 104.
Căzăneşti, moşie în Olt, 11, 45,
 46, 86, 121, 124-5-6-7-8-9, 137.
Câmpineanu, Const., 59; —, *Dră-*
ghici vt. spat., 59; — *Manta*
 (vist. din Câmpina), 59; — *Man-*
ta, *Părvu*, 59.
Câmpineni, boerii, 9.
Câmpu-Lung, m-reă din, 7, 13.
Cârjalii, 128, 132, 134, 140.
Cârştineşti, moşie, 45, 86.
Cear, *Dincă*, loc. în Foleşti, 103.
Celsus, 79.
Cepturoianu, *Matei* post., 61.
Cerăl, moşie, 45, 86.
Cerneți, vamă, 10, 61.
Chalcocondylus, *Laonic*, scriitor bi-
 zantin, 57, 77.
Chedrenus, G., 52, 75.
Chesarie, episcop Râmnic, 16, 17,
 19, 36, 42, 62 n., 65, 68-9, 170.
Chiril, sfânt, 20, 51, 75, 78, 83.
Chiurcibaşa, Const., 157 n.
Chiurcibaşa, Dima, 6, 57-8.
Chiurcibăsoaia, *Stana*, 6, 57-8-9.
Chrisant (*Hrisant*), egumen la Hu-
 rez, 40.
Cincu, polcovnic, 109.
Ciobulă, fam. în Ciorăşti, 106.
Cioplîntea, fam. în Costeşti, 105.
Ciorăşti, moşie, 11, 47-8; — sat,
 106, 109.
Ciorogârleanu, Const., v. clucer, 61.
Cirubdrova, moşie, 10.
Ciucă, *Mihalcea*, locuitor din Fo-
 leşti, 103.
Ciuperceni, moşie, 10, 46, 124, 129,
 136-7.
Climent, călugăr la Hurez, 28, 128,
 135, 154, 164; — *eromonah*, 11;
 — episcop la Râmnic, 15, 23, 78;
 —, sfânt, 51.
Coburg, prințul de, 21.
Codmeana, m-re în Argeş, 62-3.
Cofești, moşie, 9, 10, 60.
Comnena, *Ana*, scr. bizantină, 57,
 77.
„Comoara lui Damaschin”, 82.
Copăcianu, *Ioniță*, 93.
Copoi, fam. în Şirincasa, 106.

Corbeanu, Cost., v. pitar, 58, 61;
— Ilinca, 58; — Vintilă biv vel
ban, 58.
Costandie, egum. la Bistrița, 109.
118, 141.
Costandie, episcop Buzău, 156; —
popa, 48.
Costandin, diacon în Igoi, 108-9.
Costandin, logft. de divan, 95; —
log. m-rii H., 128.
Costești, sat, 47-8, 105, 109; — Cu-
răturile din, 129; — loc din,
108, 127-8.
Cozia, mănăstire, 5, 96; —, plaiu.
48.
Cozleciu, moșie, 34.
Cozma, dichiu la H., 22; — epis-
cop la Buzău, 67; — eg. la
Polovragi, 125.
Craiova, divanul din, 25; — epis-
copie la, 98; — hanul Hurezu-
lui din, 13, 14, 25, 38, 86, 127-8,
169; —, oraș, 25, 27, 43, 45,
93, 122-3-4-5-6-7-8-9, 134, 135-6,
140, 144, 157, 164, 168.
Craiovița, moșie, 10, 36, 38, 45-6,
86, 125-6, 136-7, 167.
Crăciun, popă la H., 42, 99.
Crețeni, loc, 11, 61.
Cretulescu, Const., vorn., 34 n.;
— Manolache v. vor., 32 n.
Cuculiceanu, fam. în Rămești, 107.
Curuea, pah., 59.

Damaschin, Studitul, 51.
David, Const. (Dinu), negustor la
Râmnicul V., 38, 39, 45, 111 n.,
112, 135, 154, 165, 168-9; —
Dincă, 149-50; — Ghiorghită, 135,
150-1-2, 162, 164; — Gligorie,
168.
David, monah la Hurez, 22.
Dăncescu, fam. în Romani, 102,
110.
Dediu, Const. post., 37, 109, 111-12-
13.
„Didascalie lui Hrisanth”, 82.
Diiu (Vidin), vamă, 10, 61.
Dima, log. la H., 39, 128, 144, 150-
51, 162-3-4, 167, 168-9-70.
Dimătrie de Rostov, 51.
Dimulescu, fam. în Bogdănești, 105.
Diofante, din Alexandria, 52, 76.
Dion, scriitor, 81.
Dionisie I, egumen la Polovragi,
14; la Hurez (1726-34), 14.
Dionisie, II. Bălăcescu, egumen la
Hurez (1735-81), 15, 17, 18, 53,
62, 66, 69, 72, 170; egumenia lui,
36; diala, 16.

Dionisie, patriarh Constantinopol,
71 n.
Dionisie, sfânt, 51.
Dobromir banul, 9.
Dobrușa, (pădurea m-rii), 48, 105.
„Dogmaticii didascalie”, 80.
Dolj, județ, 9, 25, 45, 59, 61, 86-7,
124.
Dorothei, 20, 51, 82, 84.
Dorothei, egumen la H., 40.
Dositei (Filittis), mitropolit, 34, 38,
45, 116-17, 154, 156, 159.
Dosotei, ierodiacon, 13.
Dragomir, vornic (1643-52), 58.
Dragomirna, m-re, 19, 42.
Drăgășani, podgorie și târg, 10, 26,
98, 121, 143, 152.
Drăgoescu, Matei post., 6, 9, 57-8,
59.
Drăgoești, sat în Olt, 57.
Drumeț, familie în Rămești, 107.
Ducange, învățat francez, 50.
Dudescu, Const., v. log., 156.
Dumitrache, staroste, 144.
Dunărea, 157.

Ecaterina, slujba muceniței, 79.
Efrem, Sirul, 51, 82.
Epifanie, sfânt, 51, 77, 79.
„Epitomi”, 81.
Euripide, 52, 79.
Eusebie, Panfilu, 76-7.
Evagrie (monahul?), 79.

Fălcoianu, Const., treti post., 12;
— Radu, 12, n.
Fântânariu, fam. în Șirineasa, 106.
Fedeleșoiu, m-re în Argeș, 27, 35,
36, 38-9, 113 n., 115, 149, 155,
159.
Fevronia, moaștele sfintei, 44, 71.
Filaret, episcop la Râmnic, 17, 19,
21, 30, 65, 68, 88, 91; — mi-
tropolit, 33, 135.
Filipescu, Const., v. log., 96.
Flavie Iosip, 76.
Florile albe (cășărie la), 110.
Folești de jos, moșie, 11, 45, 47,
48, 85, 124-5, 129, 131, 137, 140,
142, 148, 170; —, sat, 103-4,
109, 123.
Fomețești, moșie, 14, 45, 47, 85,
124, 132, 137, 139, 140, 142; —,
sat, 10, 104, 109.
Fotinie, diadoh, 84.
Fotios, patriarh Constantinopol, 51.

Gârdești, vinărici din, 10, 61.
Geamăna, moșie, 165.
Gearloglu, biserică în Târgoviște, 9.
Ghebani, boermași, 26, 36, 39, 167.

- Ghedeon*, ipodiaton la H., 22.
Ghenadie, episcop la Râmnic, 50, 53; —, eromonah, 22; —, proegumen la Hurez (1747), 16.
Gheorghe, Coresiu, 80.
Gheorghe, (biserica sf.), 60.
Gheorghe, logfl. de divan, 95.
Gheorghe, tipograf de la Râmnic, 49, 109.
Gherasim ieromonahul, egumen la H., 16, 17, 18, 19, 25, 62 n., 63, 68; —, monahul din Măgureni, 12.
Gherasim, patriarh Alexandria, 50.
Gherghina, soția lui Hrizea vor., 59.
Gherontie, monah, 39.
Ghermand, Trapezundion, egumen la H., 35, 36, 39, 40, 54, 138, 141, 148, 166-7, 169.
Ghica, Grigorie, 159.
Ghiculești (voevodii), 34.
Ghilioara, moșie, 46, 69, 86, 137; — ocnă, 10.
Ghizdaveț, *Const.* (din Craiova), 29, 37, 100, 135-6, 155-6-7, 160.
Gioroc, moșie, 9, 14, 27, 39, 45, 46-7, 59, 61, 86-7, 122-3-4-5-6-7-8-9, 133, 137, 139, 169.
Giurgița, moșie, 45-6, 86, 122-3, 129, 137.
Glăvănescu, fam. în Rămești, 106-7.
Glykas, Mihail Sykeliot, 79.
Gojulești, 151.
Goleasca, vie, 25, 109, 133, 140.
Golescu, Radu biv v. vor. (1713), 11, 12; —, Maria, 12.
Gorj, județ, 45, 59, 61, 86.
Govora, egumeni de la, 35; —, m-rea, 5, 48, 108, 109.
Grecianu, Papa v. vor., 59 n.; — Șerban v. vist., 61.
Grecinu, fam. în Costești, 105.
Gregoraș, Nichifor, 52.
Grigorie, ierodiaconul copist, 19; — singhel Râmnicănu, 88.
Grigorie, logfl. episc. Argeș, 41.
Grigorie, II, mitropoilit, 67.
Grigorie de Nazianz, sfânt, 51, 76, 78.
Grigorie de Nissa, sfânt, 51, 76, 78.
Grigorie Sinaitul, 20, 51, 84.
Grigorie Tesalonicul, sfânt, 51, 80.
Grojdibod, moșie, 11.
Gruescu, fam. în Ponoarale, 107.
Guliman, fam. în Rămești, 106-7.
Guțu, Manoli, 164.

Hagi Nicola, 26.
Halepliu, Anghel, 60 n.; — neamul, 65 n.

Hangerliu, caimacam, 29, 136.
Hangerli, *Const. vodă* (1797-99), 29, 32, 135-6.
Herodot, 52, 77.
Hesiod, 51-2.
Homer, 51, 52, 79.
Hrisani, Notară, 51, 81.
Hristea, bulucbașa, 31, 102, 134.
„Hristianica catihisis”, 81.
Hristodor, armaș, 142-3.
Hrizea, vornic [Bălțeanu], 59.
Hurez (Orez, Urez), *biblioteca* de la, 19, 49, 51, 52, 53-4; —, m-rea, 5, 7, 8, 10-15, 17-29; 31, 33, 35-47, 50, 57, 58, 62-4, 69, 71 (catastif), 88, 90, 91-3, 95-7, 99, 100, 101-2, 110, 114, 115, 117, 118-21, 125, 136, 140, 143, 148, 155, 157, 162, 164, 166, 168-9, 170; —, moșia, 9, 45, 85, 124, 137; —, *plaiu*, 137; —, *restaurarea m-rii*, 23-4; —, *satul*, 6; —, *vie* la, 47.

Iacov, patriarh Constantinopol, 71 n.
Iacumeniu, 77.
Igoi, sat, 48, 108-9.
Ilarion, călugăr sârb, egumen la H. (1724-26), 14.
Ilarion, egumen la Polovragi, 26, 27-8, 95-7, 134; monah la P., 27, 43, 123, 135.
Ilarion, episcop Râmnic (1693-1705), 7.
Ilfov, județ, 9, 33, 59, 86.
Ilina, vorniceasa, 58.
Inochentie de Tismana, episcop Râmnic († 1735), 15.
„Îndreptarea păcătoșilor”, 20, 84.
Intorsura, moșie în Dolj, 39.
„Învățătură călugărească”, 83.
Ioan Botezătorul, (schitul sf.), 6, 8, 42, 99, 131.
Ioan, călugăr, 6, 8.
Ioan, egumen arhimandrit la Hurez, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 53, 58.
Ioan Dimasceanul, sfânt, 51, 78.
Ican, *Hrisostom*, (Zlatocest), sfânt, 20, 51, 76-8, 83.
Ioan de la Ialina, (moaștele sf.), 44, 71.
Ioan Scărariul, sfânt, 20, 51, 83, 85.
Ioan Scholasticul, 51, 77.
Ioanichie, egumen la Hurez (1852-72), 39, 40.
Ion, popă în Romani, 111.
Ionești, moșie în Vâlcea, 122.
Ionichie, eromonah la H., 33, 42, 97.
Iorga, vataf, 163.

Iosif, călugăr la H., și Polovragi. 27-8, 33, 43, 97, 122-23-24, 135; —, la Bistrița, 34.

Iosif, iconom la Polovragi, 90; la H., 93.

Iosif, (Bălceanu), proeg. la Hurez. 12, 15, 16.

Iosif, protosinghel, 21, 22, 88; episcop de Argeș, 23, 34-5, 39, 51, 130, 159, 161.

Ipsilante, Alex. vodă, 18, 32, 63-4, 110; —, Const. vodă, 33 n.

Irimia erochiric, 136.

Isaia, călugăr, 35, 126.

Isar, lgl., 61.

Isidor, Pilosiotu, 78.

„Istoria Lavrii de la Sfetagora”, 81.

„Istoria Iroadei”, 20, 84.

„Istoria țarului Vladimir”, 84.

„Istoria Țării Românești”, ms. copiat de Grigorie ierodiacon, 19, 53, 84.

„Istoriile împărătești”, 76.

Istratie, lemnarul, 7.

„Ithica”, 84.

Iulian Paravat, 79.

Izvoranu, Radu, v. stol. (1695), 61.

Jdegla, moșie în Mehedinți, 10, 45, 89, 129, 137.

Justinian („Epistolarion”), 78; — („Pundectele” lui), 52.

Laurentie Dimitrievici, ieromonah cărturar, 13, 18, 41, 53.

Luchi, căminar, 164.

Luchian, scriitor grec, 52, 81.

Ludeasa, cășărie în, 143; — muntele, 37, 110, 112.

Ludovic XIV, 49.

Luncavăț, apă în Vâlcea, 58, 125.

Lycofronos, scriitor alexandrin, 52, 78.

Macarie Egipleanul, 51, 82.

Macarie, fost egumen la Govora, 28, 30, 98, 100.

Macarie, monah, 11, 122, 126, 136.

Manul, m-re în Vâlcea, 40.

Manasses Const., scriitor biz., 51, 78.

Manea, vătaf de zidari, 7.

Manuil, 8.

Marmurile, moșie, 11, 48, 86, 137.

Maleești, sat în Vâlcea, 48, 105, 109.

Mavrogheni, Nic. vodă, 30, 32, 34.

Maxim Confesorul, 51, 76.

Maxim Peloponesianul, 20, 51, 84.

Mănescu, Varlaam (?) vist., 161.

Măldărescu, D-trache pitar, 107-8; — Pătru log., 108, 129; —, Tudor comis, 48 n.; —, Zamfir, 129.

Măldărești, (boeri din), 48, 164; —, sal, 48, 105, 108.

„Mântuirea păcătoșilor”, 81.

Mehedinți, județ, 9, 45, 59, 86.

Meletie, călugăr, 22.

Meletie, egumen la Polovragi (1801) 32, 118, 141.

Meletie Eurig, 51, 79.

Meletie Pigas, patriarh de Alexandria, 51, 81.

Mercurie (moaștele sf.), 44, 71.

Merișăscu, medelnicer, 144.

Merișăscu, Gr., biv vel șelrar, 96.

Mihai din Runcu, 58.

Mihail, eclesiarh la H., 22, 36, 52, 90, 170.

Mihnea III, Radu vodă, 57 n.

Milescu, Barbu ban, 59; — Maria băneasa, 59; — Marica, 59; — Păuna, soția lui Staico, 58; — Pătru clucer, 58; —, Staico, 9, 58.

Milostea, moșie, 38, 58, 147.

Minodora, (moaștele sfintei), 71.

Misail, duhovnic, eromonah, 22, 42, 98, 123.

Mogoșani, vinărici de la, 10, 61.

Moisăscu, fam. în Romani, 111.

Moldova, țară, 42.

Moruzi, Alex. vodă, 28-9, 30, 32, 34, 92, 94-5, 136; —, Elena, soția lui N. Brâncoveanu, 30, 34; —, Ianachi v. vor. (1793), 32 n.

Motorga, fam. în Bogdănești.

Mughin, fam. în Pietrari de sus, 108.

Mugureanu, fam. în Costești, 108.

Muntenia, moșiile din, 46; — ocupată de Austriaci în 1789, 21.

Muscel, județ, 46, 86.

Mustăța, fam. în Folești, 103-4.

Neagota, moșie, 48, 106, 129, 137.

Neamț, m-re în Moldova, 19.

Nectarie, fost egumen la Bistrița-Vâlcea, 28, 98.

Nectarie, episcop de Râmnic (1792-1812), 27, 29, 93, 94, 116; apoi, mitropolit muntean, 22, 37, 166, 170.

Nectarie, patriarh de Ierusalim, 51, 79.

Nedeca, moșie în Dolj, 45, 124-129, 136, 157.

Negoești, vic la, 10, 61.

Negrești, moșie, 10.

Negrilă, fam. în Folești, 104.

Nemol, vie la, 12, 27, 133, 140.
„Nemolii (părțile)”, 113.
Neofit, episcop de Râmnic (1824-40), 40.
Nica, vl. logft., sameș la Vâlcea, 112.
Nichifor Istrul, 51, 76.
Nicolae, logft. mitropolie, 135, 151, 162, 164.
Nicolae, medelnicer, 149.
Nicolae, polcovnic, 145.
Nicolița, 144, 151, 162.
Nicopole (surghiun la), 30.
Nișon, sfânt, 20.
Novaci, moșie, 26 n., 45, 86, 134; —, munte, 110.
Ocnele Mari (Ocnă), 10, 27, 48, 60, 107, 133.
Odobescu, Alex., 50, 53.
„Oglinda Bogosloviei”, 20, 83.
Olănescu: Drăghici, Radu log. *Sima, Tudor log.* *Tudosie*, 57.
Olănești (boerii), 9.
Olt, județ. 11. 45. 46; —, râu. 15, 27, 110, 121.
Oltenia (ocupația austriacă în), 13, 21, 46.
Oreava (Rahova), 29, 136.
„Organul organelor”, 81.
Origen. scriitor bisericesc. 51, 75, 78-9.
Ormuzolu, 144.
„Otecincul Pecerscăi”, ms. 83.
Otești, moșie, 9, 58.
Oteșani, moșie, 12.
Oteteleșani (boerii), 25, 133.
Oteteleșanu, Dincă, 135, 157; —, Ioniță, 92; — *Răducanu*, 156.
Pahomie. ierom., apoi arhim., egumen la Hurez (1791-1804), 22-27, 29-32, 42-46, 71, 86, 90-94, 96, 99, 100-102, 110-113, 115-121; —, egumen la Polovragi, 21, 22, 70; —, proegumen, 34-36, 45, 137-8, 141-148, 152-158, 160, 164, 168, 170; —, epistat la Fedeleșoiu, 37-39, 161-2, 165-66, 169, 170.
Pahomie, monah la Hurez, 27, 113, 115-16.
Paisie, egumen la Govora, 48, 108-9.
Paisie cel mare, sfânt, 20, 51.
Pană, log. din Runcu, 9, 11, 58.
Pantelimon, mănăstirea sf., (lângă București), 37; —, moaștele, 71; —, sfântul 43; —, spitalul, 34, 38.
Pantilimon, ierom. și superior la schitul sf. Apostoli, 22, 42.

Paraschiva cea nouă (slujba cuvioasei), 79.
Paris, oraș, 53.
Pasuntoglu, invazia bandelor lui, 27, 42.
Pădureni, moșie, 11.
Păeanu, Const. medelnicer, 49, 109; —, *Gheorghe* vt. cămăraș, 92.
Păscăești, moșie, 11.
Păușescu, Aspra, 10, 61; — *Marta* călugărița, 10, 61; —, *Radu* clucer, 61 n.; —, *Stanca*, fiica lui Tănase vel clucer, 10, 61; —, *Tănase* v. clucer, 61 n.
Păușești, locuitori din, 163.
Pârdeanu, Danciu, 8.
Petru Damaschin, 20, 51, 83.
Pietrari, sat. 15: —, *de sus*, sat, 108.
Pietraru, popa Petrahe, 168.
Pitești (podgorie și vie la), 10, 27, 44, 47, 133, 137.
Pițurlea, fam. în Folești, 103-4.
Piua, moșie, 165.
Plăviceni, m-re în jud. Olt. 58 n.
Plîșăscu, fam. în Râmnești, 107.
Ploești, oraș, 64.
Poenariul, Apostol clucer, 9, 57, 60; —, *Dumitrașco* pitar, 59 n.; —, *Păuna*, soția lui Apostol, 60.
Poeni, moșie, 11.
Pojogeanu, Ianache, 109.
Polovragi, averea schitului, 32; —, egumen de la Polovragi, 35; —, moșie la, 45, 58, 86; —, *schitul*, 8, 19, 26, 38, 42, 60, 88, 90, 93, 95, 98, 118, 122, 124-128, 134, 135, 147.
Ponoarale, sat în Gorj. 48, 107, 109.
Popești, moșie, 10.
Portărescu, 39.
Potrojeni, moșie, 11, 45, 46, 86, 122, 124, 125-129, 137.
Prahova, județ, 10, 46.
„Pravoslavnică mărturisire”, 20, 84.
Preda, popă în Folești, 103.
Preda, logft., 157.
Predescu, Const. stol., epitropul m-rii și spitalului Pantelimon (1807-15), 38, 159.
Prisiceanu, G., 34.
Procopie, sfânt, 7, 44; —, moaștele sf., 71.
Puțuri, moșie, 10, 59, 61.
Racovița, moșie, 11, 45, 85, 107, 133, 144.
Radu, clucer din Brâncoveni (1638), 58.
Rafail, călugăr cărturar, 40, 41,

52; — egumen (1781) la Hurez, 18, 19, 20, 21, 41-2, 46, 53, 62, 63, 69, 70.
Ralet, Isaac, v. log., 38. 149, 156, 159.
Răcorea, fam. în Șirineasa, 106.
Răducan, sluger, 161; —, treti log. 91.
Rămești, biserică din, 9; —, moșie, 9; —, sat, 47-8, 57, 106, 109, 137.
Râmnic, episcopia de, 18, 53; —, tipografia de la, 41.
Râmnicu-Vâlci, oraș, 27, 29, 38-9, 60, 123, 125, 126-129, 133, 136, 144, 154-55, 158, 165, 168; —, spitalu din, 122.
Răureni, (bâlcu în Vâlcea). 38, 49, 109, 151, 162.
„Regulament al lui țar Petru”, 84.
Rodos, insulă în Egeea, 30.
Roman ieroshimonahul (Rafail fostul egumen la Hurez), 21-2, 40, 42, 53, 83.
Romani, moșie, 137, 144; —, sat, 47-8, 102, 107, 109, 110, 111, 143.
Romanul, Ioan Frâncul, 53.
Romănescu, fam. în Bogdănești, 105.
Roset, Nic., 29 n.; —, *Rucsandra* clucereasa, văduva lui Costache, 34.
Rosia (Rosii) = Rusia, 38, 155, 158.
Rudeanu, Dăicu, v. log., 61.
Runceu, moșie, 9, 26, 45-6, 58, 86, 122, 124-128, 134, 142, 152, 165.

Sali aga Giurgiuveanu, capan-lău, 37, 111.
Samieanu, Ion (arendăș), 39.
Săcueni, (Saac), județ, 46, 86.
Sălcuța, moșie, 9, 59.
Sărariu, fam. în Folești.
Sărarul, moșie, 10.
Sărăcinescu, Necula, vel cupar, 61 n.; —, *Tănase* vătaf, 57 n.
Sărăcinești, m-re în Vâlcea, 40.
Sărdăroiul, fam. în Rămești, 107.
Sârbi, moșie, 12, 25, 133, 169.
Scăioși, moșie, 11.
Secul, m-re în Neamț, 19, 41 n.
Serghie, sfânt, 80.
„Sfătuirile” lui Vasile Machidon, 80.
Sfetagora, 41.
Sibiu (mărfuri din), 37, 150.
Sihleanu, Dimitrache, 31, 117.
Silvestru, monah, 122.
Silvestru (Stroe Leurdeanu), monah, 12.
Simeon Bogoslov, 20, 51, 83.

Simeon Solunean, 78, 82-3.
Sincelul, Gheorghe, 51-2, 77.
Slănic (Prahova), ocne, 10.
Slăvilescu, Gheoca, 9, 57-8; —, *Gheorghe*, 57; —, *Udrea*, 57.
Slăvițești, moșie, 9, 58.
„Slujba sf. Împărați”, 83.
Socoteanu (?) Const., isprav. de Vâlcea, 111.
Socoteanu, Grig., fost mitropolit, 16, 17, 62 n., 63, 65, 68.
Socrate, 52, 79.
Soculescu, Preda, condicar, 159.
Spiridon, călugăr, 28, 123, 127, 129; —, *eromonah*, 33, 39, 43, 135, — *egumenaș*, 109.
Spiridon (biserica sf.), din Craiova, 25-6, 29, 134, 136.
Stanciu, clucer, 37, 143.
Steric, polcovnic, 97.
„Stihuri împotriva latinilor”, 80.
Stoiceni, moșie, 26, 45, 46, 86-7, 112, 123-25, 127, 137, 139, 140; —, *vie*, 47.
Strehaia, mănăstire, 15.
Strejești, moșie, 11.
Surdulescu, fam. în Fomelești, 104.
Surpatele, m-re în Vâlcea, 40.
Sutești, deal cu vii, 10, 11, 27, 45, 47-8, 60-1, 86, 105, 107, 121-129, 133, 139, 140.

Șchei, moșie, 12, 45, 86, 125-128, 137.
Șerban-vodă (hanu), 151.
Șerban, Radu vodă (1602-11), 10.
Șerbănești-Morunglav (schit în Vâlcea), 108 n.
Șirineasa, moșie, 9, 11, 26, 36, 45, 48, 57-8, 87, 97, 103, 105-6, 112, 124, 137, 139, 140, 142, 167; —, sat, 103, 106, 109, 123, 132.
Șoacher, fam. în Ciorăști, 106.
Șoricioaica, Stana, 167.
Ștefan (schitul sf.), 8, 24, 41, 98, 131.
Ștefan, mitropolit (1659-68), 57 n.
Ștefan, proegumen la H. (1768), 16.
Ștefan, sfânt, 80.
Știrbei, Cernica v. armaș, 6; biv v. arm., 10; —, *Cernica*, v. vor. (1602), 10.
Știrbu, fam. în Folești, 103.
Șușani, moșie, 12, 25, 45, 47, 92, 112, 129, 133, 137, 139, 140, 169; —, sat, 109.
Șuțu, Mihai vodă (1783-86), 32, 33.

Tănase, popă în Folești, 103.
Tepeică, fam. în Pietrari, 108.

- Telega*, ocne. 10.
Teodor Studitul, 51.
Teodor Tiron (moaște sf.), 71.
Teodoret, teolog, 20, 51, 75, 79.
Teodosie, logfi. de divan. 96.
Teodosie, mitropolit, (1693), 7.
Teofan, sfânt, 51, 77.
Tetoianu, boer, 26, 134.
Tigveanu, Gr., vist., 59 n.
Tocilescu, G. Gr., 50.
Transilvania, 27, 38.
Trapezuntul, Gheorghe, 14.
Trăsnea, Nicolache serdar. episcop
 la Pantelimon, 37 n.
Triandafil, Hristodor, 38, 155, 157-
 161.
Troian, vie la. 10, 27, 45-48, 60-1,
 86, 103, 104-7, 122-124, 125-129,
 139, 140, 165.
Turbatu, fam. în Șirineasa.

Tarigrad, găitan de. 38; —, oraș,
 67-8.
Țăfendache, Tomița, 160.
Tinamis, I., 51, 76.
Tonea, popa Preda (din Folești),
 104.
Tuțuruiu, moșie în Dolj. 38.

Ulm (Bârzoleni), moșie. 137,
 165; —, Costești din. 127.
Ungureanu, fam. în Fometești, 104.
Ungureni, mahala în Craiova. 26
 n.
Urechia, V. A., istoric. 53.
Urmuzulu, D-trache, 110.
Ursache, vistier. 31, 101, 167.
Urșanu, Ion, vătaf al plaiului Hu-
 rez, 37, 110, 112, 113, 117, 144.
Ușurei, moșie, 133, 169; —, ru-
 mănii din. 25.

Vach, martir. 80.
Valachia, principat, 156, 158.

Varie, Favorius, 50.
„Varlaam și Ioasaf”, ms. copiat
 de Grig. ierodiacon, 19, 84.
Vasile Macedoneanu, împărat bi-
 zantin, 52.
Vasile, Vameșul, ginerele lui Fota
 Vlădăceanu, 26.
Vasilie cel mare, sfânt, 51.
Văcărescu, Ienăchiță, ban mare, 30;
 scriitor, 20.
Văcărești, închisoare. 30, 34.
Vâlcea, județ. 9, 10, 40, 46, 58, 85,
 101, 124, 155, 159; —, plaiu în,
 38, 45, 47, 154.
Vânjoii, sat, 10.
Velicicovschi, Paisie (creatorul u-
 nui nou curent în monahism),
 19, 41, 42, 51, 84.
Veneția, oraș italian. 50; 53.
Vergo, v. pah., 61.
Vețăleanu, fam. în Folești, 103.
„Viața cuv. Paisie cel mare”, 84.
„Viața sf. Nișon”, 85.
Viduțasc, fam. în Bârzoleni, 108.
„Viețile sfinților”, 81.
Vipie, fam. în Romani, 102, 103.
Visarion de Lurissa (capul sf.), 44,
 136.
„Vivlia sacra polyglota”, 76.
Vlahuși, Const., dregător, 156, 159.
Vlădăceanu, Fota pah., 25, 26, 134;
 —, Ioniță, pitar, 26; clucer, 32,
 119, 134.
Vorniceasa, vie. 27, 133, 140.
Vucașin, Caragea, pietrar, 7.

Zănoguța, cășărie la, 110.
Zătreanu, Udrea, 13 n.
Zigabenos, E., 51.
Zisu (arendăș), 110, 112.
Zlătărei, vinăriciu de la, 61.
Zonaras, I., 51, 75.
Zugravu, popa Ion din Costești,
 105.

■■■■■■■■■■

Indice de lucruri ¹⁾

- Acioac**, 75.
Advon (amyon), 130.
Aère, 74, 137.
Alişveriş, 142.
Anaforă, 68, 92, 95, 96, 131, 145, 156, 158.
Anaforniță, 72-3, 91.
Analoghion, 74.
Antimis, 73, 88.
Antologhion, 80, 82.
Apostol (carte), 78, 83, 89, 136.
Argintării, 137.
Armaş, 142.
Astormaras, 150.
Asupreală, 169.
Aşăzământ (intocmire), 67.
Atacă, 73, 74, 75.
Atlaz, 73-4-5, 89.
Avact (havaet), 65, 67, 68, 91-93, 105, 107.

Babiniță, 73.
Baci, 143.
Balaş (picior la engolpion), 72.
Balsam, 150.
Bani (ai cutiei), 122, 126, 127.
Basmă, 73, 75.
Băcăni, 123, 124, 125-128, 129, 162.
Băjinari, 154.
Bederniță, 73.
Belacoasă, 73, 74, 150.
Beldareă, 74.
Berbeniță, 90.
Biblit, 82.
Bir (al posluşnicilor), 123.
Bivolărie, 140.
Blagoslovenie, 97.
Bogasiu, 150.
Bollă (prăvălie), 153.
Boțe, 152.
Brojbe, 142.

Bulinuri, 123, 125-127, 129.
Bulucbaş, 102, 134.
Buriu, 138.
Bulcă (bulci), 149, 152, 163.

Cafas, 72.
Caldurâm, 131.
Calfa, 153, 163.
Canavăț, 73, 74, 89.
Candel, 150.
Candele, 72, 73, 125.
Canlaragiu, 143.
Capecte (la bani), 159.
Carafă, 89, 138.
Caragroşi, 70, 114-116.
Caramfile, 122-125, 129.
Carle (de blestem), 115-16.
Carton, 73, 88.
Caşcaval (alc), 143, 162.
Caşuri negre, 143.
Catastih (catastih), 71, 88, 90, 96, 102, 137, 141, 146, 162, 169, 170.
Catavasier, 89.
Cazanie, 81, 82, 84.
Cădelnițe, 72, 88, 130.
Cămară (cameră), 133.
Căminar, 67.
Cărjă (de arhiercu), 73.
Căruț, 129.
Căşărie, 110-112, 143, 144.
Căşcioare, 154.
Căție, 72, 73.
Ceaslov, 80, 83, 89.
Ceşmea, 140.
Chelar, 115, 116.
Chezaş (chejaş), 103.
Chezăsie (chejaşie), 104, 135, 163, 164.
Chilă, 136, 138, 146.
Chingă (de moşie), 105.
Chivol, 72, 74.

1) Priveşte — ca şi glosarul — numai documentele.

Cit, 130, 138.
Ciubuce, 150.
Ciucuri (de mătase), 74, 130, 141.
Ciumă, 136.
Civis (?), 153.
Clacă, 105, 165.
Cleștar, creștal (cristal), 72, 138, 141.
Clondir (e), 89, 138, 141.
Coiu (de plumb), 90.
Colan (de), 74.
Colivă, 72.
Conac, 132, 133-4, 154.
Conăci (a), 154.
Condee (puncte), 67-8, 146.
Copăi, 138.
Copce, 73, 74.
Copuri, 150.
Cristelniță, 89.
Cfitor, 66.
Cuhnie, 123-127, 129.
Curătură, 133.
Culia (școalelor), 121.

Danie, 134, 167.
Darale (greutate), 89.
Diamanturi, 72.
Diba (?), 73.
Dijmuri, 121.
Dimie, 73, 74, 75, 130.
Discos, 73, 88.
Dohtorii, 154.
Dveri, 74, 88, 89, 130.

Eclisiarh (ecliseriu), 90, 148, 170.
Ecsarh, 159.
Emanet, 118.
Embalic (embalichi), 152, 159, 160, 162.
Engolpion (i), 72.
Eortologhion, 79.
Epetrahil (epitrahir), 73, 88.
Epilepsie, 145.
Epistat, 162.
Epitrop, 159, 160.
Ertăciune, 97.
Evangelii, 83, 88, 136.

Fanos, 138, 141.
Făcău, 87, 132.
Făclii, 130, 152.
Felinare, 138.
Ferdeală (ferdele), 90, 122.
Filadă, 79, 80, 84.
Filigele (feligene), 89, 122, 125, 134, 138, 141.
Fir, 73, 74, 75.
Foue (notă), 66, 67, 115, 164.
Foi (cu brânză), 144.
Foișoare, 130, 132, 140.
Fringhie, 73, 74, 75.

Galbeni împărătești, 65, 68, 114-116, 117-120, 134, 135, 152, 168; —, *olandezi*, 70; —, *venetici*, 135.
Găitan taneă, 149, 153.
Gherliță, 149.
Ghermesut, 150, 153.
Ghiluri, 153.
Giorgiulie, 74.
Gospod, 132.
Gripsori, 74.
Gulii, 142.

Han, 140.
Havael (v. avael)
Hărdăe, 102.
„Her de inheral”, 140.
Hulă, 135.
Hurmuzi, 72.

Icre negre, 150.
Iconom, 61.
Iconomicos, 97, 112.
Iconomie, 63, 69, 112, 120.
Icnostas, 74, 75, 89.
Iminei, 123.
Interții (herbeci), 90.
Irmologhiu, 81, 84.
Iznoavă, 98, 131, 132.
Înlăuntru (în străinătate), 115.
Învălueli, 144.

Iderii, 143.
Jiromnicit, 109.
Judeci, 57.

Lastră, 73, 74.
Laviți, 130.
Liliiciu, 73.
Lin (pl. struguri), 106.
Lipsi (a), din egumenie, 64.
Liturghie, 83, 88.
Loc arător, 133.

Macaturi, 130, 138, 141.
Madem, 130, 141.
Manga (mangan), 73-4.
Maraș, 149.
Marțușoiu, 168.
Mazâl, 112.
Mazluri, 162.
Măreși (banii), 70.
Mărgăritari, 72, 73, 74.
Mertic, 113.
Mese, 137.
Metoh, 95.
Mezele (mezalăcuri), 138, 141.
Mindir (mundire), 90, 130, 138.
Minee, 80, 82, 85, 89.
Misadă (misăzi), 123, 150.
Moaște, 71, 137, 170.

Molitvelnice, 83. 89.
Morișcă, 132. 140, 141; —, de pi-
 per, 141.
Mucări, 141.
Mudai, 73.
Muere, 140.
Mumbașir, 91, 92, 115, 134, 155,
 157-8, 159, 160.

Namestii (nemesii), 110. 132.
 140.
Napi, 142.
Năpăstui, 96.
Năpășli, 115.
Năstavnec, 96.
Năstrapă (năstrăpi), 89. 123. 124,
 128.
Neamuri (boerii), 161.
Noean, 146.

Obidă, 146.
Obraze (obrazuri, obrazile), 69. 70,
 119, 128, 129, 143.
Obroace, 90, 108, 144.
Obștea (părinților), 69.
Obiceul (pământului), 132.
Octoih, 78. 82. 89.
Odăjlii, 73. 137.
Oerit, 122.
Ohamnică, 111.
Oltariu (altar), 89.
Omoșor, 73.
Orările, 74, 137.
Orologhion, 84.
Orl (ban), 70.
Olaștina, 124.

Paftale, 74, 91.
Pahară, 122. 123. 124, 128.
Parmaci, 103, 105.
Parmatlăcuri, 149.
Părcălab, 102.
Părinți (călugări), 122. 128. 129.
Păstrăvi (uscați, proaspeți), 126,
 128.
Pătul, 106. 131-2, 140.
Pârâși, 96.
Pecelluituri, 97.
Pelin (vin), 142.
Penticostar, 80. 82. 136.
Peruzele, 72. 74.
Peșmeți, 150.
Peșchieș, 68. 146, 163.
Picere, 140.
Piei (de vacă), 121-126. 138.
Pimniță, 132. 133.
Pirostrii (piroștie), 87, 141.
Pilac, 145. 151.
Plăeș, 97.
Poale, 74, 137.
Pocloane, 123, 129.

Poeasuri, 137.
Policandre, 72. 75, 89.
Poliță (act bănesc), 151.
Pomet (pometuri), 132, 140.
Ponturi, 160, 161.
Polir, 72-3.
Prapur, 89.
Pravila, 97; *prăvilioară*, 83.
Precistanie, 91.
Prestol, 74. 91, 98, 130.
Prinsoare (legământ), 69.
Procovețe, 74. 89, 137, 163.
Proegumen, 66-7.
Profitologhion, 82.
Proschinilarion, 80.
Protosinghel, 124.
Provazuri, 72, 130.
Psaltichie, 80, 83.
Psaltire, 80, 81, 83, 89.
Pungi (de bani), 64, 68, 69, 147.
Pușci, 140.

Raspeție, 89.
Rădvan, 87.
Răvașe, de datorii, 69, 70, 94, 106,
 162-3.
Răzași, 121, 165, 169.
Răzmiriți, 131, 132, 133.
Râmători, 125, 141.
Repide, 72.
Robi, 64.
Robinuri, 72. 74.
Roduri (roade), 158.
Rovină, 133.
Rozol, 150. 151-153.
Rucavițe, 89, 137.
Rumăni, 57. 132-134.

Sabie (nemțească), 141.
Sachiu, 153.
Sacos, 73.
Sadea, 72, 74.
Sahane, 87.
Sangeag, 150.
Sangreu, 150.
Saphiruri, 72.
Saval, 72. 153.
Sălaș (de țigani), 139.
Sămințuri, 122.
Sărbească (slavonă), 71.
Sărindar, 162.
Scăldători (= băi), 154.
Scule, 168.
Scutelnici, 162.
Sedefuri, 72. 73.
Sfanți, 70. 115, 116.
Sfeșnice, 72.
Sfîță, 73, 88, 89.
Singîl (sangif), 75, 150.
Slon (sloemn), 106, 112, 132-3. 140.
Sineturi, 166, 171.

Smaragduri, 72.
Socotilori, 169.
Soroc, 99, 100.
Spital, 136.
Spor, 138.
Stareț, 66-69.
Staroste, 144.
Stihar, 88, 89, 137.
Stihirar, 84.
Stredanic, 133.
Sudit, 155, 158, 158.
Suferthin, 70.
Suhal, 109, 165.
Surghiun, 134.
Syrasir, 73, 74.

Șai, 150.
Șaimara, 73.
Șamalagea, 150.
Șarampoi, 136.
Șart, 149.
Șindrilă solz, 132, 133, 134.
Șopron, 140.
Șubi, 122.

Taleri, 64, 65, 66, 68, 102, 116, 135-6.
Talpăzarie (?), 170.
Teas, 141.
Teasc, 131, 132, 133, 140.
Telegari, 102, 122, 136, 158.
Teplotă, 72.
Tetrapod, 89, 130.
Tilivichie, 150.
Tipsie, 72, 87, 134, 154.
Triplic, 130.
Toc (de argint), 72.
Tochiță (toacă), 91.
Toiage, 97.

Trapezărie, 98.
Trichel, 72.
Triod, 80, 82, 83, 89.

„*Jara spartă*”, 129.
Tidula, 152.
Tigani, 87, 122, 123, 124, 125-128, 139, 140.
Tigui, 90, 122, 123.

Umblet (circulație), 70.
Ungureni, 69.
Unl de cimbru, 150.
Urloae, (sfredel de), 89.

Vameși, 115.
Vanghelie (evanghelie), 109.
Vase (de pământ, lemn), 122, 123, 124, 125-26.
Văcărit, 136.
Vătaf, de plaiu, 154; —, de aprozi 115.
Vechili, 92, 100, 123, 158, 159.
Vedre, 142, 146.
Vinărici, 121, 122, 123-126, 129, 135, 160.
Vișiniu, 150.
Vc•nicie, (volnic, volnicit), 67, 68, 69.
Vulcă, 138, 163.

Zabrunii, 89.
Zahar, 135, 136.
Zahereă, (banii de), 125, 135, 136.
Zapciu, 115.
Zapis, 66.
Zarșuri, 91, 122, 141.
Zlot, de vadră, 122.
Zveazdă, 72, 73, 88.

■■■■■■■■■■

G l o s a r

„*Alerga* (a) gura”, 161.
Apolaxi (a), 69.
Ascultare, 103.
Avlicești (zapise), 155.

Bagatel. 145, 167.
Bacșas, 68.
Becisnic, 62.
Bezi (= fără), 116, 125, 152, 163, 164.
Brat (slav) = frate, 103.
Buduroi (de unt), 89, 90.
Buiurdusi (a), 143.

Capanlău, 112, 113, 143; *capan-lăi*, 144.
Caligorii, 161.
Catordosi (a), 117.
Călugărași, 96, 155, 157.
Câtvaș, 131.
Cheastare, 153.
Chivernisi (a), 63.
Cin (stare socială), 93, 113, 163.
Cin (= total), 151, 164.
Cirac (a se face), 68.
Cotorosi (a), 149.
„Cumpăna sfârșitului” 146.
Cusur, 96.

Dături, 69.
Davagii, 149.
Davaoa, 68.
Descălie (necaz), 131.
Dieadoli, 166.

Enteres, 166.
Erochiric, 136.
Erlăciune, 97.
Estemp (estimp), 129, 143, 144.
Exofliticon (exofilisiiu), 160, 161.

Fain, 144.
Fino, 150.

Galantom, 119.
Gordan, 89.

Herechelturi, 69.
Heretiztis, 102.

Ipac, 135, 138, 140, 151.
Ipochimen, 95.
Ipopsie, 145; *ipopsiŃion*, 96.
Isihie, 119.
Izbrăni (a), 147, 158; *izbrănire*, 161.

Madea, 98, 112, 166.
Meree (pădure), 133.
Merimetisi (a), 110.
Metahirisi (a), 161.

Obraze „scăpătate”, 128, 129.
Olăcincic, *Otecincic*, *Olăcincicel*, 83, 84, 89.

Parach'nisi (a), 62.
Paraponisi, 171.
Periclitisită, 117.
Perilavi, 146.
Piersăciu, 73.
Pliroforie, 91, 102, 146-7, 156, 158.
Pliroforisi (a), 63, 91, 97, 158.
Ponoslui (a), 114; „*ponosluita vi-ață*”, 63.
Poslușanie, 113, 114.
Posluși (a), 93, 104.
Poslușnici, 61, 123, 124-5, 126, 127-129, 136.
Povig, 93.
Pracsis, 120.
Pravilnicească, 165.
Pretenderisi (a), 67, 146.
Pretenzia, 118.
Pridvori (a), 133.
Proftaxi (a), 100.
Proin, 63, 96.

Prostime (prostie), 67.

Prothimos, 120.

Provlímă, 146, 147.

Răni (a) = a cură(ți, 134.

Ritos, 146.

Rumpe (a), 114.

Ruşfet, 67.

Scandelu (scandal), 95.

Scopos, 114.

Siguranță, 108.

Sinfonie, 69.

Slobozi (a). 129.

Spahcǎ, 145.

Spăși (a), 70.

Stredanie, 133.

Sutmavis, 73.

Synomosie, 98.

Synopsis, 84.

Tărdăgi (a), 170.

Tărbșui (a), 142.

Teslim, 141.

Theorie, 68, 159.

Theorisi (a), 145.

Treapăd, 114, 122.

Varvar, 168.

Varvarioliga, 149.

Vazghestisi (a), 67.

Vădi (a nu), 115.

Vârși (a), 131, 132.

Vărtos, 67, 69, 117.

Veghetisi (a), 118.

Vivliotica, 170.

Vlahico, 71.

Zapt, 64.

Zăbavă, 101.

◀ ▶ 🔍 📄 📁 📂 📅 📆 📇 📈 📉 📊 📋 📌 📍 📎 📏 📐 📑 📒 📓 📔 📕 📖 📗 📘 📙 📚 📛 📜 📝 📞 📟 📠 📡 📢 📣 📤 📥 📦 📧 📨 📩 📪 📫 📬 📭 📮 📯 📰 📱 📲 📳 📴 📵 📶 📷 📸 📹 📺 📻 📼 📽 📾 📿 📠 📡 📢 📣 📤 📥 📦 📧 📨 📩 📪 📫 📬 📭 📮 📯 📰 📱 📲 📳 📴 📵 📶 📷 📸 📹 📺 📻 📼 📽 📾 📿

ERATA

La pag. 172 să se adauge în listă, după Dionisie II Bălăcescu, și:

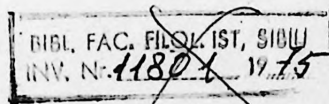
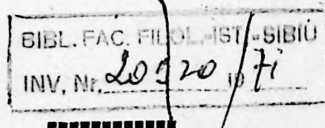
„Ghenadie, proegumen 1747“.

Pentru alte mici greșeli de tipar, vizibile oricui, cititorul va îngriji singur de îndreptare.

00000000000000000000

Tabla cuprinsului

	Pag
Prefață	3
I. Fundarea mănăstirii Hurez	5
II. Moșiile și celelalte averi	9
III. Egumenii mănăstirii Hurez (1693—1791)	13
IV. Activitatea egumenului Pahomie (1791—1804)	22
V. Ceva despre boerii Brâncoveni dela sfârșitul sec. XVIII.	29
VI. Ultimii egumeni dela Hurez (1804—1872)	35
VII. Viața spirituală și materială a mănăstirii	41
VIII. Biblioteca Hurezului	49
Documente inedite relative la trecutul m-rii Hurez, aflate în arhiva Eforiei Spitalelor Civile din București.	55
Lista egumenilor și proegumenilor mănăstirii Hurez (1693-1872).	172
Conținutul documentelor pe scurt	173
Indice de nume și locuri	177
Indice de lucruri	185
Glosar	189
Erata	190

26

140